

Zita néni
Svédcsavar

Illusztrálta Dusa Hella
A borító Sharon Sendow munkája

© Hegedűs Zsolt, 2000

„Kicsi” Zsoltnak

TARTALOM

I. Svédcsavar

A beteg családfő
A diszkrét koldus
A flekkencsapda
Afrodiziákum
Álom, álom...
A sárga házikó
A szobatiszta tehén
Az utolsó férfi
Az utolsó gulyás
Bella
Bölcsességfog
Duna TV
Egyenlősdí
Fülesegér
Házibor
Hölgyválasz
Jubileum
Kompuvállás
Média
Nosztalgia
Nyári örömök
Paprika
Pecunia non olet
Ráklakoma
Százharminc-kilencvennel
Rudimadár
Robotklotyó
Salsabuli

Sankta Lucia
Sibboleth
Stockholmi lapszemle
Svéd sushi
Születésnap
Tack för maten!
Tavaszi mámor
Tessék választani!
Úr - zöldben
Utazások Mancsi néniével
Valborg
Vasa futása
Védett nők
Zanzibár

II. Látogatóban

Vénasszonyok nyara
Tejfölös-sajtos lángos
Csendélet macskák nélkül
Jaj, én úgy szeretem a strandot!
Engem ugat minden kutya egyedül...
PI víz

III. Arnold egy napja

IV. Kutyasziget

V. London megér három napot!

Előszó

Zita néni és Arnold történetei Stockholm külvárosában, egy rozoga VAX számítógépen születtek, és a HIX, azaz a Hollósi József által megalapított <http://www.hix.com> elektronikus újságjaiban jelentek meg 1993 és 1998 között. A leveleket 1994-ben Pataki István, majd 1995-ben Puskás Zoltán (peze) összegyűjtötte, és elektronikus úton elérhetővé tette. Az ékezetesítés és honlaposítás áldozatos munkáját Umann Kornél végezte.

Az Interneten szerzett barátaim - a névsor külön könyvet igényelne - biztatására, Tar Károly erdélyi író segítségével kiválogattam, átjavítottam, és kötetbe foglaltam a számomra kedves, „Zita néni” aláírással megjelent írásaimat. A *Svédcsavar* című fejezetben összegyűjtött írások a stockholmi életről szólnak, a *Látogató* fejezet témája a szórványos „hazalátogatások”. A *Kutyasziget* a Gran Canarián töltött szabadság naplója, az *Arnold egy napja* és a *London megér három napot* címek magukért beszélnek.

A történetekben szereplők kitalált személyek, esetleges hasonlóság megtörtént eseményekkel a véletlen műve. Az írásaimmal kapcsolatos magánlevelezést megtartottam, ahogy számítógépes berkekben mondjuk: „elmentettem”. Esős délutánokon előveszem, és jólesően olvasgatom. Ilyenkor megint „Zitanéni” vagyok...

Stockholm, 2000-11-15

Hegedűs Zsolt
zitaneni@hungary.org

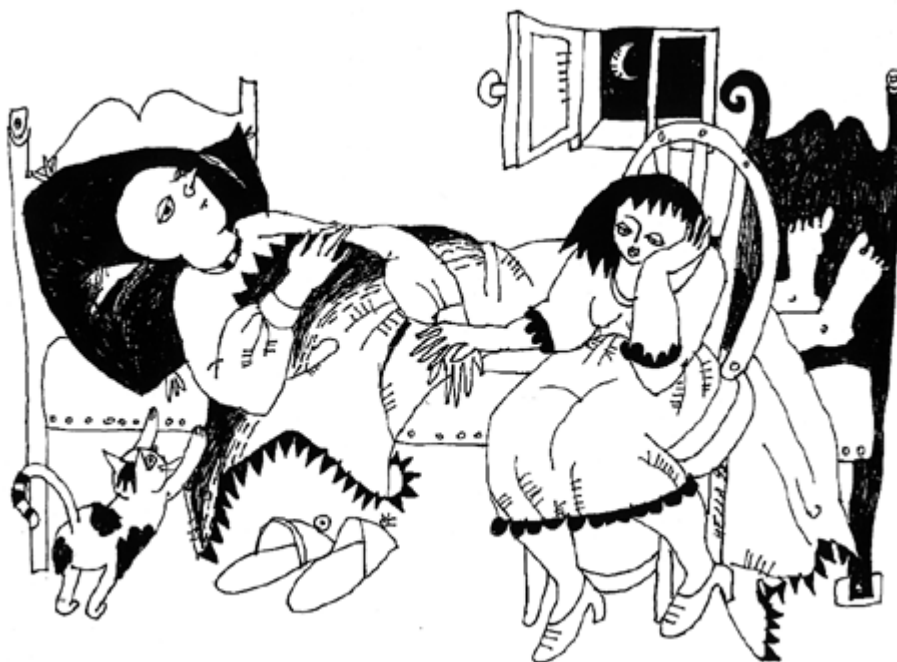
Svédcsavar

A beteg családfő

A mozgólépcső lassan vonszolja az egykedvűen bambuló, munkából hazatérőket. Két perc múlva indul a buszom. Erőtlen vagyok, gondolkozni sem tudok. Lemondóan pillantok az élelmiszerrel zsúfolt kirakatok irányába. Arnold biztosan bevásárolt már, és finom vacsorával vár otthon.

A buszban az első sorba ülök, nem akarom hazáig a depresszált arcokat bámulni. Kanyargunk a sötétben, csak a megállóknál van némi fény. Érdekes, hogy vannak napok, mint a mai is, amikor csak arra vágyok, hogy hazaérve végigdölhessek az ágyon. Nem tudom, mi okozhatja, talán az időváltozás. Pedig most nem is változik, idestova két napja egyfolytában esik az eső. Megnyomom a leszállást jelző gombot, felhajtom a kapucnimat és kilépek a nedves sötétbe.

A lépcsőket mászom, de gondolatban már az ágyban fekszem. Nincs kedvem a kulcsosomó után kotorászni, nekitámaszkodom a csengő gombjának. Bentről lábdobogás hallatszik. Kis-arnold nyit ajtót, szeméből aggodalom sugárzik. Maradék erőmmel rosszat sejtetek, ami be is igazolódik. Az előszobából látom, hogy Arnold elnyúlva fekszik az ágyon. - Megelőztek! - villan fel bennem a felismerés.

Jöttömre kissé megemeli a fejét, majd visszaejti a párnára. - Mi a baj, mi történt? - kérdezem megrémülve. A kezével int, erőlködve köszörüli a torkát.

- Ah, semmi komoly... Azt hiszem, a szívem. - Fájdalmas arccal tapogatja a bal oldalát, aztán a hangja hirtelen határozottá válik. - Nem akarom, hogy mentőt hívj!

Egy pillanatig nem tudom, mitévő legyek. A futó gyomorrontásokat leszámítva, Arnold évekre visszamenően nem volt beteg. Hanem az utóbbi hónapok stresszesek voltak, Arnold sokat vállalt magára, úgy a munkahelyén, mint a háztartásban. Elszégyeltem magam, ha arra gondolok, hogy talán az én kényelmességem is hozzájárult betegségéhez. Olyan magától értetődő volt a tiszta lakásba hazajönni, nem törődni a bevásárlással, meg a mosogatással.

- Csináljak egy teát? - jut eszembe. Meg sem várom a választ. Vízet ereszték a csorba bögrébe, beteszem egy percre a mikróba. Rövid keresgélés után a teát is megtalálom. A címke már rég leesett a zacskóról, mindenesetre kamilla szaga van.

Segítek Arnoldnak felülni, vigyázva tartom a csuprot, amíg át nem veszi. Arca eltorzul az első korty után, de nem szól semmit. Kiissza az egészet.

- Köszönöm - rebegi. Óvatosan felkászálódik, átül a karosszékbe. Az erőlködéstől szaporán veszi a levegőt, kezét a mellkasán nyugtatja.

Kapkodva vetek ágyat. Arnold büszkén hárítja el a segítséget, sziszegve vetkőzik. Bekukkantok Kisarnoldhoz, eloltom az olvasólámpát. Ma kivételesen nem tiltakozik.

- Nincs semmi baj, apád holnapra rendbe jön - nyugtatom, mielőtt becsuknám magam mögött az ajtót. Szeretném hinni is ezt. A fürdőben eloltom a villanyt, aztán bebújok Arnold mellé.

- Holnap elmegyek az orvoshoz - töri meg a csendet.

- Elkísérlek. - Megkeresem a kezét a sötétben. Tényleg nagy baj lehet, ha elszánta rá magát.

- A bankkártyám kódját az Aranyember századik lapjánál találod meg. - Szünetet tart. - Ha a fiúk hívnak teniszezni, mondd meg nekik, hogy mi a helyzet. Pedig a szombati meccstől függ minden.

- Az egészségeddel törődj, ne másokkal! - szorítom meg a kezét.

- Tudom, tudom... Nincsenek helyettesíthetetlen emberek - szakít meg. - Találnak majd valakit helyettem.

Nem tudok elaludni. A ház előtt egyre ritkábban elhaladó autók fényét nézem a plafonon. Mennyire természetesnek és véglegesnek tartjuk, hogy a másik mindig ott van, mosolygósan, megbízhatóan. Lehet számítani rá, esőben és hóban. És amikor egy nap megtörténik, akkor minden megváltozik, tervek omlanak össze.

Úristen! Hiszen holnap este utaznom kell! Egy hónapja szervezzük a kollegákkal ezt a „tanulmányi kirándulást”. Három nap szabadság, három gondtalan nap a havasokban...

Elszégyellem magam önzésem határtalanságán. Elhessegetem még a gondolatát is annak, hogy ilyen állapotban magára hagyjam Arnoldot. Holnap betelefonálok, hogy ne várjanak, családi problémám van. A jegyemet pedig adják oda valakinek. Csak ne annak a ronda Johansonnénak. Mindegy. A fontos Arnold egészsége. Remélhetőleg csak pihennie kell majd. Végre alkalmam lesz törleszteni. Reggelit készítek, odateszem a kis, kerek asztalra az ágy mellé. Utána leülök az ágy szélére, fogom a kezét. Végre lesz időnk beszélgetni. Délután meg segítek Kisarnoldnak a házi feladatok megoldásában.

Ezentúl jobban fogunk ügyelni egymásra. Nem fogom hagyni, hogy egyedül takarítson, főzzön, mosson. Kisarnoldnak is megmondom, hogy vigyázzon jobban az apjára. Ő már nagy, magasabb nálam is, igazán megértheti, hogy nem lehet az apját homokzsáknak használni. A múltkor, bakalódás közben eltörték azt a ronda kerámia szörnyeteget, amit anyósoméktól kaptunk. - Most az egyszer nem történt baj - mondtam a lihegő, megszeppent duhajoknak. - De legközelebb egymásban tesztek majd kárt. Akkor meg ne kerüljete a szemem elé! - Eleresztették a fülük mellett.

És ha operálni kell? - döbbenek rá. Összeszorítom a fogaimat, hallom hogy csikorognak. Kit is operáltak a múltkor? Hát, persze Magnust. Kivettek egy szép hosszú eret a lábából, három darabra vágták, és kicserélték velük a szívbe vezető rozsdás csöveket. Két hónap múlva Egyiptomba utazott! Tegnap találkoztam vele, nagy sporttáskát cipelt!

Lassan múlik a szorítás a gyomromban. Nálunk a családban nem volt „szíves”. Annyit tudok róluk, hogy vidám emberek. A kórteremben általában többen vannak, az újonnan jöttet azonnal kezelésbe veszik: „Ne aggódjon, ha innen hazaengedik, még szexelni is fog. Persze csak az asszonnyal, mert az nem izgatja fel az embert...” Ezt Pali bácsitól tudom, Manci néni férjétől, akit a rőmiasztal mellől vittek be a mentők a kórházba.

Nyugtalanul alszom, megváltás az ébresztőrádió recsegő hangja. Arnold valamivel jobban van. Csak akkor érez fájdalmat, ha mozognia kell. Előkeresem a házi orvosunk nevét, felhívom telefonon és bejelentkezünk.

Miután az összes formákat elintéztük, helyet foglalunk a váróteremben. Velünk szemben kövér, idős nő ül széttárt lábakkal. Harisnyátlan combjai fehéren világítanak.

- Ó, ne! Még ez is!? - nyögi Arnold, és egy pletykalapba menekíti tekintetét. A csinos orvosnő kétszer is szólítja, mire felocsúdik.

Arnold kihúzza magát, katonásan vetkőzik. A kétségbeesését mártírközönnyel váltja fel. Végigfekszik az ágyon, segít felerősíteni az elektródokat. Vezényszóra szuszog, ki és be, készségesen válaszol a kérdésekre. Szemmel láthatóan tér vissza bele az élet.

- Felöltözhet. A pulzus és a vérnyomás normális. - Az orvosnő kiveszi a sztetoszkópot a füléből. - Semmi rendellenest nem észleltem, és látom, hogy az EKG is jó. - Kisimítja a papírt. - Inkább azt hiszem, hogy beszorult egy ideg a bordák közé. Nem tett valami hirtelen mozdulatot?

- De... Igen... - köszörüli a torkát Arnold. - Mutattam egy cseles fogást a fiamnak. Át akartam dobni a fejemen, akkor éreztem egy nyilallást. Az emelés közben... Az lett volna?

Szótlanul keressük a kijáratot. Kint süt a nap, a tegnapi esőfoltok szemmel láthatóan zsugorodnak a parkoló aszfaltján. Sietnem kell, vonatom este indul, be kell csomagolnom. Három nap szabadság! Finom reggeli, aztán irány a sífelvonó!

Arnold meg csak vásároljon be, főzze meg az ebédet és tanuljon Kisarnolddal! És ha marad még ereje, tőlem akár teniszezni is elmehet.

A diszkrét koldus

Ha a koldulás, vagy a kéregetés kerül szóba, akkor rongyos cigányasszonyok, nyomorék kisgyerekek, csonkaikat felfedő, csorgó nyálú, mocskos szerencsétlenek jutnak eszembe, amint retkes kezüket nyújtogatják felém. Sajnáltam őket, de valahogy nem éreztem át a helyzetüket. Olyan szegény nem lehet az ember, hogy egy darab szappanra ne tudna szert tenni. A görnyedt hátú, öreg szipirtyóra meg, aki kezében az örökös virágkosárral, óránként megjelent a vendéglőben, hogy ráerőszakolja az ott randevúzók párokra a méregdrága csokor ibolyát, valósággal haragudtam.

Egyszer minden összekuszálódott az életemben - ma úgy mondanám, hogy mélyen magam alatt voltam - éppen a Malomárok hídján jártam, amikor a szemem sarkából szegényes öltözötű, borotvátlan férfira lettem figyelmes. Megtorpantam, a pénztárcámért nyúlva visszafordultam. - Köszönöm, nem... - rázta a fejét. - Magától nem - mondta, és felkapta a sapkáját a földről. Azóta nagyon ügyelek, hogy ne látsszék rajtam annyira a csalódás és a keserűség.

Skandináviában a kéregető áruját kínálja megvételre. Legyen az képeslap, téglá, gallérra tűzhető művirág, avagy cirkuszi mutatvány. Nem múlik el nap anélkül, hogy ne potyogtassanak a levélládánkba valamilyen adakozásra felszólító nyomtatvány. „Mentsük meg az őserdőt! „Ültessünk fát Afrikában!” A Greenpeace-től a Rákkutatást Támogató Alapig szinte mindenki próbára teszi lágy szívűségünket. A hozzájárulás összege a mellékelt befizetőlapon díszleg, éppen csak alá kellene írni. Mivel, hogy nem vet fel a pénz - meg aztán, hogy is nézne ki a Szahara beerdősítve - szemrebbenés nélkül süllyesztem a felhívást a papírkosárba. Arnold nálam finomabb lelkületű. Ha kezébe kerül egy kunyeráló nyomtatvány, sokáig elmereng felette, aztán összegyűri és megcélozza vele a papírkosarat. Lelkiismeretfurdalásán enyhít azzal, ha egyből beletalál.

Közünyünk könyörtelen falán egyetlen esetben sikerült rést találni: a szájjal és lábbal festők küldtek nagyon szép karácsonyi és húsvéti motívumokkal díszített üdvözlő lapokat. A befizetőlapról - igazán csekély összeget reméltek a küldeményért - kiderült, hogy amennyiben nem szándékozunk fizetni, megtarthatjuk ingyen, ők mindenképpen kellemes ünnepeket kívánnak. Ezzel az övön aluli csapással szemben tehetetlenek voltunk. Felkerültünk a listájukra. És ha már úgyis kifizetjük, akkor kár lenne kidobni az azóta menetrendszerűen érkező vaskos küldeményeket. Így aztán kénytelenek vagyunk tartani a kapcsolatot rokonainkkal.

A metró peronján amatőr zenészek próbálják megvámolni az utazóközönséget. Gyakori látvány, hogy a peronon népviseletbe burkolt, torzonborz előadóművész afrikai melódiákat ad elő tam-tam dobon. A metróra várakozók a két kijárat körül tömörülnek. Befut a szerelvény, az utasok egymás sarkára taposva igyekeznek beszállni. Cseberből vederbe kerülnek, mert a következő megállóban négy, gitárral felfegyverkezett *gaucho* ugrik be. Sietniük kell, két percük van a következő megállóig. Ez alatt még a pénzgyűjtésre is sort kell keríteniük. A távozásukat követő csendben a légy zümmögését is hallani lehet.

A T-centrálnál, a metró-csomópontnál, teljes a hangzavar. A szakállas olasz a Marinát énekli, a kopasz orosz operaáriákat ad elő. Emelettel feljebb foxtrottot játszik egy dixieland-együttes. Előttük a földön, nyitott hangszertokban érmék, elvéve egy-egy papírpénz. Minden szinten zeng minden. A felszínre jutva, az önműködő kapuknál az Üdvhadsereg egyenruhás matuzsálemei csörgetik perselyeiket. A Sergel téren magasztosan szálló égi dicséret üti meg az ember fület. Maria ül az orgonánál, a Messiást dicsőíti. Nem messze tőle, a tér közepén, egy kis ládán hófehérre festett arcú, ebonitbőrű srác szobrozik. Kinyújtott kezében konzervdoboz, minden fémes csörrenésre pozíciót változtat.

Az Óváros felé vezető sétá-utcán lehetetlen normálisan közlekedni. A földön hajcsatok, táskák és posztterek. Az egyik beugróban farmeres leány fehér, műanyag lapra lakkfestéket szór. Újságpapírral takarja le, ide-oda húzogatja, törölgeti. Keverednek a színek, alakul a fantasztikus minta. Az absztrakt festmény azonnal vevőre talál. A büszke tulajdonos óvatosan szemléli az alkotást, miközben a leány már a következő lapra permetezi a festéket.

A király palota tövében öreg bűvész szórakoztatja a sétálókat. Rendkívül ügyes, jól játssza a részegét. Kendők bogozódnak, kötelek merevednek, ámulnak és derülnek az emberek. Az öreg mélyen meghajolva jelzi a produkció végét. Taps csattan, szétszéled a közönség. Gyéren cserdül a kalapban az aprópénz, hiába recesszió van. Éhen nem fog halni, hiszen mindenkinek joga van az életminimumot biztosító szociális segélyre.

A Strömmen vizén hófehér hattyúpár lebeg. Tiszták, gondtalanok, mit sem sejtene a világ nyomoráról. Nekitámaszkodom a korlátnak, behunyt szemmel süttetem magam a nappal. Élvezem a békés hangulatot.

A flekkencsapda

- Mától fogva nem eszek húst! - jelenik meg Kisarnold a konyhaajtóban. - Nem akarom, hogy feleslegesen gyözködjetek. Az állatok sajnálatra méltó társaink, ráadásul nem egészséges hússal táplálkozni. Purinok és trikinok, valamint kergekór bacilusok vannak benne!

- Mit mondjak? Hát, ez is egy vélemény... - köszörüli a torkát Arnold. - Mondd, nem tudnál holnapig várni az elhatározásoddal? Ez így egy kicsit hirtelen jött. Szó se róla, fontos az egészség, a tiszta lelkiismeret, csak hát az átállás sok problémával jár. Gondoltál arra, hogy mi lesz akkor, ha majd meghívnak vacsorára? Amíg a társaság a fönséges zamatokat élvezi, addig te főtt brokkolit fogsz rágcsálni?

- Manapság minden vendéglőben szolgálnak vegetáriánus menüvel is. Tészta, szója, zöldség ... - vonja meg a vállát Kisarnold. Dobozos kólát vesz ki a hűtőből, és bevonul a szobájába.

- És tojást? Vagy talán azt sem fogsz enni? - nyomul utána Arnold. - Sajtót azért rakhatok a vajjas kenyeredre, vagy tejterméket sem fogyasztasz majd, mint a vegánok?

Kisarnoldon a tanácsstalanság jelei mutatkoznak. Zavarában a távirányítóval pásztáz a csatornák között. Arnold valamivel nyugodtabban csukja rá az ajtót. Egy ideig matat még konyhában, aztán leül velem szemben a kanapéra.

- Csak így, egyből vegetáriánussá válni? És te egy szót sem szólsz? - néz rám szemrehányóan.

- Éppenséggel nem örülök. Elég az, ha te pánikba esel - vonom meg a vállam.

Nem mondom, engem sem ért váratlanabbul a bejelentés, hiszen ha valaki igazán „húsos” a családban, akkor az Kisarnold. Arnold mindenevő, engem inkább a salátástálak és az édes-ségek vonzanak.

- Te tudod, hogy ez mivel jár? Minden ételt megvizsgálni, a pincért kifaggatni... Karácsonykor főtt krumplit majszolni, miközben a többiek, kihasználva a munkaadó bőkezűségét, a sonkaszeletekkel, húsgombócokkal, füstölt-pácolt lazacszeletekkel púposra rakott tányérokkal harmadszor fordulnak a roskadásig megrakott svédasztaltól! - Arnold megborzong a gondolattól.

- Az a sok hús sem egészséges! - nyugtatom Arnold háborgó kedélyét. - Akárki is mondta, igaza volt, hogy fogainkkal ássuk a sírunkat. Ne felejtsd, annak idején, a hús nélküli években mindent kipróbáltunk, a csalán fiatal hajtásaitól a pitypang leveléig... És lám, itt vagyunk, túléltek. Végül is a zöldségekben sok vitamin van... És mire lenne nagyobb szüksége a fejlődésben levő szervezetnek, mint a vitaminokra?

- Ha állandóan arra gondolsz, amit eszel, akkor hamarosan vitamin ABC és kalóriatáblázat fogja kitölteni az agyadat. - Arnold nem hagyja magát meggyőzni. - Mondd, hallottál te a makrobiótákról?

Bátortalanul bólintok, erre folytatja.

- A makrobióták a főtt gabonát, a magokat tartják a legmegfelelőbb ételnek, és főtt algákkal, babfélékkel és zöldséggel egészítik ki az étlapjukat. A lakto-ovo-vegetáriánusok ezekhez képest mérsékeltebbek, hiszen nemcsak zöldséget, hanem tojást és tejtermékeket is fogyasztanak. - Elmosolyodik. - Igaz is! A Főtéren volt egy vendéglő, a „lábas ház” mellett, Lakto-Vegetáriánus-nak hívták. Tejfölös-tehéntúrós puliszkát rendszeren csak ott tudtak csinálni.

- Azóta sokat változott a világ - sóhajtok, részben a felidézett emlék hatására. - A bicsérdisták a sírjukban foroghatnak, annyi ágazata van már az éhenhalással kacérkodóknak. Nézd meg a vegánokat, a totális vegetáriánusokat. Bördzsekit, gyapjúpulóvert nem viselnek, annyira szeretik az állatokat. Emellett nix nikotin, narkotika és alkohol. Ezt melleleg csak helyeselni tudom.

- Egy frászt! Nem az állatokat szeretik, hanem a növényeket gyűlölik - vigyorog Arnold. - Egy graffitis könyvben olvastam - teszi hozzá. - Már csak az hiányzik, hogy valakinek az is az eszébe jusson!

- Azt is kitalálták már a frugivorok! - fagyasztom arcára a vigyort. - Meghagyják a növények jogát az élethez. Csak a termést fogyasztják: a diót, a gyümölcsöt és a gabonaféléket. Salátákban ők sem szűkölködnek, mert gyümölcsnek számít az ugorca, a paradicsom, a babfélék, a paprika, szóval azok a zöldségek amelyek gyümölcsként nőnek.

- Azt is meg tudnád mondani, hogy ebédre mit készítek? - szakít félbe egy legyintéssel Arnold.

- Hallottad mit mondott. Mindegy, csak ne legyen benne hús! - húzom Arnoldot. - Most törhetjük a fejünket, hogy mit főzzünk ebédre. Édesanyám mondogatta a szűkös időkben, hogy húsból bezzeg könnyű ebédet készíteni. Azt is mondta, hogy a szegénység nem szégyen, csak kényelmetlen. Aztán nekiállt és krumpliból vagy répából főzeléket készített, amit fintorogva piszkálgattunk.

- A halat nem is kérdeztem - int Arnold Kisarnold szobája felé. - De az sem lenne nagy vigasz. A csuka, a lazac, és a pisztráng méregdrága. Kész anyagi csőd halat flekkenezni.

- Lehet zöldségből is flekkent készíteni - vigasztalom. - A szója ismert húspótló. Hallottam, hogy még hamburgert is lehet hamisítani vele. A rántott padlizsán, a gomba, karfiol, a tök, mind kiváló csemege. Aztán ott van a számtalan tésztaféle - otthon laskának neveztük - amit cukorral, dióval, mákkal, ízzel lehet fogyasztani. Édesapám soha nem tudott betelni a diós laskával, minden áldott vasárnap azt kért ebédre. Gyulafehérváron, a papoknál járt kollégiumba, és azok mindig kispórolták belőle a diót. Enyhén viszolyogva néztük, amint a világról megfélemedkezve lapátolta a cukros dióval vastagon beszórt laskát. Addig lélegzetet sem vett, amíg fényesre nem takarította a tányért.

- Ha nekik van igazuk, akkor meg hogy a fenébe éltek meg az emberek a vitaminok felfedezése előtt?! - tér vissza az eredeti témához Arnold. - A homéroszi hősök túlnyomórészt húson, kenyéren és boron tengették az életüket, és a rómaiak orgiájából sem hiányoztak a lukulluszi falatok. Saláta nem szerepelt az étrendjükben, és mégis az erő a szépség és az egészség példaképeivé váltak. Miért, hallottál te olyat, hogy római saláta? Vagy szerinted létezik akár egyetlen vegetáriánus bányász vagy öntőmunkás? - Kimeredt szemekkel mered rám. - Az állati táplálék hamarabb melegíti fel az emberi testet, mint a növényi eredetű. Ez közismert tény. Ezért is esznek északon több húst. Mi pedig északon élünk. És én igenis fázom néha.

- Tévedsz, találkoztam olyan fizikai munkással is, aki vegetáriánus volt!

Kivételesen nem az ellenkezés ösztöne váltja ki belőlem az emléket. Simon, intézetünk asztalosa, hosszú éveken át együtt ebédelt Demeterrel, a fűtővel. Az egyik nap Simon, a másik nap Demeter hozott otthonról, két kis lábosban szerény, de kalóriadús ebédet. A fasiozottak nagysága és száma, a kovászos ugorca vastagsága, mind megmérettek, úgy, hogy egyikük se érezhette magát megrövidítve. Gyakran sütöttek füstölt szalonna zsírában tükörtojást, amihez Simon felesége szállította a tormás, ecetes céklát. Egy szép nap aztán, Simon - mert éppen ő volt soron - ellentmondást nem tűrő hangon bejelentette, hogy továbbra

is szívesen ebédel Demeterrel, de csak szigorúan vegetáriánus alapon. Demeter szó nélkül kanalazta a borsófőzeléket, csak komor tekintete árulta el, hogy gondolatai messze járnak.

A hír hamar terjedt a műhelyben, hamarosan az egész intézet tudta, hogy másnap eldől, hogy Demeter ezentúl egyedül ebédel, vagy Simon példáját követve vegetáriánussá válik.

- Amilyen anyagiasnak írtad le őket, az utóbbi valószínűbb - tippel Arnold.

- Másnap délben Demeter alaposan letisztított vaslapot helyezett az eredetileg a tepsinek tervezett állványra, és a legmagasabb fokozatra állította a gázégőt. Tarsolyából a habosra vert krumlipürével telt láboson kívül zsírpapírba bugyolált csomagot, fehér kenyeret, és zöldséget vett elő. A paradicsomot, hagymát és a paprikát apró szeletekre vágta, megsózta és jól összekavarta. A zsírpapírban, kétujjnyi vastagra vágott, alaposan fűszerezett hússzeleteket voltak. Egyenként beolajozta őket, és a felhevült lapra helyezte. A sercegő hang rést ütött az akaraterőn, a terjengő illat hullámokban mosta el a maradék ellenállást. És Simon, aki addig szó nélkül figyelemmel követte az eseményeket, megadóan tartotta a tányérját a fűszeres zsírtól csepegtető szelet alá.

Arnold szája a füléig ér, felpattan a kanapéról. A konyhából pár perc múlva ínycsiklandozó illatok szivárognak ki. Kisarnold előkerül a szobájából, lezökken a helyére. Lesütött tekintetét a tányérját félig eltakaró, zaftos karajra, a pürédomb közepén csillogó sültzsír tavacskára szegzi. Arnold szeszmentes sört bont, és a poharakba tölti. Kisarnold a csalamádét piszkálja a villájával, aztán nagyot sóhajt és nekilát az evésnek.

- Nem kell restellned, hiszen tudvalevő, hogy a jól átsült flekken a vegetáriánus legnagyobb öröme - emeli koccintásra a poharát Arnold. - Ezt egy svéd humoristától tudom. Ha nem vetted volna észre, gombával sütöttem ki - mutat a tányér szélére kipiszkált, üvegesre pirult maradékra.

Afrodiziákum

Nagy a versengés a két stockholmi esti lap között. Ahogy az a rossz időkben történni szokott, a társadalmi elégedetlenség növekedésével egyre többen pártolnak át a liberális Expressstől a baloldali Aftonbladhoz. Hiába volt az Express minden próbálkozása - a hetente kétszeri, színes melléklet, a kora reggeli megjelentetés - az Aftonblad állta a sarat. Ráadásul a Stockholmi Közlekedési Vállalat is újságot indított Metro címmel. Az ingyen újságok méteres kupacokba rakva várják a metró utasait. A kezdeti gyanakodás után - ugyan mi lepné meg jobban Észak Fiát, mint a potya olvasnivaló - a stockholmiak szokásává vált, hogy a reggeli újságok mellé a Metrót is hónaljuk alá csapják.

Az Express nem bírta szusszal a versenyt. Helyzetén az Estonia-katasztrófáról és a géppisztolyos diszkó-gyilkosok vadászatáról készült riportsorozat sem segített. Az szabadkőművesek titkos listájának nyilvánosságra hozatalával pedig a leglelkesebb olvasójukat, a főszerkesztőjüket veszítették el. Egy biztos, ha még egyszer megengedik neki, hogy újságot szerkesszen, akkor majd a pártoló tagok listáját is elolvassa. Nagyon figyelmesen.

Na, de nem erről akartam írni, hanem a vasárnapi mellékletekről, amelyek formára és tartalomra kissé a régi Ország-Világra emlékeztetnek. Persze kevésbé oroszbarátok. Sőt! Azt is bátran ki merték mondani, hogy a közelmúltban, területi vizeinket, eléggé sajnálatos módon, idegen nagyhatalom tengeralattjárói sértették meg.

Interjú Mel Gibsonnal, képek a Roxette koncertjéről, divat, teszt, hobby, keresztretjtvény, horoszkóp, és a legfontosabb: a szex. A címlap messziről hívogat: „Mitől gerjed fel a skandináv férfi?” avagy „Svéd nők legtitkosabb erotikus álmai!” Sven Svensson ilyenkor nem sokat tétovázik, megveszi mind a kettőt. Otthon aztán rájön, hogy ismét átverték. A két újság árából nyugodtan vehetett volna egy „csőre töltőset”, olyan nájlomba forrasztottat, amire persze mindig sajnálja a pénzt.

Arnoldot nem lehet ilyen könnyen lépre csalni. Az áruházban, ahol az élelmiszert vásárolja, útja mindig a kassza melletti újságos polchoz vezet. Beteszi a kosarába mind a két újságot, ellavíroz a mosószer részleg irányába. Ott leparkol, és komótosan végiglapozza őket. Kime-netkor gondosan visszahelyezi a lapokat a helyükre, kifizeti a tejet, és elégedetten mosolyogva távozik.

Meglepetésként ért, hogy a múlt vasárnap az Aftonbladdal tért haza reggeli sétájáról. - Ezt neked is olvasnod kell - mondta és letette az esőcseppektől nedves újságsomót a reggeliző-, éjjeli-, valamint tálalóasztalkára.

A nagybetűs cím minden kétséget eloszlat: „Nemi vágyat fokozó szerek a Természet Patikájából”. Átfutom a bevezető részt, a görög eredetű afrodiziákumokról, a rómaiak által előszeretettel alkalmazott sztrichninről, valamint az európai erotomaniákusok által előnyösnek mondott chantaristról, amelynek a leírásából a szarvasbogár-, vagy valami más páncélosrovar-örölményre lehet következtetni. Montezumának két, ugyancsak sikeres háremlátogatás között misztikus csokoládé-italt szolgáltak fel. A recept fennmaradt, nemrégiben bukkantak rá a Vatikán irattárában.

A modern idők embere tudja, hogy egyes vitaminok - C, E - vegyületek - például a lecitin - valamint a nyomelemek, mint például a cink vagy a foszfor, fontos szerepet játszanak gerjedelmeink biokémiájában. A vitaminok a nyálkahártyát tartják csúcsformában, a cink a férfi hormon, a tesztoszteron termelésében játszik fontos szerepet. Lecitin van a tojásban, foszfor a homárban, cink pedig az osztrigában. És a szárazelemben, hogy az alacsony jövedelműekre is tekintettel legyünk.

A japán férfiak tetemes összegeket áldoznak potencia-növelő szerekre - az erős yen még nem minden - legyen az orrszarvú szarvából készült preparátum, frissen vágott kígyó vére, vagy ginzen-gyökér. Indiában a szexre áhítozók bevetés előtt fokhagymás kenőccsel kenetik intimebb testrészeiket, Kelet-Afrikában *kathot* rágsálnak a pajzán játékokban kimerült felek.

Az Aftonblad költségén hét pár vállalkozott arra, hogy a forgalomban levő ajzószeret kipróbálja, és beszámol a benyomásairól.

A rénszarvas agancsából készült készítmény hatására még ma is várnak. Fogyasztásra a fűrészpor ízét kedvelőknek ajánlják. A Yohimbenél - Kamerunban élő fa kérge - pedig a Pepsodent fogkrém is izgatóbb hatású. A Bodymax - tiszta ginzeng - hatása egy hét múlva jelentkezett, méghozzá rögtön azután, hogy a gyerekek lefeküdtek, és igencsak meglepő az volt, hogy a kísérleti alanyok, évek óta először, nem aludtak el azonnal a vacsora után.

A Montezuma titka néven forgalmazott afrodiziákum két hete húzódó köhögésétől szabaddította meg a kísérleti pár hölgytagját. A férfi különösen a kotyvalék ízét találta élvezetesnek.

Az osztriga élete során többször vált nemet. Így aztán soha nem lehetsz biztos benne, hogy osztriga-fiút vagy leányt csúszik le bor kíséretében a torkodon. Fogyasztása romantikus hangulatot kelt. Íze halra, és sós tengervízre emlékeztet.

Az Aranygyökeret haladóknak ajánlják. A használati utasítás szerint a növényi leveleket 2-3 percig kell rágni. A borsra emlékeztető, csípős hatóanyag figyelemre méltó érzést kelt a szájban, amit aztán át lehet adni a partner intimebb testrészének. Az önkívületéből felocsúdó hölgy azon töprengett, hogy partnere nem csupán a nyelvét maró csípős érzéstől akart-e oly hevesen megszabadulni?

A Love Dreams elnevezés illóolajat takar. A masszírozás sok maszattal járt, ráadásul a hálószoba reggelre úgy bűzlik mint egy kupleráj. A gyömbérolajat kipróbálóknál az erekció tíz perccel az alkalmazás előtt állt be. A pusztá várakozástól.

Letészem a mellékletet, belelapozok az újságba. Megölték... hazudott... elkapták... Reménytelen zagyvaság, mint az időjárás.

Kavarog a hó, becsap a teraszra. Arnold az asztalnál ül, és a Tao szexológiát olvassa. Időnként megcsóválja a fejét, jegyzetel egy fecnire. Észreveszi, hogy nézem, sietve visszafelé lapoz.

- Ezt hallgasd meg!

De ez már egy másik történet.

Álom, álom...

Újabban egy kis manóval beszélgetek álomban. Nem is az lep meg, hogy hüvelyknyi, zöld emberke telepszik a mellkasomra - tudatában vagyok, hogy álmodok - hanem az, hogy reggel, felébredve, mindenre tisztán emlékszem.

Az első álom súlytalanságában lebegek, érzem látogatóm leheletfinom lépéseit. Alig lélegzem, nehogy elriasszam. Pedig nem félnék. Nyugodtan lépeget, bordáimat használja lépcsőnek. Szeretném megvakarni a csiklandós helyeket, de a kezem nem engedelmeskedik. Bocsánatkérően mosolyog, miközben helyet foglal egy kényelmes halmon.

- Miről akarsz beszélgetni? - teszi keresztbe a lábát. Hallom a hangom, amint zárt ajkam mögött visszhangzik. Mintha csak hangosan gondolkodnék.

- A sértődékenységről. Mondd Manó, hogy van az, hogy akármit mondok, ellenérzést vált ki. Oda jutottam, hogy egyesek előtt még az időjárást sem merem kommentálni.

- Megint megsértődött anyósod? Vagy a szomszédasszony? A kollegád? - Mellényzsebéből apró szivart vesz elő, komótosan rágyújt. Füstbe burkolózva töpreng egy ideig.

- Jó, akkor beszéljünk anyósodról.

- Nem konkrét esetre utaltam az előbb. Inkább azt szeretném megtudni, mivel ingerlem az embereket. Hiszen, tudod, nincs bennem semmi rosszindulat. Legalábbis kevés. Szóval nem sok. Így jó?

- Jobban hangzik. - Mélyet lélegzik, mielőtt újra megszívna a szivarját. - Te akartad tudni: kioktatóan, fölényes biztonsággal beszélsz velük.

- De hát csak a kérdéseikre válaszolok, segíteni próbálok nekik - hápogok. Érzem, hogy fogytán a levegő. - Tudod is te, hogy mennyi utánajárás árán szerzem meg a szükséges információt, mellyel aztán „megsértem” őket? És mit kapok köszönet helyett? Legközelebb nem segítetek senkinek!

A füstkarikákat bámulja, amelyeket időközben eregetett, aztán megvonja a vállát. - Nem fogod megállni. Bedölsz a cselnek: megkérnek, hogy segíts, mert azt remélik, hogy neked sem sikerül. Erre mindent megmozgatsz, hogy aztán eléjük terítsd a kész megoldást. Hogy is szoktad mondani?

- „Szót sem érdemel, egyszerű volt...” - motyogom. - De ezzel csak bagatellizálni akarom a hozzájárulásomat. Hogy ne érezzék lekötelve magukat. Keresztény logika.

- Mondd, te mindig ilyen naiv vagy? - Szomorúan néz, aztán a homlokához kap. - Sok Jókai regényt olvastál fiatalkorodban! S ami még rosszabb, el is hitted, hogy az ügyes, az okos, a szorgalmas és a becsületes hős, az, aki mindenkinek segít - és akivel azonosultál - előbb-utóbb elnyeri méltó jutalmát! Ha mást nem, környezete elismerését. Tudod mit? Röhögöm

kell! - Rázkódik a nevetéstől, kalapját meg kell fognia. - Hát nem tudod, hogy a többséghez, az önző, szürke átlagemberhez igazodik minden?

- Hinni szeretnék benne - mentegetőzőm. - Igaznak kell lennie. Másként miként haladhatnánk? Hogy lenne jobb az életünk?

- Haladás? - Elfintorodik. - Ne is halljam ezt a szót! Mit gondolsz, mit érez a féllábú szerencsétlen, amikor elrobogsz mellette az utcán? Hogy megszokta? Legfeljebb a gondolatot, hogy peches volt. Tízezerből egy, vagy kettő olyan, mint ő. Tegyük fel, hogy a többség féllábú, és csak néhányan kétlábúak! Na, mit gondolsz, mit csinálnának veletek?

- Csak tán nem vágnák le? - hallom a hangomat.

- Levágnák, bizony le - bólogat hevesen. - Levágnák a felesleges lábatokat!

Csendben meredünk egymásra. Hirtelen recsegés töri meg a csendet.

- Mi ez? - pattan fel ültéből.

- Semmi, semmi - nyugtatom meg. - Arnold az. Három óra, ilyenkor megy a klotyóra.

- Fél négy - helyesbít a manó. - Aproposó: Te pisiltél már?

- Ismerem a viccet, próbálkozz valami mással!

- Kár. Szóval, hogy szavamat ne feledjem, közismert a tény, hogy mindig a többség akarata érvényesül, hozzájuk kell igazodni. Nézd meg a divatot, az egyenruhát, egyenlakást, egyenkocsit, egyenirigységet, egyenkárörömet. Figyelsz? Úgy tűnt, kinyitottad a szemedet.

- Figyelek, hogyne figyelnék! Csak ha megkérhetnélek, nem ülnél egy kicsit arrább? Nyomod a májamat.

- A tegnap esti kiadás vacsora nyomja a májadat, nem én - zsörtölődik, miközben arrébb telepszik.

- Szóval azt akarod mondani, hogy a kevésbé tehetségesek, az izé... az átlagemberek, mivelhogy többségben vannak...

Elégedett arckifejezéssel bólogat. - Látom, megértettél. Anyagiak gyarapításában keresik a sikerélményt. Ház, autó, telek - ez aztán a boldog élet! - Ujját intően a magasba emeli. - A sok munka mellett még akad annyi energiájuk, hogy kisebbségi érzéseiktől indítva figyelemmel kísérjék az őket lenéző, állandóan új, nehezen felfogható ötletekkel előhuzakodó ősellenséget.

- Már megbocsáss, ez nem igaz. Amennyiben engem az ősellenséghez sorolsz, hát tudd meg, hogy soha, de soha...

- Ezt mondod te - legyint a manó. - Voltál valaha is hátrányos helyzetben? Amikor nem értettél egy bűdös hangot abból, amit körülötted beszéltek? Igen? Na, és, mit éreztél? Persze, egy idő után megvilágosodott minden. De addig? Nap mint nap átélük ezt. Annyira érzékenyek lesznek, hogy egy idő múlva minden szavadtól megsértődnek. Adódjon az szellemi vagy fizikai hátrányból.

Hallgatunk.

- Tudod - töröm meg a csendet - mondasz valamit. Nem vagyok elég figyelmes. Ott van például a főnököm. Hogy is mondjam... alacsony. Olyan másfél méteres. Erre fel, akárhányszor anekdotázunk, nekem folyton a törpe-viccek jutnak eszembe. Hogy így a törpe, meg úgy a törpe. Mint amikor beszáll a pacák a liftbe, felmegy az ötödikre, onnan pedig gyalog folytatja... - Torkomon akad a szó. Manó szomorúan csóválja a fejét.

- Látod, látod? Még rám sem vagy tekintettel, pedig éppen erről beszélgettünk. Tudod is te, hogy milyen érzés mindig és mindenkre felnézni?

Sértődötten szedelőzködik. Nem merem marasztalni. Látván rémült arckifejezésemet, huncutul kacsint. - Csak tudnám már egyszer leküzdeni törpeségemből adódó kisebbségi komplexusomat! Mert az is igaz, hogy kettőn áll a vásár. Úgy ám.

Egyre halkuló kacagásával a fülemben ébredek. Arnold hajol fölém, gyanakodva vizsgálgat. - Beszéltél álmodban. Mondd, fiatalabb mint én?

Nagyot nyújtózom, hunyorgok a napfényben. - Fiatalabb is, szebb is...

Arnold lebiggyeszi az ajkát. - Szóval erotikus álmod volt. - Eltöpreng. - A minap azon filozofálgattam, hogy az intenzív házaselet egyik nagy hátránya az, hogy elmaradnak az erotikus álmok.

Nagyot sóhajt, ingatja borzos kobakját. Aztán hirtelen elhatározással ledobja magáról a pizsamáját, és üldözni kezd a paplan alatt.

A sárga házikó

Szombat reggel térdig érő hóra ébredünk. Amerre csak el lehet látni az ablakból, mindent fehér takaró borít. Az út felől behallatszik a hókotró csörömpölése, ahogy neki-nekiütözik a járdaszegélynek. Nincs sok értelme kimozdulni a házból. Az újság is késik ilyenkor. Körülnézek, mit lehetne tenni a lakásban. Sokat nem, legjobb lesz felkészülni a zordabb időjárásra. Reggeli után Arnold előkeresi a padláskulcsot, felmegyünk a téli cipőkért.

A mi ketrecünket egyből ki lehet szűni: amíg a többiekében példás a rend, addig nálunk tökéletes a káosz. Arnold óvatosan rakosgatja kifelé a bejáratot eltorlaszoló bőröndöket. Annyit elér vele, hogy egyik lábával beléphet. Sóhajtván áll neki, hogy lebontsa az előtte kartondobozokból, és különféle zacskókból tornyosuló halmazt. Egyesek nehezek, mások meg egészen könnyűek. Szépen sorba rakom mindet, lassanként megtelik velük az előtér.

Egymás után kerül elő a kilyukadt gumicsónak, a rossz IKEA szék, a pöszéket eregető műanyag perzsaszőnyeg, és a szomszédtól kapott rojtos függöny. Az egyik doboz különösen nehéz, régi evőeszközök vannak benne. Egy zacskóban dugók és befőttesüveg fedők, a másikban üres műanyag dobozok. Mert Arnold semmit sem dob el. (Hogy mennyit kerestem a húspatyolót! És megvan a márvány sótartó is!)

A bolhapiacra vásárolt ócska rádiót nyolc pár, különböző méretű műkorcsolya követi. - Bagóért vettem - magyarázkodik Arnold. Táskák, műanyag zacskók, és dobozok könyvekkel, cipőkkel, újságokkal és tízéves számlákkal tele. Állunk és nézzük a kócerájt. Csupa szemét, értéktelen holmi. El nem tudom képzelni, hogy ezek közül valamit még egyszer tudnánk használni.

- Az lenne a legjobb, ha most szépen levinnénk az egészet a sárga házba - javaslom.

A sárga házikót, a parkolónk mellett, szeméttárolónak használják a környék lakói. Évek teltek el anélkül, hogy raktunk volna bele valamit. Ellenkezőleg, innen egészítettük ki lakásunk berendezését. A nyolcvanas évek jó évek voltak, és ez meglátszott a kidobott dolgok széles skáláján és minőségén. Arnold késő esti portyáiról hol egy prima állapotban levő porszívóval, székkal, polccal, hol egy ruhaakasztókkal teli papírzsákkal tért vissza. Egy alkalommal teljes konyhabútort talált. Nem volt szíve otthagyni, felcipelte a padlásra. Manci néni, ha fanyalogva is, de elfogadta. Azóta sem vett újat.

- Nem kell annyira sietni a tisztogatással! - ellenkezik a rács mögül Arnold. - Megkérdem Sanyit, hátha kell neki a rádió. A gumicsónak meg jó lesz Lacikának. Délután átviszem nekik. A szőnyeget meg semmi esetre sem dobjuk el! Manci néni a múltkor azt mondta, hogy neki akármilyen rongy megfelelne az előszobába.

- Nem várunk semmit! Meguntam, hogy állandóan gyűjtögetünk! - Nem vagyok egészen biztos abban, hogy a hétvégét tönkretévő undokságom fenyegetése többet húz a latban, mint a körülöttünk heverő kacatok birtoklása. Ha most nem cselekszünk, akkor talán soha. - A gumicsónakkal kezdjük! - mutatok a vaskos bálára. Arnold szármalmas arckifejezéssel mérlegeli a helyzetet.

- Meg kell ragasztani. - Leguggol, gondosan kiteregeti. Keresi a repedést rajta.

- Kockáztatni akarod valakinek az életét? Leviszed és megszabadulsz a gondtól. Indulj már! Mire visszatérsz előkészítem a következő szállítmányt!

Meglepetésemre engedelmeskedik. Vállára veszi a szőnyeget is, és nagyokat nyögve indul a lépcső felé.

Felpezdülve állok neki a takarításnak. Egy zacskóból előkerül a régi kabátom, és egy magas nyakú, kötött pulóver. Hogy miket viseltem az első években!? Pedig milyen jó állapotban van. Bedugom a sarokban tornyosuló deszka halom mögé. Sietnem kell, mert már halloom Arnold lihegését a lépcsőfordulóból. Szó nélkül felkapja a rádiót, és az orosz vendégkutatók ajándék nippjeit tartalmazó dobozt.

Hatodszor mássza meg a két emeletet, mire úgy-ahogy meg lehet fordulni a ketrecben. Utolsó útjára én is elkísérem. Porosan, izzadtan állunk a sárga házikó ajtajában. Elégedetten pihente-tem a tekintetemet a haszontalanná vált tárgyakon. Megérték a pusztulásra, a kör bezárult, a javakból végérvényesen szemét lett. Ezentúl fogyasztani fogunk, nem teszünk többé embereket munkanélkülivé.

Másnap reggel a jól végzett munka örömevel ébredek. A nap a szomszéd ház kéményén ül, az ablaküveg sarkán jégkristályok csillognak. Arnold behozza az újságot és a kávémat. Csendben lapozgatunk, élvezzük a semmittevést. Dél felé majd bemegyünk a városba, benézünk a vasárnap is nyitva tartó boltokba.

Reggeli közben eszembe jut, hogy a fehér fapapucsot azért kár volt kidobni. Jó lett volna a munkában. Szerencsére az utolsó transzporttal vittük le, ott kell lennie a halom tetején.

Állunk a sárga ház ajtajában. A fapapucsnak nyoma sincs. Első látásra hiányzik a gumicsónak, a szék, a szőnyeg és a légós doboz. Arnold boldogan vigyorog. Szemetünk kiváló minősítést kapott.

Jókedve ragadós. Összekapaszkodunk, és nagyokat nevetve csúszkálunk a busz megálló felé.

A szobatiszta tehén

Vasárnap népszavazunk. Azt fogjuk eldönteni, hogy belépünk-e vagy sem az alakulóban lévő Európai Egyesült Államokba, ahogy erre felé rövidítik, az EU-ba. Magasabb szinten már elköteleztük magunkat, de azért illik minket is megkérdezni. A közember rögtön fontosnak érzi magát, amikor két táborra szakadhat.

Az EU-t ellenzők a nemzeti érzelmekre, az identitásra, a szülőföld sérthetetlenségére hivatkoznak. Minden valamire való svédén felborzolódik a szőr, ha arra gondol, hogy pici, piros nyári házikóit gazdag, kövér és főleg pökhendi németek vásárolhatják meg. És kinek jó az, ha egy csomó bürokrata szabja meg Brüsszelben azt, hogy mikor és hova vessük az őszi búzát?

Igen ám, de hátha kimaradunk valami jóból? Azt még nehezebb lenne elviselni. A nagyhatalom tagjaként részesedni a nagyobb piac előnyeiben, megdönthetetlen érvnek tűnik. Meg aztán, hogy nézne ki az, hogy Finnország, Dánia belép, mi pedig kimaradunk?

Politikusaink - akik valamilyen, számomra titokzatos okból kifolyólag, egy emberként az egyesült Európába buzdítanak - messzemenően engedékenynek bizonyultak. Megígérték nekünk, sőt, tárgyalásaik során feltételként szabták meg, hogy a bagórágás - csipetnyi nedves dohánynak az ajak és foghús közti térben való extrakciója - továbbra is svéd kiváltság marad.

Napokkal a választás előtt tökéletes az egyensúly. Mivel a habozók inkább az *igen* felé haboznak, úgy néz ki, hogy belépünk, hacsak a kontrák elő nem rukkolnak valami hatásos érvvel. Mint például háziállataink jövőjének kockáztatásával.

Az állatokkal való bánásmód, mondhatni az állatjogi normák tiszteletben tartása minden civilizált demokráciára jellemző. Az autóbuszsofőr fékez, és türelmesen megvárja, amíg a fácán, nyúl vagy éppen őzike méltóztat átsétálni az úton. A leghíresebb kacsacslád évről évre a tévé székháza udvarán ver fészket. Innen vonulnak kacsasorban a legközelebbi tóhoz. A híradó kimerítő riportot közöl a forgalmas utcán való, rendőri segítséget igénylő átkelésről. Amikor a kiskacsák ellubickoltak a Mälaren tó vizén, mindenki fellelegzik.

Az új állatvédelmi törvény értelmében Svédországban tilos a kutyusok farkának megkurtítása. Ha a cicus inába száll a bátorság fent a fán, akkor az gazdi telefont ragad. A tűzoltó diszpécser tapasztalt ember - senki sem látott fán dögölt macskát - ilyenkor azt ajánlja, hogy telefonáljanak három nap múlva, ha esetleg még fent volna. Öt perc múlva szól a telefon: - Fent van a cicusom három napja a fán!

A közvélemény figyelme körülbelül száz halálos áldozat fölött mutat egy kis kilengést. Merőben más a helyzet, ha éhező elefántról, kútba esett kutyáról, vagy ijedt papagájról érkezik tudósítás. Ha Indiában a tehén szent, akkor itt az állatokkal való bánásmód az. Hogy Európa más vidékein, gondolok itt a déli tájakra, másképpen viszonyulnak négylábú vagy szárnyas társainkhoz, ahhoz nem fér semmi kétség. És az EU-t ellenzők nem restek rátenni egy lapáttal, és meglovagolni ezt a hagyományos érzelmi hozzáállást. Amikor a jámbor svéd arra gondol, hogy valahol Európában kecskéket dobálnak ki a magas templomtoronyból, bikákat szurkálnak halálra, ezer és ezer rajongó néző szeme láttára kinyílik zsebében a körömpecegtető.

Azt, hogy a boldog disznó húsa ízletesebb, zamatosabb, mint a búslakodóé, ma már minden fogyasztó tudja. A szabadon eresztéstől, a labdázáson keresztül, a zenés etetésig - Mozart kitűnően megfelel - mindent kipróbáltak már a gépesített disznófarmokon.

A tehén is jobban érzi magát, ha nem bokáig ganéban kóródzik az istállófülkében. De ki győzi takarítással? Herkules legyen a gazda, hacsak nem... De igen, erre is régóta van már megoldás: a „tehenidomító”, amely ráveszi a kóródzó jószágot, hogy dolgát a rekesz hátsó részében húzódo csatornába végezze.

A tehenidomító egyszerű szerkezet: néhány centiméterrel a tehén háta fölött fém sín húzódik, benne néhány száz Volt feszültség. Amikor a Riska szükségén enyhíteni készül, hátát begörbíti, az hozzáér a sínhez, ami aztán jól megcsapja. Riska hátrahököl, és az, ami mindig lapjával fekszik a mezőn, potty, belehull az árokba.

Amint ez várható volt, a közvélemény nyomására betiltották Svédországban a tehenidomító működését. És ha majd Brüsszelben határoznak sorsunkról? Villámlanak majd az istállók, hullanak a farkincák?

- Nagyon valószínű, hogy a foxterrier gazdija igennel, a tascsóé meg nemmel fog szavazni vasárnap. Szavazatuk fogja eldönteni a jövőnköt. - Arnold felháborodottan gesztikulál, poharából kiloccsan a bor az abroszra. - Arról, hogy egyáltalán európainak érezzük-e magunkat, eddig még egyetlen szó sem esett!

Az utolsó férfi

- Rajtam aztán nem fognak meggazdagodni! - Arnold összegyűri a papírlapot, és megcélozza a papírkosarat. Csonttal, de beletalál.

- Ki akar rajtad meggazdagodni? - nézek fel az újságból.

- Valami biztosítótársaság csalogat előnyös feltételekkel. Életbiztosítást kötnének. - Felháborodott hangon folytatja. - Velem aztán nem! Makkegészséges vagyok!

Helyeslést vár, megkapja. Bevonulok a fürdőbe, sietnem kell, ma hamarabb indulok. Arnold az előszobában matat. Napok óta búzlik valami, a cipőket vizsgálja. - Biztos beleléptél valamibe - vetem oda, miközben kilibegek az ajtón.

Késő este érek haza. A máskor kihalt lépcsőházban izgatott beszéd hangjai. Az alattunk levő lakás ajtaja tárva-nyitva, előtte egy hosszúkas, fekete műanyag zsákba bugyolált csomag fekszik. Átlépek rajta, a belátást egyenruhás hát zárja el.

Tovább mászom a lépcsőket. A szemközti szomszédasszony a korláton áthajolva kémlel lefelé.

- Elvitték már?

Csodálkozó tekintetem elárul.

- Hát az alsó szomszédot, Olofot. A felesége telefonált Norvégiából, hogy nézzék meg, mi van vele, mert napok óta nem válaszol a telefonhívásra. A rendőrség betörte az ajtót, és ott találták az ágyon. Azt mondják - fejével lefelé int - hogy legalább négy napja történnhetett.

Nem találok a kulcslyukat, minden inamban remegek. Le sem veszem a kabátomat, levegő után kapkodva, ujjammal lefelé mutogatva rontok be a szobába. Arnold a fotelben terpeszkedik, a híradót nézi.

- Átléptem... átléptem a... hhhiiihhaaaa... át... léhép... them... - Időbe telik, amíg megnyugszom, és képes vagyok egy értelmes beszámolóra.

Arnold tágra nyitott szemmel hallgat, beleborzong a hallottakba. Kint ajtók csapódnak, begyúl egy motor, zúgása távolodik. A folyosón megint csend honol.

- Szegény felesége. Oslóban van - szólalok meg.

- Szegény Olof is, azért búzlott minden - ízetlenkedik Arnold. - A szellőztetőrendszeren keresztül szivárgott hozzánk a... -

Tekintetem megálljt parancsol. Arnold megvonja a vállát.

- Gondolhattam volna, miután minden cipő talpát megvizsgáltam és semmi gyanúsat nem találtam.

- Én a feleségét sajnálom. Remélem, hogy Olofnak volt valamiféle életbiztosítása.

A nem épp lukulluszi étvággyal fogyasztott vacsora után, szótlanul fekszünk a sötétben. Az események hatása alatt vagyok, nem tudok elaludni. Ha jól meggondolom, amióta itt lakunk - van jó öt éve -, ez a... harmadik, nem, a negyedik haláleset a lépcsőházban. A kutyás néni férje, aztán Bosse, ő nagyon öreg volt, meg az a hajlott hátú, vaksi bácsi. És most Olof, szegény mindig kérdezte, hogy mikor cserélem Mercedesre a biciklimet. Nem is volt öreg, Arnolddal egykorú lehetett, igaz, hogy sokat ivott meg bagózott... Te jó ég! Mind férfiak, és ha jól meggondolom...

- Arnold! - rázom meg. - Arnold! Te vagy az utolsó férfi a lépcsőházban!

Az utcai lámpának a mennyezetről visszaverődő fényében meredünk egymásra.

Sorolom az eseteket, Arnold időnként bólint, vakarja a köldöke tájékát.

- Várjunk csak, kihagytad az öregasszonyt! - Az ujjaival pattintgat. - Az öreg mamit, aki kiült májusban a teraszra, és a nyugágy vagy campingszék összecuszkodott. Szeptemberben találtak rá a múmiájára.

- Az a másik lépcsőházban történt. Hát nem érted? A MI lépcsőházunkban csak férfiak haltak meg az utóbbi időben. - Hogy megint nekem lett igazam, nyugodtan fordulok a fal felé.

Félálomban hallom, amint a papírkosárban turkál, simítja ki az összegyűrt papírokat.

Az utolsó gulyás

A svéd dolgozó hétköznapi társadalmi élete lényegében a löncsözésből és a kávézásból áll. Erre abból lehet következtetni, hogy minden valamirevaló munkahelyen legalább egy ebédlő-konyha - *pentry* - található, ahol az alkalmazottak elfogyaszthatják az ebédet, és naponta kétszer „fikázhatnak”.

A „fika” kávézást jelent. Nagy csuprokból hosszú lére eresztett, forró lötytyöt iszogatunk, hozzá pedig *bulle*-t rágcسالunk. A darázsészekhez hasonlít, íze pedig az egyhetes kenyérre emlékeztet. Születésnapokon és nyugdíjazáskor torta is kerül az asztalra. Elégedett mormogást és apró kis nyögéseket hallatva, sűrű fejbólogatások közepette kanalazzuk a tejszínhabba fullasztott kreációt.

Nem nagyon szoktunk beszélgetni, a löncs a hallgatás jegyében folyik. Az „evő svéd” kizárja a világot, csakis az ételre koncentrál. (Még mondja valaki azt, hogy „Magyar ember evés közben nem beszél!”)

Az ősz beálltát az asztal közepére helyezett gyertyák, és a csütörtöki hagyományos borsóleves, az *ärtsoppa* jelzi. Elkészítése nem igényel különösebb konyhaismereteket. A sárga borsószemeket minden előzetes áztatás nélkül beleszórják az enyhén sózott vízbe és kockára vágott hagymával addig főzik, amíg a felismerhetetlenségig szétfő. Jobb helyeken oldal-szalonnát vagy csülköt is tesznek bele, és szegfűszeggel fűszerezik.

A mustárt a mélytányér szélére kenem. Csípős ízét, hajszálvékony sajtszeletekkel borított vajás kenyérrel enyhítem. Az asztal közepén sorakozó gyertyák lángjára szegzett, komor tekintettel kortyolom a jéghideg, „első osztályú” sört, amelyben csak gondos vegyelemzéssel lehetne kimutatni egy-két eltévedt alkoholmolekulát.

A professzor homlokán elsimulnak a ráncok, elégedetten néz körül. A délelőtti folyamán minden idegszálával arra összpontosított, hogy semmi se zavarja meg a nap fénypontját, a löncsöt. - Aha... - mondja szinte csak magának, aztán gondosan belesepri a morzsákat az asztalról a tányérjába, hátratolja a székét, az üres üveget a sarokban álló ládához viszi. Ténykedését csak egyféleképpen lehetett értelmezni: Vége a löncsnek, ideje lesz dolgozni!

Kezemben a tányérral és az evőeszközökkel várakozom soromra a mosogatónál. Amióta a változatosság kedvéért gulyást főztem, a szárító fölé kiragasztott táblázaton, a *lunch* oszlop alatt nem szerepel dátum a nevem mellett...

A kollegák szapora bólogatással fogadták az ajánlatomat. A professzor közönyös tekintetét az északiak merev viselkedésének ismeretében, kis jóakarattal viharos helyeslésnek is lehetett volna értelmezni. Gunnar habozás nélkül magára vállalta a munka oroszlánrészét. Krumplit pucolt, vagdosta a húst, könnyezve aprította a hagymát. Amikor a húszliteres fazék tartalma rotyogni kezdett, a folyosó és a lépcsőház is megtelt a tubusból kinyomott gulyáspasza illatával. Mivel a svéd munkahelyeken minden ajtó tárva nyitva, teljes belátást biztosítva a dolgozók tevékenységét kintről ellenőrizni kívánó hatóság számára, a részlegen nyugtalanság jelei kezdtek mutatkozni. Két kínai vendégkutató a harmadik emeletről jött fel kideríteni azt, hogy honnan származik a menyei illat.

Egyedül a professzor maradt érzéketlen a duplaajtós, hang- és légszigetelt szobájában, ahol rossz nyelvek szerint emlékiratait pötyögteti. Amikor pontban tizenkettőkor előbújt a rejtek-helyéről, szinte elsodorták a *pentrybe* igyekvők.

Nem győzők csodálkozni azon, hogy honfitársaim, akármilyen újdonsággal is kínálják őket - ha nem is ingyen, de olcsón - olyan természetes magabiztossággal állnak neki az ennivaló elfogyasztásának, mintha régen elfelejtett kedvenc ételük ízére ismernének. Egyesek ugyan rejtett pillantást vetettek a vajtartó és a sajt üresen tátongó helyére, de a friss, fehér kenyér, kárpótolta a csalódásukat. Abból, hogy egyre többen álltak fel repetáért, arra következtettem, hogy ízlett nekik.

Magaretának eszébe jutott budapesti látogatása. Olof szorgalmasan bólogatva tercelt neki. Karin szóba hozta az esedékes karácsonyi vacsorát, amire hagyományosan a munkaadó hív meg. Kalle régi, katonatörténetet elevenített fel. Nem ismertem szófukar kollegáimra.

Félegykor a professzor megköszöri a torkát és néhány szóban megköszönte fáradozásomat. - *Tack, tack* - mondta, és az ajtóból visszafordulva jelentőségteljes pillantást vetett ránk. De csak Ingvar pattant fel egy újabb üveg sörért.

A professzor kettőkor Kerstinért üzent, ám ezzel sem tudta elrontani hangulatunkat. Gunnar kipirulva magyarázott valamit Piának, aki halkán kacarászott. Olof, arcán elégedett arc-kifejezéssel figyelte őket, közben a végüket járó gyertyákat cserélte ki újakra.

Egy jó ebédrel még a legjobban menő országot is tönkre lehet tenni!

Bella

Anders és Eva fél éve költöztek be kétszobás lakásukba. Kis szobájukat kitölti az ágy. Szomorúan néznek a fényképezőgép lencséjébe. Helyzetük kilátástalan: szomszédaik feljelentették őket csendzavarásért, pontosabban a szeretkezésüket kísérő sikolyokért és dörögésekért. Megpróbálták halkabban működni, de a szomszédokat ez is zavarta. A házigazda megelégedte a sorozatos feljelentéseket, és felmondott Anderséknek. Az ügy jogos elbírálás végett a helyi törvényszéken folytatódik.

A kérdéses ügyben megszólaltatott szomszédok a megpróbáltatásoktól elnyűtteknek, következtetésképpen kérlelhetetleneknek bizonyultak. Igaz, voltak olyanok is, akik a falak vastagságában rejlő hangszigetelési hiányosságokat is megpendítették. Az utóbbiak száma elenyészően csekély volt.

Ami egyeseknek szórakozás, az könnyen lehet zavaró tényező a környezetük számára. Nem is olyan rég olvastam, hogy a malmói temetőben a gyászolók inkább a szomszédos síron szolgáltatását nyújtó konzumhölgyre és kliensére figyeltek, mint a pap különös gonddal megírt búcsúztató beszédére. A rendőrségnek kellett a figyelmet elvonó tevékenységet űzőket eltávolítani a kegyelet birodalmából. Eljárást azonban csak akkor indíthatnának ellenük, ha a politikusok előbb kriminalizálják a prostitúciót.

Ez az idő még távol van. Egyelőre nem tudják eldönteni azt, hogy az üzleti tevékenységben résztvevők közül melyik oldalt sújtsa a törvény igazságos keze. Annyi kiszivárgott, hogy a prostituáltakra kényszerkezelés, a kliensekre pénzbírság és nyilvános megszégyenítés várna. Igen ám, de az egyenlőség őshazájában az egyoldalú kriminalizálás szöges ellentétben állna az eddigi vívmányokkal. És, ha már itt tartunk, miért ne hasonlíthatnánk össze az üzletszerű kéjelgést a társadalom más területein folyó prostitúcióval. Hogy mire gondolok? Arra, hogy létfenntartásunk érdekében nap, mint nap tehetségtelen, bunkó kollégákkal, valamint malacszemű főnökökkel kell heherésznünk.

Akkor meg miért ne legyen boldog a ringyó? Azért a pénzért, amiért egy bolti pénztárosnő egy hónapig gürcöl - beleértve a kedves vevővel való értelmes társalgást is - csupán egy közepes forgalmú estét kell... Szinte azt írtam, hogy dolgoznia. Na és, ha megbetegszik!? Miért, a hátgerincbántalmak vagy a köszvény talán nemesebb betegségek, mintha itt-ott csöpög valami? Merthogy éppen gumi-allergiában szenvedett a kedves kuncsaft.

A reggeli hírekben hallottam, hogy Andersék mégsem kerülnek az utcára. Egy padlástéri lakást utaltak ki nekik, ahol majd nyugodtan kinyilváníthatják izgalmas játékukban lelt örömeiket.

Erről meg Pálfi Bella jut eszembe. Pálfiék a szomszédunkban laktak. A feddhetetlen életű családot utcánkban egyértelmű tisztelet övezte. Pálfi bácsi református pap volt, Pálfi néninek mindenkihez volt egy jó szava. Négy lányukat megkülönböztetett figyelemmel nevelték. A nyúlánk Bella hamar kinőtt az utca kölykei közül. Neki volt először miniszoknyája, valamint udvarlója, nem is egy. Persze Pálfi bácsi mindig közbelépett, és Bella nem vonultathatta fel utcánkban a hódolóit. Ezért ért mindenkit meglepetésként a hír, hogy férjhez megy. Amíg az utca kölykei a ház előtt parkoló csillogó-villogó autót nézegették, a vezetője, egy jóképű külföldi diák, a családi tanács előtt tette tiszteletét.

Papp néni, aki az ablakban könyökölve élvezte nyugdíjas éveit, rajtaütésszerűen bekopogott Pálfiékhoz egy kis sütőporért. Lélegzetviasszafojtva vártuk az első, nemhivatalos híreket. - Pálfiné sír, kétségbe van esve - suttogetta Papp néni. Amikor aztán a kölcsön-mazsolát is beszerezte, a bemutatkozó látogatás eredményét is ismertethette a kint várakozó, türelmetlen

szomszédokkal. - Bellának megbocsátottak, szent a béke! Bella még ma hazaköltözik, és a fiatal pár megkapja a padlásszobát.

A cukorkagyárban beindult az éjszakai váltás, málna-aroma terjengett a levegőben. A meleg nyári este nem sok izgalmat látszott tartogatni számunkra. Megfürödvé, vizes hajjal, kezemben szilvaízes kenyérrel ültem a teraszon, ittam hozzá a sűrű, hideg bivalytejet. Édesanyám mellém telepedett és rágyújtott egy sima Kárpátira. A szomszédban a padlásszoba tárva nyílt ablakából fény áradt a tetőig érő meggyfa lombjára. A kertben sejtelmes árnyékok imbolgyogtak, a kerítés tövében sündisznó motoszkált. Feri bácsi, az utca „tintása” is hazatért már a sarki kocsmából, éneklése egyre halkult.

A békés csendet egyszerre furcsa hangok törték meg. Arra lettünk figyelmesek, hogy valami ütemesen nyikorog, mind szaporábban és szaporábban. Rövidesen halk jajgatás vegyült a nyikorgásba, ami aztán egyre erősödött. Édesanyám minden magyarázat nélkül beparancsolt a szobába, de onnan is hallatszott az önfeledt nyüsztés. Régen csend honolt már a kertek fölött, mire sikerült elaludnom.

Másnap reggel későn ébredtem. A fényes autó már nem állt Pálfiek leredőnyözött ablakú háza előtt. Pappné is hiába csengetett a maradék sütőporral a kezében.

Ami pedig Anderséket illeti, elég egy meleg nyári éjszaka, és nézhetnek megint lakás után.

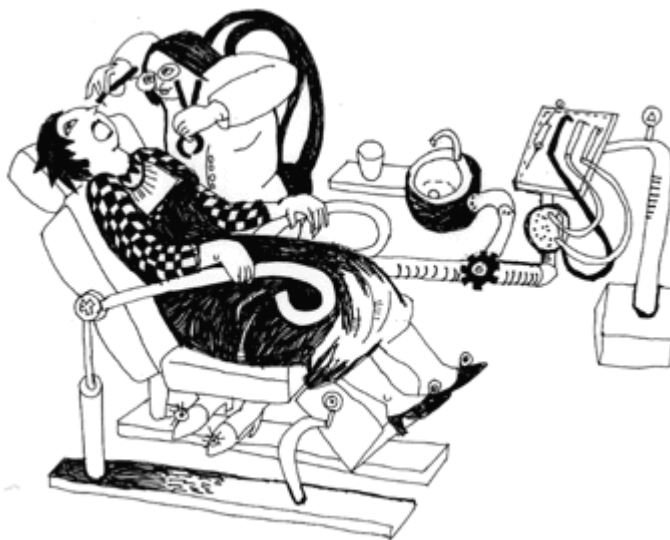
Bölcsességfog

- Ezt bizony ki kell húzni! - egyenesedik ki Gunilla. - Legjobb, ha most nekilátunk, úgy-e? - Nem várja meg a válaszom, int a szőke kislánynak.

Előkerül a fecskendő. A tű hegyén egy csepp, ennél több gyöngyözik a homlokomon. Ajkamat lazán tartom, Gunilla szemüvegének tükrében látom kitágult orrcimpámat. Szemöldöke egy pillanatra összerándul, a tű utat talál a fog gyökere felé. Feszítést érzek az ínyemben, aztán csípős fájdalmat. Kapok a másik oldalra is. És még egyet kissé beljebb, a szájpadrólomba. Elégedetten néz rám. - Ezzel megvolnánk, maradj nyugodtan fekve.

Mi mást tehetnék, fekszem a székben. Tehetetlennek, szerencsétlennek érzem magam. Persze jobb így, mint halasztani, töprengéssel tönkretenni napjaimat. A bölcsességfogból nagy dolgot csinálnak errefelé, állítólag még akkor is kihúzzák, ha egészséges. Az enyém csupa lyuk, miniatűr amfiteátrum.

Nyelvemmel körülsimogatom a fogam, búcsúzik tőle. A szám széle elzsibbadt, az ínyem még nem. Kicsit restelem, hogy nem készítettem fel. Talán be lehetne tömni, csak még egyszer! Az a pici lyuk még nem ok egy ilyen drasztikus intézkedésre. Az öreg Vass doktor bácsi is mindig csak fúrt egy kicsit, aztán tömött. Fúrt és tömött. GRRRRR-KRRRRRR-GRRRRRR. Aztán prrr-ta-ta-prrr-ta-ta. Leesett az ékszíj. Ha pedig húzni kellett, akkor meg finom habot spriccelt a számba: fagyasztott! Igaz, hogy azok tejfogak voltak, de mégis.

Gunilla közelebb húzza a székét, megnyugtatóan mosolyog. - Elzsibbadt? - A kis asztalkán nyugvó fogók, feszítővasak között válogat.

- Nem, még érzem - hebegem. Igyekszem meggyőző lenni, húzom az időt. Érzem a foghúsom, ahogy utolsó erejével belékapaszkodik a halálraítélt.

Arnold, aki sok időt töltött különböző fogorvosok székében, folyton azt állította, hogy számára hatástalan az érzéstelenítő. Ami igaz, igaz: gyengék voltak a fájdalomcsillapítók.

Négy székben folyt a szimultán tortúra. Arnold egyszerre került sorra egy falfehér óriással, aki egyfolytában őt fixírozta, hogy erőt merítsen halált megvető magatartásából. Bekapták az injekciót, és várták a hatását. Arnold megemlítette a fogorvosnak, hogy ne törődjék azzal, ha esetleg ordítana. Húzzák csak, bátran!

Néhány perc elteltével elérkezettnek tartotta az időt: megkapaszkodott a karfában, és bólintott. A legerősebb fehérköpenyes vállalta a feladatot, a többiek körülállták a széket. Az orvos némi kísérletezés után levegőt vett, és minden figyelmeztetés nélkül csavart egyet a fogón. Arnold felsikoltott, amire a segédek rávetették magukat. Az üvöltés hörgésbe csapott át.

A főhőhár elégedetten nézegette a véres gyökeret a fogója végén. Az asszisztencia fejcsóválva indult oszlásnak, Arnold nagyot sóhajtva dőlt hátra a székben. Akkorra az óriás széke üresen tátongott, és a váróterem is kiürült.

Most már nincs apelláta. Igyekszem a mennyezetre koncentrálni. Szemem sarkából mégis látom a fogó éles, harapó pofáit. Arnold csípőfogójához hasonlít, amivel a szegek deszkából kiálló fejét szokta leharapni. - Lazán! Tartsd lazán! - hallom. - Így jó lesz. - Érzem a vasat a fogamon! Hideg! Álljon meg a menet! - GHHHRRREEEAAAA... - próbálom felhívni magamra figyelmet. Valami recsen, nyelvemre törmelék hull. Ettől félttem.

A szőke kislány piszkálja ki a darabkákat. Gunilla közben már fogót cserélt, türelmetlenül várja, hogy sorra kerüljön. Kiszolgáltatottságom újra erőt vesz rajtam.

Az új fogó lényegesen kisebb, így Gunilla keze is befér a számba. A kis szőke rendületlenül szivattyúzza a nyálamat. Csinos... Máskülönben nem járna Arnold olyan gyakran ellenőrzésre.

A fogó már harmadszor csúszik le a csonkról. Gunilla sziszeg valamit a fogai között, a kis szőke eltáncol. Mögöttem van, mi lehet az, hogy nem láthatom? Véső! - villan belém. Amiről annyit mesélnek. Most eljött az én sorom is. Megfaragnak, világ csúfságára.

A mozdulatok hasonlítanak arra, amikor Arnold a festékesdoboz beragadt fedelét feszegeti. Kezdem megszokni az állandó recsegést, már csak az aggaszt, hogy mekkora lehet a kráter, ami marad utána. A kislány néha belenéz, szemében iszonyattal vegyül a borzalom. Biztos kezdő, nem látott még ilyet.

Gunilla már varrja a sebet. Ahogy új tűt fűz be, látom, hogy a köpenyén átüt az izzadság. Lassan emelkedik a szék, tétován lépkedek az ajtó felé. A kis szőke bátorítóan mosolyog, aztán már fordul is következő páciens felé.

Kint vagyok az utcán. Késő délután van, csendesen szemerkél az eső. Lassan bandukolok a megálló felé. Emberek sietnek el mellettem, gondtalannak tűnnek. Senki sem olyan szerencsétlen, mint én.

Ha a metróban velem szemben ülő fiatalember nem lett volna olyan piszokul jóképű, becsszóra hazáig duzzogtam volna.

Duna TV

Apukáék parabolaantennát vásároltak - Arnold jó hírrel fogad. - Már fel is van szerelve. Bejön a Duna TV, csak a kép bolhás egy kicsit. A szerelő, valami arab pofa, úgy ahogy beállította, és azután nyomtalanul eltűnt. Apuka megkért, próbáljunk meg javítani a vétel minőségén.

- Tehát Anyu végül is beleegyezett az antennavásárlásba. Eddig kidobott pénznek tartotta. - Anyósom néha engem is meglep váratlan húzásaival.

- Beleegyezett, hogy kibéküljenek - vigyorog Arnold. - Véletlenül kizárta Apukát a teraszra. Rázták a szőnyeget a teraszon, és összekülönböztek valamin. Anyu sarkon fordult és otthagytá Apukát. A hidegre való tekintettel gondosan becsukta maga mögött a terasz ajtaját, és kivonult a konyhába zsörtölődni. Bekapcsolta a rádiót, jó hangosra állította, és nekiállt kemencét sürolni. Egyikük sem gondolt arra, hogy a teraszajtót biztonsági okokból csak bentről lehet nyitni-csukni. Apuka először megszeppenve kopogtatott, aztán halkán füttyült, és óvatosan kiáltozott. Az alsó szomszéd akkor ért haza, és készségesen sietett a segítségére. Csengetett és kopogtatott az ajtójukon, mindhiába. Anyu rendületlenül sikálta az elszenesedett ételmaradékokat. A fagyhalál gondolatával játszó Apukát Sanyi mentette meg. Véletlenül arra hajtott, és figyelte a teraszon vadul integető ismerős alakra. Otthoni jó szokás szerint addig dobálta kavicsal a konyhaablakot, amíg Anyu ki nem nézett rajta. Rád bízom, hogy képzeld el a továbbiakat. Több mint két hétig nem is szóltak egymáshoz.

- Szóval ezért nem voltak nálunk az utóbbi időben? - Elkacagom magamat. - De hiszen ez zsarolás!

- Úgy is lehet értelmezni. A lényeg az, hogy Apuka megkapta azt, amire olyannyira vágyott. Vasárnap estére meghívták Mancsi nénit, hogy együtt nézzék a műsort. Megpróbálom beállítani, hadd élvezzék a magyar szót.

Anyósoméék tőlünk egy negyedóránnyira, kétemeletes tömbház első emeletén laknak. A terasz korlátjára erősített parabolaantenna messziről világít. A tengelye vízszintes, az a kis fekete bigyó, ami a kozmoszt kellene fürkéssze, búsan kókad a három tartórúd találkozásánál. Inkább a Ladoga mint a Balaton felé mutat.

- Fusimunka - sziszegi megvetően Arnold.

Apósom nyit ajtót. Cipőnket lerúgjuk az előszobában. Mancsi néni a szobában anyósommal együtt nézi a Duna TV adását. A kép bolhás, de a hang tűrhető. Sanyi is előkerül a fürdőszobából. Kicserélte a kiégett villanykörtét. Apósom mindenkinek talál munkát.

- Remélem, hogy legkésőbb nyolcra kész lesztek, - jegyzi meg anyósom - akkor kezdődik a film, szeretnénk megnézni. - Mancsi néni harsányan helyesel.

A férfiak kivonulnak a teraszra. Arnold derékig áthajol a korláton, Sanyi aggodalmas tekintettel követi a műveleteket.

1982-ben, a Spanyolországi foci VB nyarán elterjedt a hír, hogy a televízió nem közvetíti a foci VB-t. Lázás rokon- és antennakutatás indult meg. A férfilakosság kivette a szabadságát, és elindult a szélrózsa minden irányába, hogy felkeresse a határok mentén lakó, rég nem látott rokonát, iskola- vagy katonatársát. A népsűrűség eloszlása szempontjából a VB két hete alatt gyűrűhöz hasonlíthattunk.

Az otthonmaradtakra az antennakutatás hárult. Az edényboltokat pillanatok alatt kiürültek, a gyárakból eltűntek az alumínium lemezek és a rézcsövek. A háztetőkön, a kertekben, gondterhelt arcú embereket lehetett látni, amint vállukon óriási tákolmányokat cipelve meg-

megálltak, lassan fordultak, hogy aztán egy-egy távoli diadalordításra szoborrá meredjenek. Kiderült, hogy a város fölé magasló dombokon, és az állomásnál, a sínek mellett, jó időben egészen tűrhetően lehet fogni a magyar tévét. Valaki azt mesélte, hogy száz kilométerrel délebbre, egy TSZ szántóföldjén „bejött” a jugoszláv TV. Az agyontaposott termésért sok-szoros árat kaptak a jegyszedővé vedlett földművesek, akiknek aztán az aratással sem kellett bíbelődniük.

Kora délután megindult a vándorlás a Bükkbe, ahol az autók tetejére helyezett készülékeken néztük a mérkőzéseket. Előfordult, hogy százan is tömörültünk egy-egy készülék előtt. Az első sorban a tulajdonos és szűk baráti köre ült. Mozdulni nem lehetett, mert valaki rögtön megjegyezte, hogy nem lát a kobakodtól. Százezer torokból tört fel az örömrivalgás minden gól után, mégpedig kétszer: először azok kurjongtak, akik egyenesben látták, másodszor azok, akik csak az ismétlést csípték el...

Villan a képernyő, pompás színekben megjelenik a bemondónő. Hang is van, németül beszél. - Nagyon jó! - kiáltja egyszerre Manci néni és anyósom. - Hagyjátok így! - Arnoldék berontanak a szobába, sikerül tisztázniuk a félreértést. Sanyi nyomogatja a gombokat a távirányító keresőjén. A Dubai tévében szerencsére lepedős arab a bemondó. - Nahát, Dubai! Én azt hittem, hogy Dunát írt! - kacarászik Manci néni.

- Hát nem egy arabtól vette Apuka a parabolát? - próbál szellemeskedni Arnold. Sport csatorna, aztán sistergés, és újra a német adás.

A fiúk bevonulnak a konyhába, komor arccal lapozgatják a kézikönyvet. Felnőtt emberek, nem látszik rajtuk a kétségbeesés, ösztönöm, mégis azt súgja, hogy már csak a csodában reménykednek. Sanyi valami olyasmit motyog, hogy kiegyezne abban, ha vissza tudnák állítani készüléket az eredeti állapotba.

Arnoldék ingujjra vetkezve birkóznak az antennával. Egyszer a fogó csattan a ház előtti kövezeten, máskor egy anyacsavart kell egy félóráig keresni a tulipánok között. A szél belebeleerősít, nehéz tartani az irányt. Összeszorított foggal szerelnek, pásztáznak a csatornák között.

Fél kilenckor magyarul beszélnek a bolhák mögött. A fiúk megkönnyebbülve győzködik egymást a vétel minőségének javulásáról. Arnold meghúzza a csavarokat a parabola nyelén. Végre leülünk a TV elé. Manci néni minden jelenetet hangosan kommentál. Kár, hogy apósom kissé türelmetlenebb a megszokottnál...

Anyósom sült húst és almástésztát csomagol. Felerősítem a csomagot a biciklim csomagtartójára. Manci néni belekarol Sanyiba, gyalog indulnak haza. Apukáék az ablakból integetnek. Az antenna még szerencsétlenebbül néz ki, mint amikor jöttünk.

Kikanyarodunk az útra, az enyhe lejtőn egymás mellett gurulunk.

- Megéri próbálkozni - szólal meg Arnold. - Amikor Ámicinél laktunk a Pata utcában, a legjobb minőségű képet akkor kaptuk, amikor a sógorom alatt beszakadt a csirkeketrec teteje.

Egyenlődsdi

- Ez már túlzás, nem? - ráncolja össze a homlokát Marcella. - Ez a püspöknő választás. Azt még valahogyan megemésztettem, hogy papnő adott össze minket, de ami sok, az sok...

- Miért lenne az? - köszörüli a torkát Gunnar. - Ha Finnországnak lehet hadügyminiszter asszonya és Norvégiának miniszterelnöknője, akkor miért ne lehetne nekünk evangélikus püspöknőnk?

- Lehet Gunnar, hogy számodra ez természetes - siet Marcella segítségére Arnold. - De nekem szokatlan ez az erőltetett egyenjogúság.

A nappaliban ülünk az alacsony asztalka körül. Marcelláékon kívül Karin a földszintről, a legújabb próbaházastársával, Nissével, és állandó vendégünk, Sanyi zsúfolódnak a kanapén.

- A nők manapság anyagilag függetlenek, nem szorulnak a házasság intézményére. Amíg teljesen el nem férfiasodnak, a vibrátor vette át a férfi szerepét. Pláne amióta az orgazmus pirulát feltalálták. - Arnold a kiskanál nyelével vakargatja a hasát. - A feministák pezsgőt bonthatnak az esemény tiszteletére.

- Emancipáltak, katonás lépteik alatt döng a föld, nem veszik jó néven, ha udvariaskodnak velük - bólint rá Sanyi. - Akkor érzik jól magukat, amikor valaki orrba vágja őket az ajtóval.

- Nem kell mindjárt általánosítani. Tévedsz, ha azt hiszed, hogy ez a fajta egyenjogúság kell valakinek. - Karin előrehajolva intézi szavait Sanyihoz. - Nem minden nő kiált rendőrért, ha felsegíted a kabátját vagy elveszed a csomagját. Egyszerűen nem lehet eltűnni, hogy az elvégzett munkát különböző módon értékeljék. És mindig a férfiak javára. Ezért követeljük a fél hatalmat és az egész fizetést.

- Nem azt mondtam, hogy teljesen elvesztettétek a nőiességeteket - visszakozik Sanyi. - Hanem azt, hogy újabban már nem lehet pontosan meghatározni, hogy mi férfias és mi nőies.

- A nemek közti határvonalak elmosódtak - nyeri vissza a nyugalmát Karin. - Nem dől össze a világ attól, ha a férfi kimutatja érzelmeit, és néhanapján könnyet ejt. Nissének, ha szorongásai vannak, kimegy meditálni az erdőbe. A természet megnyugtatja. Azalatt én végzem a dolgom, bevásárlók, vagy válllvetve dolgozom a szobánkat parkettázó kisiparossal. A férfi szerepét a nő is el tudja játszani és nem is akárhogyan!

- Mi nők, sokkal inkább hallgatunk az ösztöneinkre, hamarabb lelkesedünk, és hamarabb csalódunk. Azt szeretnénk, hogy a férfiak kitalálják a gondolatainkat. - Marcella szeme csillog, hevesen gesztikulál. - Mi a rossz abban, ha kimutatjuk a haragunkat, kiabálunk, és hiszünk a képességeinkben? A pszichológusok azt tanácsolják, hogy engedd néha szabadon a benned lakozó boszorkát!

- A seprűt felváltotta az autó, a fekete macskát a számítógép egere. - Gunnar finoman lefogja felesége kezét. - Éppen a minap olvastam, hogy sikerült feltérképezni azt a területet az agyban, amely a beszédképességünket vezérli. A nők agyában ezen a helyen a férfiaknál sokkal több sejt tömörül!

- Íme a tudományos bizonyíték arra, hogy a nők beszélőkéje jobb, mint a férfiaké - mondja somolyogva Arnold. - De labdarúgó mérkőzés közvetítését nem merném rájuk bízni. Képzeltétek, délután néztem a teniszt a televízióban, és nem hittem a fülemnek. Fel is írtam valahova a csaj aranyköpéseit. - Feláll a polcon fekvő újságért, a széléről olvas. - „Hoppá, még a világsztárok is elrontják néha.” Aztán „Ez egy hálás kettős hiba volt. A szélről is függhet meg mástól is.” Vagy: „Most meg biztos rosszul pattant. Ez előfordul a műanyag

pályán is. Na de, most már 5-2-re vezet, és ez jól tesz az önbizalmának.” És végül: „Nem elég jól játszani, jól kell gondolkodni is.”

- Mi abban az élvezet, hogy kergetnek egy labdát? - próbálok egyensúlyt teremteni a nemek közötti vitában. - Halálra unom, amikor minden csatornán foci vagy jégkori megy.

- Ez az! A férfiak játszanak, nem unatkoznak - vet Arnold cinkos pillantást Nissére, akinek az arca a szokásosnál pirosabb, de az Istenért meg nem szólalna. - Szerinted mit élveznek a nők az életben?

- Nem isznak, nem cigarettáznak, és nem is nőznek - ingatja a fejét Sanyi.

- Egész életetek játékból áll - fintorog Marcella. - Kisgyerekként autót burrogtattok, felnőttként mindenféle hobbynak hódoltok. Ha egy férfi a budiból elégedett arccal távozik, akkor biztos lehetsz benne, hogy egyből eltalálta a szagosító tablettát!

- Gondolkoztatok-e azon, hogy miként könnyít magán a férfi és a nő a szabadban? - szólal meg halkán Nisse. - Amíg férfi, kezében az emberiség sorsával, tekintetét a horizontra szegzi, addig a nő lekucorodva, a csalánbokor tövében szorgoskodó hangyákat nézi. - Fejét a vállai közé húzva várja a reakciót.

- Nincs ebben semmiféle rejtett életszemlélet - biggyeszi le az ajkát Marcella. - Azért nézünk le, nehogy lepisiljük a cipőnket.

Arnoldnak eszébe jut, hogy bekapcsolva hagyta a kávéfőzőt a konyhában. Sanyi kivonul Gunnarral cigarettázni a teraszra, behallatszik hangos röhögésük.

A kávé után Karinnak mehetnékje támad. Búcsúzkodik a társaság, válogatjuk a kabátokat az előszobában.

Félig alszom, érzem, hogy megremeg alattam az ágy. - Láttad a Karin tekintetét? - kérdezi Arnold elfojtott kuncogással. - Nisse jobban teszi, ha visz magával kulcsot a legközelebbi meditációjára.

Fülesegér

- „Ha meghalnál, megkaphatja-e valaki a szívedet?” - Arnold megütközve mered a reggeli postával jött brosúra címlapjára. Olvasgatja, lapoz benne. - Tudtad-e, hogy csak azok jöhetnek szóba, akiket életük utolsó 24 órájában respirátorban kezeltek? Ja igen, szaruhártyát és szívbillentyűt merev hullától is lehet örökölni. - Elgondolkozva néz ki az esőtől torzító ablakon. - Te mit válaszolsz nekik?

- Azt, hogy igen. Engem ugyan nem érdekel, hogy mi történik a halálom után. Ha már nem élek, miért ne segítenék az arra rászorulóknak?

Arnold megborzasz a gondolattól. - Ott fekszem majd egy csomó cső és drót között, és ők csak arra várnak, hogy mikor húzzanak ki a konnektorból. Hogy a parciális reinkarnációról ne beszéljünk. Képzeld el egy szívtelen kutyát! Nem és nem! Magammal viszem a sírba a veséimet!

- Akkor nem írod alá és kész. Nem is tudtam, hogy ennyire érzékenyen érint az ilyesmi!

- Az élettapasztalatom miért nem kell? - dörmögi. - Vigyék azt! Nincs szükség rá, nincs piaca? - Félredobja a füzetecskét, kiteregeti az újságot.

Vannak napok, amikor Arnold mindenben rosszat lát. Rendszerint esős időben szokott ilyen épületes beszélgetéseket kezdeményezni. Mivel fordított passzban vagyunk, ilyenkor türelmem végtelen.

- Na tessék, itt is szervek! Ez szerinted mi? - Ujjával a sarokban levő képre mutat: Egy egér hátán porcogóból növesztett emberi fül.

- Fülesegér - tolom el a kezét. - Tele volt a képével a TV, de te örökké a sportot nézed.

- Azt is mondták a TV-ben, hogy az egér nem feltétlenül szükséges a fül alá? Hogy hamarosan emberi szerveket gyártanak, megrendelésre? Csak be kell telefonálni cserealkatrészért: Tessék mondani, van-e raktáron bal mell, 85-ös melltartóhoz? Vagy szív, máj, avagy éppenséggel családi ékszer?

- Nem értem, miért vagy felháborodva. Gondold csak el hány szerencsétlen égési sérültnek van szüksége új bőrre. És hányan várnak szervátültetésre. Te ne tudnád, akinek két rokona is szárazelemmel működik? Mi kivetnivalót találsz abban, hogy becsapják a sejteket, higgyék azt, hogy a testben vannak és nem tápoldattal teli lombikokban, és létrehozzák azt, amit létre kell, hogy hozzanak?

- Csak Jóska bácsinak van pacemakere. Hacsak nem a drága Mici nénéd kisült el-el-el-el-emeire céloztál. - Bocsánatkérően felemeli a kezét. - Alapjában véve nincs semmi kifogásom, csak azon akadtam fel, hogy kitolunk a természettel, amely ki tudja milyen újabb katasztrófával vagy kórral válaszol?!

- Már válaszolt a kergemarhákkal, úgyhogy nem kell aggódnod. Inkább azon csodálkozz, hogy ez a felfedezés is a véletlenül múlt: ha a kutató újszülött kisfiát nem kurtítják meg ünnepélyes keretek között, akkor nem lett volna nyersanyag az első szövettenyészethez. Lám, megoldódott a donáció problémája, nem húzzák ki a csöveket idő előtt!

- Engem már semmi sem lep meg - legyint megadóan. - Még az sem, ha legközelebb egy csinos hölgy tíz másodperc alatt futja a százat. Az meg aztán pláne nem, ha kiderül róla, hogy nem is hölgy. Semmi sem az, aminek kinéz - emeli fel az ujját, ami nála a felindultság jele. - Tegnap telefont akartam venni. Bemegyek az üzletbe: a polcokon autó, cipő, béka, hamburger. Ja, volt egy telefon is, de kiderült, hogy persely. Persely, ami telefonnak néz ki! - hado-

nászik. - Gyertyák, amelyek nemcsak formájukban férfiatlanok, hanem levendula, nárcisz illatúak is. Cserepes növények, melyek művirágoknak néznek ki, de mégis valódiak. A maxi mellekben több a szilícium, mint a fehérje meg a zsír.

- Miért bánt ez téged? - vonok vállat. - Nekem kimondottan jobban ízlik a gyümölcsízű tea, vagy a koffeinmentes kávé. Neked is azt kellene innod, akkor nem lennél ennyire ingerlékeny.

- Régen legalább tudtad, hogy napbarnított kollegád szízes közben vagy a tengeren barnult le - folytatja a méltatlankodást. - Erre, tessék, ma elég egy kvarclámpát venni, és máris megvan a csokoládébarna, egészséges külső.

- Szerintem jól van ez így, ahogy van. Szeretkezzhetünk anélkül, hogy gyerekünk lenne, vagy lehetünk ok nélkül boldogok: elég egy fehér tablettát lenyelnünk, vagy felöntenünk a garatra. Jó, jó, persze az is igaz, hogy dolgozhatunk anélkül, hogy valamit is termelnénk, vagy akár a legkisebb hasznot hoznánk, és közben dagadó izmokat fejleszthetünk, amelyekkel olyan gépeket hozunk mozgásba, amelyeket kizárólag arra terveztek, hogy megmozgassák őket.

- Lebiciklizhetsz tíz kilométert, elfuthatsz a szomszéd városig, anélkül, hogy kimozdulnál a lakásod pincéjéből - bólogat Arnold. Kezdünk közös nevezőre jutni.

A tolófájdalmak már hárompercenként jelentkezhetnek, mert nagyot sóhajtva kászálódik.

- Csak az illúziók számítanak. Erre mi, csak azért is, kitartóan keressük a valódit. - Újsággal a hóna alatt visszafordul a fürdőszoba ajtajából:

- Addig is, amíg megtaláljuk, elégedjünk meg az élet apró örömeivel.

Házibor

Svédországban pálinkát főzni törvénybe ütköző cselekedet, de a bor és a sör házi előállításának rugalmas korlátot szab a „szigorúan a saját szükséglet kielégítésére” kitétel. Bort készítenek importált szőlőből, gyümölcsből, mazsolából, és pityangvirágból. A kereskedelemben kapható „gyorsbor”, egyfajta koncentrált szőlőlé. Csak vizet kell hozzátölteni, kevés szárított *Turbo* élesztőt szórni bele, és pár nap múlva kész a silány minőségű, de olcsó itóka. Ahogy nagybátyám mondta: „Nincs rossz bor, csak kevés bor!”

Amikor Ámicinál laktunk, Arnold nagy szakértelemre tett szert a virág- és gyümölcsborok terén. Az egyik nyáron ötven liter bodzavirágborot készített. Darabokra vágott, kifacsart citrommal és citromsóval pótolta a hiányzó savasságot, és odáig volt a büszkeségtől, ha valamelyik, kóstolóra meghívott vendégünk rizlingre tippelt.

Az aranyárga bodzabor, a könnyen romló almabor, az orvosság ízű hecserlibor, a rubinszínű kökénybor és a vérvörös ribizlibor egyben hasonlítottak egymásra: sohasem sikerült eleget készítenie belőlük. Ámici kertjében, a kerítés mellett sorakozó, tíz feketeribizli bokor terméséből is mind bor lett. Arnold szakértelemmel mosta ki az erjesztéshez a demizsont, préselt, kevert, adagolta a cukrot, aztán helyére dugta az üvegkutyogót. Pár nap múlva megjelent az első bugyborék, hogy aztán heteken keresztül szakadatlanul pöfögjön. Ámici rosszálló pillantásokkal kísérte Arnold működését. Szólni azért nem szólt, mert ő is kapott a termékből. Azzal kínálta a sürgönyös postást és a kéményseprőt.

Ámici leánya, Etelka, egy eseménytelennek ígérkező vasárnap reggel rukkolt ki a hírrel.

- Délután eljegyezzük egymást Mihállyal.

- Mikor? Hol? - Ámici ezúttal hamarabb kérdezett, mint ellenkezett.

- Itt. Hol máshol? - mutatott körbe a lakásban Etelka. - Nem kell nagy felhajtást csinálni, mert csak Mihály szüleit hívtuk meg - közölte ellentmondást nem tűrő hangon. - Ti is hivatalosak vagytok - fordult felénk. Arra kérlek - nézett sokatmondóan Arnold szemébe - hogy próbáld fékezni magad. Mihály apukája nem értékeli az ízetlen szellemeskedést.

A meglepetésből felocsúdva, hárman hatfelé futottunk az ebédhez szükséges dolgokat beszerezni. Amíg a szobában takarítottam, addig Ámici a fagyasztót pakolta ki, Arnold hol tojásért, tejfölért és zöldségért, hol pedig sörért futott.

A vendégek érkezése előtt egy órával kiderült, hogy megbirkóztunk a lehetetlen feladattal. A töltött tojások készen sorakoztak az aranysegélyű porcelán tálban, a cubákok és a karaj nyakig süllyedtek a rozsdás zsírban.

- Arnold csak tíz üveg sört tudott szerezni az állomási vendéglőből - mondtam Ámicinek.

- Akkor ti majd bort kértek - döntötte el Ámici. - Húzz le belőle egy literes üvegbe! - intett a ribizliboros demizson felé.

Alighogy Ámici átöltözött, megérkezett Mihály a szüleivel. Apja a rekkenő hőség ellenére fekete ünneplőt viselt, kopasz fején gyöngyözött a verejték. Domináns egyén benyomását keltette, olyanét, aki tudatában van a helyzet jelentőségének. Felesége fél méterrel lemaradva követte, meghúzódott az árnyékában.

Asztalhoz ültünk és szilvapálinkával koccintottunk. A hangulatot feloldandó, Arnold elsütött egy esküvő-viccet. Az apuka zavartan köhintett, felesége udvariasan mosolygott. Etelka szúrós pillantását nem lehetett félreérteni, úgyhogy Arnold időlegesen felhagyott a társalgással.

A töltött tojást ketten szolgáltuk fel Ámicivel. A párás sörösüvegeket Arnold nyitogatta. - Mi inkább bort innánk - vetettem jelentőségteljes pillantást Arnoldra. Ámici készségesen felénk nyújtotta az üveget, de az kicsúszott a kezéből és keményen zötytyent az asztalon. A dugó kirepült, a rózsaszínű hab félméteres oszlopban buzgott elő. Ámici villámgyorsan az üveg után nyúlt, elkapta a nyakát és hüvelykujjával elzárta az üveg száját. Azon nyomban feltalálta a festékszórót. Hol az egyik, hol a másik oldalon ülőket vette tűz alá.

Az anyuka blúza pillanatok alatt bevörösödött, az apuka úgy nézett ki, mint egy tömeggyilkos munka közben. Tar fején erekbe gyűlő bor a tányérjába csöpögött és absztrakt mintákat rajzolt a majonézre.

- Mert nektek bor kellett! - sziszegte Etelka Arnoldnak, miközben az asztalon áthajolva az üveg után kapkodott. Ezzel annyit ért el, hogy Mihály és Arnold részét felfogta.

Ámici sopánkodva terelte a vendégeket a fürdőszobába, ahol Etelka már megengedte a melegvizes csapot.

- Kár, hogy nem a fürdőszobában terítettünk - szólalt meg halkan Arnold.

Nem hiszem, hogy Mihályon és rajtam kívül valaki hallotta volna a megjegyzést, de ez nem vont le semmit az értékéből.

Hölgyválasz

- Sehogy sem sikerül megismerkednem egy valamirevaló svéd nővel! - lötyögteti meg Sanyi a poharában a bort. - Pedig azzal a szent meggyőződéssel jöttem ide, hogy le fogják rángatni rólam a nadrágot! Erre fel itt ülök, és untatlak a süket dumámmal.

- Úgy, ahogy mondod - bólogat faképpel Arnold. A konyhában ülünk, pattogatott kukoricát rágszálunk. - Egy ötvenéves kolhozigazgatónőnek legalább két számmal nagyobb a libidója, mint egy platinaszőke, skandináv konzumhölgynek. Na, de nem kell búslakodnod! - csap Sanyi vállára. - A legvégső esetben elmehetsz misszionáriusnak Kiriwinába.

- Elutazni valami vadidegen szigetre, Kirimicsodára, bibliát árulni a bennszülötteknek, esetleg megmeríteni őket a tengervízben. Köszönöm a tanácsodat, hálásan köszönöm - vigyorog kényszeredetten Sanyi. - Elképzelsz engem, amint kezemben az énekeskönyvvél, hangosan kántálva faluról falura járok, vagy éppen a törzsi varázslót beszélem le a mágiáról?

- Most nem a Szentlélek harcára, a démon szállta pogányok lelki igényének kielégítésére, vagy a parafenáliák elégetésére gondoltam - mosolyog Arnold - hanem a Kiriwina szigetén élő pápuák törzsi szokására. Egyáltalán nem az önmegtartóztatás jut az ember eszébe róla. - Türelmet intve kotorászik az újságtartóban. - Na tessék, itt van! Kiriwina - más néven a Sze-relem szigete - a Trobriand szigetcsoport tagja, Új-Guineától északra fekszik. Államformája, legalább is minden évben két hétig, szexuális anarchia. - Rövidebb szünetek beiktatásával olvas, a szemüvege fölött figyel a reakciónkat.

- Kiriwina szigetének Katumatala nevezetű körzetében a jamgyökér két héten keresztül tartó betakarítási multságainak legfőbb jellegzetessége a szabad szex. A játékszabályok egyszerűek: minden férfit - lehetőleg valamelyik szomszéd törzs tagját - foglyul ejteni és megerőszakolni, jelképesen megalázni. A törzsek nőtagjai - mert ez alatt a két hét alatt kizárólag az övék a kezdeményezés joga - csokoládébarna testüket fényesre kenik kókuszolajjal, nyakukba kagylóból készült láncokat aggatnak, majd a több száz személyes gruppszex előjátékaként mweki-mweki táncot lejtnek. Mikor aztán kellőképp feltúrázták magukat, elindulnak férfiakra vadászni. Aki a kezükbe kerül, azt leteperik, és megerőszakolják, miközben a sorukra várakozók obszcén dalokat énekelnek. Végezetül virágot dugnak az áldozat popsijába, és a szívásokkal megjelölt testét száraz falevelekkel ragasztják teli, úgy engedik útjára.

- Mi történik akkor, ha az áldozat fegyvere meglágyul az egyenlőtlen küzdelem során? - vonja fel a szemöldökét Sanyi.

- Akkor az arcára ülnek. Aki meg arra hivatkozik, hogy elharapta a nyelvét, azt bosszúból lepisilik. Itt írja, ha nem hiszitek! - lobogtatja Arnold az újságot.

- Sokoldalúan fejlett hölgyválasz. - Sanyi vigyorogva emeli koccintásra a poharát.

- Figyeljete csak! - emeli fel Arnold a hangját. - Néhány évvel ezelőtt, az ünnepek csúcspontjaként, hatvan tüzes pápuahölgy megerőszakolt őt, bibliával felfegyverkezett ausztrál misszionáriust. Az ügy bíróságra került, az elmarasztaló ítélet a tetteseket két órási imával sújtotta. Súlyosabb büntetést a legszigorúbb bírótól sem lehetett elvárni, hiszen ez az évszázados szokás szerves része a szigetlakók kultúrájának.

- Becsületükre váljon, hogy nem adták fel a térítő munkát - folytatja Arnold a felolvasást. - Megtanították a bennszülötteket krikettezni, abban a hiszemben, hogy levezetik a szüretelőkből bugyogó energiát. A meztelen játékosok minden elnyert pont után a pálya közepére rohantak és mindenki-dug-mindenkit alapon döfködték egymást, miközben a partvonal mellett a misszionáriusok a hajukat tépték. A kötélhúzással sem értek el jobb eredményt:

eleve vegyesen állnak fel, hogy egymásra zuhanva ne kelljen sokat keresgélni a halomban - ereszti Arnold a térdére az újságot.

- Köszönöm a jó tanácsot. Mindig tudtam, hogy a barátom vagy - törölgeti a szemét Sanyi. - Hétfőn megyek és beállok misszionáriusnak. Addig is, nem sakkozhatnánk egy kicsit?

Arnold már hozza is a táblát, rakja fel a bábukat. Kiveszek egy csokoládéfagyit a hűtőből és behúzó a szobaajtót, hogy ne halljam az állandó csapkodást.

Jubileum

- Harminc éves az antibébi tableta! - olvasom az újságban a nagybetűs címet. Istenem, hogy telik az idő! Mintha tegnap lett volna, amikor Béla beállított egy csomó ezüstösen csillogó lapocskával, bennük apró, fehér pirulákkal. Micsoda megkönnyebbülést jelentett egyik napról a másikra egyenrangúnak érezni magad, könnyedén nevetni a kollégák rántott húsról, meg a térdek közé szorított aszpirinról tett megjegyzésein! Csak arra kellett ügyelni, hogy minden nap beszedjen egyet belőlük az ember.

Akkoriban mély diszkréció övezte a családtervezés segédeszközeit. Akár az otthonról kapott szexuális felvilágosítást, amely kizárólag ebből állott: - „Vigyázz leányom, mert a fiúk csak egy dolgot akarnak!” (Mellesleg ez be is bizonyosodott.)

- Ne hidd, hogy Svédországban más volt a helyzet - nyugtat meg Gunnel, ötvenes éveit taposó, életvidám barátnőm. - A hetvenes években csakis a külön engedéllyel rendelkező üzletekben árusíthattak kondomot.

Ma, amikor minden valamirevaló élelmiszerbolt pénztáránál tízféle kondom között lehet választani, ez hihetetlennek tűnik. Felmérések szerint a 15-44 év közti hölgyek 28 százaléka szedi a pirulát, és évi 20 millió kotont vásárolnak 8 millió lakost számláló, hosszúkás országunkban. A különböző formájú, aromájú és ízű gumikat kisiskolások gyűjtik és csereberélik egymással.

Statisztikai felmérések szerint a fogamzásgátló szerekre való igény manapság csökkenő tendenciát mutat. Dán kutatók kimutatták, hogy az elmúlt ötven év alatt megfeleződött az európai férfiak által termelt spermiumok száma. Legtöbbet a franciák és a dánok vesztek, a németeknél és a norvégeknél valamivel kisebb volt a visszaesés.

A reprodukáló képességet elsősorban a környezeti tényezők, a radioaktív sugárzás valamint vegyszerek tépázták meg. Bizonyított tény, hogy az ötvenes-hatvanas években széles körben alkalmazott vegyszerek az élelmiszer láncba kerülve, a test zsiradékában gyűlnek fel, és az ösztrogénhez, a női szexuális hormonhoz hasonló hatást váltanak ki.

A dán tudósok szerint, ha versenyt rendeznének, hogy kik a legaktívabb spermatermelők, akkor a finn férfiak vinnék el a pálmát. A dánok átlagban 182 millió Jancsikájával szemben a finnek 456 millió katonája - a próbavétel módjától függetlenül - elsőpróról tanúskodik. Legalább kétszer annyi spermát termelnek, mint más nemzetek fiai. Milliliterenként 130 millió spermiummal valósággal állva hagyják a mezőnyt. Jó időben, rosszban - rendületlenül termelik a javakat.

A felmérés nem maradt visszhang nélkül. A jószomszéd svédek ez alkalommal kivételesen nem a tudományos kutatás eredményében kételkedtek, hanem magyarázatként a finnek közismert izgágaságát hangoztatták.

- Nem a mennyiség, hanem a minőség a fontos! - fanyalogtak nagyképpően.

- Ahol egyszerre négyszázmillión startolnak, mit számít az, hogy az egyik srégen úszik? - legyintettek a finnek a maliciózus megjegyzésre.

A felmérés kimutatta, hogy a falusi környezetben élő finn férfiak produkálják a jobb minőségű reprodukív szubsztanciát. Ennek ellenére, a finnek népesség-szaporulata a legalacsonyabb Európában. - Úgy látszik, hogy nem érznek különösebb elhivatottságot arra, hogy visszaéljenek természet adta adottságukkal - vágta ki a tromfot a svédek.

Aggaszthatja a fogamzásgátló-gyárosokat a szexre allergiások számának rohamos növekedése is. Az Aftonblad vasárnapi melléklete címlapján hirdeti az új betegséget. Na, azért nem éppen népbetegség, hiszen mindössze 35-40 spermára, pontosabban a prosztataaváladék bizonyos összetevőire allergiás hölgyet tartanak nyilván az egész világon. Számukra, fogamzás céljából csakis gondosan kimosott spermát ajánlanak. Sokkal nagyobb a latexre érzékenyek száma, akiknek kiütést, nyálkahártya-gyulladást okoz a kondom. (Bezzeg a juhbélből készült proto-típusra nem volt panasz!)

Az ölelkezéssel járó fizikai megerőltetés az asztmásoknak is fejfájást okoz. A szerelmi játék energetikailag körülbelül két emelet lépcsőmászásnak felel meg. Abból, hogy ez nem mindig okoz fulladási tüneteket, a svéd orvosok arra a következtetésre jutottak, hogy az asztmások allergiás rohama érzelmileg váltódik ki. Az élelmiszerekre allergiásoknak óvakodniuk kell a heves csókolózástól is! - Elég, ha a partnerek egyike egy-két órával azelőtt allergiát kiváltó diót fogyasztott, a tünetek azonnal jelentkeznek - figyelmeztet egy, az újságban megszólaltatott szaktekinély.

- Régen egyszerűbb volt ... - mereng el Arnold. - Ha túljutottál a meggyőző munkán, akkor már semmi sem állta boldogságod útját.

Kompuvallás

- Két öröm van: az egyik, amikor a vendég jön, a másik, amikor megy. - Arnold nyögve rendezgeti a takarót. - Mit gondoltok, melyik a nagyobb? - Kisarnold mocorog a sötétben, szokatlan neki az ágy, nem tud elaludni.

Emeséék nálunk szoktak megszállni. Ilyenkor átengedjük nekik a kisszobát. Évente kétszer utaznak át, ezért nem érdemes nagyobbra cserélni a lakást.

Legutóbb a télen aludtunk hárman egy szobában. Elalvás előtt azzal szórakoztunk, hogy szinonimákat kerestünk a klotyóra. Vagy húszat találtunk. Ma sem lesz másként, hallom amint Kisarnold suttogva mondja.

- Apa, én azt hiszem, hogy ateista vagyok.

Ajaj! Akkor jobb, ha alszom. Ott az apja, ő a katolikus. Lássam most, mire megy vele! A lányokról bezzeg naponta felvilágosítja.

- Úgy általában, vagy csak a Bibliában leírtakban nem hiszel? - tapogatózik Arnold.

- Semmiképpen nem hiszek - bátorodik neki a fiunk. - Nem tudom elhinni azt, hogy valaki onnan fentről irányítaná az életünket.

Arnold nem válaszol azonnal. A beállott csendben hallom, amint csöpög a víz a fürdőszobában.

- Amikor akkora voltam mint te, én is feltettem magamnak ezt a kérdést - szólal meg Arnold. Próbálok egyenletesen szuszogni. - Ha ma lennék fiatal, akkor magam is inkább Ed Fredkinnek hinnék, aki a Teremtőt a komputerrel azonosítja. Tudod, sorsunk alakulása szerinte kizárólag környezetünk reagálásától függ. Az élet kívülről analógnak tűnik, de alapjában véve digitális: igen-nem, egy-nulla, nulla-egy.

- Úgy érted, hogyha anyu nem mond igent, akkor én most nem lennék?

- Például. Hányszor, de hányszor voltam úgy, hogy valami, amit nagyon akartam, és ami kézenfekvőnek tűnt, az istennek sem akart bekövetkezni. Ilyenkor mindig elkeseredtem. Aztán, kiderült, hogy az állás, amire úgy vágytam és valaki más kapta meg, egy évre rá megszűnt. Az a leány, akivel együtt akartam nekivágni az életnek, az utolsó pillanatban meggondolta magát, hogy aztán egymás után szarvazza fel három férjét. Háromról tudok. Valahogyan, a nagy csalódásaimból kiderült, hogy sokkal rosszabbul is alakulhatott volna a sorsom. Ezért nem esik nehezemre elhinni azt, hogy az élet a földön egy nagy terv szerint folyik. Minden cselekedetünk ennek a gigantikus kozmikus tervnek, programnak a része.

- De ki írta a programot? - könyököl fel, a rugók nyöszörgéséből ítélve Kisarnold.

- Miért fontos ez? Amikor írsz, számolsz, vagy játszol, gondolsz-e arra, hogy ki írta ezt a jó, vagy éppen rossz programot? Legfeljebb szírod a keresztanyját.

- Oké, oké! Mi lehetett az eredeti program?

- Amit biztosan lehet tudni róla az, hogy hibás volt. Ti úgy mondanátok, hogy tele volt bugokkal. A fájlnevek általában nem haladhatták meg az öt betűs terjedelmet: Ádám, Éva, Káin, Ábel... Aztán a processzor is a kígyó lassúságával működött, és az élettartam, azaz a fájlok mérete végtelen volt. A rendszergazda gondolt egyet, és rendre minden fájl kitörölt. Kivéve Noét és családját és egy-egy állat-fájlt. Őket kimentette egy floppyra. Az alapokmányt beégette a ROM csipbe, aztán megnyitott egy Coca Colát, bekapcsolta a gépet, és hátradőlt a forgószékében.

- És?

- Egyből működött. De nem hagyta, hogy az elégedettség elhatalmasodjék fölötte, hanem azonnal nekiállt beiktatni az azóta szentírásnak tartott Windózt. Így tett pontot a Bábeli tanácskozás óta húzódó vitára. A hozzá intézett kérdések megválaszolását a papokra és a szerzetesekre bízta.

- Aha, szóval a papok közvetítenek. Így már kezd érthetőbb lenni. - Kisarnold hangjában érződik az elfojtott kuncogás.

- Ühüm. De ez nem jelentette azt, hogy végleg felhagyott a fejlesztéssel. - Arnold szabadjára engedi vízióját. - Kísérletei néha balul sültnek el, mint amikor ideiglenesen rendszergazda jogokkal látott el olyan mezei felhasználókat, mint Attila, Dzsingisz Kán, Napóleon, Hitler, Sztálin, Mao... Mindig ráfázott. Ezek a kontárok rengeteg könyvtárt töröltek, számtalan értékes fájl megsemmisült.

- Miért nem próbálta megmenteni azokat a fájlakat?

- Nem mondtam már, hogy Windóz fut a gépén? - vágja ki magát Arnold. - A vírusokkal sem számolt. Inkvizíció, fasizmus, kommunizmus, terrorizmus, rasszizmus - folytatja az elmélkedést. - Hiába vágta le Vírusölő Szent György az egyre sűrűbben kunkorodó kórokozók fejét, Lucifer és Belzebub hackerek újabb és újabb vírusokkal rukkoltak elő. - Arnold elnyom egy ásítást. - Szent Csip! Hiszen mindjárt éjfél van!

- Kompuzeusz. - Kisarnold élénkebb, mint valaha. - És Bill Gates az ő prófétája.

- Aludjatok már, a Csipallahát a fejeteknek! - förmedek rájuk. - De előbb zárja el valaki a csapot a fürdőszobában!

Média

A reggeli újság nélkül nehezen tudnám elképzelni a napot. Kezemben a kávésbögrével, az ágyban ülve olvasom a *Svenska Dagbladet*. Mindig hátulról kezdem. Ez a szokás még abból az időből ragadt rám, amikor az Igazságot járattuk. Az első három oldal a fényes jövőnk alkotóját hozta emberközelbe, a lényegét a negyediken olvashattuk. Igaz, abban sem volt sok öröm: a külpolitikai rovat a Nyugaton elharapózó munkanélküliségről, sztrájkokról, növekvő elégedetlenségről szólt. A sporthírek atlétáink sikereiről, az apróhirdetés pedig az emberi anyagban beállott veszteségekről számolt be.

Olyasmiről, mint lemaradás az aratásban, munkaterv teljesítésében, vagy éppen válogatott sportolóink leszerelése, nem eshetett szó. Ha a bemutatásra került filmet lehúzta a kritikus, akkor biztosra vehettük, hogy csak kéz alatt kaphatunk majd jegyet. Az információ a sorok között rejtőzött.

Mint minden szabad sajtótermékre éhes kelet-európaira, Arnoldra is nagy benyomással volt a nyugati világot jellemző információöszön, az egymástól eltérő vélemények szabad szellőztetése. Hétvégeken az esti lapot is megvásárolta, az érdekesnek talált cikkeket kiollózta, speciális irattartóba ragasztotta.

- Egyesek információt termelnek, mások pedig információt fogyasztanak. A szerepek időnként felcserélődhetnek, de a lényeg ugyanaz: a tudás hatalom, éppen ezért a vevő fizet az információért - szokta mondogatni. - Ha jól vagy informálva, akkor könnyebben tudsz eligazodni az élet útvesztőiben. Könnyebben tudod befolyásolni sorsod alakulását.

Dicséretére legyen mondva, hamar rájött a tévedésére. A kényes témákat gyanúsán egyszerre, szinte kórusban ejti a média. Újságíró szomszédunk hívta fel a figyelmünket arra, hogy az este hatkor sugárzott híradót nézzük a késő esti helyett. - Az első meglepetésből felocsúdva az érintetteknek elég pár óra ahhoz, hogy a hír további terjesztését megakadályozzák - mondta egy alkalommal Sven, amikor éppen a sokheti utánajárással szerzett szenzációs leleplezését (scoopját) visszavonták. - Az információt fel kell dolgozni, nagyítani vagy kicsinyíteni, egy szóval hozzáalakítani az olvasó értelmi szintjéhez, érdeklődési köréhez. Ha pedig így sem emészthető, akkor el kell hallgatni! - Kezével elsimító mozdulatot tett.

- A hálás témák nem tállalhatók egyenesben... - Arnold felteszi a szemüvegét, felolvass: „Farkasvizeletet exportálunk a Perzsa-öböl országaiba!” - Kinyúl az ollóért, az erőlködéstől suttogva folytatja. - Merthogy a farkasszag elriasztja a gyakran baleset okozó tevéket a nagy forgalmú utak közeléből. - Nyiszál. - Azt hittem, hogy csak a macskák vonaglanak az egérbőr-kivonattól, meg a valeriánától.

Gondosan bekeni a kivágás hátát ragasztóval. - Ez egy tiszta ügy. Senki sem orrolhat meg: a farkas nem tud olvasni, a tevét meg elriasztották, az is volt a cél. Más a helyzet, amikor arról írnak, hogy több mint tizenhétézer aktív tagja van egy titkos szervezetnek. Katonatisztek, jogászok, politikusok, újságírók, egy szóval fontos tisztséget betöltő polgárok gyűlnek össze, hogy kriptákban, rövid időre koporsókban élve eltemetve, a halál folyosóin bolyongva a Nagymester által felavattassanak Szent János vagy éppen Szent András lovagjának. Az, hogy ez befolyásolná őket a mindennapi életben hozott döntéseikben? Ugyan már kérem!?

Én is olvastam a farkaspisis cikket, ami pedig a titkos szervezkedést illeti, a vastag betűs címet nem lehetett kikerülni. De engem valahogy nem érdekelnek a részletek. Ha valaki úgy gondolja, hogy nem érdemes eltöprengenem rajta, akkor belátom, hogy jót akar nekem. Mellesleg, meg mernék esküdni rá, Arnold külön élvezetet talál abban, hogy eltöpreng a hírek

hátterén. Őt azok az ellentmondások érdeklik, amiről nem írnak, nem beszélnek. Amiről ösztönösen nem akarunk tudni.

- Figyelj csak! Vizeletpróbát vettek egy ordastól, vegyelemeztek, és a benne talált több mint 70 komponensből izolálták a hatóanyagot. Képzeld el a próbavételt!

Megvonom a vállam. Állatorvos ismerősömtől tudom, hogyan gyűjtenek spermát a tenyész-bikától. Nem épp mindennapi látvány.

- Biztos, hogy nem úgy, mint a Védett férfiakban - mormogom magam elé. Arnold arca felragyog. Készségesen idéz, elengedem a fülem mellett. Ha már a Védett férfiaknál tartunk, Robert Merle szerint a férfiak kihalásának egyik azonnali következménye az újságok megszűnése lenne. Ha hozzáveszem azt, hogy akkor nem lenne kivel veszekednünk sem - akkor inkább ne haljanak ki!

Arnold új irattartót nyit a kivágásainak, abba fűzi be a farkas cikket. Az idei másik kivágás a Magyar Nemzetből van. Egy vízbe merült, fehér gépkocsi körül könnyűbúvárok szorgoskodnak. „Autó a Dunában - Hétfőre virradóra a Dráva utcánál az alsó rakpartról egy Lada személygépkocsi belecsúszott a Dunába. Az autóban egy férfi és egy nő annyira csak egymásra figyelt, hogy a lejtős úton elindult a kocsi, és begurult a folyóba. A tűzoltóság könnyűbúvárainak kellett kimenteniük a víz alól a Ladát. Személyi sérülés nem történt.”

- Iskolapéllda a rejtett információra! - vigyorog Arnold. - Az olvasó találgathatja, hogy mi köthette le annyira a figyelmüket, a szenvedő alanyok pedig azt, hogy melyikük rúgta meg a keziféket.

Nosztalgia

Az ablakon besüt a délutáni nap. Látszik, mennyire koszos az üveg. Kitárom az ablakot, behunyom a szemem, a nap felé fordítom az arcom. A focipályán Kisarnold Zolikával kergeti a labdát, felhangzik a labda pufogása. Lekiáltom, hogy kész az ebéd. Nagyon éhesek lehetnek, mert rögtön abbahagyják a játékot.

Arnold sziszegve cipeli a makarónival teli fazekat a mosogatóhoz. Gőz csap fel a hóna alól, ahogy a szűrőbe zúdítja tartalmát. Sajtot reszel a makarónira, kavargatja a nyúlós masszát. Hagyom ügyködni, bevonulok a szobába, a távirányítóval bökdösök a tévé felé. A huszonöt csatorna közül heten sportközvetítés. Egyiken Sampras adogat, a másikon Michael Jordan szökdécsel. Aztán focimeccs, az egyik csapat angol, a másik olasz. Hoki... Nem lehet tudni ki kivel. Itt becsúsznak, amott a palánkhhoz passzíroznak.

Arnoldot leköti a sajtos makaróni készítése. Nem olyan régen szent volt számára a sport. - Annak idején nem volt focimeccs amit nem néztél volna végig a tévében! - kiáltom ki a konyhába.

- Akkoriban legfeljebb egy meccset közvetítettek hetente. Válogatott mérkőzésre meg hónapokig kellett várni. - Arnold megáll terítés közben. - A világbajnokságra már annyira ki voltunk éhezve, hogy minden mérkőzést megnéztünk, még az ismétléseket is. Bizony. - Bólogat.

A lépcsőházból lódobogásra emlékeztető zaj hallatszik, röviddel később beesik az előszoba ajtaján két, lélegzet után kapkodó kamasz. A délután felgyorsul. A kézmosást gyanúsán hamar elintézik. Kis dulakodás után helyet foglalnak az asztalnál, mohón nekiesnek az íncsiklandóan illatozó makaróninak. Nekem is megjön az étvágyam, pedig nemrég pusztítottam el egy egész doboz csokoládét.

Arnold bekapcsolja a rádiót. Nemrég talált egy új, csupa a 60-as és 70-es évek zenéjét sugárzó állomást. Kisarnold felkapja a fejét. - Ez Janis Joplin, úgy-e apu? - Arnold jólesően bólogat. Sandie Showt már nem ismeri fel a trónörökös. - Pedig, mekkora botrányt keltett azzal, hogy mezítláb állt ki a színpadra! Ne féljetelek lett is hírzárlat... Egy ideig még Beatles számokat sem adtak a rádióban. A házibulikon a recsegő Luxemburgi rádió hangjaira táncoltunk.

- Amikor akkora voltam, mint ti vagytok - jön rá Arnoldra a mesélhetnék - a varázsszemre meredve hallgattam recsegő rádiókon a meccseket. Látni véltem, amint Csikar a tizenhatos és az oldalvonal között, kicselezi a védőjét, a tizenegyessel egyvonalba felnéz, majd a félmagas beadására ketten is érkeznek... Ott voltam Rancaguában, amikor Flóri bepofozta az angolok hálójába a labdát. Együtt szenvedtem a csehszlovákok ellen a második félidőt végig sántikáló Göröcs Titivel. Esténként aztán kerítésünkön üldögélve meséltem a meccset az utca kölykeinek.

- Nem hiszem, hogy kimaradtam volna valamiből. - Elgondolkozva piszkálja a makarónit. - A tokiói olimpián 2-0; 3-1 vagy 5-2 arányban kellett győznünk a ruszkik ellen. Közép-európai idő szerint korán reggel játszották a mérkőzést, fogvacogva ültük körül a rádiót. Később felvételről láttam, amint Dömötör - a döntő mérkőzés utolsó másodperceiben, 4-2-es vezetésnél - a vízből derékig kiemelkedve lóbálja a labdát. - Arnold feláll, a törlőt gombolyaggá gyömöszöli. - Vele szemben, kitárt karjaival az óriási kapus... Úgy látszott, mintha teljesen betöltötte volna a kaput. Fülemben ma is csengenek Szepesi sirámai: Lőj Dömötör, lőőjj... lőőőjjj! Dömötör meg csak himbálja... Az óriás a kapuban elkezdett süllyedni. Először alig észrevehetően, aztán mind gyorsabban. És mikor az utolsó buborék is elsimult a vízen, a labda ott csücsült a hálóban. Már csak az aranyérmekért kellett kiúszni a partra.

Zolika tér először magához. - Arnold bácsi, mi lesz a svájciakkal szerdán? Apukámmal fogadtam, hogy mi nyerünk!

Arnold vállai egy fokkal lejjebb ereszkednek, a fejét csóválja. - Nem láttam játszani sem a svájciakat sem a mienket. - Bajuszát sodorgatja. - 1980-ban, vagy legalább is azon tájt láttam mindkét válogatottat. Váradra utaztunk, mivel az Intervízió nem közvetítette. Vendéglátónk nemzeti színű szalagot akasztott a tévén díszelgő porcelánbalerina nyakába. Ha jól emlékszem 3-0-ra győztünk. - Minden tekintet rászegeződik.

- Akadozott a játék, mint ahogy az fontos mérkőzéseken történni szokott. Dolgoztunk, robotoltunk becsületesen, sajnos eredmény nélkül. Aztán a svájci térfél közepe táján járó Fazekas észrevette, hogy Törőcsik mutatja magát. Habozás nélkül indított. Törő felgyorsult, védőjét állva hagyva robogott a mellmagasságban érkező, csavart labdára.

Arnold hirtelen elhallgat, tekintete elkalandozik.

- És? Kicselezte őket és berúgta? - Nem úgy néz ki, hogy Zolikát valami más is érdekelné ezen a világon. Arnold megrázza a fejét, elnézően mosolyog.

- Két svájci védő kétségbeesve rohant, hogy elzárja Törő útját, aki az utolsó pillanatban elfordult, és a labda, érintés nélkül került az őrzője nélkül maradt Zámbóhoz, aki besétált vele a kapuba. Zúgott is a „Szép volt fiúk”.

- Apu, hogy van az, hogy minden érdekes, szép dolog akkor történt, amikor te voltál fiatal? - Kisarnoldban már régóta érlelődhet a kérdés.

Válasz helyett simogatást kap.

Nyári örömek

- Nézd csak meg ezt a piros foltot, itt a combhajlatban! - jelenik meg térdig letolt rövidnadrágban Arnold. - Szerinted ez kullancs?

- Gyere közelebb, innen nem látom - intek a kezemben tartott távirányítóval. - Inkább egy pattanáshoz hasonlít, de soha nem lehet tudni. Miért, viszket? - nézek rá a szemüvegem fölött.

- A kullancs nem viszket! - méltatlankodik Arnold. - Benne volt az újságban, hogy azért nem érzed a szúrását, mert valami zsibbasztószert használ. Egy napig szívja a véredet, hogy aztán felöklendezze a boréliával és agyhártyagyulladás-vírussal fertőzött gyomorvuladékát.

- Megpróbálhatom kipiszkálni - grimaszolok. - A patikában árulnak speciális kullancs-kiszedő csipeszt. Vegyél egy nagyítót is az optikusnál! - szólok utána. Biciklivel megy, hallom amint az ablak alatt matat a lakattal.

Soha még ennyi kullancs nem fordult elő Stockholm környékén. Ez a gombostűfej nagyságú átokfajzat fűszálakra, levelekre telepedve várja, hogy valakinek a szőrzetébe csimpaszkodjon. A nyári házak lakói - ha nem éppen a közeli erdőből előmerészkedő szúnyogokat hajkurásszák - esténként egymást bolhásszák.

Állítólag az enyhe tél és az azt megelőző meleg nyár az oka annak, hogy nyüzsögnek körülöttünk az állatok. Reggel vagy tíz szarka tépte-marta egymást éktelen csörgés közepette a teraszon, hazafelé biciklizve pedig három nyulat, két fácánt és egy őzbakot ugrattam ki a bokrokból. Kerülnöm is kellett, mert a tengerparti ösvényt Kanadából honosított ludak foglalták el, tekintélyes méretű ürülékeikkel ugyancsak megnehezítve a biztonságos közlekedést. Ez nem is olyan nagy baj, mert egyes szakaszokon úgyis csak csukott szájjal lehet közlekedni a szúnyogfelhők miatt.

A svéd szúnyog apró, kamikázé szúnyog. Nem használ ellene a hessegetés, kapásból beléd vágja szondáját és halált megvető bátorsággal áll neki a tankolásnak. Többségük számára az első korty egyben az utolsó is. Marad belőlük elég, nem fenyegeti nyersanyaghiány a finn lappföldi Pelkosenniemi-ben hagyományosan megrendezett szúnyogölő versenyt, melynek szabályai szerint a versenyző a combjára csalogatott szúnyogokból öt perc alatt, csupasz kézzel annyi szúnyogot csap agyon, ahányat csak tud.

És ha már úgyis annyi van belőlük, miért ne lehetne begyűjteni és hasznos tápanyaggá átalakítani a levegő fekete kaviárját? - tette fel a kérdést a minap kedvenc napilapom humoristája. - Közöséges porszívóval, az egyik felhőt a másik után. A teli zacskókat aztán elszállítanák a szúnyogmészárszékra, ahol szakavatott kezek préselnék, formáznák a vegyszerektől mentes - feltéve, ha előzőleg nem csíptek meg egy súlyemelőt vagy kultúristát - szabadban nevelkedett, magas természetfaktorú, ekológikus terméket. Csupa hasznos protein lenne benne, semmi zsír, ráadásul glutént sem tartalmaz, és a koleszteroltartalma is alacsony. Gombás, tejfölös szúnyogszelet! Már az említésére is összefut a nyál a szájban... Akkor meg mire várunk még? Nosza, elő a porszívóval, lássunk neki az aratásnak! Nem kell félni, sohasem fog el.

Nem veszélytelen a sétafikálás az északi erdőben. Ezt Lars Larsson, a betegségéből lábadozó tengerészkapitány is tapasztalhatta. Először a bokáját ficamította ki, majd egy - szerelmi játékában megzavart - fajdkakas csípte tomporon.

- Lemondtam a kondícióerősítő sétákról, inkább a televízió természet-adásait nézem - jelentette ki a helyi újság riporterének.

Elmosolyodom. Volt idő, amikor napfényes hétvégeken jobb híján a 10A jelzésű busz végállomásához közeli, nádassal körülvett - kis jóakarattal tavaeskának nevezhető - pocsolya partjáról lógattuk a horgainkat a zavaros vízbe. Nemcsak mi jártunk oda, hanem mások is, főleg idősebb szakik. Az egyikük barátkozó típus volt, tőle tudtuk meg, hogy ujjnyinál nagyobb hal is van a tóban, de a kifogásához szerencse és kitartás kell.

- Igaza volt az orvosomnak. Nézzék, egy hete járok ki, és máris jobban érzem magam - közölte velünk. - Egész nap a friss levegőn vagyok, egészséges életet élek. Semmi izgalom, semmi stressz. Még a cigarettázást is abbahagytam! - Felkapta a fejét, arcán megrándult egy izom. - Megint itt vannak a rohadtak!

Szemben, a domb felől hallatszó tompa dübörgés egyre erősödött. A dombtetőn először szarvak, majd a hozzájuk tartozó lomha nagy, fekete testek jelentek meg. A csorda egyenesen a tónak tartott, amely pillanatok alatt megtelt kéjesen forgó szemű, szuszogó bivalyokkal.

- Az anyátok ne sirasson! - kapta el a hév újdonsült ismerősünket. - Mit gondoltok, tiétek a tó?
- A lubickolók igazi bivalytürelemmel túrték a szidalmakat, csak néha-néha eresztettek meg egy bugyborékoló sóhaj. Emberünk megcsóválva a botját. - Belétek akasztom a horgomat, meglátjuk, tetszik-e!? - Lehajoltunk, az ólom a fejünk fölött süvöltött el.

- Megvagy! - rántotta meg a vezérbika kinézésű fürdővendég szarvai köré csavarodott damilt. A bika felhorkant, amikor lábai szilárd talajt értek egy rugaszkodással a parton termett. Meglepően nagy volt és érthetően dühös. A félig rehabilitált elhajította a botját, és nyúlcipőt húzott. Egy ideig cikk-cakkban kergetőztek a legelőn, aztán eltűntek a szemünk elől.

A menedékház teraszán találtunk emberünkre. Üveges tekintettel meredt maga elé, a csikkekkel teli hamutartó mellett számtalan féldecis pohár állt az asztalán. Botját és tarisznyáját az egyik székre helyeztük, és halkán elköszöntünk...

Arnold kifulladásra bukik be az ajtón. A nagyítót és a csipeszt az asztalra, a nadrágját a konyhaszék támlájára dobja.

Indulok bemosakodni az operációhoz.

Paprika

Arnold nem szereti, ha zavarom a házimunkában. Társaságban szokta mondogatni, hogy szeretőjét a konyhában bújtatná el. Eleinte félszegen védekeztem a nyilvános megbélyegzés ellen, addig, amíg egyszer a következő kérdést szegezte nekem: - Akkor mondd meg, hogy milyen színe van a porszívónknak! - Azt sem tudtam, hogy hol tartjuk.

Rájöttem, jobb, ha nem kritizálom sem a főztjét, sem pedig a mosogatását. Egyszerűen lekapargatom a tányér széléről a rászáradt sárgarépa és spenótpettyeket, avagy a kenyértészta cementté szilárdult maradványait. A kávé sem iszom ki teljesen a bögréből, így a fenekére koagulált tojástól sem kell undorodnom. Ennek fejében mentesülök mindenféle kötelezettségtől, amit enyhén elnyűtt kinézetű barátnőim háztartás néven emlegetnek.

Csak olyankor szoktam sűrögni-forogni, amikor vendégek jönnek hozzánk. Nagyon szeretek hidegtálat készíteni. (Valahogy megcsömöröltem a kezdő nyugati polgár étlapján sűrűn előforduló csirke- és tyúkhústól.) Ilyenkor délelőtt bevásárolok: speciális keksz, ostyaszerű kenyér, avokadó, kaviárnak becézett fekete ikra, pácolt lazac, olajbogyó, paradicsom, piros retek és zöldsaláta. Teszek egy kicsi ezt, egy kicsi azt a kekszre, főleg az esztétikai hatásra ügyelek. Kreációim nagy sikert szoktak aratni.

A melegkaja az Arnold asztala. Rendszerint borjúpörkölttel szokott előrukkolni. Sok-sok paprikával - lehetőleg édes kalocsaival és csípős szegedivel - készíti. A paprikát előbb egy fehér papírlapra szórja, gondosan megvizsgálja. Csak azután zuttyintja az enyhén sárgás, forró olajban üvegesre pirult hagymára. Mint mindennek, ennek is megvan a története.

Házasságunk első hónapjaiban Ámicinél, Arnold özvegy nagynénjénél laktunk. Az utcáról nem látszott, hogy az aránylag keskeny homlokzatú házban több lakás van. A kapun belépve, balra az első az Ámici lakrésze volt, az utána következőben Ámici leányáék, leghátul pedig mi laktunk. Lehetetlen volt észrevétlenül elhaladni a nyitott konyhaajtó előtt. Ámici pedig kötelességének tartotta, hogy alkalmanként megebédeltessen.

Legtöbbször Etelka és Mihály már ebédeltek, de aznap, amikor a paprika játszotta a főszerepet, éppen egyszerre érkeztünk haza. Mihály hallgatag, vitától iszonyodó, harmincas éveit taposó gépészmérnök, kiválóan illett Ámici és Etelka diktatórikus jelleméhez. Mihály nem csinált titkot a borral szemben táplált szimpátiájából, ezért keményen fogták, számon tartották szabadidejét. Hazaérkezte után már kora délután pizsamára váltott és türelmesen üldögélve várta, hogy a televízió megkezdje az adást. Ennek fejében kapott a vacsorához egy nagy pohár bort, amit aztán gyerekes örömmel fogyasztott. Rendszerint az asztalfőn foglalt helyet, ritkán kinyilvánított véleményét sohasem kérdőjelezték meg. A felületes szemlélődő látens strébernek is tarthatta volna.

Arnold állandó jellegű, cinikus észrevételei, komisz élcélődései sokszor keserítették meg Ámici életét. Valamelyest javított a helyzeten az, hogy Arnold - egy kis híján botrányba fűlt vacsora után - ünnepélyesen megígérte, hogy a továbbiakban tartózkodni fog a kétértelmű megjegyzésektől.

Kitágult orrcimpákkal ültük körül az asztal közepén gőzölgő fazekat. Ámici először Mihálynak tálalt - Arnold szerint elhalálozási sorrendben - és azt mesélte, hogy milyen nehezen szerzett pirospaprikát a levesbe. A szomszéd Kovács néninek volt egy dugi doboz kalocsai paprikája, azt felezték meg.

A babér illata a frissen vágott zöldhagymáéval keveredett, a félbarna kenyér harapásra ingerelt. Mihály figyelmét teljesen lekötötte az illat- és íz-orgia. Egyenletes csapásokkal ürítette a tányér tartalmát magába. Etelka valamivel visszatartottabban kanalizott. Ámici elégedetten gyönyörködött a látványban.

Arnold, szokása szerint először orrához emelte a kanalat, hosszasan eltűnődött fölötte, majd hirtelen megrúgott az asztal alatt. Fehér lettem az elképedéstől. Felé fordultam, hogy kikérjem magamnak. Sűrűn kacsingatott, mint amikor társaságban oda nem illő történetbe kezdek. Szemével a tányér felé intett. Sziszegve, de engedelmesen követtem példáját, közelebből vizsgáltam meg a tartalmát. És tényleg. A felszínen úszó, paprikától vörösen csillogó, áttetsző zsírkarikákban apró kis nyüvek hullái lebegtek. Megközelítőleg száz-száz jutott egy-egy tányérba.

- Ámici! - köszörmelte meg bátortalanul a torkát Arnold.

- Most eszünk! - csattant fel Etelka. - Megint valami étvágyrontó észrevételed van? - Mihály épp akkor nyújtotta a tányérját egy új adagért.

- Csak azt szeretném mondani, hogy nem húsolesre szólt a meghívás. - Arnold tisztában volt azzal, hogy eljátszotta az utolsó kártyáját is. - Állítólag a faszén segít! - kiáltotta az öklendező Mihály után.

A porba sújtott Ámici a délután folyamán egészen rövid időre meglátogatta Kovács nénit.

Mi pedig a hét végén elköltöztünk.

Pecunia non olet

Laciék mindent megtettek azért, hogy a házasságukat megmentse. Külön ágyban aludtak, és külön mentek szabadságra. Mégis elváltak, és Laci azóta egyfolytában emészti magát.

Laci nehezen szánja rá magát a nyilvános elemzésre. - Becsapottnak érzem magam. Tudjátok, eleinte csodálatos volt... Naponta háromszor-négyszer, a rendelkezésre álló teret és időt maximálisan kihasználva. Aztán, összeházasodtunk, és mintha elvágta volna - tárja szét a karjait. - A közeledéseimet pedig egyenesen tolakodásnak vette. Legalább mondta volna azt, hogy fáj a feje, de még ezzel sem fárasztotta magát. - Rám emeli szomorú tekintetét. - Vajon minden nő így megváltozik az esküvő után? Pedig még csak nem is templomi esküvő volt.

- Engem is elgondolkoztatott már ez a dolog - Arnold megértően bólogat, megjegyzem magamnak. Való igaz, hogy kezdetben a nők az aktívabbak, és mire mi is igazából belejönénk, addigra már lehiggadnak. Megritkulnak, lelohadnak azok a fene nagy „most-itt-de-mindjárt”-ok. Mi férfiak, még csak ekkor kezdünk igazából belejönni! És ez teljesen normális: amikor a nőstény tüzel, akkor aztán azonnal... Amikor meg elmúlt neki, akkor mind turbékolhat, parádézhat a hím. Minden hiába...

Az állatvilágból merített példák nem érték el a kívánt hatást. Laci úgy néz ki, mint egy rakás szerencsétlenség. Arnold tovább halad az okfejtésben.

- Ősrégi probléma, nem érdemes töprengeni rajta. Mit gondolsz, nagyapám idejében az elhídegített férfiak miért látogatták az örömlányokat? Jó dolgukban, mi? - Tekintete álmodozóvá válik, arcára széles mosoly ül. - De ne keseredj, van rá megoldás! Szerezz egy szeretőt! Ha majd csak hetente egyszer, lopva találkoztok, meglátod, hogy akkor egyből visszatér a romantika. Nincs nagymosás, gyereknevelés, nem kell minduntalan előnytelen kompromisszumokat kötnötök, és ami a leglényegesebb: nincs időtök veszekedni!

Ami igaz, igaz, a házassággal járó számtalan kompromisszum közül a hálósobai menetrendet a legnehezebb bevezetni és betartani. Diplomácia kell az ilyesmihez, és elegendő elfoglaltság, hobby. Arnoldot fokozatosan győztem meg arról, hogy a teniszezés és az úszás a testnek, a sakkozás pedig a szellemnek tesz jót.

Magdiék majdnem húsz éve házasok. Feri néhány félig komoly, félig vicces elszólásától eltekintve (*Megint hagyj-ma volt vacsorára!*), házasságuk harmonikus benyomást keltett a kívülállóban. Ők biztos, hogy nem fognak elválni. Legalábbis nem ezért.

- A mi hálósobánk körül minden rendben van - legyintett Magdi, amikor szóba hoztam Laci esetét. - Már amióta Feri fizet a szolgáltatásért. Igaz, hogy ritkán - spórolós a lelkem - de akkor aztán megdolgozom a pénzért. És ha már egyszer fizetett, akkor nem fusizza el. - Elpirult, megvonta a vállát, aztán folytatta. - Eleinte akárhányszor eredménytelenül macerált, folyton azt hajtogatta, hogy így megváltoztam, meg, hogy úgy becsapódott, mert más nők bezzeg! Lám, az utcalányok, naponta többször is...

- Azoknak fizetnek, méghozzá jól, máskülönben ők sem csinálnák - vágta rá. - Nézz meg engem! Tiszta vagyok, rendes vagyok, nem ragasztok rád semmit. És mit kapok érte? Megfőzhetem az ebédet, elmosogathatok... Éppen akkoriban olvastam, hogy az utcán parkoló autóban egy sima ötszázba, a fuvolázás háromszázba, a kézimunka pedig kétszázba kerül. A legolcsóbb szolgáltatónál! Ennyiért még élvezném is, gondoltam magamban! Másnap a reggelinél eléraktam a cikket. Délután virágcsokorral jött haza, este pedig egy ezrest tett az éjjeli asztalkára.

Arnold jót mulatott a Magdiék történetén. Még a lámpaoltás után is felkacagott a sötétben. Kicsivel később „olyant” sóhajtott és gyengéden magához vont. - Gyere közelebb, jó? - Ujjai gyakorlottaan siklottak a gerincem mentén, és forrón a nyakamba lehelt. - Mi van, csak nem vagy fáradt? - Simogató keze megállapodott a vállamon.

- Nem, egyáltalán nem vagyok fáradt - fordultam Arnold felé. - Az áron gondolkoztam.

- Te ezt nem gondoltad komolyan?

- De, nagyon is komolyan gondoltam, és elmagyarázom, hogy miért. Kifogyott az arckrémem, és a fodrásznál is régen voltam már.

- De hát, ha kell, ott a pénz a fiókban, csak ki kell vened. - Érzem a hangján, hogy nem érti a logikát. Most vagy soha!

- Nekem a becsülettel megszolgált pénz kell. Ami nem hiányzik sehonnan. Amiért megdolgoztam, és amit nyugodtan elverhetek. És nincs hitel! - sietek hozzátenni, még mielőtt beleegyezne.

- És a szerelem? - motyogja tanácstalanul. Áldom a szerencsémét, hogy sötétség van.

... Az utolsó autóbusz elhúz az ablak előtt, lassan halkul zúgása. Arnold békésen hortyog. Benyúlok a párnám alá, megtapogatom a ropogós papírpénzt. Hamarosan itt a tél, tavaly kihúztam egy csizmával. Idén nem kell megvárnom a Karácsony utáni árleszállítást.

Ráklakoma

Svédországban novembertől augusztusig törvény tiltja a rák fogását. Augusztus 3-ikán, a tilalom feloldásának napján pontban éjféltkor, országszerte megkezdődik a halászat. A zsákmányt forró vizes katlanba zúdítják. Az arasznyi rákok haláltusája egy percig tart, ami belefér a humánus exterminálás fogalmába. A kaporral és Földközi-tengeri sóval fűszerezett lében az eredetileg fekete rák szép vörös lesz.

Észak Velencéjétől nyolcvan kilométerre, Gunnar nyári házában üljük életünk első ráklakomáját. Gunnar és élettársa, Karin, a ház ajtajában fogadnak. Parolázás, ölelkezés. Svenék Audija közvetlen utánunk fordul be a ház elé, előlről kezdjük a procedúrát. Utolsónak Kalle érkezik feleségével, Lottával.

Körbejárjuk Gunnar birodalmát, megdicsérjük a gyepet és a simára gereblyélt homokstrandot, aztán letelepedünk a tornácon. Az infravörös hősugárzók védelme alatt kellemes meleg van. Kávézunk, csevegünk. Sietségre nincs ok, mert a menüt fagyasztott állapotban vásároltuk. Kilós csomagokban 20-20 darab, vörösre forrázott rákocska kuporodik.

Gunnar ügyességi játékokból ötpróbát szervez. A műsorban *dart* (nyíldobás), *varpa* (célbadobás vaskoronggal, ősrégi gotlandi sport) és *boule* (kilós vasgolyók gurítása) szerepel. A fennmaradó kettőnek nincs neve: vederbe labdákat próbálunk bedobni és műanyag karikákat hajigálunk egy földbe szúrt karóra.

Valamennyien középkorúak vagyunk, mégis gyermekes örömmel versenyzünk. Az első díj egy üveg pezsgő. Kalle hajlong, fogadja a gratulációnkat.

Sötétedik, mire a lényegre térünk. Az ültetést, mert nem mindegy, hogy ki kicsodát vezet a teraszon megterített asztalhoz, Gunnar szervezi. Én Kalléba karolok, Arnoldba Lotta csimpaszkodik. Körülüljük az ovális asztalt. Rákmotívummal díszített, nyakba akasztható mellkendőt, és csúcsos, tarka fejfedőt kapunk. A terítő és a papírtányérok mintáiban nyüzsögnek a rákok, a fejünk fölött vigyorgó lampionok az éjszakai rákhalászat egyik fontos kellékét, a teliholdat idézik.

Gunnar kidugaszolja a finn vodkás üveget. Pohár a kézben, énekelünk. Száll a dal, a végén súlya van a csendnek. - Szkól! Szkól! - emeli poharát a házigazda.

A megtermett ollóst hasával felfelé fordítva a számhoz emelem, és behunyt szemmel szívni kezdem. Sós halíze van. Szürcsölés és elismerő hümmögés hallatszik mindenfelől. Erre iszunk egyet, azaz innánk, mert előbb énekelünk. Elő az énekesfüzettel! A negyedik ének a harmadik oldalon. Maszatos kezemmel lapozok. Mire megtalálom, vége is van.

Vissza a pácienshez! Először a lábakat távolítom el, majd az ollókra kerül a sor. Szép, katonás rendben tányérom szélére rakom őket. Aztán lenyesem a rák szemeit és tapogatócsápjait. Újabb szívás a felnyitott koponyán. - Finom, úgy-e? - kérdi Kalle. Mindenre elszántan bólintok. Van a ráknak agyveleje? Nincs időm töprengeni. Pohár a kézbe, megint énekelünk. Eszembe jut sir Peter Ustinov tanácsa a svédek gyakori szkólozása utóhatásainak kivédésére. „Ha nem akarsz idő előtt az asztal alá kerülni, csak az ajkaidat nedvesítsd!” Szemem sarkából Arnoldra pillantok. Kényszeredetten követi Lotta példáját, a rák felnyitott potrohából szürcsöl.

A kemény páncél belső falán lerakódott sárgás valamit, a rákvajat pirítós kenyérre kenjük, vékony szelet sajtot helyezünk rá. Kalle jószívú gyerek, elmagyarázza, hogy a belsőségeket nem mindenki szereti, egyesek szerint nem tanácsos fogyasztani. Nem valami gusztusos, grízkonzisztenciájú, sárga nyálkával bevont massa. Így aztán átugorjuk. Szkól! Énekelünk. Szkól!

A tulajdonképpeni célhoz, a farokhoz érünk. Óvatosan felbontjuk. Rózsaszínű izom tárul elénk, a legfinomabb falat. A középén húzódó, feketés színű végbelet kihúzzuk, a husit bekapjuk! Várom, hogy a kapron kívül valami más ízt is érezzek. Talán-talán. Erre megint inni kell! Ezúttal sört, hadd úszkáljon a rák koma.

Gunnar nagy zsákba gyűjti a maradékot. A tányérom úgy néz ki, mintha bomba csapott volna bele. Kalle tányérján katonás rendben sorakoznak a rákpáncélok. Az ollókat megtartjuk, feszegetjük, tördeljük, szopogatjuk. Kutatunk hús után. Minden csupa maszat. Sok húhó, szinte semmiért.

Befejezésnek Karin lazactortát szolgál fel. Lazul a fegyelem, mindenki nyalogatja a szája szélét. Kávét is kapunk, aztán táncolunk. Elmúlt éjfél, amikor Gunnar bejelenti, hogy a *szauna* hőmérséklete éppen megfelelő. Kuksolunk a fapadokon, a hőmérő nyolcvanöt fokot mutat. Tízpercenként a tengerből rohadtul hideg vizébe vetjük magunkat, majd visszabaktatunk a melegbe. Harmadszor ismételjük meg, amikor Gunnar takarodót fúj. Hajnali két óra, ruhátlanul álldogálok a mólón. Nem érzem az esőt, nem fázom. A vendégházban alszunk.

Félálomban eszembe jut megkérdezni Arnoldot a rákbelekről szerzett tapasztalatairól. Hangozan horkant, pislog az éjjeli lámpa fényétől. Mondom neki, hogy Kalle szerint rosszullétet is okozhat. Felül, kimeredt szemmel tapogatja gyomra tájékát.

Reggel madárcsicsergésre ébredek. Arnold felpolcolva kuporog az ágyon.

- Kávét! Reggelit! - eresztem ki a hangom.

Százharminc-kilencvennel

- Fázol? Ne csukjam be az ablakot? - néz rám szemüvege fölött a nővér. Tiltakozásomra nyitva hagyja. - Tíz percig feküdj nyugodtan, utána visszajövök és megméri a vérnyomásodat. - Még egyszer körülnéz, mielőtt becsukja maga mögött az ajtót.

Másodszor vagyok itt, első alkalommal vért is vettek. Az ágy melletti kis asztalon kötszerek. Balra íróasztal, szemközt, a falra erősítve sterilizátor. Inkább konyhához hasonlít, mint rendelőhöz. Az ablakra rásüt a nap, a behajló ágon már rozsdásak a levelek. Tíz perc nyugodt heverészás elég ahhoz, hogy a pulzus és a vérnyomás alapjáratba váltson.

Anyósom, aki stresszmentes állapotban egészen jól ért svédül, a múltkor félreértette a helyzetet. A percek teltevel mind inkább elhatalmasodott rajta az érzés, hogy elfeledkeztek róla. Feltápáskodott, lábujjhegyen az ajtóhoz lopakodott. Kintől lépések zaját hallotta, amire hanyatt-homlok iszkolt vissza, és fülében dobogó szívvel várta, hogy rányissák az ajtót. Hogy ez nem következett be, megismételte a procedúrát. Saját bevallása szerint háromszor... Utána hetekig járt ellenőrzésre.

Bezzeg, régen nem sokat mérickséltek. Bementél, rácsavarták a karodra a vásznat, pumpáltak egy kicsit, aztán mehattél is. Emlékszem, Béla előtte felhajtott a sarki kávézóban két pohár feles konyakot, kétszer körbefutotta a poliklinika épületét és fél lábon felugrált a negyedik emeletre. A sok szerencsétlen között ez senkinek sem tűnt fel. Az azonnali kórházi beutalóra szóló papírt összegyűrte és a köpöcsészébe dobta. Csak a nyári aratótábor alól való felmentést vitte be diadalmasan az évfolyamvezetőhöz.

Annyira más itt minden. A folyosón fertőtlenítő helyett kávéillat terjeng, az orvosnő fehér köpeny helyett kosztümben fogad. Kár, hogy nem passzol a cipőjéhez. A nővérkén is utcai ruha van. Tegeződünk, ami nagyban hozzájárul ahhoz, hogy emberi méltóságomon nem esik csorba. És, talán ami a legfontosabb: nem kell bugyira vetköznöm, mint ahányszor torokfájással mentem az iskolai orvos bácsihoz.

A fiúknak csak a sorozáskor kellett pucérra vetközniük. - Köhögjön, kérem. - Kapaszkodott a százkilós nővér az éppen soron következő zacskójába. Egy sámlin ült, a fiúk sorban járultak eléje. Így állapították meg, hogy van-e sérvük. Nekem Arnold így mesélte. Tök meztelenül kellett válaszolniuk a sorozóbizottság kérdéseire. Civilek és tisztek vegyesen ültek egy hosszú asztalnál, és ilyesmiket kérdeztek, mint: „Hogy hívnak? Mi az apád?”

Megborzongok. Jobb lett volna, ha hagyom a nővért, csukja be az ablakot. A hideg összehúzza az ereket, meghamisítja a méréseredményt. Ezt meg igazán nem szeretném, mert akkor nem derül ki, hogy mi oka a szédülékenységemnek. Mentem az utcán, és éreztem, hogy ha azonnal le nem ülök, elvágódom. Szerencsére volt a közelben egy pad. Lezökkentem rá, vártam, hogy enyhüljön valamelyest a rosszullétem.

Jobb, ha idejében szabályozzák a vérnyomásom. Akkor nem ér kellemetlen meglepetés egy szélütés formájában. Felírnak valami gyógyszert, azzal majd szépen beállítom magamnak... Lehet, hogy elég az étrenden változtatni. Arnoldnak lenne igaza, amikor azt hajtogatja, hogy minek eszek annyi édességet? Ő meg minek keni olyan vastagon a vajat a kenyérre meg a sült krumplira? És a szokásos, esti vörösbor talán egészségesebb attól, ha kólával keveri?!... Fekhetek itt, mozdulatlanul, ha ilyesmire gondolok.

Mindjárt jön a nővér, és megméri a vérnyomásom. A biztonság kedvéért kétszer is. Rám néz a szemüvege fölött, és azt mondja. - Magas. A véranalízis eredménye alapján nem meglepő. - A fejét csóválja, miközben sorolja a tételeket. - Koleszterol, cukor ... - Vajon mi lehet még rossz?

A múltkor elég sok vért vehetett, nem néztem oda, de éreztem, hogy kétszer is ampullát cserélt. Arnold ennyitől összecsuklott volna. Így szokott. Hol a váróteremben, hol az utcán. Kábé tíz percre a csapolás után. Pedig nem fél a tűtől, csak legörcsöl. Saját szememmel láttam a múltkor, hogy egy csepp vér sem folyt ki a vénájából. Úgy kellett markolnia a levegőt, hogy néhány cseppet ki tudjon préselni magából. Pedig nem fél az injekciótól. Perfúzió közben még mutatóujjakra is képes.

Évekkel ezelőtt felszedett valami vérhasszerűséget a tengerparton. Két tekercs budipapírral szállt fel az éjjeli vonatra. Reggelre csak a másodiknak a csutkáján maradt egy félméternyi. Teljesen kiszáradva vitte be a mentő a járványkórházba, ahol azonnal belenyomtak egy katétert, és elkezdtek visszatölteni a hiányzó folyadékot. Szombat volt, az éjszakai váltást elfelejtették értesíteni, így aztán vasárnap reggelig az új páciens felé se néztek.

Arnoldot a gyomra húszpercenként emlékeztette a szomorú valóságra. Ilyenkor, kezében a katéterrel addig nyújtózott, míg elérte az ágy alatt lapító ágytálat. Két roham között az álom kerülgette, de nem mert elaludni. Félt, hogy kiürül a zacskó és levegő kerül az ereibe. Csengetésére senki sem jelentkezett, ezért Arnold kezébe vette sorsa irányítását. Addig ügyeskedett, amíg sikerült kicserélnie az üres zacskót a telivel. Meglazította a csipeszt a vékony műanyag csövön. Rögtön melege lett, ezért kénytelen volt lemondani arról, hogy siettesse a folyamatot. Közben megint aktuálissá vált az ágytál használata. Szóval, nem unatkozott. Orvosa másnap vigyorogva hallgatta színesen lefestett kálváriáját. Őszinte részvétéről biztosította Arnoldot, felírt valami pirulát és már vonult is tovább.

Délután szobatársat kapott, aki azzal kezdte, hogy megelőzte a mellékhelységben. Arnold rájött, hogy ha nem akar továbbra is az ágytállal szórakozni, cselhez kell folyamodnia. Tíz perccel a bevetés előtt keserveset nyögött, felállt, komótosan papírt szakított, és a budi felé csoszogott. A pasi nyomban felpattant és két lépéssel bent termett. Öt perc múlva Arnold diszkréten kopogott. A harmadik kísérletre sikerült eltolnia a kényszer-ingereik fázisát. Azontúl egészen jól megvoltak egymással.

Kapcsolatunk kezdeti stádiumában történt, ezért csak másnap hívott fel. A barna egyenruhás kapus megvesztegethetetlen volt, ezért egy kis töprengés után követtem a többi látogatót az épület mögött fekvő füves mezőre. Kiáltásomra Arnold megjelent harmadik emeleti kórtermük ablakában. Bágyadtan intett, szomorúan nézte kezében a budipapír tekercseket. Szerencsére volt közöttünk egy kedves fiatalember, aki sorban feldobálta az ajándékokat. A gyepet hamarosan hosszú papírszalagok és törött befőttesüvegek borították...

- Elaludtál? - mosolyog rám a nővér. - Asztronautának mehetnél ezekkel az eredményekkel - nézegeti a géppel írt papírlapot a kezében. - Szerintem semmi bajod. Lehet, hogy csak fáradt voltál. Megmérem a vérnyomásodat, aztán a jövő héten eljössz, és elbeszélgetsz a doktor-nővel.

Baktatok a kavicsos ösvényen a buszmegálló felé. A Brunnsviken partján egy öreg pár, botra támaszkodva nézik, amint a kisebb hajókat daruval emelik ki a szárazra. Odébb, kis fabódé, előtte fehér asztalka. Leülök az egyik székre, lehántom a fagyiról a sztaniolt. A kreolbőrű eladó a pultra könyököl, tekintete elidőzik a szoknyám alól előbukkanó térdemen. Nem igazítom meg. Legyen neki is egy jó napja.

Rudimadár

- Nézzétek mit találtam az ösvényen! - ront be Kisarnold izzadtan a szobába. Zsebkendőjéből kis fejecske kandikál ki. - Adjatok gyorsan egy dobozt!

- Már csak ez hiányzott nekünk! - Arnold morogva tápáskodik fel. Rövid keresgélés után előhalász egy üres cipődobozt a szekrény mélyéről, abba teszi a kismadarat. Közelebb megyek, hárman meredünk a reszkető jövevényre.

- Fázik - magyarázom Kisarnoldnak.

Nosza kerítünk rongyot, lemondok tartalék vattám feléről.

- Cinke - vizsgálgatja Arnold. - Széncinege vagy minek hívják. Kiesett a fészekből, pusztulás várt rá. Éjszaka végzett volna vele a sündisznó vagy a bagoly. Így sem jósolok neki hosszú életet. - Elszontyolodott képünk láttán vigasztalóan hozzáteszi. - Megpróbáljuk melegben tartani. Háttha sikerül felerősödni.

Arnold enyhén szólva viszolyog mindenféle állattól. Én meg elvből nem tartok háziállatot. Szárnyast semmiképpen. Igaz, hogy csak a baromfiakra terjed ki a tapasztalatom, de ez éppen elég ahhoz, hogy egyszer és mindenkorra befejezzem a kísérletezést.

Gyermekkorom egyik kedves emléke egy nagy, fehér kakashoz fűződik, amit karácsonyra vett édesanyám. Az ünnepekig a pincében tartottuk, ahonnan valahogy kiszabadult. Arra lettünk figyelmesek, hogy a kertben csipegeti a fagyott fűcsomókat. Az alkonyat beálltával felrepült az ablakunkba, és hagyta magát ölben a pincébe vitetni. Attól fogva minden délután pontban négykor az ablakban várta, hogy beeresszük.

A karácsonyi asztról hiányzott a kakashús. Februárban elcseréltük Simonnal, az asztalossal, egy ellenszenves, csúnya tyúkra.

Panaszosan csipog a madárka. Biztosan éhes és szomjas is. Kisarnold fut a játékcsekkendőért, Arnold tejet melegít. A kismadár elutasítóan rázza a fejét, csipogása csak erősödik.

- Igyál Rudi - könyörög Arnold. - Igyál, meglátod, finom és egészséges. Van benne kalcium.

- Szerintem legfeljebb langyos vizet adhatunk neki - aggodalmaskodom. Nem vagyok biztos benne, de, hogy a két Arnold követi a tanácsomat, átérzem a pillanat felelősségét. - Gondolkozunk, mit eszik egy kiscinke? Szűnyogot, hernyót? - Szemrehányó tekintetek szegeződnek rám. Megadóan vonogatom a vállam.

Kisarnold csipesszel nyújtogatja a hűtőben található ételféleségeket. Az asztal lassanként megtelik tányérokkal és befőttes üvegekkel. A csipogás még keservesebb.

Anyósom almástésztájánál hirtelen változás áll be. Rudi tágra nyitott csőrrel kap az almás töltelek után. Egy darabban eltűnteti. A világról elfeledkezve, izgatottan etetünk. A fecskendőből lassan kipréselt langyos vízcseppeket is elfogadja. Kimerülten üljük körül a kis vendéget.

Lehet, hogy sikerül megmenteni Rudit, lassanként meg fog erősödni, és visszatérhet a társai közé, akik sokáig nem fognak magukhoz térni a csodálkozástól. Az is lehet, hogy megszélidül, és nem akar majd elmenni. Rászokik az almástésztára, megundorodik a lárvák pusztá látásától is.

Almástésztával még bírnánk valahogy, de a lakásunk a legjobb jóindulattal sem nevezhető tágasnak. Azt körülrepülni nem jelenthet valami nagy szabadságot. Meg aztán, milyen feladatot találjunk számára, hogy ne érezze magát teljesen feleslegesnek? Első udvarlónnak,

Bélának volt egy rucája, amit házőrzőnek tartott. Az előszoba küszöbén aludt, ha valaki avatatlan rálépett, akkor rettenetes ricsajt csapott.

Rudi a doboz szélén egyensúlyozik. A csipogás, a nyitnikék svéd változata, ritkult de nem akar halkulni. Rajtaütésszerűen megcélozza a szék támláját, nekirugaszkodik és elsurrog mellette. Kisarnold a tévéasztal alá bukik, Rudi az ujján ülve kerül elő. Megszeppentnek néz ki, nem engedi el az ujját, úgyhogy az esti filmet együtt nézik végig.

Későre jár, készülünk lefeküdni. Arnold a papundekli dobozban ágyat vet Rudinak, aki ezúttal elutasítja az almástésztát. Fájó szívvel intünk búcsút neki. Letakarjuk az Expresszel, becsukjuk a konyhaajtót.

Fekszünk az ágyban, a tévébemondó hangja Rudi elkeseredett lamentálásával keveredik. Tanácstalanul hallgatjuk egyre hangosodó sirámain. - Ó, de hülye vagyok! - kap a fejéhez Arnold. - Hiszen van még giliszta a csalis dobozban!

Rudi előkerül a száműzetésből. Gyanakodva vizsgálgatja a feje fölött vonagló természetes gilisztát, aztán elszánja magát. Megbabonázva nézzük, amint a Rudinál kétszer hosszabb giliszta még egyszer utoljára, hevesen kunkorodva felbukkan, hogy egyetlen határozott nyelés végleg megpecsételje a sorsát. Rudi ívben hegyeset kakkint, peckesen végigsasszézik a doboz szélén, átugrik a sőtartóra, és tollászkodni kezd. Nem tudok a gilisztára ráboruló sötétség gondolatától szabadulni.

Kisarnold kezébe veszi Rudit, melengeti. Rudi egyre laposabbakat pislog. Arnold átveszi, óvatosan berakja a doboz sarkába, és egy nagy vattadarabbal betakarja. Újra csend van, kimerülten térünk nyugovóra.

Elalvás előtt még egyszer felkelek ellenőrizni, kap-e Rudi elég levegőt. Megemelem a vattát. Gombóccá gömbölyödve alszik.

Reggel az ébresztőrádió költ. Arnold helye üres mellettem. A tükörből látom, hogy a konyhaasztalnál ül, és suttog. Ha jól hallom, finom gilisztákról és kövér pondrókról mesél.

Robotklotyó

Arnolddal az NK - *Nordiska Kompaniet*, a legelegánsabb és egyben legdrágább üzletház - előtt beszélünk meg találkát. Pontosan érkezem, messziről látom, amint integet. Belémkarol, fojtott hangon közli: - Mennem kell valahová. Tudsz a környéken egy WC-t? - Szemében könnyörgés, homlokán verejtékcseppek. - Nyugi, a vendéglő mellett biztos van - irányítom be az üzletházba.

A klotyó az ötödik emeleten van, belépünk a várakozó liftbe. Halk zene szól. Az ajtók hangtalanul és főleg lassan csukódnak. A lift alig észrevehető rándulással indul, de rögtön fékez. Kellemes, halk női hang közli, hogy az első emeleten vagyunk. Fiatal elárúsító száll be, az ajtó elé áll, háttal nekünk. A másodikra megy, ott négyen nyomulnak be. Az ötödik utolsó pillanatban ér az ajtóhoz, hogy visszarángassa őket: lefelé van útjuk. Arnold szeme vadul forog, az ajkába harap. Szabad az út, nem állunk meg az ötödikig. Arnold, mint akit puskából lőttek ki, eltűnik a terített asztalok irányába. Egy perc múlva újra megjelenik, és a ruhatárat veszi célba. Onnan már csak ötkoronást kérni csoszog vissza hozzám. Szerencséje van, mindig van apró nálam. Elfűjtat vele, bedobja az automata zár perselyébe. Kattanás, ajtócsapódás.

Belezuttyanak az előcsarnok egyik kényelmes bőrfotelébe. Mindig hordok magammal olvasnivalót. Előveszem, lapozgatok. Arra riadok fel, hogy Arnold mellettem áll. Szede-lőzködnék, de inti, hogy maradjak. - Van még egy ötkoronásod? Ezt neked is látnod kell.

Annak ellenére, hogy nem érzem égető szükségét, tudom, hogy jobb elébe vágni a problémának, mint az elmulasztott lehetőségen utólag sajnálkozni. Becsúsztatom az érmét a perselybe, és már bent is vagyok. A porcelán ülőke mögött egy, a hagyományos víztartálynál két-háromszor nagyobb, fehér szekrény, rajta egy zöldesen világító, kapcsológomb, mellette, a négy pontba foglalt használati utasításban a műveletek ismertetése:

1. Dolgod végeztével nyomd meg a gombot; 2. a láda kinyílik, egy kar behúzza a használt ülőkét; 3. új ülőke csúszik a helyére, és 4. a régi ülőkét a gép mossza-fertőtleníti-szárítja.

Nem bírom megállni, megnyomom a gombot. Elbűvölve nézem, hogy a láda ajtaja kipattan, elfedi a visszavonuló ülőkét. Pár másodperc után új ülőke csúszik helyébe. Ajtó csattan, mögötte megkezdődik a tisztára sikálás. Egy perc múlva a hajszárító hangjára emlékeztető zúgás is megszűnik. A gép készen áll új bevetésre.

Élek az alkalommal. Sietségre nincs okom, elmélázok. Hol van az otthoni fürdőszoba, amelynek tartályáról kövér vízcseppek lógtak? És a padlásfeljáró melletti budi, melyben télen megfagyott a víz, és csak a „kaka-rezső” bekapcsolása tette elviselhetővé a huzamosabb ott-tartózkodást?!

Emlékeim a falusi házba repítenek, ahol majd minden nyaramat töltöttem. Az árnyékszék a kert végében állott. Sötétedés után, zseblámpával a kezemben, vacogó fogakkal botorkáltam az udvar végébe. A fareteszt elfordítva az ajtó magától nyílt, mert az idők során az építmény enyhén oldalra dőlt. A zseblámpa fényétől megriadt pókok megrebbentek hálóiokon, hogy aztán ismét mozdulatlanul válnak. Miután az ajtót gondosan magamra reteszeltem - gyanús árnyékokat láttam, hátrafelé jövet az ösvény két oldalán - előbb körbevilágítottam - Clark Gable sunyin vigyorgott rám a falról - majd a lámpát a kerek fedő mellé helyeztem. Igen, időhúzás volt ez a javából.

Gyorsan helyet cseréltem a fedővel. Agyam ürült ki elsőnek: a kiáramló bűz képtelenné tett magasan repkedő gondolatokra. Az sem vidított, hogy a szegre feltűzött újságpapíron ritka volt a szöveg. Most már bevallhatom, hogy a nyomdafestéktől csöpögő főtítkár-képeket egyszerűen összegyűrtém, és a mélybe hajítottam. Az ott falatozó legyek méltatlankodó zümmögéssel nyugtázták az új vendéget.

Később, a paplan alatt vacogva azzal vigasztaltam magam, hogy másnap úgylis fürödni megyünk a patakra, és akkor ott van a kukoricás...

Évekkel ezelőtt, stoppoltunk a Tengerről hazafelé. Arnold akkor is hajlamos volt sürgősségi esetekre. A város határában, a benzinkútnál vártuk, hogy valaki felvegyen a kocsijába, amikor rájött a hasmars. Hátrálva tűnt el az út melletti kukoricásban. - Látszom még? - kérdezte időnként. Közöltem, vele, hogy most már távcsővel sem lehetne észrevenni. Kis idő múlva idegesen, maga mögé pillantgatva csörtetett elő. Csak az autóban vallotta be, hogy miközben azzal volt elfoglalva, hogy ne lássák az útról, torokköszörülést hallott közvetlen közeléből. A közeli műtrágyagyár alkalmazottjai útjukat rövidítendő, ösvényt tapostak a kukoricásban. Annak a közepén guggolt, működésével akadályozva a forgalmat.

Zubogás, ajtó ki, ülőke be, ülőke ki, ajtó be, zubogás. Mosolyogva távozom.

- Na, mit szólsz hozzá? - Arnold kíváncsian várja a véleményem.

- Ami azt illeti, még egy ütemet beiktathattak volna. - Csodálkozva néz rám. - Akkor kezét sem kellene mosni utána - világosítom fel.

Ezen aztán hazáig elfilozofálgatunk.

Salsabuli

Marcellaék lakásában a friss festékszagot elnyomja a hömpölygő bagófüst. Az előszobában kabáthegey. Ismeretlen leányzó turkál a halomba rakott ruhák között. Félszegen mosolyogva fogadja Arnold harsány köszöntését. A szobában sejtelmes árnyak imbolyognak, a hangszóróból ritmusos zene dübörög, egy nő spanyolul kornyikál.

Arnold kicsomagolja a szegfűt, hóna alá szorítja a borosüveget, bekopog a konyhaajtón. Marcella éppen jégkockákat szedeget egy kerek üvegtálba, Gunnar felgyúrt ingujjal, italt tölt az asztalon sorakozó poharakba.

- Ne várjatok kiszolgálásra. Vegyetek azt, ami éppen jól esik - mutat Marcella a hidegtálakkal telerakott asztalra. Arnold nem kéretteti magát kétszer, jól megrakja a tányérát pácolt lazaccal. Gunnar a kezünkbe nyom egy-egy poharat, koccintunk az új lakásra.

Gunnar öccse, Jesper bukik be az ajtón, eléggé be van már állítva. Felhajt még egy pohár vörösbort, aztán kézen fog és átvonszol a szobába. Annak ellenére, hogy rám dől, elég ügyesen táncol.

Kezdem megszokni a félhomályt. Lehetünk vagy húszan, a többség a fal melletti pamlagon üldögél. A táncolók közül kitűnik egy rendkívül jóképű, kreol fiatalember. Csak Manuel lehet, Marcella unokatestvére. Partnere egy babaarcú, langaléta csaj, a divatos *salsa* lépéseit tanulja.

Jesper megint megszomjazott. A fal mellé húzódok, nézem a táncolókat. - Gyere, zötyögjünk mi is egy kicsit! - nyújtja felém a kezét Arnold. - Hogy is kell erre lépni? - Félúton megtorpan, Manuelt figyeli. Lépés jobbra-balra, törzscsavarítás, helyben topogás, jobbra-balra. Arnold megvonja a vállát, hirtelen elhatározással átkarol. Elég jól csináljuk. Lehet, hogy nem a valódi, de legalább ütemre lépünk.

A harmadik szám közepén Arnold elenged, otthonosan a CD játszó mellé guggol, és a zöldes lámpák fényében vizsgálgatja a borítókat. A *salsa* elhalkul, és helyette a Boney M. ütemesen pattogó zenéje tölti be a szobát. Arnold feltűri az ingujját, kioldott nyakkendőjét a szekrény kulcsára akasztja, és széles vigyorral a parkett közepére von. A többiek udvariasan helyet szorítanak, mindjárt több helyünk van. A párok egymás után hagyják el a szobát. Hamarosan csak mi ketten ropjuk.

Marcella jelenik meg az ajtóban. - Ne haragudjatok, de a többiek azt szeretnék, hogy a *salsás* CD-t hagynátok, ugyanis, ez... izé, olyan témaest. - Felhúzza a vállát, olyan aranyos. - Aki lépést akar tartani a divattal, az manapság *salsát* táncol. Azért hívtam meg Manuelt, hogy tanítson meg minket - teszi hozzá, mintegy bocsánatkérően.

Arnold szabadkozik, közben helyreáll a rend. Manuel újra a középben billegteti magát, most Jasmine a tanítvány. Csinos a pofija, valami szappanoperában játszik, láttam egyszer a televízióban. Manuel időnként belép a formás combjai közé, ilyenkor Jasmine zátonyra fut. A fal mellől mohó pillantások kísérik. Szívesen táncolnának Jasminével, de hát ki meri lekérni a mestert?

Gunnar kér fel egy fordulóra. Miután kétszer jól összekoccan a térdünk, kiegyezünk a régi, bevált „egyet jobbra, egyet balra”-ba. - Hiába, brazil vagy legalább argentin vérnek kell csörögnie az ereidben, hogy így mozogj - int Manuel felé Gunnar.

A hangszóróban ismerős dallam csendül. Manuel egy pár tétova lépés után elengedi Jasmine derekát. - Ez már nem salsa, ez csa-csa-csa - magyarázza a tanítványoknak. - Ez nehezebb, mint a salsa... - Manuel szemei tágra nyílnak: a zene ritmusára Arnold sasszézik be a parkett közepére.

- Ez az, *maestro*! - pattan fel Manuel. Arnold mellé ugrik, kivár két ütemet, aztán belekezd. Marcella kifut a konyhába, és egy pillanat múlva mindenki szobában tolakodik. Gunnar mutyiban megpróbálja utánozni őket, de fél perc után felhagy vele. Félrevonul, grimaszolva tapogatja a térdét. Manuel csuromvizes, odáig van az elragadtatástól. Háromszor teszi fel ugyanazt a számot.

Arnold éjfél után nem éppen társasági lény, de ezúttal az utolsók között távoznak. Manuel és Jasmine velünk tartanak. Manuel még mindig nem tért magához a meglepetéstől, tele van kérdésekkel. Arnoldot nem kell sokáig kéretni.

- Ha hiszitek, ha nem, ötödikes koromban, a tánciskolában tanultam meg csa-csa-csázni. Fábián bácsi, aki balettmester volt, vonalzóval a kezében járt körbe, ellenőrizte a körmünket, és azt, hogy van-e nálunk tiszta zsebkendő. Enélkül nem kezdődhetett el az oktatás. Izzadt tenyérrel, torkunkban kalapáló szívvel kértük föl a lányokat, botorkáltunk az angol valcer, a foxtrott, a csa-csa-csa ritmusára... Mire ezeket megtanultuk, divatba jött a *twist*, utána a *skake*...

- Rumbát, sambát tudsz-e? - Manuel minden szavát elhinné Arnoldnak.

- Nem, azt nem - rázza meg a fejét Arnold. - Az elvtársi összejöveteleken kizárólag twistet és tangót táncoltunk. Volt egy időszak, amikor a csoportos tánc, a *madison*, vagy a *letka-jenka* volt a divat. Tudjátok, az a pingvin tánc?! Állj a hátam mögé! - Manuel készségesen engedelmeskedik. - Kéz a derekamra, egy-két-hár, és: Let-ka jen-ka, pamparampa- rampam, tá-ri-tári táttárári-rampam. - Ti is! - kiáltja.

Manuel Arnoldba kapaszkodik, én meg Jasmineba fogózkodom. Magasra rúgunk, szökdécselünk mint a kecskék. Akarom mondani, pingvinek.

- Ez csuda jó tánc volt, mert a csúnyácskák és a majomsziget érdemes tagjai is táncolhattak - lihegi kimerülten Arnold.

- Elvtársi összejövettel! - fintorog Jasmine. - Nem hangzik valami jól...

- Nekünk, iskolásoknak megfelelt. Persze, nem smároltunk olyan vadul, mint például a Fásoknál, vagy a Vasas klubban csütörtök délutánonként, a kimenőnapon szoktak... - Arnold egészen meg van pendülve. - Oda nem is engedtek be minket. Sanyinak egyszer sikerült bejutnia, de amíg feszesre sodort gyapjúsálával nem tömte ki a nadrágját, nem vették figyelembe. - „Láttátok volna, hogy dörgölöztek a lányok a sálamhoz!” - hencegett másnap a tornaórán.

Manuel csuklik a röhögéstől, Jasmineba fogózkodik. Csúszkálunk a havas úton. A metrónál elbúcsúzunk. Megígérjük, hogy a jövő héten telefonálunk...

- Bongó - la! Bongó - csacsacsa! - A Martinis poharakban kocog a jég, ahogy Arnold, a tálcával egyensúlyozva beszteppel a szobába.

Most mondjam ennek az embernek, hogy fáradt vagyok?

Sankta Lucia

Még csak reggel kilenc óra van, de már minden hely foglalt az Egyetem óriási ebédlőjében. Hosszú asztalok mellett ülünk, kezünkben a gőzölgő kávéscsészével, majszolgatjuk a sáfránnyal ízesített, dupla S formájú, rosszul sikerült diétás túróshoz hasonlítható mazsolás süteményt, a *lussekatt*-ot. Kint lassan világosodik, az ablakokhoz kósza hópelyhek verődnek. Az asztalokon gyertya ég, a levegőben feszült várakozás. A halk beszélgetésbe énekszó szűrődik. A bejárat felől jön, ahol sejtelmes fények és árnyékok imbolyognak a szélesre tárt üvegajtón.

Elsőnek szőke hajkoronáján égő gyertyakoszorúval, talpig érő hófehér lepelben, az év Luciája tűnik fel. Közvetlenül utána, kettes sorban, ugyancsak talpig fehérben, kezükben gyertyával a nyoszolyólányok. Lassan, egyet-egyet lépve jönnek. Legalább tízen vannak, a fülbemászó „Sul mare lucia” svéd változatát éneklük, a „Sankta Lucia”-t. Az idősebb kollegák szemében könny csillog, az ázsiaiak fényképezni is elfelejtenek. A szűzies menet végighalad az asztalok között, megállapodik a terem közepén. A lányok rendezik soraikat, a karmester is előkerül, és a kis kórus rövid előadást tart. Kipirult arccal fűjják a nótát.

A névadó Lucia 304-ben halt mártírhalt Syrakuzában. A diokleciáni átkos emlékeztető időkben rájárt a rúd a szűzekre. Luciát, miután sikertelenül próbálták call-girlnek beszervezni, máglyára küldték. Mivel a lángok nem ártottak, kevésbé szofisztikált módon, torkát karddal szúrták át, úgy vetettek véget életének. Ma már csak találgatni lehet, hogy a december 13-a hajnalán kezdődő karácsonyi böjtöt megelőző, hajnalig tartó dorbézolásokból, avagy a katolikus Szent Miklóst helyettesítő középkori német ünnepből alakult ki a ma annyira népszerű Luciázás.

Annyit azért sikerült kiderítenem, hogy Svédországban és Finnországban 1927 óta él felújított formában ez a zimankós, téli hajnalt köszöntő hagyomány. A fiatal lányok kora hajnalban kelnek, hogy megsüthessék a lussekattot és a keksz-szerű pepparkakát. A nagyobbacska az iskolában virrasztják át az éjszakát. Amikor aztán virradni kezd, a nyoszolyóleányok a demokratikus módon rendezett választással kijelölt Lucia fejére helyezik az égő gyertyakoszorút. A szűzies menet körbehordozza a fénysugarat, amely oly fontos szerepet játszik a hosszú téltől szorongós lelkű északiak életében.

Külön megtiszteltetés a parlamentben, de még inkább a Grand Hotelben Luciázni, ott, ahol az újdonsült Nobel díjasok szállnak meg. Kora hajnalban, minden előzetes figyelmeztetés nélkül vonulnak be a szobákba. A legédesebb álmukból ébredő és nem éppen ifjú kitüntetettek, meg-lepetésükből felocsúdva igyekeznek jó képet vágni ehhez a szép szokáshoz.

Feljegyezték, hogy az egyik japán kitüntetett szentül meg volt győződve arról, hogy a mennyországba jutott, és az angyalok dalát hallgatja. A dán Nobel díjas orvos kócos hajú felesége a kíséretként betóduló fényképészek elöl az ágy alá menekült. És amire sajnos senki sem gondolt előre, az a halálra rémült Martin Luther King bizarr képzettársítása volt a hosszú, fehér lepelbe burkolt, kezükben égő gyertyával, harsányan daloló társaság láttán. Ettől eltekintve általában kellemes benyomást kelt az idegenekben a protestáns, női Mikulás.

A megolvadt viasz vészesen csöpög az aranyszőke fűrtökre. A lányok újból rázendítenek a fülbemászó melódiára, és a menet elindul a kijárat felé. Felhörpintjük az utolsó csepp kávé. Lehajtott fejjel, szó nélkül áramlunk kifelé. Szentségtörésnek számítana kacarászni.

Este a tévében svéd krimi-komédia. Folyik a cselekmény, éppen a bankrablás van soron. Az ügyfelek a falhoz állítva, a minden tagjában reszkető, szemüveges pénztáros három, géppisztollyal fegyverkezett, álarcos betörő felügyelete alatt pakolja a százasokat és az ezreseket.

Hirtelen nyílik az ajtó. Arcukon angyali mosollyal bevonul a Lucia-menet. Pillanat alatt eltűnnek a fegyverek. A gengszterek lekapják az álarcukat, a kliensek leeresztik a kezüket. „Sa-hank-taha-Lu-hu-ci-ia, Sa-a-ankta Lu-ci-a”. Mindenki mosolyog. A végén megtapsolják a sugárzó arcú kisleányokat. A rablóvezér a könnyeit törölgeti. Amikor az utolsó fehérleplek mögött becsukódik az ajtó, a rablók felrakják az álarcot, és mindenki visszatér a félbehagyott foglalatosságához. Az ügyfelek a falhoz álláshoz, a kasszás a rakodáshoz.

Arnold hatalmasat ásít, és a távirányítóval skálázni kezd a huszonvalahány csatorna között.

Sibboleth

Arnold születésnapjára anyósomékon kívül Laciék, Manci néni és Sanyi hivatalosak. Mint mindig, anyósoméék érkeznek elsőnek. Apósom megölel, megcsókol, mindkét oldalról a szűrős bajuszával, parolázik Arnolddal, aztán bevonulunk a szobába. Utolsónak Sanyi érkezik. Az anyukáját nógatja a nyitott ajtóból.

- Jövök már, jövök... - leheli maradék erejét összeszedve, Manci néni. - Magas nekem ez a két emelet. Szervusztok drágáim! - jelenik meg a látómezőnkben. Kisarnold átveszi a virágcserepet sejtető csomagot, Arnold lesegíti róla a prémgalléros télikabátot. Manci néni, a terhektől megszabadulva, fürgén a gyülekezet középpontjába libeg.

- Milyen jól néz ki, Mancika! - kurjant apósom. - És milyen elegáns!

Ajaj! Úgy látszik még mindig neheztel Manci nénire. Amikor apósom dicsér valakit, az olyan, mint amikor a kutya abbahagyja a farka csóválását.

- Óh, dehogy, dehogy András! Húsz éves ruhámból vágtam le, most blúznak viselem. Hanem, tudod drágám - fordul Manci néni anyósomhoz - olyan szomorú vagyok! Nézd, nincs egyetlen fehér hajszálam sem. Pedig ebben a korban már jobban állna nekem az ősz haj - igazgatja aranyszőke fürtjeit.

- Persze, hogy nincs, hiszen fested - mormogja anyósom, kinek rendezetlen haját unom már emlegetni Arnoldnak.

- Hogy is gondolhatsz ilyet! - csap át védekezésbe Manci néni. Felém fordul. - Így mindenki svédnek néz engem. Nem is értem, hogy mások miért panaszkodnak, hogy nem veszik ember-számba őket. A múltkor megszólított egy idősebb úriember a buszmegállóban. Megértettem, mit kérdezett, csak nem jutott eszembe svédül, hogy mit válaszoljak. Mondtam is Sanyikámnak, hogy szőkén könnyebben találna barátnőt magának. - Körbe néz, bátorítást vár. Kisarnold nem képzelődött, amikor Sanyi haját hol világos vörösnek, hol pedig a sárgának vélte.

- Azt hiszed, azzal, hogy szőke vagy, megoldottad a problémát!? - legyint Sanyi. - A múltkor egy rogyant alakis - ahogy itt a szeszesekeket becézik - tüzet kért tőlem. Nincs, vettem oda és már mentem is volna tovább. „Honnan jöttél?”, nyitotta résnyire a szemeit. Tíz éve beszélem ezt a nyelvet, erre egyetlen szavammal elárulom azt, hogy idegen vagyok!

- Hát akkor mit szóljanak a lengyelek és a csehek, akik képtelenek az „ö” és az „ü” hangot kiejteni - vigasztalja Arnold. - Szerencse, hogy ezt ők maguk nem hallják. De azért éppen úgy sziszegnek és sóhajtoznak beszéd közben, mint a svédek.

- Engem az bosszant, hogy amit ma megtanulok, az másnapra kifut a fejből! - szól közbe Manci néni. - Pedig tegnap tízszer is elmondtam magamban, hogy, na ... Mi is volt az a szó, Sanyikám? - Sanyi nem hallja, éppen a teraszajtót csukja be maga után. Nem akarja a bagófüsttel rontani a szoba levegőjét.

- Ami azt illeti Mancika, felnőtt korban szinte lehetetlenség új nyelvet megtanulni - kapcsolódik apósom a beszélgetésbe. - Olvasni, a rádiót és a tévét megérteni, azt igen. De helyesen beszélni ... Emlékszem, a nyelvtanfolyamon a tanárnő azt tanította, hogy az „y” hangot úgy produkáljuk, hogy „i”-re nyitott szájjal „ü”-t ejtünk. Vagy fordítva? - bizonytalanodik el.

- És azok a harákoló hangok, amelyeket csakis az anyatejjel lehet beszívni. - Laci megkocogtatja a jégkockát a poharában. - Persze, ez nemcsak a svéd nyelvre érvényes. Holland barátom szerint erre azért volt szükség, hogy a háború alatt a német kémeket leleplezzék. Schipol, Sripol, Khrrripol, vagy, hogy a fenébe ejtik ki Amsterdam repülőtérét?

- A nyelv arra való, hogy megkülönböztesse az egyik népcsoportot a másiktól. Ha tudni akarjátok, már az Ótestamentumban, pontosabban a Bírák könyvében szó esik erről. - Apósom élvezi a feléje irányuló figyelmet. - Történt ugyanis, hogy a gileádbeliek súlyos vereséget mértek az efraimitákra. A kor szokásának megfelelően az efraimitákra a szisztematikus kardélre hányás várt, ezért megpróbáltak elvegyülni az országukat elfoglalók között. Ez egy

darabig működött is, amíg az ellenőrzéssel megbízott gileádbeli férfiak azt nem kérték tőlük, hogy mondják azt, hogy „sibboleth!” Negyvenkétezer efraimita - és velük együtt sok pösze gileádbeli szibboleth-et mondott, mivel képtelen volt az „s”-t kimondani, ezzel mintegy aláírva a saját halálos ítéletét.

- Egy elkötelezett nyelvvédőnek is be kell látnia, hogy ez egy kicsit erős büntetése a rossz kiejtésnek - emeli a poharát Arnold.

- Ha úgy gondoljátok, hogy ezzel megoldottátok a világ problémáit, akkor talán asztalhoz ülhetnének - szakítom félbe a beszélgetést. Nem kell kétszer szólnom, azonnal pattannak. Körülüljük az asztalt, közepén az aranyhárga, gőzölgő halmokkal teli tállal. Arnold körbepínálja a fokhagymás mártást, apósom a dugóhúzóval ismerkedik. Sanyi pedánsan az ölébe teríti a szalvétát, a fokhagymát udvariasan visszautasítja. Munkahelyén kollegái napok múlva is képesek megérezni rajta a „bevándorló-szagot”.

- Hadd szívják! - legyint Laci. - Engem aztán igazán nem érdekel, hogy mit gondolnak rólam.

- Tévedsz, nagyon is fontos az, hogy átvegyük a szokásaikat. Nem szabad kitűnnünk a tömegből - vörösödik el Sanyi. - Miért, te még nem gondoltál arra, hogy megtanulsz egy svéd verset, és társaságban idézel belőle? Mennyire másképp néznének rád!

- Mint az éneklő kutyára! - bólint komolyságot erőltetve Arnold.

Magdiból kirobban az orgasztikus kacagás, Laci megpróbál nyelni, addig is a térdét csapkodja. Apósom a szemét törölgeti, aztán nekifog, hogy Mancsi néniének elmagyarázza a történeteket. Ragados a példa. Sanyi először csak a fejét ingatja, aztán ő is velünk együtt röhög.

Lehet, hogy ezentúl hajfestés helyett megelőgszik a szőkítő samponnal.

Stockholmi lapszemle

A hajnal csendjét az újságos fiú kaparászása töri meg. Arnold hangosat horkantva a másik oldalára fordul. Korán van még, kinn koromsötét. Akármennyire erőltetem, nem tudok visszaaludni. Kikászálódok a meleg ágyból, megnyomom a kávéfőző gombját. Az újságot a konyhaasztalra terítem, hunyorgok a százas égő fényétől.

- Végre eltörlik a kutyaadót! - üdvözlí a régen várt határozatot a vastag betűs cím. Örven-dezhetnek a kutyatulajdonosok, akik a törvényt megkerülve, illegálisan tartanak ölebet, vagy bernáthegyit lakásukban, és eddig csak a sötétség leple alatt viszik pisiltetni négylábú társu-kat. A cikkíró epésen megjegyzei: - Az illetékes miniszternek minden valószínűség szerint székrekedést kellett kapnia ahhoz, hogy átérezze a „törvénytelen” kutyák mindennapos szenvedését. Főleg nyáron, amikor a nap csak egy pár órára nyugszik.

A kutya nem annyira státusz-szimbólum, mint élettárs a jóléti társadalom többé-kevésbé önkéntesen magányra kényszerült embere számára. Ez érvényes úgy az alattunk lakó özvegy Larssonnéra - akinek frissen pisiltetett pincsiére Arnold szinte rálépett a sötétben - és arra a szőke démonra, aki a napokban költözött be a szemközti ház garzonjába. Ami azt illeti, feltűnő látvány amint hatalmas, koromfekete ordasával átvonul a behavazott foci pályán. - Kihozta a férjét a levegőre - jegyezte meg a múltkor Sanyi. - Látod Arnold, nem mind faj-gyűlölők az emberek!

A kutyasétáltatás még a sízést is megelőzi a népszerűségben. Előnye, hogy nincs korhoz kötve, a hátránya pedig az, hogy esőben-hóban, többnyire kényelmetlen időpontban kell kint tartózkodni, amíg a kedvenc meg nem találja a neki tetsző fücsomót. A svéd kutya nem érez különösebb vonzalmat az utcasarok, avagy villanyoszlop iránt. Legalább annyira közömbösen hagyja, mint az, ha füttyentenek neki. A múltkor meg arról olvastam, hogy a farkaskutyája szeme láttára erőszakolt meg ismeretlen tettes egy középkorú asszonyt. Hááát... azért valami gubanc csak lehet a kutyagének körül.

Ember és ebe nyugodtan nézhet a jövőbe. S ha hozzáveszem azt is, hogy tíz év alatt nem láttam egy kóbor kutyát sem - mit, hogy összeragadt kutyákat tavasszal!? - merem állítani, hogy jobb nem is lehetne! Az ősszel misét is mondtak értük a stockholmi Nagytemplomban. Egyelőre csak a gazdik voltak hivatalosak, ami aztán megint okot adott az elégedetlenségre.

Ami komoly gondot okoz, az a sok kóbor macska, olvasom az újság számtalan belső olda-lának egyikén. Ezekből, csupán Stockholmban több mint nyolcezer tartanak nyilván. Az ivartalanított kandúrok még hagyján, de férfikoruk delén járó társaik megkeserítik a lépcsőházakat takarító személyzet életét.

A hatóság tétova intézkedésekkel próbálja felvenni a harcot a gazdátlan macskákkal. A legújabb rendelet szerint a kóbor kandúrokat be kell fogni, vagy éppen menekülés közben le kell löni, ahogyan azt egy buzgó rendőrőrmester tette a minap. Miután sikerült megállapítania a homokozóban kuporgó macska nemét, előkapta a szolgálati fegyverét, és egyetlen puffan-tással megszakította a kártevő tevékenységet. Tévedése 7000 koronájába került, ugyanis a lövöldözés zajára előkerült a felháborodott tulajdonos és perre vitte a dolgot.

A Macskatulajdonosok Szövetsége, élén a macska-ombudsmannal, a kutyákkal való egyen-jogúsítást tűzte ki céljául. Azt, hogy emberi, akarom mondani ebi bánásmódban részesüljenek. Azt már elérték, hogy az új, európai normák értelmében, a jövő évtől kezdődőleg mikrocsipet operálnak minden egyes becsületes macska bőre alá, azért, hogy ennek alapján lehessen az ideiglenes eltávozáson levő cicát a gazdátlantól megkülönböztetni.

Az egyik kezükben élesre töltött Magnummal, a másikban pedig távirányítóval mászkáló konstápelek látomását mocorgás zaja foszlatja szét. Két lépéssel a fürdőben termék, hiszen hamarosan indulnom kell, és Arnoldot, ha megelőz, lehetetlenség kivárni.

Svéd sushi

Aki Stockholmban a svéd konyha különlegességei felől érdeklődik, lebecsülő vállrándítást kap feleletül. Alig akad olyan vendéglő, ahol a személyzet és az étel is svéd. Ennek nemcsak az az oka, hogy a vendéglátóipar csaknem kizárólag bevándorlókat foglalkoztat, hanem az is, hogy északon, Norrlandban és a déli Szkónében adnak a kulináris tradíciók ápolására, mialatt hosszúkás országunk fővárosában ezt nem erőltetik. Pedig a svéd ételek - és ebbe beleértem a különféle nemzetek meghonosodott ételfajtáit is - ízletesek és könnyen emészthetők. Elkészítésükhöz minimális mennyiségű zsiradékot használnak, és mindez mellé sok salátát fogyasztanak. Tízévi svéd koszt után, a Balaton partján, egy diétás túrós csusza úgy kiütött, hogy egy héten át csak ásványvízen éltem.

Norrlandban nemzeti ételnek számít az árpakása, amit hideg tejjel és vörösfonya dzsemmel fogyasztanak. A másik specialitást, a vérpudingot, ropogósra sült szalonnával és ugyancsak vörösfonya dzsemmel vagy fehémártással szokták felszolgálni. A marinált heringet - hagymás-mustáros-kaprosan - héjában főtt krumplival eszik, és vajas, kétszersültféle keménykenyérrel, melyre vékony szelet sajtot vágna. A savanyú hering - a *surströmming* - a bátrak eledele: semmi máshoz nem hasonlítható svéd különlegesség. Illata több mint iszonyatos. Ennek ellenére vannak, akik erre esküsznek, és minden év augusztusában lakomát ülnek a tiszteletére.

Régebben, amikor a svéd gazdaság nem állt a magaslatán, hiánycikk volt a só. A májusban kihalászott, nagymennyiségű Balti-tengeri heringnek - hivatalosan *strömming* a neve - megmutatták a sót, majd hordóstól beásták a földbe. Ott aztán szépen erjedni kezdett, úgyhogy a nyár végére egészen puha lett. És irtózatosan bűdös. A belső nyomástól enyhén deformált, literes konzervdobozokat, leghamarabb augusztus harmadik, vagy negyedik péntekén szokás kinyitni. Ilyenkor még a halakat máskülönben kedvelő macskák is eltűnnek a környékről, és csak akkor kerülnek elő, amikor a penetráns bűz már elült.

Rothadt részét eltávolítva, gondosan megtisztítva, főtt krumplival, sok-sok hagymával és tejföllel összekeverve, vajas vékonykenyérbe göngyölve, minden teketóriázás nélkül szokás bekapni. A snapsz, mint hatékony öblítő meg zsibbasztó nemcsak ajánlott, hanem kötelező is. Egy pohár tejjel leöblítve, csak két napig bőfögi fel az ember.

Kisarnold iskolájába kilenc év alatt csak egyszer hívtak be. Akkor sem volt hibás, dehát demokráciának kell lennie. Egy elvesztett jégközi mérkőzés után, az osztálytársai bosszút akartak állni a párhuzamos osztály tanulóin. A szünetben kifutottak a közeli boltba, vettek egy vörös-arany színben pompázó, kellően dagadt konzervet. Becsengetés után a folyosón meglékelték. Gázálarc hiányában a hangosan szörcsögő doboz kezelhetetlenné vált, ezért kapásból a bevágták a szemétledobóba. Ami egészen véletlenül a szellőztetőrendszer kürtőjének bizonyult... Aznapra ki kellett üríteni az iskolát.

Arnold ezt annyira mulatságosnak találta, hogy kellemetlenül éreztem magam a gyűlésen. Az úton hazafelé aztán elmesélte, hogy anyósom is vásárolt az aránytalanul olcsó konzervből. A sípolva kitörő, orrfacsaró bűz rettenetesen meglepte. Hiába kapitalizmus, vannak még hibák. Másnap első dolga volt visszavinni a romlott árut a boltba. Kezében a bűnjellel felszállt az autóbuszra, de, hogy apránként mindenki arrébb húzódott a sóhajtozó csomagtól, a második megállónál szégyenkezve leszállt. Hazagyalogolt, vette az ásót, és elásta a ház mögötti erdőben.

- Ismerd el, hogy ez nemesebb kitolódás, mint macskaeledelt venni ebédre! - ébred fel bennem a női szolidaritás.

Arnold erre hosszú magyarázatba kezd, amit legalább százszor hallottam.

Születésnap

Születésnapot, névnapot nemigen szoktak errefelé ünnepelni, legalábbis nem olyan lendülettel, mint azt minálunk teszik. Ez azzal magyarázható, hogy az állami ünnepeket előnyben részesítik. Együtt ünnepelni sokkal biztonságosabb, mint csoportokra szakadva.

Egészen más a helyzet, ha valaki az ötvenedik évét tölti. Számon tartják a munkahelyen, a családban, a kézimunkakörben és a golfklubban is. Ilyenkor nincs menekvés az ajándékozás-megvendégelés yinje és yangja elől. (A család alatt a férj-feleség-gyerek értendő. A nagyszülők már csak a rokonok halmazába, na meg a gombaként szaporodó aggmenházakba férnek be.)

Sven Svenssonék, jóval az esemény előtt, kizárólag erre az alkalomra készített meghívókon tudatják, hogy az ominózus napon „nyitott ház”-at tartanak. Ez alatt az értendő, hogy boldog-boldogtalant szívesen látnak egy pohárkára.

Tradíció szerint hajnalban ébreszti Sven Svenssont a család. Körbe állják az ágyát - kezükben tálcán a gőzölgő kávéscsésze és a torta - és rázendítenek a „*Ja, må han leva*”-ra, a „*Happy Birthday To You*” svéd megfelelőjére. Sven magához öleli csemetéit, közben szaporán ismételve, hogy micsoda meglepetésben volt része.

Visszafekvésről szó sem lehet; rajtaütésszerűen megérkeznek munkahelyi kollégái. Beinvitálja őket, közben nem feledkezik meg bizonygatni, hogy mennyire kellemesen érintette a figyelmességük. Még nyolc óra sincs, amikor a kollegák felállnak a terület asztalkám mellől. Búcsúzkodnak, tudják, hogy Svenre nehéz nap vár.

A gyerekek is elviharzanak az iskolába. Svenék kettesben maradnak, lapozgatják az újságot. Az utolsó oldalon, a nap ötvenévesei között díszleg Sven fényképe. Aránylag Sven néz ki a legjobban. Nem volt buta dolog a tíz évvel ezelőtti igazolványképet beküldeni.

Délután megindul a gratulálók áradata. Sven és felesége az ajtóban fogadja a rokonokat, a szomszédokat, a barátokat és a felebarátokat. Az előszoba, valamint a társalgó hamarosan megtelik ajándékokkal, virágcsokrokkal. Mindeniken cédula hirdeti, hogy kitől származik. Folyik a parolázás, ismerkedés. Eleinte bénán, később az elfogyasztott hűsítők hatása alatt, egyre élénkebben. Állandóan csörög a telefon, még jó, hogy Ingegerd néni elvállalta az üzenetek továbbítását.

Az esti bankettre jóval többen jelezték részvételüket, mint ahányan az ebédlőben elférnének. Svenék jómódúak, megengedhetik maguknak, hogy kibéreljék a közeli klubházat. Az előcsarnokban boldog-boldogtalan ott tülekedik a kézzel rajzolt, ültetési rendet feltüntető papundekli előtt. A házastársakat egymástól a lehető legtávolabbra ültetik, a keveredési entrópia kielégíti a legrendezetlenebb rendszerek elvárását. A vendégek fegyelmezetten székeik mögött állnak, amíg a tájékozódási nehézségekkel küszködő meghívottak is megtalálják helyüket. Alig hallható torokköszörülés, és mindenki egyszerre helyet foglal.

Az előétel - művészien elkészített lazac-ikra-citrom kreáció - fogyasztását Sven bátyjának és unokatestvérének énekes felköszöntője szakítja meg. A kántáló hangon előadott életrajz egy kicsit az ortodox temetésre emlékeztet. (Oda azért is érdemes elmenni, hogy az ember megtudja, hogy az elhunyt kivel-mikor-mekkorát vétkezett.)

Elmélyült társalgásra nincs alkalom, mert máris a ceremóniamesterre kell figyelni, aki az est szónokait konferálja be. Az első szónok a rokonságot képviseli, a második a kollégákat.

Hozzák a vacsorát. A tányéron három kis szelet hús, barna szósszal nyakon öntve. Körbeadják a sültburgonyás tálát, majd a salátás edényt. Az evőeszközök csörömpölésébe elégedett mormogás vegyül, amit csak időnként szakít meg egy-egy beszéd. Ilyenkor nagy komolyan koccintunk.

Sven felesége, Ingrid bejelenti, hogy színjátzó kollégáinak közreműködésével egy kis színdarabot fognak bemutatni. A darab témája: a férje hódításai az elmúlt években. Nagy taps, a szomszédok sokatmondóan egymás tekintetét keresik.

Késő estére jár, amikor Sven emelkedik szólásra. Megköszöni a jelenlevőknek, hogy eljöttek. Mellékesen megemlíti, hogy hányan ülünk az asztalnál, kitől milyen ajándékot kapott.

Éjfél előtt néhány perccel hozzák a kávé, aztán megszólal a zene. Végre szabad a tánc! A férfiak felugrálnak, és táncra kéri a jobb oldalukon ülő hölgyet. Sietni kell, mert a terem bérlete félóra múlva lejár.

Egy órakor megérkeznek az előre megrendelt taxik, és percekben belül csak a bejáratnál elhelyezett mécsesekből lehet arra következtetni, hogy nem is olyan régen több mint százan mulattak ott.

Másnap Sven egyenként előveszi az ajándékokat. - Egy váza Gunneléktől...

- ...neléktől... - írja be Ingrid a lista végére.

A család ajándéka léggömbkirándulás a belváros fölött. - Reméljük, ez segíteni fog tériszonyod leküzdésében! - áll a fél vagyonba kerülő jegy hátán. Már csak a köszönő lapokat kell megírni, és ezzel Sven boldogan letudhatja élete legnagyobb eseményét.

- Most már értem, hogy miért írta nemrég az újság: „N.N. közéleti személyiség 50. születésnapját az országon kívül, ismeretlen helyen ünnepli.” - Arnold könnyen beszél, három éve van még az ötvenig.

Tack för maten!

- Hallgass meg, mielőtt bemegyünk! - torpan meg Arnold a Magnusék házához vezető kavicsos ösvényen. - Kedves barátaim! Eljött az ideje, hogy köszönetet mondjak ezért a kulináris kirándulásnak is beillő, kiváló ízléssel összeállított vacsoráért. Gunilla nyári beszámolója az Itt-Meg-Ott töltött szabadságukról lélegzetelállítóan érdekes volt, így a mai este szellemiekben is gazdag élményként fog az emlékezetembe vésődni. Megragadom az alkalmat, hogy mindannyiunk nevében - itt majd körbejártatom a tekintetemet az asztal körül ülőkön - megköszönjem vendéglátóinknak, Gunillának és Magnusnak, ezt a tüneményes vacsorát. - Megvakarja a fejét, aggódalmas pillantást vet az ablakokban világító, hétágú adventlámpákra. - Valami ilyesmire gondoltam, amit aztán kiegészíték egy tréfás históriával.

Most megyünk először Magnusékhoz, ezért előreláthatóan Arnoldra hárul az a megtiszteltető feladat, hogy díszvendégként asztalhoz vezesse a háziasszonyt, és a vendégkoszorú nevében megköszönje a vacsorát.

- Majd csak rájössz valamire - mondom, hogy megnyugtassam. - Válaszul savanyú mosolyt kapok. - Addig is csomagold ki a virágot a selyempapírból!

Az illemkönyv - amit erre az alkalomra kölcsönzött ki a könyvtárból - külön fejezetben tárgyalja a díszvacsora végén kötelezően elhangzó „*Tack för maten*” (szó szerint Köszönet az ételért) tósztnak, ennek a sajátos északi szokásnak a szabályait. Ha véletlenül Németországban, Franciaországban, vagy ne adj Isten, Amerikában jutna eszedbe étkezés végén szólásra emelkedni, akkor tüzetesen megvizsgálnák a poharad tartalmát. Csak hát mi most nem Münchenben, hanem Djursholmban, Stockholm északi villanegyedében vagyunk, és a helyi szokásoknak megfelelően kell viselkednünk.

A legfontosabb az, hogy ne csak az étel minőségét dicsérjük, hanem említsük meg az olyan fontos részleteket is, mint a lobogó gyertyák, a mintás abrosz, és nem utolsósorban azt a megtiszteltetést, amit egy ilyen kellemes beszélgetőpartner, mint maga a háziasszony jelentett a meghívottak számára. Utána jöhet egy humoros történet, anekdota, hogy a vendégek mosolygó arccal koccinthassanak, mielőtt a háziasszony példáját követve, elhagyhatják az asztalt.

A szerző elismeri, hogy ez a szokás megkeseríti a díszvendég szájában a falatot. Amíg a többiek az étkezés örömeit élvezik, addig a kiszemelt gyomra össze-összerándul, ha csak arra gondol, hogy mi lesz akkor, ha belesül a tósztnba. De sebjaj, mert mindenre van megoldás! Jó ha előre bemagolunk egy rövid szöveget - amit a vacsora alatt hallottakkal kiegészítve időszűrűsíthetünk. És, hogy egy kis leleményességért ne menjünk a szomszédba, tippekkel is szolgál:

- Barátaim! Aki jól főz, annak nem feltétlenül szükséges szépnek lennie, és az sem lényeges, hogy van-e valami a koponyájában. Egy ragyogó példa erre a jobbomon ülő háziasszony... - A szerző arra figyelmeztet, hogy ezzel a bevezetéssel veszélyes vizekre eveztünk, és abban reménykedik, hogy a folytatásból egyértelműen kiderül, hogy rég volt, amikor ilyen badarságokat büntetlenül állítani lehetett, hiszen közismert, hogy egy sikeres vacsora megszervezéséhez mennyi előkészület - és nem utolsó sorban esztétikai érzés - szükséges.

Az előszoba ajtaja megpattintva, Magnus széles mosollyal siet a fogadásunkra. Nedves ruháinkat a szabadon maradt két vállfára rakjuk, Arnold átadja Gunillának a virágcsokrot. Gyorsan cipőt cserélünk, fagyott kezünket dörzsölgetve lépünk be a nappaliba, ahol barátaink félig telt talpas poharakkal a kezükben, álldogálva társalognak. Arnold szerénységet színlelve fogadja a tegnapi teniszgyőzelméért a gratulációkat. Per-Erik színesen ecseteli kettőjük

összecsapását. - Tíz éve annak, hogy a sport összehozott minket és megalapozta a barátságunkat! - Koccintásra emeli poharát.

Úgy látszik, nem csak mi vagyunk éhesek, mert az „Isten-hozott pohárka” kiürítése után rögtön asztalhoz ülünk. Gunilla Arnoldot, Kerstin Per-Eriket, Ingrid Ivart, én pedig Magnust kapom gavallérnak. Az előételt Gunilla gustavsbergi, kék-fehér porcelántányérban szolgálja fel. A szétnyílt kékkagylók héjastól csücsülnek a sűrű, sárga petrezselyemszószban. Szétbontom a szalvétát, és az ölembe terítem. A kagyló meglepően finom, csúszik hozzá a száraz fehérbor. A második fogás igazi ínycuccfalat: rénborjú-szűzérme spárgával, barna, édeskés szósszal leöntve. Gunilla kipirosodott arccal hallgatja az elégedett hümögéseket, ígéri, hogy holnap faxolja a receptet.

Az együttes koccintásokat megelőző nóták szövegét tartalmazó énekesfüzetben lapozgatok, közben Magnust hallgatom, aki a Római Birodalom bukásáról olvasott egy könyvet, és a római cirkuszi viadaloknak a harci erkölcsöt erősítő szerepéről beszél. Arnold szemében pajkos fény gyúl, arcán lazulnak a vonások.

Az asztal közepén díszes tartókban lobogó gyertyák fényében meg-megcsillannak az ezüst evőeszközök. Ha valaki benézne az ablakon, azt hihetné, hogy kivilágított akváriumban üldögélünk. A parfé mellé desszertbort iszogatunk. Hátradőlök a széken, pillantásom találkozik az asztal végén ülő Ivaréval. Kihasználom az alkalmat, poharamat az állam és a tányér között húzott képzeletbeli egyenes felezőpontjához emelem, és mélyen a szemébe nézek. Megnedvesítem az ajkam, aztán ismét a szemébe nézek. Tíz perccel ezelőtt távkoccintott, éppen ideje viszonzozni. Az etikett az etikett...

Arnold megkocogtatja a kiskanálával a poharát és megköszörüli a torkát.

- Sajnálattal kell tudatnom, hogy nem jut eszembe egy épkézláb ötlet sem, mely segítségével szavakba önthetném a vacsora során szerzett kellemesnél kellemesebb benyomások sokaságát. Mentségemre egy ókori történetet szeretnék elmesélni. - Körbenéz, szüreteli a bátorító mosolyokat.

- Történt ugyanis, hogy egy római cirkuszban a szolgálatos áldozat odaintette magához a farkaséhes oroszlánt, súgott valamit a fülébe, mire a fenevad, a közönség legnagyobb meglepetésére, farkát lábai közé vonva, kioldalgott az arénából.

- Áru! el nekem, mit súgtál az oroszlán fülébe? - kérdezte a császár a rabszolgától, miután a közvélemény nyomására megkegyelmezett az életének.

- Csupán arra emlékeztettem, hogy ha megesz, akkor neki kell a tósztot mondania! - fordul Arnold megjátszott alázattal Gunilla felé. - *Tack för maten!*

Tavaszi mámor

A rendőrök, autójukban az őrizetbe vett kótyagos utassal, Köping felé tartottak, amikor a sarki éjszaka félhomályában egy csordányi szarvasmarha keresztezte az útjukat. Megálltak és türelmesen várták, hogy a fényszórótól elvakított természetes bikák komótosan átbaktassanak az úton. Ez elég nagy könnyelműségnek bizonyult, ugyanis a bikák - azért szöktek ki a pajtából, hogy az út túlsó oldalán fekvő gazdaság „leányait” meglepjék - szoros gyűrűt vontak a kocsi köré, és nem volt szándékukban egyhamar továbbállni.

Rendőreink úgy gondolták, hogy már eleget álldogáltak, megburrogtatták a motort, és bekapcsolták a kék fényt. A vezérbika ezt a hajlandóság jelének vette, az autóra vetette magát, és egész súlyát latba vetve hágni kezdte a csomagtartót. A kocsiban ide-oda döltek a zsaruk, a sziréna üvöltött, a bikák bőgtek, a részeg pedig majdnem halálra röhögte magát a hátsó ülésen.

Szerencsájukra - mert az őrön szolgálatos kollegák jó viccnek vélték a pánikszerű jelentést - az éktelen lármára előkerült a közelben lakó tulajdonos, és a teherautójával vonult a bajbajutottak segítségére.

Bódítóan intenzív a skandináv tavasz. Valamikor május közepén, egyik napról másikra zöldbe borulnak az erdők és a mezők. A hosszú nappalok alatt teljes gőzzel dolgozik a természet, hogy behozza a lemaradását. Az ereken megpezsdu a vér, a hormonok bugyognak, a Városházán futószalagon kötik a házasságokat. Ilyenkor négy lábú társainkkal szemben is megértést kell tanúsítanunk. Csakhogy, nem mindig történik úgy, ahogy azt a jótét lelkek tervezik.

Amikor Ursula, a hároméves kacér maci, a messzi északon fekvő lyckselei állatkertbe érkezett, Pontiva, a bivalyerős finn medve azonnal szerelmet vallott neki. Ursulának mindenhez volt kedve a hosszú utazás után, csak ahhoz nem amiről Pontiva évek óta álmodozott. Biztosan dörmögte is neki, hogy „Szűz vagyok, fáradt vagyok, különben is ahányszor utazás után ketyintek, mindig megfájdul a fejem.” Csakhogy egy finn medve türelmének is van határa. Még egy pár meggyőzési kísérletet tett, aztán tisztára mosta a büszkeségén esett foltot: Egyetlen, jól irányzott harapással véget vetett frigid szeretője életének. Azóta biztosan bánja, mint a kutya, amelyik kilencet kölykezett. Várhatja, amíg újabb medvelányt hoznak neki!

Pontiva szabadon lófráló társai biztosan találnak maguknak párt. Kivéve azt a mackót, amelyik az állatvilág szakértőit megszegyenítve, menyasszonykeresés közben, rekord-messzire vándorolt a biztonságos tundrákról. Az interjúalany kificamodott keze felkötve, szemében még ott ül a rémület, amint a televízió híradójában felidézi a találkozást. Éppen a kutyáit sétáltatta Stockholm külvárosának villanegyedében, amikor a fák közül előlépett az óriási barnamedve. A kutyákat nem kellett kétszer nógatni, vészes szűküléssel rángatták árkon-bokron keresztül hazáig.

Aggodalmas lakosok ezrei árasztották el kérdéseikkel a rendőrséget. A sajtó főhelyen tárgyalta az esetet. Az Aftonblad olvasói másnap a Hilmer nevet szavazták meg a macinak, és bizottság alakult, hogy rávegye Hilmert arra, hogy észak felé vándoroljon.

A hatóságok - mert 1902 óta nem jegyezték fel farkas, vagy medve okozta halálesetet - nem mutatnak hajlandóságot arra, hogy védelmüket akár egy rövid időre is felfüggeszék. Intézkedés helyett a szokásos információterjesztéssel reagáltak. Megtudhattuk, többek között azt, hogy a barnamedve lomha mozgása ellenére fürge állat. Látása gyenge, ezzel szemben szaglása kitűnő. Tájékozódás céljából két lábra emelkedve szimatol. Rendkívül félénk, ezért kiáltásra - egy nagyon régi könyv szerint a rözseszedő asszonyok szoknyaemelésére is -

megriad, és hanyatt homlok menekül vissza az erdőbe. Az utóbbi ijesztgetés hatásossága az akkori higiéniai viszonyokkal magyarázható.

A vidékiek rettenetesen élvezték az általuk gyűlölt 08-asok, ahogyan a stockholmiakat telefon-körzetszámuk után nevezik, riadalmát. - Hozzatok továbbra is természetvédő törvényeket! Tudjátok meg, milyen érzés az, amikor lépten-nyomon „szegény” hiúz vagy a vérmedve les rátok a bokorból.

Tény az, hogy a vadállomány annyira megsaporodott, hogy a külvárosban, és nem ritkán a saját kertjében, vadállatba botlik az ember. Póruł járt villatulajdonosok panaszkodnak az őzikék által földig lerágott tulipánjaikért. A Bambik nem ismerik a tekintélyt.

Gusztáv királyunk ötvenedik születésnapja alkalmával szervezett ünnepségek során az őzikék bekebelezték az árvácskákól kirakott monogramot Gusztiek királynőszigeti parkjában. Ez már több volt a soknál, a hatóságok megadták az udvari vadásznak a drasztikus eljáráshoz szükséges engedélyt.

Végül Hilmer jobb belátásra tért. Legutóbb Uppsalából érkezett róla hír. Épp ideje, hiszen két hét múlva Midsommar, a legnagyobb ünnep, és a sok, „üdítőtől” mámoros ünneplőnek nem kell majd minden bokorzőreje medvét kiáltania.

Tessék választani!

Koromsötétben botorkálok ki a konyhába. Megnyomom a kávéfőzőn a piros gombot, aztán visszafekszem. Arnold motyog álmában. Kihúzó a feje alól a párnát, erre elhallgat.

A konyhában egyre hangosabb a rotyogás, de nem érezni a kávé illatát. Arnold tegnap csak vizet tett a kávéfőzőbe, enyhén barnás színű, forró víz az eredmény. Kénytelen vagyok előről kezdeni, persze meg kell várnom, amíg annyira lehűl, hogy újra lehet tölteni.

Villanyt gyűjtök, felpolcolom magam az ágyban. Arnold felébred a lapozásra. Hunyorog, az ágy szélén ülve barátkozik a felkelés gondolatával, aztán erőt vesz magán, és kicsoszog a fürdőbe. Valamivel később két kávécsészét egyensúlyozva jelenik meg. Elvonul a heverőre az újság politikai rovatot tartalmazó részével.

Csendben olvasunk. Arnold néha megcsóválja a fejét. - Megjött a szavazatok listája - töri meg a csendet. Felébe hajtja az újságot. - Azt, hogy a szociáldemokraták nyertek rég tudtuk; most a részletes eredményeket közlik. Az 5.640.393 urnákhoz vonult szavazó közül 2.513.905 adta rájuk a voksát. A „moderátok” azaz a konzervatívok 1.243.253, a liberálisok pedig 399.556 szavazatot kaptak. Ugyanakkor a kis pártok, úgy értem: a kicsi-kicsi pártok is kaptak szavazatokat! A Kocsma párt például 2, Donald Kacska, a Természet 54, a Manó-párt pedig három szavazatot kapott!

Helyet szorít a heverőn, ketten hajolunk a lap fölé. A megközelítőleg ezres listán a pártok neveit ábécé-sorrendbe szedték. A-párt, Al Bundy majd az Ateista-párt. Szavazatot kapott a Baath, a Barna-Kaka, a Beatnik valamint a Beavis&Butthead párt is.

Egyre lelkesebben vadászunk. A Kupleráj, a Pokolba a Kurvák, a Rúdugró, a Nudista, a Piranha, a Bolondok, a Ha-ha és Hi-Fi pártok egyenként egy-egy szavazatot kaptak. Ugyanannyit, mint a Szaddam Husszein, Elvis Presley, Curt Cobain és Fred Flinstone nevét viselő pártok. Az állatok - Kecske, Macska valamint Kakadu -, sem voltak sokkal eredményesebbek.

A Sztálin, a Szédült Fej és a Maszturbáljunk Többet pártok népszerűsége a Király pártéval vetekedik. A Nintendo, Rózsaszínű Párduc, Pol Pot, Olof Palme, Óriáskígyó, valamint a Liverpool FC pártok együttesen annyi szavazatot kaptak, mint a Robin Hood párt egyedül. Mr. Bean for president, Frank Zappa, Thomas Brolin, Tonia Harding és Jimmy Hendrix pedig összesen annyit, mint Jézus.

Futottak még: Szélesebb Járdákat, Több Nyugdíjat az Orosz Parancsnokoknak, az Elfelejtettek, a Becsületesek, a Bagózók, a Kannibálok, a Női Hátsófertály, a Két Nemiszerv - becsületesen kiírva - és a Nincs Kire Szavazni párt! Hogy ne említsem a Homokozó, Esernyő, Tenisz, Nap, és a Telefon pártot!

Van választék, nem úgy, mint amikor a Hadsereg Házában szavaztam. Vasárnap reggel agitátorok járták az utcákat, becsengettek minden házba, nógatták a későnkelőket. Katonák - igaz, fegyvertelenül - segédkeztek, szürke zakós úriemberek jártak ki-be az ajtón. Igényesebb választókban a hullaház hangulatát idézte fel. Tíz órakor a rádió bemondta, hogy dolgozó népünk 99.86 százaléka szeretett pártunkra szavazott. Nyugodtan ülhettünk le ebédelni.

Nem akarok rosszmájú lenni, de a számítógép korában, késő estig kell várunk a választási eredményre. Arról nem beszélve, hogy a pontos lista csak egy hónap múlva készül el.

Nyújtózkodom, indulnék a fürdőszobába, amikor Arnold hirtelen rábök a lista végére. Közelebb hajolok, nem hiszek a szememnek: A lista legvégén, Zigge és Zorro közé ékelve, ott áll, igen, a ZITA párt, egy szavazattal.

- Előkelő társaságba kerültél, hallod-e? - Arnoldnak nehezére esik visszafojtani derűlségét.

Ha nem tudnám - teljesen véletlenül - hogy a „Zita” hírhedt pornó-mozi a belvárosban, bizisten Arnoldra gyanakodnék.

Úr - zöldben

- A következő árverési tárgy egy húszgrammos karkötő!

A bordó zakós, kerekfejú kikiáltó körbejártja a tekintetét a szinte zsúfolásig telt teremben.

- Kapok érte háromezer koronát? Kétezret? Hát ezer van-e?... Ezer korona. Gondolják meg jóemberek: Ezerrrr korrrrona!!! - változtat mesterkélt hangot. - Ülnek és alusznak?! Ezerkettő, ezerhárom ... Na, úgy, na! Ezernégy ... ezernégyszáz koronáért a fekete kalapos hölggyé az ablak mellett! - kalapácsával nagyot csap az asztalra.

Az ingujoban várakozó pénztáros felkapja a karkötőt, helyére egy nyakláncot helyez, aztán eliramodik a jelzett irányba. Türelmesen megvárja, amíg a hölggy izgalomtól remegő kézzel lepengeti a vételárat. Lapozgatunk a katalógusban, kezek emelkednek a magasba, segédek serénykednek a sorok között.

Az újságban olvastuk, hogy a zaciban felejtett értéktárgyak szombatonként kerülnek kalapács alá az egyik elegáns belvárosi szálloda nagytermében. Igaz, hogy az ékszerekre egy viszonteladó ígérte a tört arany hivatalos árát, és a HI-FI tornyok olykor a bolti áron keltek el, mert a vásárlók belemelegedtek a licitálásba, de egy kis szerencsével meg kitartással egészen jó vásárokat lehetett ott nyélbe ütni.

Az elárverezendő tárgyakat két órával az árverés kezdete előtt bárki megtekintheti. Az üvegszekrények előtt tolongók egyenként kikérik, és nagyítóval vizsgálgatják a sorszámmal ellátott arany nyakláncokat, gyémánt gyűrűket, kapargatják az ezüst evőeszközöket, nyomogatják a videók gombjait, jegyezgetnek a nyomtatott listák szélére. Délben egy órákor megkezdődik az aukció, és röpké három óra alatt 3-400 tárgy talál új gazdára.

Arnold tavaly tavaszig, minden szombat délbén felvette a zöld zakóját és elment az árverésre. Egy idő után ő lett az „úr zöldben”. Vagy tíz tárgyat bekarikáz a listán, azokra licitál. Jóval a reális áruk alatt. Még véletlenül sem száradhat rá semmi.

Engem csak az ékszerek érdekelnek, azok közül is csak a brossok. Imáááádom őket. A legszebbet, egy leheletkönnyű, arany virágot, közepén piciny porzókkal, kétszer is kikértem, hogy megcsodáljam. Manapság ritkán lát az ember ilyen csinos ékszert. És kinek lenne szíve annyi pénzt kidobni rá? Maximum egy ezrest ... mondjuk kilencszázat ... - Hallod-e, Arnold? Ne menj ezer fölé!

Nem hiszem, hogy Arnold hallotta a kérésemet. Alig észrevehetően biccentgetve, egy videóra licitál. Ezerötszáznál tartanak, ennyit ígért egy „barna bőrkabátos” a terem végéből. - Talán a „zöld zakós úrnak” többet is megérne - néz kérdően a kerekfejú a ma éppen magas nyakú, fekete pulóverben feszítő Arnoldra. Nem sürgeti, inkább élcélődve mondja. Arnold rövid töprengés után lebiggyeszi az ajkát. - Rögtön gondoltam! - csap le a kalapáccsal. Arnold belemélyed a listájába, csak a szeme sarkában gyülekező ráncokból látszik, hogy értékeli a kikiáltó humorát.

A hosszúkás teremben kétszáz-háromszáz lehetünk. A szélesre tárt ajtókon ki-be járnak, a vastag szőnyeg felfogja a lépések zaját. Kintről behallatszik a cigarettázók beszélgetése. Időnként újak érkeznek, a mellettem levő üres székre bepréseli magát egy természetes hölggy. Úristen, ez Klári! Észrevett, meglepetten mosolyog.

- Szervusztok. Hát ti is ...?

Arnold elfojt egy sóhaj, és listáját a fényképezőgéppel együtt a táskájába rakja.

- Palikának szeretnék egy ócska videót venni, hadd szedje szét a gyerek, tanuljon egy kis elektronikát - súgja a fülembe Klári. - Ékszer nem vennék semmi pénzért itt. Úgy-e, hogy te sem? - Megvetően elhúzza a száját. - Ki tudja, kié volt?

Megadóan bólintok. Ha öt perccel később jön, akkor a bross az enyém lehetett volna, akárkié is volt azelőtt!

Arnold feláll, sziszegve nyújtóztatja az üléstől meggémberedett tagjait. Elnézést kér a szomszédaitól a zavarásért, és eltűnik a szélesre tárt ajtó mögött. Közben két apró gyűrű talál gazdára, aztán a vörös bársonnyal borított asztalkán ott fekszik a bross. Álmaim brossa, csillogóan, szépen. Görcsbe rándul a gyomrom. Itt ülök, két órán át, és nézem, hogy Arnold régi ócskaságokra licitál. Ahelyett, hogy megjavítaná a teraszajtót. Mióta ígéri?!

A kerekfejű ezernél kezdi, senki sem harap rá, már lent van négyszáznál. Valaki egészen hátulról négyötvenet ígér. A viszonteladó az első sorban megrázza a fejét. - Senki többet először - a kerekfejű gépiesen magasba emeli a kalapácsát. - Másodszor ... - kinéz az ajtón az előtérben álldogálók felé. - Kintről ötszáz - kérdőre vont szemöldökkel mered a terem végébe. - Ötötven - ismét kinéz - hatszáz. Először, másodszor... Hatszázért az úré zöldben! - A pénztáros tanácstalanul néz körül, aztán a felismerés széles vigyorával az arcán az ajtó felé indul.

Arnold megáll a sor szélén, inti, hogy mehetünk. Suttogva búcsúzik Kláritól.

A szálloda előcsarnokában alig lézengenek néhányan. Nem bírom ki hazáig, megállunk az egyik falitükör előtt. Az arany virág elképesztően gyönyörű, csillog-villog a fehér blúzomon. A szemem is kékebb a meglepetés örömétől. És a hajam sem áll rosszul.

A lemenő nap fénye utolsókat csillan a megállóban várakozó autóbusz szélvédőjén. Összefogózza vágunk át a téren görkorcsolyázók között.

Utazások Mancsi nénivel

Mancsi néni a nyolcvanas évek kelet-európai zavargásai vetették Stockholmba. Pali bácsi, Mancsi néni hites párja, otthon maradt. Hogy Mancsi néni szavaival éljek - „úgy sem hagyta volna ott a rómi-partnereket.” Tény és való, hogy Pali bácsi a mézesheteket követő ötven évet részben a munkában, részben pedig a kártyaasztal mellett töltötte. Nyugdíjazás óta pedig kizárólag a szerencsejátékok területén való lemaradás behozására összpontosított.

Az új környezetbe való beilleszkedéshez egyeseknek évekre, sőt, évtizedekre van szüksége. Mancsi néni szempillantás alatt beleszokott a nyugodalmas jólétbe. Kétszobás lakásából kora reggel indul felfedezőkörútjaira. Hetvenéves létére, korát meghazudtoló fürgeséggel veti magát a polcok sűrűjébe. Ha nem érti a feliratot, megpattintja a csomagolást, és ujjával szűrőpróbát vesz. Ha pedig mégis félresikerül a beszerzés, azon nyomban elajándékozza a haszon-talan árut.

Sanyi fiának naponta főz: finom rántott csirkét, kelkáposzta-főzeléket, franciasalátát sok majonézzel. És vargabélest. Vasárnaponként kisunokája is felugrik hozzá, ilyenkor torta is kerül az asztalra. - Édesanyám, kaphatok még egy kis tejszínhabot a tortára? - Mancsi néni tudja, hogy Sanyi életének a vasárnapi ebéd, a pohár sör, és a tejszínhabba fullasztott sütemény ad értelmet.

Sanyi, valamikor még gyermekkorában összeveszett a pénzzel. Azóta sem békültek ki. Mancsi néni anyagi ügyekben ezért Arnold tanácsát kéri, engem egészségügyi tanácsadónak léptetett elő, és amikor csak teheti, velünk utazik haza. Számptalan rokonának visz ilyenkor ajándékot. Nem csoda, hogy csomagjai messze túlhaladják a repülőársaságok által megszabott súlyhatárt.

A legutóbbi utazásunk különösen emlékezetes. Sanyi a megbeszélt időben érkezett a kocsival, hogy kivigyen a repülőtérre. Az amúgy terjedelmes Saab csomagtartója tele volt, az autó tetején hatalmas bőrönd díszelgett. Miután Arnoldot sikerült lebeszélnem egy kisebb dühkitörésről, bemásztunk a hátsó ülésre, Sanyi beadogatta a csomagjainkat. Mancsi néni útleveleért az első sarok után tértünk vissza.

A félórás úton megtudtuk, hogy Mancsi néni mennyire aggasztja, hogy ízlik-e majd Pali bácsinak az itteni vaj? Két kilót vitt neki. Kutatva nézte az Arnoldot eltakaró csomaghalmazt, megtapogatta az egyik táskát. - Jól becsomagoltam. Tudjátok, hogy az itteni ecetnek sokkal jobb az íze - sóhajtott megnyugodva. Szabad kezemet Arnold szájára szorítottam.

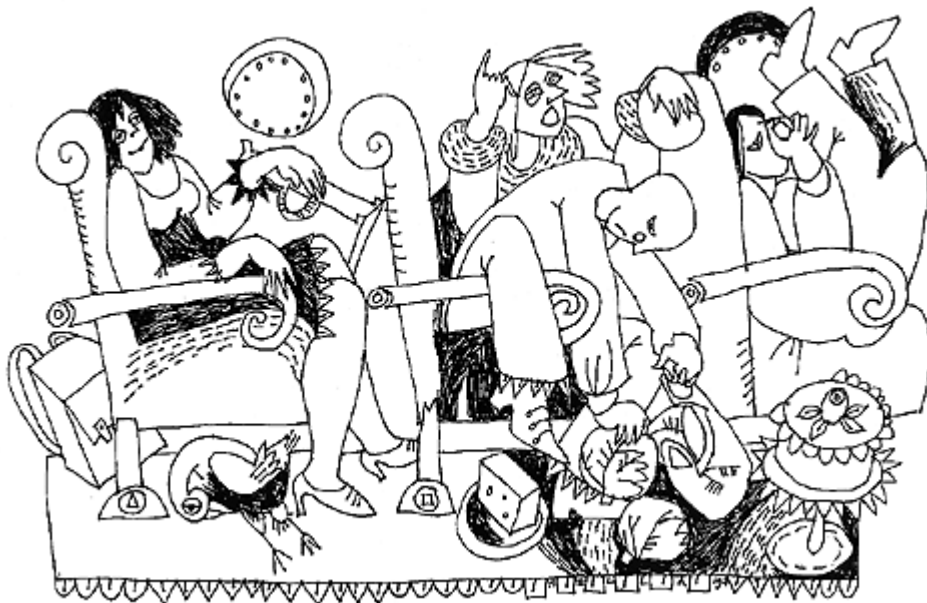
Becsekkeltünk. Hármunk csomagsúlya alig egyharmada a Mancsi néni bőröndjeinek. Kevesen utaztak, a kisasszony engedékeny. Két-két szatyrot kaptunk Mancsi nénitől, aki terheitől időlegesen megszabadulva, fürgén átslisszolt az ellenőrzőkapun, és eltűnt a vámmentes bolt irányába.

Éktelen sípolásra lettem figyelmes. Hátranéztem, Arnoldot két egyenruhás biztonsági őr szorította sarokba. Az egyik szatyorból harminc centis, élesre fent konyhakés került elő. Kisarnold Manci néniért futott, jöttek is pár perc múlva. - Ja, az a legjobb késem! Azzal vágom a csirkét! - fordítottuk a hatóságnak. Huzavona, aztán speciális csomagba teszik a kést. Megérkezésükor majd kiválthatjuk. Nem mertünk hátrafordulni, nehogy azt higgyék, hogy átvértük őket.

Ferihegyen az unokája várta Manci nénit. - Visszafelé nem lesz csomagom - vigasztalta Arnoldot Manci néni. - Viszontlátásra egy hónap múlva!

A szabadság hamar eltelt. A reptéren nyoma sem volt Manci néninek. - Ne remélj! - csüggesztettem Arnoldot. És tényleg, az utolsó pillanatban megjelent. Karján egy télikabát, vállán egy hátizsák, kezében szatyorcsozor, lábával masszív sportzsákokat manőverezett. - Nem kell segítenetek, elboldogulok egyedül is - nyújtotta Arnold felé a szatyrokat.

Az egyik szolid kinézésű csomag akkor hívta fel magára a figyelmet, mikor Arnold véletlenül megpróbálta kinyújtani elzsibbadt lábát. A máskülönben nagyon finom savanyú káposzta leve nagy foltot hagyott a padlóburkolaton. Nem segített a dezodor, sem pedig a friss levegő, ami a fejünk feletti szellőztető berendezésből áramlott az utastérbe. Egyedül Kisarnoldot hagyta hidegen az esemény. Mint mindig, amikor utazni kell, meg volt hűlve.

- Édesanyám, hoztál friss tejszínt? - hangzott Sanyi első kérdése. Manci néni alig észrevehetően bólintott. Amikor kikanyarodtunk a Stockholm felé vezető főútra, nem bírta tovább szótlanul. - Kacsát is hoztam, Sanyikám! Meg finom ordát! - Az Arnoldot elborító csomaghalmaz mögül aggasztó hörgés hallatszott.

Decemberben megint utazunk. Manci néni természetesen velünk jön. - Csak egy kis csomagom lesz, meglátjátok! - mosolyog huncutul. Beletúr a táskájába, és egy zacskó cukorkát kotor elő. - Kisarnoldnak küldöm. Puszillak drágám!

Nézek utána, amint felszáll a buszra. Siet vásárolni, hiszen nemsokára utazik, és a karácsonyi ajándékoknak még a felét sem vette meg.

Valborg

A „téli-svéd” április utolsó estéjén szekrényébe akasztja a télkabátját, felveszi a tavaszi ruháját, és a lobogó máglyák fényéből előlép a barátságos, jókedvű - éppenséggel vendég-szerető - „nyári-svéd”. Legtöbbször csípős hideg van, de Svédországban nem az időjárás hanem a naptár érvényes, így ezen az estén az ország apraja-nagyja lengén öltözve toporog a meggyújtásra váró máglyák körül, amíg este kilenc órakor fellobbannak a lángok. A nedves ágakba szorult vízgőz versenyt sípol a tavaszt köszöntő kórossal. A sok gyújtó-folyadék megteszi a magáét, az iszonyú meleg hátrálásra készlet. Tisztes távolságból nézzük minden durranás után a magasra szálló szikrákat. A sötét égboltot színpompás tűzijáték világítja meg, lassan oszlik a ködben a jó szagú lőporfüst.

Valborgról van szó, a skandináv Walpurgis éjszakáról, amikor a gonosz varázslók - ha éppen úgy akarják - megakadályozhatják a növények növekedését, a kevésbé gonoszok pedig a vizet borrrá változtathatják. Persze, mindig akadnak olyan ünneplők, főleg serkenő bajuszú tizen-évesek, akik semmit sem bíznak a véletlenre. Időnként félrevonulnak, és a papírzacskóba burkolt üvegekből kortyolgatnak. A máglya rég összeroskadt, de artikulálatlan rikoltozásuk még sokáig hallatszik az éjszakában. Észak lakója ezen az éjszakán kiüvöltheti a tél elűzése fölötti határtalan örömét. (Első hallásra nem hangzik éppen örömteljesnek, inkább ködkürthöz hasonlít: BŐŐŐŐŐŐŐŐ!!!!)

A hatóságok mindent megtesznek azért, hogy ne juthass könnyen alkoholhoz. Vendéglőben nem rendelhetsz szeszes italt, csak ha elmúltál tizennyolc éves. Ahhoz pedig, hogy azt vásárolj, be kell töltened a huszadik életévedet. Nem is olyan régen, rendelet tiltotta a vendéglők ablakainak elfüggönyözését, nehogy a korhely jól érezze magát pohárral a kezében. Aki meg egy üveg vodkát visz az utcán, az körülbelül úgy viselkedik, mint az a vicces kedvű fiatalember, aki, a televízió nézők millióinak szemeláttára meztelenül, alfelén a „tizenkilencedik lyuk” felirattal futott be a golfpályára. S ha még azt is hozzávesszük, hogy a svéd polgár mindössze negyven éve vásárolhat korlátlan mennyiségű szeszesitalt a *Systembolag* speciális üzleteiben - akkor többé-kevésbé helyes képet kapunk a szeszfronton szembenálló erők viszonyáról.

Hiteles adatok szerint, 1830-ban a szesztermelés - és fogyasztás - elérte az évi 50 litert személyenként. Az egész ország csupa Wagner urakból állhatott, úgyhogy létszükségletté vált a szeszfogyasztás korlátozása. A huszadik század elején népszavazással elfogadtatott szigorú porciózást, miszerint felnőtt férfinak havonta csak(!) három liter pálinka jár - igaz, hogy a nevének semmi, mert csak a hajadonok kaptak kupont - az ötvenes évek végén oldották fel. Gunnar szerint ez alapozta meg a modern alkoholizmust: az emberek kötelességüknek tartották az utolsó cseppig felhőrpinteni az adagjukat. Azóta csak gyakori áremelésekkel és korlátozott terjesztéssel próbálják féken tartani az északi polgár vedelhetnékjét.

Az átlag svéd családnál ismeretlen a bárszekrény fogalma. Borpincéről nem is beszélve. Azért nem tartanak otthon italt, nehogy hét közben megigyaék. Péntek délután elmennek szépen a Systembolagba, és ott hatalmas sort állnak ki. A legnagyobb illetlenség ilyenkor észrevenni az ismerőst. Az autóbuszban minden zökkenésre kórusban „klinc-klinc” a válasz. Otthon csapra verik, és ami biztos az biztos: mind megisszák. Szombaton aztán csend és kollektív katzenjammer ül a tájon.

Hogy mennyit képes a viking egy ültében bevedelni, azt abból a riportból sejtem, amelyik, néhány évvel ezelőtt, az etilénlikollal édesített osztrák borok okozta halálesetről tudósított. Az újságban csak az asztalon sorakozó, üres üvegekről közöltek képet. Háát ... Feri bácsival,

utcánk becsületben megőszült tintásával, aki a fizetésnapjának estéjén végigénekelte magát sötét kis utcánkon, feleannyi glikolmentes bor is végzett volna.

A bepiálás rettenetesen élvezetes élménynek számít, hiszen végre történik valami ebben a monoton, biztonságos, szinte sterilnek mondható életben. Másnap a társalgás fő témája az, hogy ki mennyire viselte ki magát öntudatlan állapotában. Biztos, ami biztos alapon bocsánatot kérnek egymástól az esetleges kellemetlenkedésért.

A megnémult papagájjal egész oldalas cikk foglalkozott a legutóbb az Expressben. A halálra ijedt Lórirra, és az ágyon meztelenül heverő, tökrészeg betörőre a papagáj gazdája talált rá. A delikvens nem remélt szeszlerakatra bukkant, és nem tudott ellenállni a csábításnak. Aztán elálmosodott, de pizsamát már nem talált. Nagyobb kárt nem okozott, csak a papagáj frászolt be, méghozzá olyannyira, hogy elfelejtett beszélni. (El nem tudom képzelni, mit éreznék, ha az ágyunkon egy idegen embert találnék. Azt hiszem, én is elfelejtenék beszélni.) Az ügy bíróság elé került, a Lórinak „pszichikai ártalom” címén 3000 korona kártérítést ítélték.

A díjat szerintem mégis az üvegszem viszi el, amit tulajdonosa tréfából pottyantott ivócimborája poharába. Elképzelem mindkettőjük meghökkenését, amikor a tikkadt torkon lecsúszott a mandulaszem. Az öklendezőt beszállították a sürgősségire, ahol megnyugtatták, hogy az üveggolyó minden valószínűség szerint természetes úton fog távozni az őt elnyelő közegből. A károsultat ez nem vigasztalta. Újat rendelt magának a Betegségélyzöből.

Pedig megérdemelné, hogy egy ideig bűdösekét pislogjon.

Vasa futása

A hangszórókból pattogó zene árad, az emelvényen aerobik instruktőrök bemelegítő tornát vezetnek. Amerre a szem ellát, színes sioverallba öltözött, bojtos sapkás férfiak vonaglanak. Gustaf kék, testhezálló síruhában, mellén a 8680-os rajtszámmal és a Mattson vaskereskedés logójával, hajladozik sorstársai között.

Harmadszor vesz részt a Vasaloppon, ezen a fesztiválhoz is hasonlítható sífutáson. Tíz évvel ezelőtt hét óra alatt tette meg a távot. Most, hogy túl van az ötvenen, kiegyezne nyolc órában is. Nem az eredmény, nem a helyezés a fontos, hanem a részvétel, az, hogy végigküzdöd a távot. Egyféle férfiassági próba, erőnlét ellenőrzés ez.

A zene elhalkul, minden szem a starterre szegeződik. A dörrenés visszhangjára a tömeg első sora mozgásba lendül. Három perc múlva Gustaf sora is megmozdul. A szervezők nekifognak a több ezer, számlappal ellátott, kék és narancssárga zsák teherautóra rakásához. Morában, a célban, aztán kezdődhet a keresgélés, amíg a cipők és kabátok gazdára találhatnak.

Az emléktárgyakat árusító lakókocsik is bezártak már, indulnak ők is Morába a dalarnai díszítéssel ellátott falovacskákkal és a krémszínű férfi alsókkal, a melyek sliccén „Az apák nyomdokában” felirat díszeleg.

Gustaf a hosszúra nyúlt mezőny közepén talpal. Az emelkedőknél óvatosan az út szélére húzódik, hagyja az ambiciózusabbakat egymásba gabalyodni. A lejtőkön igyekszik összehúzni magát, hogy ezzel is csökkentse a légellenállást. Húsz éve, első versenyén már húsz kilométer után beállt a fájdalom a hátába. Most sokkal ésszerűbben osztja be az erejét, így az evertsbergi emelkedő sem jelent számára nagyobb megpróbáltatást. Hökberg határában meg-ered az eső, változott a pálya minősége. Gustaf lekapcsolja a síléceket és beáll a viaszolásra várók sorába.

Homlokáról letöröli az izzadságot, megigazítja mellén a félrecsúszott rajtszámot. Most az egyszer nem bánná, ha lassabban haladna a sor. Aránylag kellemes az idő, a hőmérsékletet nulla fokra saccolja. Körös-körül nagy a sürgés-forgás, nemzeti öltözetben feszítő fiatalok italt és rágcálnivalót kínálnak a botjaikra támaszkodó, lélegzetért kapkodó versenyzőknek. Gustaf nem szereti az áfonyalevest, ezért inkább a vitamindús sportitalt választja. Órája kis híján egy órát mutat. Akkor már öt órája úton van.

Szakértő szemmel figyeli amint az ősz hajú, nyugdíjasnak kinéző dalarnai férfi friss viaszt vasal a léceire. Egész lénye higgadt magabiztosságot sugároz. Kemény munkáról árulkodó kezei között játékszernek tűnnek a hosszú lécek. Takarékos mozdulatokkal, gondosan keni végig a talpon a viaszt. Gustaf néhai névrokona, Gustav Eriksson-Vasa 1520-ban nem hiába jött Dalarnába katonákat toborozni.

A svéd történelem kiemelkedő alakja Krisztán dán király csapatai elől menekülve érkezett Dalarna fővárosába, Morába, hogy ékes szóval számoljon be a stockholmi vérfürdőről. A dalarnai férfiak meghallgatták, meghümmögték, de aznap este nem voltak hajlandók egyébre. Az elkeseredett Vasa felcsatolta a síléceit, és a sötétség leple alatt tovább menekült.

Egy heti töprengés után a dalarnaiak arra az elhatározásra jutottak, hogy mégsem lehet eltérni szó nélkül a dánok kegyetlenkedéseit. Larsra és Engelbrektre hárult az a megtisztelő feladat, hogy a bujdosó Gustaf Eriksson-Vasa után eredjenek, és még a norvég határ előtt utolérjék.

Vasának úgy látszik mégsem volt sietős dolga - a környéken azóta is gyakori az Eriksson név - Morától kilencven kilométerre, Sälenben találtak rá. Visszafelé gyorsabban haladtak. Az addigra fellelkesült dalarnai férfiak díszes fogadtatásban részesítették. Felesküdték Vasának, és ezzel megkezdődött a dánok elleni felkelés.

1922-től ennek az eseménynek az emlékére, minden évben, március első vasárnapján kilencven kilométeres nemzeti sífutó versenyt rendeznek. Az óriási érdeklődés miatt manapság már három futamot rendeznek egy hét alatt: először a nők versenyét, aztán a férfi amatőrökét, végül az igazi Vasaloppot tizenötezer résztvevővel. Az első helyezett általában négy óra alatt futja a távot, és ötvenezer koronát seper be ezért.

Az önkéntes szervezők számát háromezerre becsülik. Nagy munka vár a versenyt követő közös vacsora felszolgáló-személyzetére, hiszen tavaly is háromezer kiló burgonyából, kétezer kiló húsgombócból, százhatvanöt kiló vajból, kétszáznegyven kiló sajtból, négyszáz kiló kenyérből, ezerkétszáz kiló ugorkából rittyentettek vacsorát. Verseny közben hatvanezer liter gőzölgő áfonyaleves, tizenötezer liter frissítő, hatezer liter kávé és hatvanötezer darázs-fészekre emlékeztető sütemény fogyott el...

A lécek közben elkészültek. Gustaf felcsatolja, és a helybeliek kicsiny, de lelkes szurkológárdájának harsány héjá-héjázása közepette belevegyül az egyre áramló tömegbe. A sí remekül fekszi a havat. Ötvenedik születésnapjára kapta tavaly, éppen ideje volt kipróbálni. Kicsit merevnek érzi magát, de a hátralevő húsz kilométert két óra alatt csak megteszi.

Risberg határában valaki hátulról belerohan, Gustaf szinte elesik. Szerencsére visszanyeri az egyensúlyát. A tettesnek arra is fut az erejéből, hogy bocsánatot kérjen. Kevéssel Mora előtt beáll a holtponthoz, lépései mind nehezebbek, többen is megelőzik. Térdei alig engedelmeskednek, a botokkal hajtja magát. De azért mosolyog, köszöni az utcákra kigyúltek biztatását.

A célban villognak a vakuk, egy csinos, dalarnai népviseletbe öltözött leány piros falovacskát akaszt a nyakába. A televízió riportere illedelmesen teszi fel a kérdéseit.

És XVI. Carl Gustaf a botokra támaszkodva, türelmesen, szerényen válaszol.

Ahogy egy modern uralkodóhoz illik.

Védett nők

Marsa - igazi nevén Marcella - harmincas éveit taposó, forróvérű uruguayi hölgy, csellós a városi zenekarban. A szembeni tömbház harmadik emeleti garzonszobájában lakik, kisebb-nagyobb megszakításokkal, részesei vagyunk dinamikus élete örömeinek és bánatainak egyaránt. Jellegzetesen dél-amerikai kinézetéből fakadó kisebbségi érzéseit az őslakosság férfitagjainak meghódításával orvosolja. (Arnold szerint túlkezezi a kórt.)

Ami számomra különlegesen vonzóvá teszi Marsát, az az önzetlensége. Tudomásom szerint ő az egyetlen irigységtől mentes személy, és mint ilyent védettnek kellene tekintenünk.

Anyósomé egy hónapra tervezett tartózkodása kilenc hónapra sikeredett. Anyósom ki nem dugta volna az orrát a lakásból. Apósom még eljárkaált hébe-hóba a közeli üzletközpontba béméskodni, de szombat délután, amikor mindenki otthon volt, bezárkózott a fürdőszobába. - Így szokta meg - kaptam felvilágosítást arra a kérdésemre, hogy miért nem például szerda délelőtt bubukál a kádban?

Éjszakánként a tágra nyitott fürdőszoba ajtaján keresztül hallgathattuk a Morse-csurgatást. - Fél apuka egyedül a sötétben, azért nem csukja be az ajtót? - Egy kellemesnek induló vacsora alatt feltett kérdésem magyarázat lehet kapcsolatunk rohamos elhidegülésére.

A legnagyobb fejfájást mégsem ez okozta. Hormonzsivajos korom óta nem éreztem ekkora búbánatot. Arnold hiába próbált Kisarnold egyenletes szuszogására hivatkozni, vagy azzal nyugtatni, hogy apósom nem téveszti el az utat éjszakai vándorlásai során. Ahogy teltek-múltak a napok és a hetek, úgy szaporodtak (valódi) fejfájásaim, lettem egyre nyűgösebb. Az, hogy erről környezetem a kezdeti találgatások után pontos diagnózist állított fel, egyáltalán nem javított a kedélyemen.

Marsát nem lehetett becsapni. Az autóbusszmegállóban nekem szegezte a kérdést: - Jól vagytok? - Megvontam a vállamat. - Testileg, lelkileg? - kacsintott huncutul.

Képtelen voltam tagadni. - Miért nem szóltál eddig? Ma este próbán vagyok. Magnus pedig kiszálláson van, hétvégén jön haza. - Könyökgig nyúlt a táskájába, egy halom papír zsebkendő, rúzs és kencefice közül kihalszott kulcsesomóból leválasztott egyet.

Arnoldot sikerült elkapnom a munkahelyén. Eleinte nem értette, miről beszélek. Lassan kapcsolt, kézbe vette a szervezést. - Egyenesen Marsához mész, a többit én intézem.

Jóformán körül sem nézhettem a Marsa lakásában, amikor kapirgálást hallottam az ajtón. Arnold hatalmas sportzsákkal érkezett, teniszütők kandikáltak ki belőle.

- Azt mondtam otthon, hogy edzésre megyek. - Szemében huncut melegség. A zsákból egy üveg bort és egy zacskó sós stanglit húzott elő. Poharat a konyhában talált. Az ágyon ültünk, magam alá húztam a lábam, lassan kortyolgattam. Jól éreztem magam. Arnold egyre közelebb húzódott...

- Nyiff! - mondtam, és kinyitottam a szememet.

- Nyiff-nyiff! - jött az erőtlen válasz.

Az ágy mellett könyvespolc, rajta összekeveredve spanyol és svéd könyvek, ébresztőóra, porcelán szobor. Felkeltem, lábujjhegyen kerülgettem a szétdobált ruhákat. Az ablakból láttam lakásunk ablakában a fényt. Felemeltem az üres poharat az asztalról, és teletöltöttem.

- Kérsz egy kis bort? - Nincs válasz. Arnold hanyatt kinyúlva szendergett, vagy tette magát.

Az üveg mellett az asztalon, halom képeslap tetején a Marcsa fényképezőgépe. Arnold fejét eltakarta az éjjeliszekrény. Hirtelen belém bújt az ördög, és megnyomtam a gombot. Nagyot villant. Visszaraktam a halom tetejére és odabújtam Arnold mellé. - Mennünk kell, hallod-e? Lehet, hogy aggódnak már értünk.

A vacsora minden különösebb incidens nélkül folyt le. Arnold farkasétvággal evett, anyósom gyönyörködve nézte. Magam is meglepődtem a jóindulatomon, amikor megígértem anyósomnak, hogy utánezek barátnője címének. Apósommal randevút beszéltem meg a postánál, segíték csomagot feladni.

Egy hónap sem telt el, a konyhában ülünk Marcsával. Pergő nyelven előadott sirámát spanyol szavakkal tűzdeli. Saját maga sodorta cigarettájából mélyet szív, ez kissé megnyugtató. Keze fejével megtörli maszatos arcát.

- Honnan tudjam, ki fekszik meztelenül az ágyamban? Mert az én ágyam, nem tagadom, de arra nem emlékszem, hogy ennyire óvatlan lettem volna. Ki emlékszik arra, hogy mi volt a nyáron? - Tenyerébe söpri a hamut. - Az a marha! Minek kellett kiváltania a képeket? - Elmereng. - Nem tagadtam, van elég férfi a világon. Különben régóta szemezek a zenekarunk dobosával. Kipróbálom, hogy komolyan gondolja-e?

Mondom: Marcsát védettnek kellene nyilvánítani. Velem együtt, ha a képek valahogyan Arnold kezébe kerülnek.

Zanzibár

Feri menetrendszerű pontossággal érkezik a délutáni sakkpartira. Egyenesen a konyhába tart, ahol Arnold már befejezte a mosogatást és éppen az asztalról törli a morzsákat. - Mi ez az éktelen nyávogás? - A nyitott ablakhoz lép, és kikémlel a szürkületbe.

- Zanzibár, uruguayi barátnőm bőrig ázott macskája... - Ismertetem a helyzetet. - Felkergette egy kóbor macska a fára, és most nem tud lejönni. A múlt héten vágatták le a körmeit, hogy ne tegyen kárt a bútorban - teszem hozzá magyarázatként. - Már a második éjjel nem alszunk miatta. Hiába kapcsoltam be a rádiót, a halk zeneszón áthallatszik a szívszaggató, panaszos nyivákolás.

- Érdekes, nem emlékszem arra, hogy az utcánkban valaha is fennrekedt volna macska a fán - morog bosszúsan Arnold. - A génjeiben van a hiba. Magyar macska nem kuksol napokig a fán! Esőben pláne nem.

- Nem ám, mert a kölykök azonnal megdobálnák! - bólint Feri. - Látom, látom! Ott ül, azon a nyírfán, jobbra az első ágon! Kaphatnék egy közepes nagyságú krumplit? - dörzsöli össze a kezét.

- Hogy gondolsz ilyesmire! - rázza meg a fejét Arnold. - Meglátnak a szomszédok és feljelentenek állatkinzásért. Úgyis többen követelték, hogy Marcella tegyen már valamit a macskájáért. Pedig szegény a délelőtt is ott állt a zuhogó esőben a fa alatt, és egy friss heringgel integetett. A tűzoltók lehoznák, de kétezer ötszázat kérnek a kiszállásért. Majdnem havi házbérét.

- A fűtőnek kell, hogy legyen egy hosszú létrája - fordul vissza az ablakból Feri.

Kisarnold azonnal pattan, átvágtat az apjával együtt a hófoltos téren. Átszólok telefonon Marcellához és megegyezünk, hogy a fa alatt találkozunk.

Megújult erővel ömlik az eső, a szél vadul cibálja a kopasz ágakat, Zanzibár ha lehet még keservesebb panaszkodásba fog. Marcellán látszik, hogy egész éjjel nem aludt. Kóbor cicaként fogadta be Zanzibárt, amolyan gyerekpótlónak. Folyton baj van vele. Igaz, hogy a rendszeres manikűr, és a mogyorók elkötése valamelyest enyhített állandó karmolás- és vadászterületjelölés-ingerén, úgyhogy a látogatók cipőit azóta már nem pisili le. De szükségletét még mindig a szoba sarkában, vagy a kád alatt végzi.

Ebből is látszik, hogy Zanzibár nem egy közönséges házimacska. Koromfekete kandúr, igazi boszorkánysegéd. A szó szoros értelmében ferdén néz az emberre, ebben is hasonlít néhai nagyanyám macskájára, amelynek 45 fokkal az óramutató mozgásával ellentétes irányban volt elcsavarodva a feje, mert fiatalkorában egy számmal nagyobb patkányt fogott.

- Egyszer egy öreg mami megkért, vigyem a macskáját sétálni - próbálja oldani a várakozás feszültségét Feri. Évekkel ezelőtt fizetett szamaritánus volt. Többé-kevésbé tehetetlen öreg embereket istápolta. Ebédet hordott, segített nekik a napi teendők elvégzésében és a házimunkában. - Rágyújtottam és elengedtem a pórázt, hadd szimatolja a fűszálakat. A dög rögtön nekirontott egy fának és meg sem állt a tetejéig. Ott kucorgott, akármennyire is csalogattam. Mivel nem várhattam a végtelenségig, egy tojásnyi kővel jobb belátásra bírtam. Persze, hogy meglátták, és feljelentettek. A főnök behívott magához és félórás előadást tartott arról, hogy ilyenkor a fa alá kell állni, a fejet a fa törzséhez támasztani, hogy a macska bátorságot kapjon és a vállra lépve, puhán a földre huppanjon.

Feri szorosan a fa törzse mellé áll, úgy mutatja, miként kell ilyenkor eljárni. Látja, hogy élvezzük, felbátorodva folytatja.

- Egy szép napon hatalmas, vörös kandúr mászott az ablak előtti ágra. Az öregasszony macskája annyira felhergelődött, hogy hasmenést kapott. El kellett mennem a boltba homokért. Tudjátok, olyan 5-10 kilós zsákokban árulják. Persze, hogy nem a megfelelőt választottam. Hasmenéshez durvább szemcséjű kell. Mehettem visszacserélni.

Arnoldék vállukon létrával a térnek vissza. Kisarnoldot nem engedem felmászni, pedig szívesen vállalkozna. Arnold megrángatja a létrát mielőtt elhagyná az anyaföldet.

- Cicus, gyere ide... Cicamica... - bűvöli a tőle alig kartávolságyira lapuló Zanzibárt, aki erre még arrébb vonul a síkos ágon. Nem lehet sokat teketóriázni. Arnold kinyúl és elkapja a cica nyakörvét. Zanzibár elkeseredetten kapaszkodik, aztán csavaros duplaszaltót mutat be. Furcsa, hörgő hangot hallat, ahogy a nyakörv feszesre csavarodik Arnold sietve farol lefelé a csüngő, ázott macskával. Marcella boldogan magához öleli reszkető kedvencét. Arnold fájdalmas képpel nézegeti az ujjait.

Másnap reggel Marcella felhív. Megköszöni az életmentő beavatkozást.

- Zanzibár még alszik. Hajnalban felkelt és elvégezte a dolgát. Képzeld, életében először a homokosládába!

Látogatóban

Vénasszonyok nyara

A repülőgépünk megstuccolja a vecsési káposztásföldeket, hogy aztán keményet zökkenve érjen földet. A kiskatona szemmel láthatólag fáradt, a vámosok egykedvűen néznek maguk elé. Ahhoz képest, hogy két órával ezelőtt 5-6 fokban dideregtem, szinte sokként ér a 15 fokos hőmérsékletkülönbség. A repülőtér kijáratánál kutyák hevernek a még meleg aszfalton. A sógorom messziről integet, átveszi a bőröndömet. Tegnap este riasztottam telefonon, udvariasan puhatolózik jövőtelem oka felől.

- Meguntam a hideget. Otthon már napokon keresztül zuhog a hideg eső, fúj a viharos erejű szél, miközben az én biológiai órám kék eget, meleg délutánokat és lassan színesedő erdőt mutat.

- Akkor szerencséd van - bólint rá - mert ragyogó időt jósolnak.

Vasárnap gyér a forgalom. Egész úton csak háromszor dudáltak ránk, és kétszer vágtak elénk.

- Végre egy kis élet - mondom elismerőleg, amikor kikászálódok az első ülésről. Buba nyit ajtót, átöleljük egymást. - Csütörtök délután utazok! - Néhai nagybátyámtól, Albert bácsitól tanultam, hogy érkezéskor az első dolog az legyen, hogy a vendéglátómmal közöljem, hogy meddig szándékozom megszállás alatt tartani az otthonukat.

Reggel korán kelek, de valahogyan elrepül az idő. Késő délelőtt, mire a belvárosba érek. Találomra beülök az első kávézóba, egy igazi presszókávét rendelek. A kávézó teraszán nyugdíjra érdemes kinézésű férfiak. Kártyáznak, lottószelvényt töltenek ki. A hozzám eljutó beszédfoszlányokban egy szó ismétlődik állandóan: pénz. Ülök a kis asztalnál, nézem az utca népét. Tíz perc elég, hogy többé-kevésbé pontos képet alkossak a helyi divatról: szinte akármilyen, kivéve a melltartót. Azt még az arra ugyancsak rászorulók sem viselnek.

Találomra veszek egy újságot, lapozgatok. Nagyobbrészt ismeretlen nevek. Kissé hátrább szex-hirdetések. „XXL-es alsó mérettel csinos hölgyek titkos vágyait váltaná valóra egy 24 éves, magas, szőke férfi cipő nélkül. Lakás, autó van.” És cipő, az nincs?

Felkerekedek, vigyázva lépegetek a mellékutcákon, a járdára parkolt kocsik által szabadon hagyott szűk folyosón. Jobban mondva ugrálgatok, a változatos nagyságú és formájú kutya-szarok között. A lámpaoszlopokból, tucatszerű forrás fakad; a kapualjból nemrégén kicsorgott, majdnem felszáradt folyadék ragad a talpam alatt. Kéne szólni az illetőnek, hogy cukra van. Hátha nem tudja.

Könyvesboltról könyvesboltra járok a körúton. Egy idő után belátom, hogy vagy az én ízlésem változott meg, vagy pedig manapság már nem adnak ki valamirevaló könyvet, emberséges áron. A nap mind melegebben süt, ideje megmártózni a Széchenyiben!

Belemerülök a 37 fokos vízbe és elégedetten nézelődök körös-körbe. Szép számmal vagyunk, jobbára nyugdíjasok. A belépő árából, ítélve tekintélyes nyugdíjemeléseket hajthattak végre az utóbbi időben. A betonasztaloknál folyik a sakkparti. Néha hangosan veszekednek, messziről lehet látni, ahogy vörösödik a kopasz fejük. A lépcsőkön üldögélők békésebbek. Legalábbis egymáshoz.

- Megélhetési lopás! Hallott már ilyet? - agitál a jobb oldalamon ülő festett hajú anyóka. - Ezek még saját magukat is meglopják! Le kéne löni őket! - legyint rá egyet egy jóságos kinézetű nagymama. - Vigyázz Petike, ne menj messzire... - lágyul meg a hangja. Elképzelem a kis Petikét, tizenöt év múlva, amint rövidre nyírt frizurával, fekete bőrbakancsban... - Ej, minek mindenben a rosszat látni. Addigra biztos megváltozik az egyenruhájuk.

- Tört volna le a kezem, amikor ezekre szavaztam. - Tőlem balra fejét ingatja a mellközépig a vízbe merülő, ritkás hajú kisöreg.

- Pedig neked az az íze, hogyishívják, na... az, aki a tegnap is volt a tévében, tudod ki... a rokonod! - veti közbe a kövér a partról. - Miért nem mondd meg neki?

- A Jancsi tartja a rokonságot, az meg a távolságot! - nyerít a kék Adidas sortot viselő harmadik, aki eddig csendben hallgatott.

Jancsi a vizet kavarja, szinte magának mondja. - Ahányszor az én véleményemre szartak ... Ha azt én mind összegyűjtöttem volna... - Elgondolkozik, nyelve játszik a fogsorával. - Gengszterek!

Nem időzök sokat a Szecsóban. Gyalog vágok át a Ligeten. A platánok közé laposan süt be a nap. A tó medrében srácok bicikliznek, a fák alatt egy apa lábteniszezik a fiával. A Milléniumi emlékmű előtt a balett mutatványokat végző két kiskatonát szépszámú közönség kíséri figyelemmel.

A sárga földalatti lejáratjából még egyszer visszanézek. A közeli ház falán díszelgő graffitin akad meg a tekintetem:

Igyunk & kúrjunk!

(Budapest, 1995 október 15)

Tejfölös-sajtos lángos

A 26-os autóbusz kikecmereg a Nyugati parkolójából és ráfordul a Szent István körútra. A nyitott ablakon keresztül szürkés-kék, de mégis, a bentinél valamivel hűvösebb levegő csap az arcomba. A szigeten, a fasor árnyékában elviselhetővé válik az utazás, szinte sajnálom, hogy le kell szállnunk. Kiálljuk a Palatinus előtt kígyózó sort, a szanaszét heverő csikkeket és a fűben alattomosan meglapuló csirkecsontokat gondosan kerülgetve megyünk a gyógyfürdő-höz. Arnold megcélozza a medencét, a derékig érő langyos-meleg vízben, kezében a Hirdetés legújabb számával törtet a szabad ülőhely felé. Nyakig merül, arca átszellemül. Végre valóra válthatja dédelgetett álmát: semmit sem csinálni, csak ülni és ázni. És olvasni a 32-es rovatot. - Csupa blódség, csak néhol egy kis sziporka. Például az, hogy miként csinálják a tarhonyát. - A hatás kedvéért kivár. - Megborotválják a szőrhonyát! - Nyerít, közben csapkodja a térdét. Ezért veszi az újságot.

Részemről a sajtos-tejfölös lángos a csúcs, arra fenem a fogam. Addig is, amíg eljön az ideje, kenem magamra a különböző, UV sugarakat kiszűrő kenőcsöket. Alaposan végzem a műveletet. Eleinte én sem hittem bennük, csak ímmel-ámmal kenegettem halvány testemet. Ennek következtében estére úgy néztem ki, mint a hagymával festett húsvéti tojás, csak piros-fehérben. - Absztrakt vagy - mondta este Arnold, miután egy ideig gyanakodva szemlélte a vizes lepedő alól. Ő ugyanis nem szereti a kenceficéket.

Hirtelen szélroham rázza meg a jegenyéket. Észak felől felhők csúsznak a nap elé. Por, papírpoharak és száraz levelek kergetőznek a parton. Jobbnak látom összepakolni a dolgaimkat, és a vízbe menekülni. Arnolddal szemben foglalok helyet, fejemen a Széchenyi fürdőben vásárolt, zöld műanyag óvszer. Sokan követik példánkat.

Nehéz cseppekben esni kezd az eső, erősen hunyorgok. Arnold a fejére teszi az összecsucott újságot, az alól vigyorog. A szomszédai is vigyorognak: a telefonszex-reklám került felülre. „Te tárcsázol, én brácsázok. Ha levetköztél, felhívhatsz!”

Mind közelebről hallatszik a dörgés. - Még a víz alatt is esik - kiáltom Arnoldnak. A levegő lehűlt, a hólyagosra paskolt vízből fehér köd száll föl. Nincs mit csinálni, ki kell várni a végét. Cuccaink egy pad alatt kuksolnak, remélem, hogy jól összecsomagoltam őket.

Körülnézek. A rossz látási viszonyok ellenére is feltűnik, hogy figyelő szempár mered rám. A szempár tulajdonosa, fiatal hölgy, közvetlenül Arnold háta mögött, a csempével borított pad túlsó oldalán, egy barna hajú fiatalember ölében lovacsázik. Kezei hol a fiú nyakát kulcsolják, hol pedig a csempéken nyugodnak. Szemei elő-előtűnnek a barna sörény mögül. Ha jól megfigyelem, tekintete inkább üveges, mint meredt, ujjai elfehérednek a görcsös szorítástól. Nem könnyen jövök zavarba, most mégis lesütöm a szemem. Mikorra felpillantok, a ficánkolás szünőben, csak a hüvelykujjak rándulnak még egyet-egyet.

Az eső már csak csepereg, a köd menekül a nap tétova sugarai elől. A fiatalok egymáshoz simulva, fürdőruhájukat igazgatva ülnek, közben kuncognak. A vizet kavarják, hessegetnek.

Hunyorgunk a ragyogó napsütésben. A part újra megtelik zsibongással, indulunk mi is kifelé. Gondosan zuhanyozok. Arnold szárítja az újságját, és szinte magának mormogja: - Telefonszex! Nem kicsik azok a lukak?

A sajtos-tejfölös lángos egyszerően fenséges. Elégedetten nyújtózom végig a gyékényen. Arnold már ebből is sejtheti, hogy ma este nem nézheti a tévét. Nagyot húz a söréből, elnéz a víz fölé. Úgy látszik, beletörődött a sorsába.

Csendélet macskák nélkül

Felébreszt a csönd. Kint világos van, a szilvafa kopár ágai meg-megrezdülnek, a gázbojler gőzét az ablakhoz csapja az időnként feltámadó szél. Az ajtó bedagadt az éjszaka, hangosat horkan a linóleummal borított padlón. A konyhában, az asztalon a tegnapi vacsora nyomai között hever Muszi, a tarka macska. Állát és mellső lábait a fűtőtestre támasztva, behunyt szemmel, hörögve szuszog. A farka belelóg a sótartóba.

Vigyázva lépkedek a földre helyezett tejes tányérok között. Pisu a széken alszik, fehér metszőfoga kilátszik, füle sem rebben. A fürdőben az ablak tárva nyitva, a hideg karima érintésétől teljesen felébredek. Nagyon vágyok egy forró kávéra.

Bubáék már elmentek dolgozni, csak mi vagyunk a házban. Idestova három éve minden téli szabadságunkat náluk töltjük falun, távol a város zajától. Az első nap, az „átállás” napja, főleg keresgéléssel telik el. Harmadszorra sikerül meggyújtanom a gázégőt, egy piros-pöttyös nyeles lábosba vizet ereszték. Amíg a víz felforr, a hűtőszekrényben kutatgatok. Sajtot, vaját, száraz kolbászt és zalaít veszek elő. Arrébb tolom a viaszosvászon asztalterítőt a tányérok, leseprem a vágódeszkáról a morzsákat, tiszta tányért veszek elő a szekrényből. Rövid keresgélés után kést és villát is találok. A papírzörgésre Cila is előkerül, Pisu a székről búvóli a jó szagú csomagokat, aztán tüntetőleg mosakodni kezd. Muszi bágyadtan emeli fel a fejét, összeborzong. Átmászik a fűtőtestre, monoton hörgéséből köhögés lesz. Nehezeire esik élni. Az állatorvos kétszer is kint volt, adott injekciót neki. Nem bízta Bubát, főleg amióta Muszi hasmenéssel küszködik.

Sajnálatom rosszulléttel libikókázik. Nagy karéj kenyeret szelek, a vajra kolbászkarikákat vágok, végül sajtszeletekkel díszítem. A sótartóból kipiszkálom a szőrcsomókat, a csalamádés üveget közelebb húzom, teszek egy maroknyit a tányérra. Cila, a fekete-fehér, ivartalanított, kövér cica a lábamnak támaszkodik, emlékeztet a jelenlétére.

- Nyugi, mindjárt kapsz te is - szólok le. - Hadd harapjak egyet, mielőtt kilyukad a gyomrom.
- Hangomra Muszi felül és az asztal közepére vonszolja magát. Néz, biztosan végrendelkezni akar. Pisu közben izgalmas helyre ért, hátsó lába égnek mered, hosszú, piros nyelvvel szaporán fényesíti a mogyoróit. Elmegy az étvágyam. Lefricskázom a kolbászkarikákat a

földre, Pisu és Cila rágás közben meg-megrázzák a fejüket. Csak Muszi marad az asztalon, étvágytalanul köhög. Ő csak a párizsit szereti. Kockára vágva.

A nappaliban az ablak mellé ülök. Marokra fogom a forró csészét, lapozom a tegnapi újságot. A nevek nagy része ismeretlen számomra. Arra gondolok, hogy Arnold macska-ellenessége nem is olyan megalapozatlan...

Ámicinek a nagy vörös kandúr, Mici volt a kedvence. Mivel Ámici nemcsak rokon, hanem házigazdánk is volt, Arnold nem merte nyíltan szekírozni Micit, aki meleg nyári reggeleken a kerti padon szokott sütkérezni. Arnold óvatosan szélesre tárta az ablakot. Tudta, hogy csak egy dobása van, ezért gondosan célzott. Eleinte a krumpli a kandúr hült helyén zúzódott péppé. Az első telitalálat az alkalmazott ballisztika eredménye volt. Mici a karlendítésre - vagy az ösztönére támaszkodva - felpattant a padról. Arnold Mici elé célzott. Mennyire más volt a hangulat, ha a napot egy sikeres találattal kezdhette!

Az egyik nap Mici eltűnt. Ámici házról házra járva kereste. Még az újságban is hirdetett, jutalmat ígérve a megtalálónak.

A mi utcánkat a cukorkagyár tette nevezetessé. A környéket időnként elárasztotta a málna, eper, vanília illata, attól függően, hogy éppen milyen fajta cukorkát gyártottak. Ablakai éjszaka is világítottak, bent futószalag mellett munkaruhás nők buzgólkodtak, a terem sarkában pedig, egy óriási kádban a zselé alapanyaga kocsonyásodott. Abban a kádban letek rá Micire egy ismeretlen kisasszony társaságában. Nyilvánvalóan szerelmeskedés közben érte a végzet. Papundekli dobozban hozták haza Ámicinek a zselés kandúrt, cserébe titoktartást kívántak. A fél tonna zselé kiesése kockáztatta volna a munkaverseny sikeres kimenetelét.

Évek múlva, Ámici leányának, Etelkának a születésnapjára Arnold egy nagy doboz citromos, epres zselékeverékkel kedveskedett. Este valamennyien a televíziót néztük, közben a cukorkás tálból szedegettünk. A film közepe táján Arnold nyelve hegyéről levett valamit, a fény felé tartotta, és csak ennyit mondott: - Szegény Mici!

A konyhában szék zuhan a földre. A konyhaajtó kitérve, Arnold lábbal tessékeli kifelé a megrökönyödött cirnosokat. Muszi sietségében még a köhögésről is megfeledkezik. Arnold percek alatt rendet rak az asztalon, kidobja a sót, lemossa a terítőt. Virslit és tojást főz. Nekifogunk módszeresen reggelizni.

Jóllakottan, Arnold ölébe rakom a lábamat, mandarint hámozok. Pompásan érzem magam. A párás ablakon keresztül látom a macskákat, a verandán kucorognak.

Várják Bubát.

Jaj, én úgy szeretem a strandot!

A sárga földalatti berreg és indul. Mindig frászm van, hogy előbb indul, és csak azután berreg. A Deák-téren megtelik, sokan utaznak a Városligetbe. A Széchenyi bejárata építőtelepnek van álcázva, ennek ellenére a fürdő üzemeltetése zavartalanul folyik. A Vidám Parkból áthallatszik a dunka-dunka, az utcai árusok kifejezéstelen arccal kínálják a hónapos perecet és az agyonfőtt kukoricát.

Félméteres szalagot kapunk a pénztárnál. A bejáratnál előbb ollóval darabokra vágják, majd szegre tűzik. Csak a kabinjegyet kapjuk vissza. A kabinos farát kecsesen riszálva mutatja az utat. Szemét Arnoldra függesztve zsebeli be a borraalót, majd magunkra hagy. A mellettünk levő kabinban már vannak, neszezés, beszéd hallatszik át, kénytelenek vagyunk hallgatózni.

- Mutasd már! Szeretném végre a kezembe tartani! - így a női hang tulajdonosa. Arnold a szája elé teszi mutatóujját. - Tudtál várni egy évet, legyen egy kis türelmed még - incselkedik a férfi. - Tralaaa!

Arnold arca mind vörösebb, pukkadozik az elfojtott nevetéstől. Egy pillanatnyi csend, aztán a női hang:

- Te, nem is mondtad, hogy kemény lesz!! Ez tiszteletpéldány?

Én is alig bírom, levegő után kapkodok.

- A Gondolat adta ki - így a férfi. Szinte látom, amint szerényen, egyik lábáról a másikra áll zavarában a valószínűleg elsőkönyves szerző.

Nem időzünk sokáig, Rimbaud bezárja a kabinajtót, előtte gondosan feljegyzi krétával a falra a fityegő számát, amit aztán Arnoldnak nyújt át. Rám se hederít, levegő vagyok neki.

A Szecsóban minden a régi. A sakkozók és nyugdíjasok a vízben, az öreglányok - szinte örömlányokat írtam - és az ultizók a szárazon, azaz a vendéglő teraszán, a rajkók pedig a gyermekmedencében tevékenykednek. Új színfolt a szláv etnikai csoport. Tagjai ujjnyi vastag aranyláncok terhe alatt roskadva verik a blattot a teraszon. - Ápró! Ápró! - kiáltanak az izzadt pincérnek. - Mi az, hát nem ötezres alapon játszotok? - gúnyolódik a kánikulától hallucináló vendéglátó-ipari alkalmazott. Szerencséjére nem értik, na meg nagyon el vannak foglalva. (Miután felszámol nekünk egy nem létező bécsi szeletet, azt fontolgatom, hogy beállok a gengszter urakhoz fordítónak.)

A strandör fütyül, mint az örült, ha valakit fürdősipka nélkül lát meg tolatni a hideg vizes medencében. Úgy intézzük, hogy minél távolabb kerüljünk a hivatalától. Arnold ügyet sem vet a lepedőkön heverő, többé-kevésbé jól álcázott női bájakra, a vállig érő meleg vízben a sakkozók felé törtet. A vízbe nyúló betonasztalon három sakktábla, a játékosok a vízben állnak. Nagy a tét, a nyertes marad, a vesztes pedig beáll a várakozók sorába. Közben megy a duma.

- Kontra, Károly bácsi! Elfogadja? - így egy ősz hajú, szakállas. - Mi az, hogy elfogadom! Rekontra, Öcsi! - Látszik, hogy Károly bácsi nem mai csirke. - Ni, te ni! Mattja van! - fuvolázza a „tini”. - Tessék a kasszához fáradni!

- Hiszen jobban álltam, mint maga! - horkan fel sebzett vadként Károly bácsi. Részvétet keresve néz körül. A kibicek kifejezéstelen tekintettel vizsgálgják a vizet. Károly bácsi utoljára a holdra szállás napján állt jól. Vonakodva fizeti ki a rekontrát.

- Kérem a következőt! - A szakállas elemében van. - Úgy látszik, ma csak a gyengék vannak kint!

- Beszállhatok? - Arnold hangja kissé rekedt az izgalomtól. - Ha van kidobnivaló pénze -, vonja meg a vállát a szakállas. - Maga játszik a sötét bábukkal. - A kibicek köre szorosabbá válik, valahogy érzik, hogy itt történni fog valami. Nem csalódnak. Röpke órácska elteltével oszlopban állnak Arnold táblája mellett a tízesek, húszasok. Felnéz, meglátja, hogy a partról figyelem. Tekintetemben sárga lapot sejt. Inti, hogy mindjárt jön. Rövid gondolkodás után felemeli a vezérét, majd a műanyag táblára csapja:

- Kontra! - A kipréselt víz széles ívben spriccel a körben állók szemébe. Arnold nyakig merül, onnan magyarázza a karzatnak. - Innen már fonalas.

- Halál ellen nincs orvosság - nyögi alig hallhatóan az egyik kibic. A szakállas ideges mozdulattal felborítja a figurákat. Hátrafordul, keresi a bűnöst.

- Uraim, a holnapi viszontlátásra! - Arnold igyekszik szerénynek látszani. Nem nagyon sikerül neki. Halk mormogás a válasz, oszlik a tömeg.

Bonyodalom nélkül sikerül felöltöznünk. A kabinos sóvárgó pillantásától kísérve elhagyjuk a fürdőt. Arnold vidáman csörgeti kezében az aprópénzt. A fürdő épülete előtt belefutunk egy mozdonyszőke vállalkozóba. Az egyik fényes, szív alakú léggömb elszabadul, boldogan iramodik a kék végtelenbe.

- Mit csinál a fejed?! - tör ki a lufiárusból az igaz felháborodás. De Arnoldnak ma nem lehet elrontani a jókedvét, kezébe nyomja a nyert aprót.

Gyalog vágunk neki a Ligetnek.

Engem ugat minden kutya egyedül...

A távolodó autóbusz zúgása lassan halkul, bandukolunk a nagy magyar éjszakában. Az utca közepét választjuk, hogy a kerítések mögül hirtelen, alattomosan felugató ebek ne verjék belénk a frászt. Szájról szájra adnak: az öblös ugatást apró vakkantások, egymásba illeszkedő állkapcsok kaffanása váltja fel. Minél kisebb a dög, annál kötelességtudóbb. Végigfut a kerítés belső oldalán, hogy a tágas lyukon keresztül hörögve acsarogjon. Kibújni azért nem mer.

Arnold mellett nem félek a kutyáktól. Ismeri a trükköt: lehajolni, mintha egy jókora követ markolnál, azzal hajítást mímelni. Még a sapka is megteszi. Ingerelni azért nem ingerli a magukból kivetkezett korcsokat...

Vasárnaponként kijárt a városunk fölött magasló dombokra. Az út külvárosi utcákon, legelőkön át, elszórtan fekvő tanyák mellett vezetett a menedékházig, ahol a jól megérdemelt sör várt a kirándulóra. Arnold időnként meg-megállt, és élvezettel rugdosta a külvárosi házak kerítését, miközben a ház négylábú őrzője tehetetlen dühében őrgöngött a túlsó oldalon. Egyszer aztán a kerítés néhány lépés után hirtelen véget ért, és Arnold szemtől szemben találta magát egy felhergelt kuvasszal. Az ugatásra elősiető házigazda mentette meg a falféher fiatalurat.

Kutyát nem tartanék, még ha fizetnének érte. Annyi gond van vele. Állandóan foglalkozni kell vele, oltatni meg trimmelni. A foxterrier kikotorja a ház oldalát, szétmarcangolja a kite-rített ruhát és széthordja a szemétláda tartalmát. Farkaskutyát meg semmi esetre sem tartanék. Az, ha egy nap megkergül, csipkésre harapja a gyanútlan látogatót, vagy az utca gyerekeit. És még nem említettem a bolhákat, a kötelező hajnali sétákat zuhogó esőben, vagy az ebéd közben fixírozó szemeket. Ha pedig mégis úgy érzem, hogy elkelne egy házörző, elég felidézmem Bélával közös élményemet.

Még *a.e.* (Arnold előtt), a hetvenes évek elején történt. Ismerősök révén pottyantunk egy buli kellős közepébe. Azt hiszem, hogy szerelmes voltam Bélába, nekem mindegy volt, hogy hol, csak vele lehessenek.

Meleg, nyári délutánon érkeztünk a kívül még vakolatlan házhoz. Nem tudom, kinek volt az ötlete, lényeg az, hogy Bélát úgy mutattuk be Emilnek, a házigazdának, mint német turistát, akit a tengeren szedtem fel. Mivel Emil anyanyelvén kívül más nyelvet nem beszélt, tolmácsolásunkra szorult. Rém mulatságos volt, úgyhogy rendre mind kiszöktünk a konyhába.

Amikor Béla kettesben maradt Emillel, azonnal felfedte a valóságot. Attól fogva válogatott gorombaságokat vágtak egymás fejéhez, és érdeklődéssel várták a fordítást. A kettejükől kirobbanó röhögésből jöttünk rá az ellencselre.

Késő volt hazamenni, ott aludtunk, egy konyhaszerű hodályban. Fáradt voltam, a fürdő messze volt, az ágy forgott velem. Béla kis macera után belenyugodott az alkalmi önmegtartóztatásba. Halkan horkolt, és időnként egy-egy óriásit sóhajtott.

Reggel arra ébredtem, hogy egy óriási, fekete kutya nagy, barna szeme mered rám. A pislogásomra égnek csapta füleit, és egy árnyalattal közelebb dugta nedves, fekete orrát. Hát, ez a sóhajtasok magyarázata! Velünk aludt, az ágy alatt. Akkor azt is tudja, hogy jó emberek vagyunk. És neki is nagyon kell már kimenni!

Oldalba rúgtam Bélát, ezzel mintegy berántva az események központjába. Később beismerte, hogy az ugatás inkább boldog volt, mint fenyegető. De ahogy ott állt az ágy tetején!

A kutya kétségkívül fontos szerepet játszik életünkben. Házat őriz, állatot terel, embert ment, és néha családot is. Ezt Pétertől, Arnold volt osztálytársától tudom, akivel a minap a buszmegállóban futottam össze. Éppen egy kócos eb vonszolta fától fáig a szemerkélő esőben.

- Mit tegyek, kell nekünk ez a dög. Nálunk mindenki utál mindenkit, de a kutyát mind szeretjük - nézett rá szeretettel. - Ő tartja össze a családot.

Kellemes Karácsonyt kívántunk egymásnak, aztán felültem a buszra, Péter egy jó szagú fa alól integetett.

Belémbújik az ördög, fütyülni kezdek. A válasz nem marad el, két oldalról dühödt csaholás a válasz. Arnold betársul, fütyülünk a világra. Megtelik kutyaugatással az éjszaka.

Az ablakok sötétek, Bubáék már lefeküdtek. Átlopózunk a sötét nappalin, csak a fürdőben gyújtunk villanyt. Jókedvűen bújunk ágyba, ma szó sincs önmegtartóztatásról. Nem is hallok sóhajokat. Csak horkolást.

PI víz

- Vegyetek májast. Véres is van meg, meg kolbász!

Buba kínálását Arnold visszakézből utasítja vissza. Nadrágszíja ernyedten kókad mindkét oldalon. - Köszí, nagyon finom, de nem bírok többet enni. - Elérzékenyülve simogatja domborodó pocakját. - Né, mekkora lett Péterke!

Nem vagyok a kiadós vacsora híve, de az illatorgia engem is magával ránt. Talpas pohárból bort iszunk, Buba mágneses csuporból a „PI vizet”, nekünk is ajánlja.

- Itt árulják az ABC-ben, 5 literes kannákban. A benne lévő bioenergia megvéd a betegségektől. - Géppel írt papírlapot szed elő. Arnold görcsösen fogja a poharat. Pista, Buba férje, szótlanul ül, kerüli a tekintetemet.

- A PI víz hosszabb fogyasztás után felújítja, kijavítja, és feltöltött állapotban tartja az élőszervezet auráját. Előállításánál során az ivóvizet „Életenergia-készülékben” tengeri és műkorall mezőkön vezetik át. A korallak felülete leköti az örvényenergiákat.

Minden tiszteletet mellőzve csóválom a fejemet.

Elég későre jár, mire asztalt bontunk. Bubáék holnap dolgoznak, mi is visszavonulunk. Arnold, aprókat nyögdecselve vetkőzik.

A vendégszoba óriási, legalább négy méter magas. Körös-körül könyvespolcok, csak az ablaknál szakad meg a folytonosság. Az éjjeliszekrényen könyvek, folyóiratok, Arnold egyenként vizsgálja meg őket, arca csalódott kifejezést ölt. - Csupa paramicsoda meg alternatív izé. Fél kezével a nadrágját tartva araszol a polcok előtt. Talál egy ponyvát, és bebújik a paplan alá.

Amióta Kisarnold szénanáthával küszködik, érdeklődéssel olvasom az alternatív gyógyító módszerek ismertetését. Persze, rengeteg marhaságot közölnek. A saját vizelet fogyasztásának gyógyító hatását épp egy szénanáthás esetén keresztül tárgyalja a vizeletterápiáról szóló cikk. Állítólag apró kis kortyok vezetnek a tökéletes gyógyuláshoz. Egyetlen nehézséget említ, azt, hogy csinálni kell. Ebben az egyben egyetértek a szerzővel. Lehet, hogy „egyes országokban még ma is sikerrel alkalmazzák, nem jár költségekkel és nincs mellékhatása”, de engem nem tud meggyőzni. Kétkedésem sokoldalú, legkevésbé a kivitelezést tudom elképzelni.

A Horoszkópok Könyvében a Vízöntőről fekete-fehéren kijelenti, hogy aki Vízöntő hölgyet választ feleségnek, az ne várja, hogy neje konyhaművészetével elkápráztassa. Ez például stimmel.

Az aurák, vízerek meg a földsugárzás most nem kötnek le, más után nézek. A könyv, amit taláломra húzok ki a csomóból, „A radiesztézia teljes könyve”, sugárzások ingás vizsgálatáról és élettanáról szól. Hatvan éve írta egy francia. Megnézem az új kiadás évét: 1994.

Mindjárt az előszóban figyelmeztet, hogy aki az ingázás elsajátítása terén nem tartja be a fokozatosság törvényét, súlyos beteggé válhat. „Mikor egy kutató bizonyos ércet rejtő talaj fölött áll, eme anyag sugárzása rezgésbe hozza benne a megfelelő elemrészt a kutató szervezetéből, s a sejtviibráció által specifikus áramlást idéz elő, melyet a szervezet felfog, és az illető elem atomszámának megfelelően mozgásba hozza az ingát. Lehet az vas, ezüst, arany, víz, petróleum, vagy éppenséggel az abszolút üresség, mert szervezetünk minden egyszerű kémiai elemet tartalmaz. Minden elem saját alapsugárral rendelkezik, és az is közismert tény, hogy az inga az ezüst fölött 6-szor kileng, méghozzá kelet felé. Vas fölött délre leng,

míg a bor, pl. Egri Bikavér fölött a kilengés iránya 60 fok észak-nyugatnak. A ló száma 18, az emberé 19, a bor száma pedig a szeszfokot adja meg.”

Kiderül, hogy az összes testek közül a legnehezebb az aranyat megállapítani. A kilengések száma állandó, mégpedig 11, és iránya óráról-óra változik. Ráadásul, a szoba sarkában elrejtett arany és ezüst nem sugároz, így az ingával felfegyverkezett rabló vagy finác soha nem találja meg.

A „molekuláris energia” jut eszembe. A 70-es évek olajkrízise alatt vajúdtá ki két feltaláló - nevüket elfelejtettem, azt hiszem, hogy ők sem bánják. Abból a közismert tényből indultak ki, hogy a gázok, és így a levegő molekulái, állandó rezgésben vannak. Köztük vannak egészen „forró” valamint egészen „hideg” molekulák. Ha sikerülne egy turbinaszerű csőben választófallal különválasztani őket, kezünkben lenne a legolcsóbb energiaforrás! A bepréselt levegő kétfelé válna, az egyikkel fűthetnénk, a másikkal meg hűthetnénk...

Nem tudom, hogy mikor nyílhatott ki a szobaajtó. Fortyogó-rotyogó hang hallszik, térdmagasságban sűrű, tejszínű köd áramlik be, körülveszi az ágyat. Felkelek, súlytalan léptekkel megyek a hangok után. A szobában vakító világosság, az asztal körül ülők a sarokban álló fényes készüléket nézik. Pista zománcozott fém kancsóba habos, sörre emlékeztető folyadékot ereszt. A korsó formája mintha... Igen, megvan! Ámici ágya alatt szokott éjjelente egy ilyen a rendeltetésére várni! Pista befogja az orrom, a korsó mind közelebb kerül ajkaimhoz... Nem kapok levegőt! Pereg az életem filmje...

Arnold sziszegve méltatlankodik. Álmodtam - súgom engesztelően. Leoltom a villanyt. Holnap korábban vacsorázunk, az fix.

Arnold egy napja

Előzetes

Március 25, szerda este 22.10

- Megígértem internetező társaimnak, hogy beszállok naplót írni. - Köszörülöm a torkom. - De rájöttem, életem a tiédhez képest eseménytelen. Ezért arra gondoltam, néhanapján leírhatnád néhány sorban azt, ami veled történik.

Arnold nem veszi le a tekintetét a tévéről, csak a hangot húzza le egy kicsit. Érdeklődése láttán felbátorodva folytatom. - Annyi mindent mesélsz a ping-pongról, a sakkipartnereidről meg arról, hogy kikkel találkoztál a metróban s, hogy miről beszéltek. Itt az alkalom kifejezni az ötleteidet... Most meg miért ráncolod a homlokod?

- Kedves Naplóm! Ma reggel madárcsivitelésre ébredtem a rózsaszín paplanos ágyamban. Ilyesmire gondoltál? - vigyorog kajánul Arnold.

- Nem kérhetek tőled soha semmit, mert mindig elmarhaskodod! - Kikapom a távirányítót a kezéből. - A focit bezzeg órákon át nézed, de tejet, ma is nekem kellett vennem. És a kávészűrő is fogytán van már!

- Két napja megvettem már - mordul fel. - Benne van a táskámban!

Percekig hallgatunk. Az 1-en történelmi műsor, a 3-on foci, a 4-en jégkorong, az 5-ön cirkusz, a természet csatornán a giliszták élete. Tényleg, milyen érdekes...

- Akármit írhatok? - szólal meg.

- A tisztesség határain belül akármit. De úgyis tárgytalan, hiszen neked fontosabb a meccs, a sakk meg a mittudoménmicsoda.

- Tudod te is, hogy csak vicceltem. - Átölel, közben visszavált a meccsre. - Látod, már három-null! És nem láttam a harmadik gólt!

- Majd megnézed reggel az összefoglalót. Különből holnap később megyek munkába. Kis-arnold fél nyolckor indul iskolába... - Közelebb férközöm. - Nem mond neked ez semmit?

- De mond. - Elégedetten vigyorog, aztán komolyra vált. - A napló ötlet nem lesz jó. Hiányzik belőlem a kitartás.

- Tudom, de azért megpróbálhatnád. - Előveszem a legkedvesebb mosolyomat. - A kedvemért.

- Egy nap eseményeit szívesen leírnám. - Elmerengve rágcsálja a szemüvege szarát. - A jócselekedeteimet és a szép gondolataimat.

- Na látod, nem is olyan rossz ötlet!

- A napok úgyis összefolynak, elég belőlük egyet megírni. - Megadóan legyint. - Oké, kihoztad belőlem az állatot: megírom EGY hétköznapi napomat.

A végső győzelmet kis ütközetek megnyerésével lehet kiharcolni...

I. Nyitány

Március 26, 04.00-04.20

Meredek az út, egyre elviselhetetlenebbül nyom a bicikli ülése. Le kellene szállnom, és beállítanom a nyeret. Megpróbálok lassítani, nem fog a fék!! A fák egyre közelebb suhannak el mellettem. Hé! Ez egy rossz álom!

Felriadok. Huhh! Persze, hogy álmodtam. A saját ágyikómban vagyok, mellettem a Zasszony, egyenletesen szuszog. Szívem dobogása csitul, csak az a fájó szorítás nem szűnik. A sör az, amit az este ittam.

A vakító fénytől félig elvakulva, ingadozva silabizálom a szemem előtt lassan kibontakozó, jól ismert szavakat. „Gustavsbergi Porcelángyár” áll a víztartályon. Gustavsberg! Ahá, szóval innen ismerős a név! Gustavsbergi Porcelángyár! Ki tudja, hányszor olvastam el kiguvadt szemekkel, hogy tudat alatt belopózott az agyamba, és most erősebben kapaszkodik, mint a rokonaim születésnapi dátumai? Ezen az elven alapszik a reklám is.

Kész vagyok. Már? Vízubogás. Az egész ház megtelik szörcsögő nyöszörgéssel. Az ajtóból visszafordulok. Fedő vissza a helyére! Eggyel kevesebb az ok az utólagos, szűrős megjegyzésekre.

Visszafekszem. Úgy látszik, hogy nem voltam elég gyors, kiment az álom a szememből. Aludnék, de nem tudok. Az sem sokat javít a helyzetemen, hogy a Zasszony rám fűjja a tegnap még oly illatos melegszendviccsel bevett fokhagyma bukéját. Este ping-pong, el ne felejtsem! Az öregfiúk csapatbajnokságának utolsó fordulója. Csak győzelem menthet meg a kieséstől. Kisarnoldnak is ígértem valamit. Felírtam, a cetli a kabátom zsebében.

Délutánonként bezzeg ragad le a szemem, csak most nem akar. Forgolódok, de nem segít. Ha a bal oldalamon fekszem, akkor az ördög sugdolózik a fülembe, ha a jobbon, akkor a démonok. Hanyatt sötét gondolatok töltenek el, hason fekve pedig parázna ötletek kelnek életre. Vajon mit csinált az ősember, amikor hajnalban felébredt? Bizonyára megdugta a hozzá legközelebb fekvő nőtényt, attól aztán kifáradt és visszabubukált. Oldalra sandítok. Áh, szoba se jöhet. Egyszer, amikor szörnyű rosszul voltam, keserves nyöszörgésemre felébredt, és hipochondertól kezdve mindennek elmondott. A lázamat is rosszul olvasta le. Legközelebb a mentőknek telefonálok, minthogy felébrezzem.

Tulajdonképpen nem értem: mi az, ami arra kényszerít, hogy itt feküdjem, és makacsul alvással próbálkozzam? Felnőtt vagyok, szabad ország polgára. Akkor meg jobb, ha felkelek, és csinálok valamit.

Ájj-ájjjj... Fsssssszzzz... Hányszor kértem, hogy ne hagyja a küszöbön a fapapucsát. Szerencsére nem ébredt fel. Jó az alvókája. Kisantikálok az előszobába. Tipikus: nincs újság. Hogy is lenne, amikor még csak reggel 4 óra van, azaz a mikrón 4.01, a videón 3.58 és az ébresztórádión 4.03. Csak a falióra szerint van negyed egy. Tegnaptól késik. Hazafelé jövet veszek elemet.

Ha már úgyszincs mit csinálnom, megöntözöm a növényeket. Satnya hibiszkuszok, de időnként szép virágokat eresztenek kinyitott konyhaablak párkányán. Kétszer is öntök a tányérkába, ki tudja, mikor jut még az eszembe. Legalább nekik legyen jó a hajnaluk. Jóérzés tölt el, bizonyára ez is a közelgő öregkor jele.

Az utca kihalt, hidegnek néz ki odakint, olyan mínusz öt fok lehet. A fákon mikroszkopikus rügyek, talán még az ősszel bújtak ki. Eszembe jut az első vers, amit az iskolában tanultam: „Kopaszok a fák, a bokrok / Erdő, erdő, hol a lombod?” Tovább nem tudom, de nagyon depressziós vers volt.

Innen a magasból látni a tengeröböl túlsó oldalát. A jég fehérje dereng a félhomályban. Este támolyogni fogok a fáradtságtól, az ellenfél meg az élvezettől, hogy megvert. Megint valami morgós öregekből összeverbuvált veteráncsapat lesz az ellenfelünk. Pihennem kellene, helyette itt nézem a falakat. Tényleg, miért nem vagyok álmos?

Olvastam múltkor az újságban, hogy némely népek hite szerint elalváskor átadjuk a lelkünket megőrzésre Istennek, hogy reggel patyolat tisztán visszakapjuk. Lehet benne valami, hiszen néha az az érzésem, hogy a Zasszony valaki másnak a lelkét kapta vissza. Persze, tudom, hogy bal lábbal kelt fel, azért olyan morgós. Pedig igazán kíváncsi lennék arra, hogy kibe költözött az a jókedvű, türelmes lélek, akit egy szép nyári délután megszólítottam az utcán.

Ha meg korábban adta vissza a lelkem, akkor küldhetné kissé hamarabb az újságot is! Most mit csináljak a patyolat tiszta lelkemmel újság nélkül? És ott van a napló!! Nem vagyok komplett: könnyelműen elvállaltam. Belementem a csapdába! Na, majd csak kitalálok valamit. Legfeljebb azt mondom, hogy sok dolgom volt. Vagy elintézem néhány szóban: Hajnal, kávé, busz, gyűlés. Remélhetőleg nem lesz hosszú, jön valami guru, egy unix-nörd. Aztán utazás haza, otthon, vacsora, híradó... Esetleg: „Nem mond neked ez valamit?” De csak holnap. Majd holnap.

Írjam talán azt, hogy az autóbuszon történt valami érdekes? Ugyan, mi történhet? (És érdekel ez vadidegen embereket a földgolyó másik oldalán? Jó, nem a másik oldalán, hanem innen ezer-kétezer kilométerre.) Legfeljebb annyi történhet, hogy az a taknyos kiskölyök az anyjával nem fog az utolsó pillanatban a megállóba érni. Tele van a gyerekkocsi alja cuccokkal, a múltkor is belefájdult a derekam az emelésébe. Néha nagyon fáj a derekam. Most is olyan jól esik az ágy... Jóóól elnyújtóózom... Az én ágyikóm. Olyan jó lenne álmodni valamit... valami érdekeset, ami aztán egész napomra kihát.

Zutty... Mi volt ez?! Ja, megjött az újság! Mindjárt felkelek, de előbb még szunyókálok egy kicsit...

II. Felgördül a függöny...

6.05-7.30

- Hej Ragnar! Mi újság? - A bemonró jól ismert hangja megtöri a hajnali csendet. És Ragnarnak nem kell kétszer mondani, dől belőle a panasz. Félálomban hallgatom a nyugdíjas nyűgös lamentálását. Humoros szerepjáték, néha egészen szellemes, felvidítja a reggeletem. Éppen a kormány legújabb baklövése van a terítéken.

Ébresztőnk, a *Vinyl 107* rádióállomás, garantáltan csak régi, 60-as évekből való ismerős slágereket sugároz. „Sí lávsz júú, jé-jé-jé”... „Béjbi, béjbi”... ilyesmiket. A többi adó, mint az *Energy* és a *Bandit* a fiatalabbakhoz szól, sőt még a *Klasszikus Sikerek* is, ahol egy bizonyos Dave nyomja a sokakat megbotránkoztató sódert. A múltkor gyomorgörcsök gyötörték, és azon elmélkedett, hogy milyen szerencse, hogy egyedül vezeti a műsort. Térdig a zöldessárga gázban. Csupán a takarító nő életéért aggódott egy kicsit.

Erről jut eszembe az *Egér a pizzában* című vándorregye gyűjtemény, amit az Interneten találtam. Az újra és újra felbukkanó mendemondák közül az egyik egy házaspárról szól, akik kiadós babfőzelék elfogyasztása után leugrottak a főtéri cukrászdába egy kis süteményért.

Amíg a feleség vásárolt, a férj az autóban ülve várta. A sor lassan haladt, a bab alattomosan dolgozott, a felgyülemlett gázok egyre elviselhetetlenebb kínokkal gyötörték a hölgyet. Amikor aztán végre sorra került, reszkető kezekkel fizetett, kikapta a süteményes csomagot az eladó kezéből, és kiviharzott a cukrászdából. A parkolóban feltépte a kocsi ajtaját, beugrott a várakozó autóba, és kéjesen recsegtetve könnyített magán. - Mire várunk? - fordult a koránynál ülő, megrökönyödéstől tágra nyílt szemű, vadidegen pasashoz.

Úgy tűnik a házastársak között nem szégyen az ilyesmi. Giuliano, a szomszédból, azért bontotta fel eljegyzését Karinnal, mert az utóbbi egyáltalán nem fékezte magát, sőt értetlennek viszonyult társa tiltakozásával szemben. Egy olasz férfi soha nem fog beletörődni abba, hogy felesége nyíltan áldozzon a természet által megkövetelt ingereinek. A titkárnőknak valószínűleg nem olasz a férje, mert a múltkor beszélgetésünket megszakítva, rám mosolygott, elnézést kért, és „Megyek pisilni!” bejelentéssel ellavírozott. Így tanulta az óvodában, és a napköziben. Senki se gondolja róla azt, hogy eltitkolja az okát annak, amiért - ha egy percre is - kivált a csoportból.

Ragnar recsegő hangja belefűl a kávéfőző harákolásába. Remélem, megtöltöttem az este, nem mint a múltkor, amikor csak vizet raktam belé. Hajszálvékony szálon függ a tegnapi ígéret beváltása, semminek sem szabad elrontania a Zasszony hangulatát. Tejet töltök a kávéba, hónom alá csapom az újságot, és beegyensúlyozok a szobába. Figyelmem tárgya ülve vár az ágyban. Meglepetésemre megköszöni. Pillanatok telnek el, amíg felocsúdok. Persze, a napló!

Az újságból a *Sport és Apró hírek* rész az enyém. (Majd, ha sok pénzünk lesz, akkor két újságra fogunk előfizetni.) Még egyszer körülnézek, aztán behúszom magam mögött a fürdőszoba ajtaját. „Négy nullra kaptak ki a fiaink a spanyoloktól” - kesereg a főcím. Lássuk, mi történt a tegnapi jégkorong-fordulóban. Mi?? Nem volt forduló? Ha ezt tudom, könyvet hozok magammal. Akármilyet csak könyv legyen. Habár, van egy olyan érzésem, hogy nem is annyira az olvasás, mint a nyomtatvány illata az, ami megindítja a folyamatot. A könyvtárban például mindig rám jön. Vagy csak akkor, amikor az alsó polcok előtt guggolva keresgélek?

Az apró hírek talán megteszik a kívánt hatást. Az első egy hím gorilláról szól, akit több hónapos önmegtartóztatás után engedtek össze három nősténnyel. Szegény, örömében egy ideig Bálám szamaraként kergette a hölgyeket, aztán a szívéhez kapott és kimúlt. Ezek a nők játszanak az ember életével!

Azért kötve hiszem, hogy gorilla volt. Inkább csimpánz. Olvastam a múltkor, hogy azoknál a fajoknál, amelyeknél a szaporodási stratégia magas fokú promiszkuitásra épül - a hímek egyszerre több hölgynek csapják a szelet, ami aztán megfordítva is érvényes - az öröklődés folyamatában jelentős szerepet játszik a golyóbisok mérete. A hímgorilla testi erejével kiharcolja a harem fölötti uralmát, és életre szóló kapcsolatban áll a választott nősténnyel, így a herék nagysága nem játszik különösebb szerepet a túlélési folyamatban. Ezért van az, hogy amíg a 200 kilós gorilla nevetségesen kicsiny szerszámmal, és a hozzá tartozó 10 grammos mogyorókkal viszi tovább az apai ágot, addig az alig ötven kilós, csélesap csimpánzfiúnak - hogy valami esélye legyen a konkurenciával szemben - 60 grammos diók csörögnek a zacskójában. Így válik a test és a golyók súlyaránya egy faj szexuális szokásainak biztos mutatójává. (Az, hogy a testépítők maxi izmaihoz mini tesztikulák járnak, eleve meggondolkoztatja az embert.)

Tudták ezt jól az ókori Rómában is. A szenátorok eskütétel közben mélyen az öv alatt, a szívüknél is becsesebb testrészükön tartották a kezüket - innen származnak tanúskodással kapcsolatos szavaink, a *testis* és a *testamentum*. Hogy mi mindent nem tanul az ember!... Tessék? Milyen ollót kérjek? Hogy félórja ülök már? Akkor majd a munkában. Ott nem zavarják az embert.

Kisarnold mocosog. Kelj fel édes fiam. Ülj fel, akkor békén hagylak. Nem hallottam a választ? Jó, öt percet, de csak ötöt. Szalámit vágok, teavizet teszek főni. - Menj fiam a fürdőbe, ne fond a lábad. Kaphatnám az újság első részét? Át szeretném futni a munkában. Nem láttad a táskámat? Tudom, hogy rendetlen vagyok, de nézd csak: Szabad a fürdő! Egyél fiam, ne bámulj magad elé. Leckéidet nem kérdezem, mert úgyis azt válaszolnád, amit hallani szeretnék. Fogmosááááás! Persze, hogy foglalt, ha annyit totojázol. Hányra jössz? Mi az, hogy nem tudod?

Ez elment...

A telefont kihúszom a dugójából, leeresztem a szobai ablak a rolóját. A Zasszony talpig mundérban vonul ki a fürdőből. - Minek pingáltad ki magad? Hogyhogy mész munkába? Hát nem arról volt szó?... És egy órát sem késhetsz? Jó, jó, nem akadékoskodom, nem én, csak arra gondoltam, ha már úgyis...

- Este kibontunk egy üveg bort. Nem mond neked ez valamit? - Vigasztalólag csücsörít a tükörből. - A kesztyűmet nem láttad?

Ez is elment...

Fenébe a zuhanyozással. Roló fel. Telefon vissza. Fogmosás. Borotválkozás. A kabátomat a lépcsőházban gombolom be.

III. Hosszú, kanyargós út

7.30-8.30

A régi újságokat berakom a parkoló mögötti sárga házikóba. A példás rendben sorakozó kötegekből előkukkanó fejlécekből ítélve, a szomszédaink a szociáldemokrata pártra szavaznak. Kivéve talán az újságíró a harmadikról, aki kommunista, de a szó jó értelmében az. Van neki autója, háza, meg nyaralója is. Szóval olyan humanista kommunista. Csak szavazni nem szavaz a gazdagokra.

A buszmegállóban többnyire fiatalok állnak, a dermesztő hideg ellenére nyitott kabátban várakoznak. Frissen mosott hajuk csapzott - ez a divat - és cigarettáznak. Úgy látszik, szerencsés napom van, mert a gyerekkocsi nőt nem látom. A fócipályán nagyjából már elolvadt a múlt héten hullott hó, csak az északi oldalon, a háromszázhatvanöt éves tölgyfák mögött virít még valami fehéren. (A tölgyfák életkorát nagyon pontosan meg lehet határozni: annyi éves, ahány centiméter mellmagasságban a kerülete. Ennél pontosabban pedig úgy, hogy az ember bemegy a könyvtárba és felüti a környékről szóló leírások egyikét. A mi tölgyfáinkat 1633-ban egy Peter Wallenstien nevű pap ültette.)

Mindig arról ábrándoztam, hogy tenger mellett lakom. Na, tessék, erre beteljesült: a nádasnál kezdődő jégpáncél alatt a Balti tenger vize kocsonyásodik. Sajnos elfelejtettem hozzáábrándozni azt, hogy a vize meleg és sós legyen, a partja pedig homokos.

A piros Volvo busz halkán csúszik be a megállóba. Szépen, érkezési sorrendben szállunk fel. Semmi előreengedés, udvariaskodás. Beülök kedvenc helyemre, és a helyi szokás szerint magam elé meredek. A vezető türelmesen megvárja, amíg a szerecsengyerekek is kirohannak a követségi lakásból. Cipőfűzőjük hosszabb, mint papa országa hitelezőinek a listája. A késői punk csemete is befut, szakadt blue-jeansben és pólóban. Beledidereg az ember a nézésébe. Iskolatáskája nincs, azzal csak veszítene hitelességéből.

Az első megállóban a többé-kevésbé éber állapotban iskolás gyerekek, egyenesen a busz hátsó részébe rontanak. Az első fele, ugyanis az „öregeké”. A kideríthetetlen nemű és korú, platinaszőke Gizigéza az első ülésre telepszik, rutinos mozdulattal veszi elő a tükrét, szemceruzával igazgatja vonásait. Füléből fekete drót vezet a zsebébe, így még könnyebben tud egyedül lenni a tömegben.

Csigalassúsággal kanyargunk a hegyes-dombos kisutcákon. A monoton zúgást időnként telefoncsengetés töri meg. Lázás turkálás kezdődik a táskákban, gombolkozás. Hunyorogva vizsgálgatják készüléküket, mint annak idején a felhúzás órákat az emberek, hogy aztán csalódottan a táskájuk legmélyére süllyesszék miközben a boldog hívott földrajzi helyzetét ecseteli.

Boldog-boldogtalannak van már maroktelefonja, azaz „mobilja”. Hiába áll minden utcasarkon telefonfülke, az emberek menetközben, kezüket a fülükre szorítva kurjongatják, hol vannak, és hogy éppen mit csinálnak. Így volt a tranzisztoros, hordozható rádióval is. Minden surmó azzal ment korzózni. A nagyobb példányokat a vállukon vitték, a fülükre szorított hangszórókból bömbölt a beat és a népzene.

A jégstadionnál már nincs ülőhely, félméteres követési távolság betartásával gyurakodnak felfelé az utasok. Elbambulok. Egy magas, szőke nő zavartan biccent. Upssz, remélem, nem vette rossznéven. Minden rendes európai városban legalább két hosszú másodpercig legeltetheti az ember a szemét csinos útítársain. Itt ennek a milliomodrésze elég ahhoz, hogy ezt *trakasszériának*, azaz angolul *harrassmentnek* vegyék. (Magyar megfelelőjét nem ismerem, mert akkoriban nálunk ez nem volt divatban. Már úgy értem, senki sem húzta fel az orrát azért, mert nőnek nézték.)

Egyet kell értenem azzal a kiábrándult pszichológussal, aki szerint, nyugaton - ha jól sejtem, manapság már keleten is - a szexuális szabadság abban mutatkozik, hogy a leány a fiú fenekét markolássza a metró mozgólépcsőjén. Nyoma sincs az erotikus rezgéseknek, nincs olyan, hogy valakit leszólítanak az utcán. A flört csődjének vagyunk szemtanúi! Tiszta szerencse, hogy nem vagyok fiatal...

A golfpályánál társaságunk Ingriddel egészül ki. Felhúzott szemöldökkel jelzi, hogy észrevett. Ingrid nyugdíjazás előtt álló, lusta mozgású, kíváncsi öreg hölgy. Évekkel ezelőtt kiderült, hogy ugyanabban az épületben dolgozunk. Azóta állandóan a terveim felől faggat, megkérdezi hol és miként nyaraltunk, és hogy megvettem-e már a biciklit?

Több pártfoglalta van, azok is bevándorlók. Belsőszülöttől ugyanis nem illik kérdezősködni, legfeljebb az időről cseveghet velük az ember. És gyakran beszívod a levegőt, ami itt a helyeslés legbiztosabb jele. „Szép idők van.” - így ő. - „Híiiiiiiíuuuu” - bólogatsz szaporán. - „Shúuuuuuuú.” - adtok mindketten nyomatékot az állításnak.

Nem élvezhetem Ingrid társaságát, mert tízóraít kell vásárolnom az éjjel-nappal nyitva tartó élelmiszerboltban. Sanyit a kenyeres polc mellett találom. Elgondolkozva válogat a frissebbnél frissebb zsemlek között. - Otthon vagy délután? - kérdi felcsillanó szemekkel. - Ex-anything is, ugyanis Pesten van. Megkért, hogy öntözzem a virágait. És ha már úgyis a szomszédban járok, akkor talán sakkozhatnánk egyet.

- Majd máskor, ma meccsem van - szabadkozom. Fizetünk, megvárom, amíg elővakarja a koronáit. Veszek egyet a metróbejáratnál kirakott, ingyenes újságból, áthúzom a mágneses kártyát az automata kapu olvasóján. Kétszer, mert Sanyinak nincs bérlete. Az autója a javítóban, a pénze meg a bankban. - Ilyenkor nem szokták ellenőrizni - nyugtat meg. Lent, a peronon elválnak útjaink. Sanyi északnak tart, én délre megyek. Vonatom szokás szerint késik. Több százan lehetünk, ennek ellenére nagyobb a csend, mint a templomban.

- Ki volt az? Rokon? - furakodik mellém Ingrid. - Az - hagyom rá pillanatnyi gondolkodás után.

Skandináv értelemben, a család kizárólag a férjből, a feleségből és a gyerekekből áll. A nagyszülők nem családtagok. Azért fizetjük a magas adót, hogy öregkorukra gondjukat viselje az állam. A bevándorlók megtűrik a nagymamát és nagypapát, rossz nyelvek szerint azért, hogy klánokba tömörülve csaljanak és meglopják az államot.

Évekkel ezelőtt, amikor Sanyiékkel, Feriékkel és Lacival bámultuk a svéd Walpurgis, azaz Valborg estéjén a dalokkal és csuklásokkal fűszerezett, kollektív máglyagyújtást, egyszercsak előttünk termett a szélsőjobboldali „Új Demokrácia” párt hírhedt elnöknője.

- Áááá! Szóval ez a CSALÁD!? - nézett végig rajtunk, világoszöld szemlencséin keresztül Vivianne. (Négy hónappal később pártja 12 százalékos eredményt ért el az országos választásokon.)

Mindig büszke voltam arra, hogy ismerőseim sorában nincs politikus, rendőr, sőt, még kórházportás sem. Rendes ember nem lehet sem kapus, sem pedig nagykövet. Ezeket ugyanis azért állították oda, hogy megakadályozzák az embert a célja elérésében. Na, de nem Vivi volt a leghíresebb ember, akivel volt szerencsém kezet rázni. Néhány évvel ezelőtt Borg és Wilander a Királyi Teniszcsarnokban búcsúmérkőzést játszott. Előtte Nastase bohóckodott Tannerrel, és nem állhattam meg, hogy ne gratuláljak Nastasenak a régi Davis-kupa döntőért, a Stan Smith-el vívott, idegölő csatáért. Láthatóan jól esett neki. Az adogatásairól híres Tannerrel is kezet ráztam. Aztán odajött Borg is, meg Wilander. Úgy éreztem magam, mint amikor gyerekkoromban, a kispadról szorongva néztem városunk első osztályú csapatak a mérkőzését.

IV. Gondolatok a kutatásról

8.30-10.00

Az Egyetemnél többen leszállunk. Az ellenkező irányból is érkezik vonat, sietősebbre fogjuk a lépteinket. A kapuknál újabb tömörülés, kisodródunk a permetező esőbe. A tömeg kétfelé oszlik: a csinos honleányok a jobboldali ösvényen folytatják az utat a humán tanszékek felé. Mi, a többnyire félretaposott cipőjű, hátzissákkal imbolygó, multidioptriás csordát követjük. Tudom, rossz szakmát választottam.

Előveszem a mágneses kártyát, beütöm a kódot a folyosóajtó mellett díszelgő ládikóba. Szobám ajtaja tárva-nyitva (a munkahelyen senki sem csukja be az ajtaját), az íróasztalom előtt vár kényelmes székem, amit fondorlatos módon szereztem. (Egyszer majd azt is elmesélem, az ember ne próbáljon minden lényegtelen dolgot belesuvasztani a naplójába.) Bekapcsolom a PC-met, egyből beugrik a windows. Húsz levelem jött, körülbelül ennyire számítottam. Utoljára a *MÓKÁ*-t hagyom.

Lépések hallatszanak a folyosóról, arcomra fagy a mosoly. Kajla, tojásfejű, szemüveges krapek lép be, a professzor. Közli, hogy kilenckor szeminárium lesz az emeleti gyűlésteremben. Azt is hozzáteszi, hogy érdekes előadás lesz. Magyarul: kötelező a jelenlét.

Annyi időm maradt, hogy a konyhából kávéhozak. A folyosón Ratti, a középkorú, indiai vendégkutató szegődik hozzám. - Good mooorning! - Vigyorog, miközben lajhárt meghazudtoló lassúsággal vonszolja magát. Otthon állítólag szolgálókat tart, akik sietnek helyette. Mire a terembe érünk, már csak az első sorokban van hely, az összes szunyálósarkok foglaltak. - Azért sem figyelek oda! - határozom el magamban.

Ha valamit igazán utálok, akkor azok a szemináriumok. A kiszemelt szerencsétlen három héten át dolgozik az előadásán, hogy aztán lámpaláztól reszkető hangon, valami abszurd hülyeséget próbáljon népszerűsíteni. Az első mondat után kiszárad a torka, mire szimpátiából, vagy nem is tudom miért, valamennyien köszörülni kezdjük a torkunkat. Eszméletlenül lassan beszél, minden mondatot megrág, nehogy elcsessze a bevezetőt. Az előadásra szánt idő utolsó percében aztán rádöbben, hogy a fele még hátra van. Eszeveszett kapkodásba kezd, és csak akkor nyugszik meg, amikor a professzor pár jól begyakorolt frázissal megköszöni a tudomány oltárán hozott áldozatát.

Vagy hat évvel ezelőtt engem is felkértek kutatásom eredményeinek ismertetésére. A végén elmaradt a professzori méltatás. Állítólag egy másik gyűlésre kellett sietnie. Nyugdíjazás előtt álló kollegám, alaposan körülnézve súgta, hogy ez volt életében az első előadás, amiből mindent megértett. Hát hogyne értette volna meg!? Csocsó, hajdani fizika tanárom, végigkergetett volna a városon, ha kérdéseire nem válaszolunk tömören, érthetően és helyesen. - Mi az energia fiam? - kérdezte minden bevezetés nélkül, miközben töltőtolla hegyét az osztálynaplóhoz közelítette. - Munkavégző képesség - válaszolta valaki kisagyam mélyéről. A tollhegy továbbcsiklott. Aznap már nem érhetett nagyobb baj. Hitchcockot meghazudtoló leleményességgel tartotta ébren a figyelmünket. Ha valaki elmerengett az óráján, az súlyos szertári kulcsosomójának landolására riadhatott. Egyszer sem tévesztett célt, ami ugyancsak hozzájárult félelmetes hírneve megalapozásához. Ráadásul vissza kellett vinnünk a kulcsokat a katedrához, ami gyakran feleltetéssel járt. Ma is beleborzongok, amikor a naplólapozás alatt uralkodó csendre gondolok.

Manapság már nem indítja meg a tanár naplóban való keresgélése „a mai degeneráció” szervezetében az adrenalin áramlását. Talán ez lehet az oka a horrorfilmek egyre növekedő népszerűségének. Kevés a természetes izgalom, valamivel pótolni kell a hiányát? Vagy ki tudja? Elég horrtort szolgáltatott akkoriban a mindennapi valóság.

Magam sem értem, miért zavar annyira az, hogy néhanapján ki kell ülnöm egy unalmas előadást? Nem mindenkinek jutott osztályrészül az, hogy ilyen kényelmes munkakörülmények között tengesse az életét, miközben mások sokkal nehezebben keresik a kenyerüket.

- Jé, te kutató vagy? - szokták kérdezni tőlem. - Mit csináltok ti tulajdonképpen? - piszkálódniak gúnyos arckifejezéssel, azok, akiknek csak a fizikai munka jelent valamit, minden más lógásnak minősül. Ilyenkor lehajtom a fejem, és szégyenkezve magyarázom, hogy kísérletezünk, irogatunk, aztán megint kísérletezünk... Eleinte azt is hozzátettem, hogy kutatás nélkül még most is ott ülnénk a barlangban. - Hehehe, de jó vicc... - Nincs meggyőzőbb érvem. Tény, hogy nem lehet egész nap felfedezni. Sok az üresjárat, amit ki ezzel, ki azzal tölt ki.

Hajdani főnököm apró ember volt, ennek ellenére sok hasznos tanáccsal ellátott. Az első, amire szóról-szóra emlékszem, így hangzott: „A kutató jó, ha négy órát dolgozik naponta. De ez is sok!” Fiatalkorban fogékony az ember, nekem ezt sem kellett kétszer mondani. Útmutatásának hála, átvészeltam a nehéz éveket, a kutatás normázására tett különféle kísérleteket - odafent nem hallottak az ötletaszályról -, a szakirodalom mellőzését. Itt nem mondtak semmit, de egy hét alatt rájöttem a néhai bevezető egyetemes voltára. Ha a politikusok - akik évről évre kiszabják a nemzeti jövedelemből (avagy adósságból) a kutatás támogatására szánt szeletkét - tudnák ezt, meggyőződéseim, hogy bezárnák a kutatóintézetek és az egyetemek nagy részét.

A felfedezés többnyire véletlen műve. Az igazi áttörést legtöbbször a melléktermékek jelentik. Néhány megszállott, minden ellenállásra fittyet hányva végigviszi az elképzelését, és a törekvései gáncsolásában élen járó professzor learatja a babérokat. Ez utóbbi, valamikor ragyogó alkalmazkodó képességgel rendelkező, egy kereskedelmi segéd napi munkájához szükséges intelligenciájú fiatalember volt, akit az akkori professzor többszörös teszteknek

vetett alá, gondolván, hogy hátha csak szimulálja a korlátoltságot. Amikor pedig eljött a nyugdíjazásának napja, mindent megmozgatott, hogy védence lépjen a helyébe. Hálából továbbra is bejárhat, matathat a könyvtár melletti kisszobában, feliratkozhat az elektronmikroszkóp várólistájára. (Ha utána következel, legalább félórát telik a potenciométereket helyrefordítani.) Továbbra is részt vehet a gyűléseken, és ami a legfontosabb: együtt löncsölhet a tanszék karrierista alkalmazottaival. (Ha minden akarata teljesezhetne, akkor magával vinné katedráját a sírba.)

Tegyük fel, hogy adott egy fehérköpenyes, heterogén halmaz. Egyedei kutatgatnak, tanítgatnak... amíg valamelyikükből egyetemi tanár lesz. Na kiből lesz az? Hát abból, aki a főnökké válás módozatait kutatta. (Kivéve persze, a miniszter sógorát.) Mert ha valaki igazán gyakorolja a mesterségét, akkor az leköti minden figyelmét, és nincs ideje könyökléssel foglalkozni. Kérdem én, ki látott olyan professzort, aki kinevezése után nem az adminisztrációval és reprezentációval, hanem továbbra is a réz-bárium-yttrium oxid fázisdiagramjával foglalkozik?! Papíron persze, hogy azzal foglalkozik. Elég, ha csak arra a sok cikkre gondolunk, melynek a szerzői között szerepel. És a köpenyei ott lógnak a szobája sarkában a fogason. Frissen vasalva, keményítve.

Eleinte nem nagyon álltak szóba velem. Hiába kértem többször is köpenyt a raktárból, mégsem kaptam. Egyszer, amikor a professzor szobáját takarították, bementem, és leakasztottam egyik köpenyét a fogasról. (Szegény chilei takarító azt hitte, hogy valamelyik bennfentes vagyok.) Igazából vissza akartam vinni másnap, mert egy kicsit bő volt, de véletlenül ráömlött egy tenyérnyi lyukra való kénsav. Bizonyára letagadta volna, hogy az övé volt. (Amikor meglátták, hogy van köpenyem, azonnal kaptam kiutalást még kettőre. A kutya is oda szarik, ahol már van. Nem furcsa az élet?)

Na, végre! Még két celluloid lap van hátra. Ezt is kibírtuk! Nagyon szép volt, nagyon jó volt, mindenki elégedett. Széktologatás, aztán irány az emeleti kávézó. Ratti csámpázva követ. Már rég a kávé szürcsölgetjük, amikor megjelenik.

V. Olaf, Pancho, Kalle és a többiek

10.00-12.00

Manapság az egyetemi alkalmazott státusza - elsősorban a kutatóra gondolok - egyáltalán nem olyan magas, mint amilyen a hatvanas években volt. Amíg az ipar, a magánvállalatok, kétháromszoros fizetéssel csalogatják a frissen végzett, reményteljes hallgatókat, addig csak a szentek, a boldogtalanok, és a vendégkutatók maradnak az egyetemeken. Na meg az olyanok, mint én. Részlegünk lompos dolgozói évtizedeken keresztül, ugyanazt a váltás ruhát nyúvik. Olaf is, amióta ismerem, szürke, gyapjú pulóverében és kopott farmerében jár dolgozni.

Olaf norvég matematikus, intézetünk számítógéprendszerét gondozza. Agglegény, azt rebesgetik, hogy viszonya van személyi számítógépével. Haja állandó jelleggel félrealudva, szemüvegén ujjlenyomatok. Nyelvét kidugja az erőlködéstől, a széles mozdulatokkal gesztikuláló Panchot figyeli, közben megállás nélkül ropogatja a bütykeit.

Pancho két hónapja érkezett Costa Ricából, egy évig kutathat valami svéd könyörületi alaptól kapott pénzből. Kegyetlenül törí az angolt, de azért megértjük, amit mond.

- Tegnap Karinnál voltam. Tudjátok, az a magas, szőke technikus kollegám. - Bólogatunk, Karint valamennyien ismerjük. Ő készíti a legjobb mintákat az elektronmikroszkóphoz. - Na, gondoltam, Pancho, eljött a te idő, most mutasd meg, hogy milyen egy Speedy Gonzales vagy. Tudtam, hogy nem illik késni, ezért puccba vágtam magam, és jóval a megbeszél

időpont előtt érkeztem a megadott címre. Karin köldöknél hasadó háziköntösben fogadott. Haja vizes volt - nyilvánvalóan a fürdőből jött ajtót nyitni. Kivágása legmélyéig elpirult, és nagyon kedvesen beinvitált. Kicsit furcsállottam, hogy egyből a lényegre térünk, de hát, mi mást várhattam volna? - Sokatmondóan körbejáratja a tekintetét. Várjuk a folytatást, Olaf hangoskodva nyeli a taknyát.

Nem lehet tudni, hogy ki indította el a mendemondát. Lényege az, hogy a külföldi látogatók szentül meg vannak győződve: a svéd nők csak azt várják, hogy leteperjék, és azon nyomban magukévá tegyék őket. Az igazság közben az, hogy a várakozásban felgyűlt hormonoktól félőrült hidalgó csupán levegő a svéd honleány előtt. Nem is levegő, hanem vákuum. Tény és való, hogy emberünk néhány sikertelen kísérlet után még egy elejtett pillantással is megelégedne.

Az, hogy eddig még nem cáfolták meg ezt a tévhitet, minden valószínűség szerint annak tulajdonítható, hogy a pórul jártak nem maradhatnak el hantázásban elődeik mögött, akik skandináviai tartózkodásuk végeztével, hetet-havat összelódítottak képzeletbeli hódításaikról. - „Hogy-hogy nem dugtál meg egyet sem? Hiszen Pedro tízzel, Diego pedig hússzal lefeküdt!” - hüledeznek a haverek otthon. Ezt elkerülendő, szerényen bevallanak harmincat. Így születnek a legendák.

- Mondom Karinnak - folytatja a beszámolóját Pancho - jöjjön közelebb, van hely kettőnknek is a kereveten. Szabadkozott, hogy még van egy kis dolga a fürdőszobában. Behívta a konyhából a nővérét, Gunillát, hogy addig is szórakoztasson. Még szőkébb, még magasabb, mint a húga. - Várok ám másokat is! - szólt vissza kacéran a fürdő ajtajából. - Szóval gruppszex lesz? - futott át az agyamon. Felpattantam, hogy a karomba zárjam. Ekkor betepegett egy kisleány, mögötte egy férfi, akiről kiderült, hogy valamelyiküknek a férje. Nem volt időm elhűlni sem, mert csengettek, és a szoba hamarosan megtelt a kollegákkal. - Pancho két kézre fogta a fejét. - A születésnapja volt, és nekem erről egy szót sem szóltak. Tiszta szerencse, hogy nem volt időm a kezdeményezéshez.

- Az sem lett volna baj - szólalt meg Olaf. - Azt mondtad volna, hogy be voltál rúgva, és nem emlékszel semmire.

Hát ez az! Nálunk az volt a virtus, hogy sokat igyál, de talpon maradj. Itt az a legény a gáton, aki minimális italfogyasztás után esik kómába. Italosan senki sem felel a tetteiért, ezért az is előfordulhat, hogy annyira felbátorodnak, hogy nőnemű lényt is megszólítanak. Egyik finnországi hajóutunk alkalmával a vendéglőben táncoltunk a Zasszonnyal. A férfiak nézegették, nézegették, de nem merték elkérni. Inkább rendeltek maguknak még egy-egy pohárral. A reggelinél aztán jöttek sorban bocsánatot kérni. Hátha mégis felkérték, és történhetett valami malőr, amire nem emlékeznek. Biztos, ami biztos.

A szomszédos asztalnál formás, testhez álló feketébe öltözött lányok. Az egyiknek különösen szép az arca. - Nem tűnt fel nektek, hogy mennyi csinos nő ül körülöttünk? - sóhajtok félhangosan.

- Rég nem voltál együtt az asszonnyal... - kapja el pillantásomat Igor. - Ha így folytatod, meglásd, még a szakácsnő is tetszeni fog.

Ez már sok szegény Olafnak. Az órájára pillant, és felpattan. Sziszegve próbálja kiszabadítani a kávécsésze fülébe szorult ujját, maradék kávéja kilöttyen az asztalra. Pancho segít a szétválasztásban.

A folyosón elválunk, a távolban csengő telefon nekem szól. A Zasszony az. Mézes-mázos hangja egyből haragosba csap, amint mentegetőzésem csíráit észleli. - Mi az, hogy nincs időd? Löncs alatt beugrasz a könyvesboltba, és veszel egy gyerekkönyvet! - Aztán megint a selymes bűgás. - Este aztán, tudod... Úgy-e nem felejtetted el? Na, szia. - Katt.

Én felejtettem volna el?

Statisztikai adatok szerint az átlag férfi húszpercenként gondol a szexre. Ez nálam változik: előtte percenként, utána három-négynaponként. Nagyon esedékes már, mert az utóbbi tíz perc alatt többször támadtak pajzán gondolataim. Hát persze, hogy nem felejtettem el, de ma még dolgoznom kell.

Átmegek a laborba, kesztyűt húzok, és egy hosszú fogóval óvatosan kiszedem az éjszakai termést. Végezetül becsukom a kemence ajtaját. A tégelyek egy ideig még sugározzák a fényt, aztán a kihűltet szimulálják. Nem merem őrizetlenül hagyni őket, mert hallom a folyosón Kalle hangját. A múltkor hanyagul felkapta az egyiket. Meglepetésében vagy két másodpercig a kezében tartotta, és csak azután vágta a falhoz. Azóta nem merem kockáztatni a testi épségét.

Kallérről, első ránézésre, százkilós csecsemő jut eszébe az embernek. Senki sem tudja, hogy került ide. Azt sem, hogy milyen kiképzésben részesült, mit kutat. Állítólag mindig is itt volt. Imádja a labort. Kedvenc időtöltése a mozsarazás, a kemény anyagok őrlése. Ilyenkor elnéptelenedik a részleg, a táblán megbicsakló kréta sikítására emlékeztető, csikorgó hangtól lehetetlen valamit is csinálni. „Nyik, nyik, kííííírc, kíírckkkkrrrrr.” Az ember akaratlanul szájába kapja az ujját.

- *Tjāna* - dünnyögi. (Csenának ejtik, szolgít jelent.) Rejtett pillantást vet az asztalomon példás
rendben sorakozó téglék felé. - Helyzet?

- Tűrhető - mondom vállat vonva. Kalle közben már a szárítószekrényben kotorászik. Némi tétovázás után kiemeli az egyik óraüveget, gyanakodva szemléli közepén a zöldesszürke foltot. Amióta kicseréltem a homokfürdőn gőzlgő, kétliteres pohárban a tömény sóoldatot desztillált vízre, alaposan megrendült a bizalma a környező világgal szemben. Ahogy bámulta a pohár fenekén egyre zsugorodó, nedves foltot... Még üvegbottal is megvakarta, hátha mégis kikristályosodik belőle az a fél kiló só.

Mással nem mernék tréfálni. Monika sírva fakadna, Bengt a szakszervezethez fordulna. Egyiknek sem jutna eszébe visszaadni, vagy értékelni a viccet. Szegény Rattit meg sajnálom. - Oh, yes - mondaná, mint mindig, amikor nem ért valamit. - Oh, yes...

A folyosó megtelik izgatott hangokkal, a Kisprofesszor és kísérete megy ebédelni. Kalle ott-hagy csapot-papot, táguló orrcimpákkal ered utánuk. A Kisprofesszor az estin végezte az egyetemet, tudományos beosztását a szakszervezeti tevékenységének köszönheti. Munkatársai jól tudják, hogy jövőjük a közös löncsön való részvételen múlik. Egyikük sem kockáztatja, hogy akár egyszer kimaradjon belőle.

A tégelyek kihűltek, indulok magam is löncsölni. Azaz a városba, könyvet vásárolni. Az úton veszek kebabot, vagy egy MekDöncit.

VI. A pofátlanság teteje

12.00-13.00

Östermalmnál szállok le a metróról, innen egy ugrás az Akademibokhandel, Stockholm legnagyobb könyvesboltja. Nem múlhat el a hét anélkül, hogy ne töltsék el néhány órát a polcai között. Hatalmas a választék, igazi paradicsom annak, aki szereti a szép - és méregdrága - könyveket. Mivel mindet úgysem tudnám megvenni, hosszas válogatás után kiválasztok egy kedvemre való kötetet, nekidőlök a könyvespolcnak és olvasok.

A bestsellereket - Stephen Kinget, Sidney Sheldont meg Tom Clancyt - messzire elkerülöm, helyettük inkább a szakkönyveket nézegetem. Sok szép kép, kevés szöveg. (Kinek van ma kedve és ideje Anna Kareninát olvasni? Nekem semmi esetre sincs.)

Gondosan válogatok a címek között. Elsőnek az *Erotikus Masszázs* gusztusos kiadását veszem kezembe, majd az *Így akarok szeretkezni* című remekművet. Végül a *Tao szexológiánál* kötök ki. Írója az embert szárazelemhez hasonlítja, mely minden éjszaka feltöltődik alvás közben, hogy aztán másnap szex közben kisüljön. Ez utóbbit elkerülendő injakulációt, azaz „kozmosztantra-orgazmust” javasol.

Bevallom, egyet értek a Tao tanaival. Főleg azzal, hogy hibásan fogjuk fel a világot. Hogy ostobán, olyan dolgokra vágyunk, amelyekre nincs szükségünk, olyan életmód után sóvárgunk, amelyben nem éreznénk jól magunkat. Az élet olyan, de olyan egyszerű: ha boldog akarsz lenni, akkor csak annyit kell tenned, hogy megbecsülöd magadat. Taoista szempontból a savanyúság és a keserűség a kicsinyes, az elégedetlenkedő elme szüleménye. Elégedetlenségeddel egyre szerencsétlenebb leszel. Legjobb az, hogyha betartod a *Vu Vejt*, a legkisebb erő kifejtés elvét. Mindezt a *Micimackó és a Tao* című könyvben olvastam. (Ha majd a *Micimackó és a Tökét* vagy a *Micimackó és az Empíriokriticizmust* is megírják, akkor azokat is elolvasom. Mert az eredetiből egy szót sem értettem. Nem is nagyon próbálkoztam.)

Tudásszomjam enyhül, lerakom a könyvet, átmegyek a gyermekosztályra. Kláriék Istvánkája holnap tölti hetedik életévét, neki lesz a könyv. Igaz, hogy manapság a gyerekek számítógépet, CD lemezen tárolt programot, meg új hangkártyát kapnak a születésnapjukra, de amikor én Istvánkával egyidős voltam, a könyvnek örültem a leginkább. Ezért abban egyeztünk meg a Zasszonnyal, hogy könyvet viszünk ajándékba. A könyv olyan, mint egy jó barát. Komolyan mondom, hiszen a gyerekkori barátaimnak neve nem jut eszembe, de legkedvesebb meséskönyvemre ma is emlékszem. Egy majom és egy elefánt amerikai utazásáról szólt. „Én és Bubu. Becsapjuk az óriáskígyót.” Így kezdődött Muki majom beszámolója. Luxushajóval kelnek át az Óceánon, New Yorkban előkelő szállodában laknak, ahol bonyodalmak sorozata történik velük.

Amikor himlős, kanyarós vagy éppen mumpszos voltam, édesanyám felolvasott nekem. Végig szipogtuk a *Kincskereső kisködmönt*, együtt reszkettünk Vicával és Gergővel Jumurdszák épen maradt szeme pillantását elképzelve. Ott álltam Timár Mihály mellett a Balaton jegén, talpam alatt éreztem a rianások lökését. Csak a népmeséket nem szerettem, mert csaknem kizárólag eszmei mondanivalóból állottak, amelynek felismerésével mindig is hadilábon álltam. Ha kifogytam az olvasnivalóból, akkor elővettem az első világháborús Új Idők bekötött évfolyamait, amiket a nagymama könyvtárának a legalsó polcán találtam. Faltam az olasz frontról, ötven-hatvan év késéssel érkező tudósításokat, ismerkedtem a szakszavakkal: srapnel, Zeppelin, Lomnitz. Alkalmakként meg a *Pallas Nagy Lexikona* köteteit böngészttem, amelyek csodálatos módon átvészelték a „felszabadulást”.

Az ismeretlen címek bizonytalansággal töltenek el. Közben eszembe jutott, hogy egy kapitalista üzletben vagyok, tehát a pénzemért jogosan igényelhetek segítséget. Szemüveges, fiatal eladó áll kedvesen a szolgálatomra.

- Ööööööö... Verne? Sajnos éppen most nincs. Cooper kiadását tervezik... - mondja a kompjúter képernyőjéről felpillantva. - Hogy mondta? Karl May? - Félszegen mosolyog. - Nem hallottam róla sajnos. Talán nézzen körül az újdonságok között...

Nem csodálkozom. A mártírok és más hősök árfolyama nem éppen magas. Északon a hírhedt Jante-törvény érvényes: Nem az egyén, hanem a csoport a fontos. Nehogy azt hidd, hogy valaki vagy! Ennek következtében Old Shatterhandról sem igen hallani. Kivételt a képregények hősei jelentenek. A metróban látni felnőtteket, akik a *Superman*-be mélyedve utaznak.

Ilyenkor eszembe jut, hogy annak idején a szellemileg visszamaradottaknak ajánlották a képregényeket. Nem csodálkozom, amilyen fejlődésen mi keresztül mentünk... Amit egykor szarvasmarhák viseltek, az ma már ott díszleg minden valamirevaló, divatos tizenéves orrában.

Megfogadom a tanácsot. Az első képeskönyv, amit kézbe veszek egy köpésről szól, amely megfagy a hidegben, és addig gurul, amíg egy hatalmas hógolyóvá nem gurulja magát, és kimozdítja a holtpontról az öreg apó súlyos szánkóját... Nem éppen ilyen könyvre gondoltam. Tovább nézelődöm. Az egyik címlapján vakondok, fejét hosszúkás, kolbász-szerű fonat takarja. Címe: *A pofátlanság teteje*. Belelapozok. A kis vakondok fejére egy hosszúkás, barna valami pottyan, és meleg, orrfacsaró büzt árasztó sapkaként ül meg rajta. - Ez aztán a pofátlanság teteje! Pont a fejemre! - méltatlankodik, és nekilát, hogy felkutassa a tettest. Sorba veszi az ismerőseit, de a macska, kecske, tehén, ló, és galamb produkciója távolról sem hasonlít büzlő fejfedőjére. A színgazdag kaki-enciklopédia végéhez közeledve, egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy hősünk nem bír egyedül megbirkózni a feladattal. Szakértőket von be a vizsgálatba. Az eredmény nem marad el. Két légy, száját törölgetve, egybevágó következtetésre jut: A kutya volt.

A kis vakondok tévovázás nélkül felkapaszkodik az ól tetejére. A délutáni álmát alvó burkus fejére apró kis fekete gubacsok potyognak.

Édes a bosszú, még ha oly kicsiny is.

VII. Írjunk vagy ne írjunk cikket?

13.00-15.00

Nem tudok dönteni, így aztán üres kézzel távozok. Akad otthon valami eldugott csokoládé, megteszi az is ajándéknak. Inkább az, mint valamelyik idült alkoholista agyából kipattant szikra nyomán keletkezett irodalmi remekmű! Miért vegyük el Istvánka kedvét az olvasástól. Ha már úgyis bent vagyok a központban, benézek a *Hötorget-i*, azaz a Széna téri bevásárló csarnokba.

Mozgólépcső visz le a kulináris metropolisba, az ínycsiklandozó illatú fűszerek birodalmába. A kebabos ismer, extra szószt csepegtet a közepén kettőbe hasított zsemlébe gyömöszölt, hajszálvékonyra vagdalt marhahúsra. Nyakig maszatos leszek tőle. Nem baj, mert igazán finom. A múltkor meghívtam Rattit, de nem evett, hiába bizonygattam, hogy tőlem aztán senki sem fogja megtudni, hogy nem szent Riskából való, legfeljebb kergéből. Igazágtalanul élcélődtem szegénnyel. Nem tehet arról, hogy a nyakamba varrták.

- Hogy van a családod? - ült le egy szépnek induló nap reggelén a professzorom a kényelmetlen székre. Ahhoz képest, hogy körülbelül három hónapja nem láttam, elég vészjóslóan hangzott kérdése. - Köszönöm, jól megvagyunk - válaszoltam. (Miben törheti a fejét ez a gazember? Nem volna egyszerűbb ha kiugranék az ablakon, és bevetném magam a cserjésbe. A múltkor, amikor hasonlót kérdezett, nem egészen három perc múlva, enyém volt a világ legrohadtabb szakmai feladata.)

- Nagyon jó! Nagyon jó! Sok a munkád? - villogtatta rám lapátfogait. Mintha valaha is érdekelte volna. Ezzel már túlléphette a rám szánt időt, mert minden átmenet nélkül rátért jövetele céljára. - Új vendégkutató érkezett. Óóóóóó... biztosan jól megértitek majd egymást...

Az irodában Peter Sellers hasonmása várt ránk. Félszeg mosoly, eltévedt de meleg tekintet. Akkor sem tudtam volna nemet mondani, ha lehetett volna. Jóval idősebb volt nálam, ennek ellenére könnyen megtaláltuk a megfelelő hangot egymással. Elvesztetnek érezte magát a

számára szokatlan környezetben, csaknem mindenben segítségre szorult. Az első napokban nálunk vacsorázott, amíg aztán fölösleges felszereléseinkkel sikerült működésbe hoznunk háztartását. A professzor is erőt vett egyszer magán, és tömegmeghívásos vacsorát rendezett, amit Ratti, ízig-vérig úriember módjára viszonzott is.

Az Egyetem mögötti csúnya épület hosszú folyosójára nyíló szobákból keverék népzene áradt. Ratti kedvesen tessékelt be parányi lakosztályába, melynek ágyán már ott szorongott a professzor és a felesége. Mogyoróval és sörrel kínált, aztán eltűnt, hogy vacsorát készítsen. A Zasszony méla iszonyattal, jómagam nosztalgiával nézegettem függőnyt helyettesítő, régi lepedőnket, amivel Ratti a fényt próbálta kirekeszteni. (A fehér éjszakák megdöbbenették, sokáig nem tudott aludni.) A Zasszony kedélyesen csevegett a professzorral, én a feleségét szórakoztattam. Rövidesen minden beszédtemát kimerítettünk, Ratti meg folyton azzal tért vissza a közös konyhából, hogy „*Just a moment.*” Elmúlt fél tizenkettő, mire a vacsora elkészült. Fittyet hánytunk a lavórnyi rizsnek, rávetettük magunkat a csípős-zamatos szószban fuldokló, mennyei illatot árasztó húslabdákra. Néhány perc múlva a prof megtörölte a száját, előbb az üres húsosfazékra, majd az órájára pillantott, aztán mindannyiunk nevében megköszönte a vacsorát, és sietve elhagytuk a terepet. (Nem tudom, mit kezdett Ratti azzal a sok rizzsel.)

Kettesével veszem a lépcsőket. Ajtóm előtt, nagy fehér köpenyében, Ratti vár. - Bocs, hogy elkéstem - szabadkozom vigyorogva. - Váltóáramot kapott a metró, és hol előre, hol hátra ment... - Oh, yes! - Ratti arcán félszeg mosoly. Kezében papírokat szorongat. A cikkét hozta elbírálásra.

Hellyel kínálom, majd nekiülök az olvasásnak. Tudom, hogy sürgős, hiszen utánam még a professzornak is ki kell javítania. Elég lesz szegénynek azt kívánnia. Ami engem illet, én már rég nem írok cikket. Ennek legfőbb oka az, hogy mire a szellemi termék közkinccsé válna, már régen elavult. Elmagyarázom, hogy miért.

Kísérletezés közben olyan eredményekhez jutsz, amelyeket az addig ismert elméletekkel nem lehet megmagyarázni. Lázas sietséggel felvázolod a cikket. Alszol rá egyet, és még mindig úgy néz ki, hogy itt van a nagy lehetőség, csak a kísérleteket kell megismételned. Az írógép billentyűi felhevülnek ujjaid alatt. Estére kész a második változat. Boldogan felhajtasz egy féldecit, aztán még egyet. Belelapozol, és rájössz arra, hogy dolgozatod laza alapokra épül, és mint ilyen, szar az egész.

Másnapra győz benned a kutató büszkesége. Megfontoltabban állsz neki, gondosabban fogalmazol, a homályosabb részeket pedig egyszerűen kihagyod. Majdnem kész a mű, amikor újfent rájössz, hogy ebben a formában sem mond újat. Mélyet sóhajtasz, és a sarokba vágod. Kétheti semmittevés után ismét hatalmába kerít az ihlet, és egyetlen éjszaka alatt átirod. Okulva a tapasztalatodból, hagyod érni néhány napot, végül faképet vágsz és átadod a professzornak. Éjjel arra riadsz, hogy milyen nagy barom vagy, hiszen az eredmények éppen az „Értékelés” fejezetben levont következtetés ellen szólnak. Hajnalra kész vagy az új változattal. Korán reggel belopózol a professzor szobájába és kicseréled a régivel.

Hosszú ideig nem kapsz választ. Aztán egy szép napon megáll az asztalodnál, és lerakja elé a piros széljegyzetekkel cicomázott lapokat. Vörös fülekkel lapozol, végig vagy sértve. Összeveszel a kollegákkal, a szeretőddel, a családdal. Aztán apránként rájössz arra, hogy jóformán minden észrevétele helyes. Mármint az ő szemszögéből. Fogcsikorgatva állsz neki a javításnak. A professzor kiszállásra utazik, de megígéri, hogy majd a repülőn átnézi. A konferenciáról szabadságra utazik, te meg tükön ülsz, hiszen cikked ott lapul a táskájában. Egy hónap múlva napbarnítva tér vissza, és egy szép napon, a kávészünet után, végre leültök megbeszélni a cikket. Komoran nézegeti. Érzi, hogy túlzás lenne visszadobni, ezért hirtelen elhatározással kimondja a boldogító igent. Csak néhány helycserét, valamint egy pár, kisebb javítást javasol. És az „Irodalom” sorrendjét kell átírnod. Villámgyorsan teljesítetted a kívánságait.

A postázás röpke félórája eltörpül a várakozás öt hónapjával szemben. Egy hétig nyugtod van, utána naponta kétszer is ellenőrzöd a postaládádat. A télből tavasz, majd nyár lesz, fájó szívvel mész szabadságra. Visszatérve, első utad a folyosón felállított levélládákhoz vezet. Reszkető kezekkel turkálsz a reklámok és kölcsönkönyveket visszakövetelő felszólítások között. És igen! Az egyik díszes borítékban ott a cikked, tele javításra buzdító széljegyzettel. Két referens összesen huszonnyolc kisebb változtatást javasolt. Ezen kívül át kell nézned a „Bevezetést” és az „Irodalmat”, hiszen azóta nyolc újabb munka látott napvilágot a témában, minek következtében az „Értékelésből” ki kell hagynod az „új” meg „eddig nem ismert” kifejezéseket. Egyébként elég jó cikk.

Ekkorra már bánod, hogy valaha arra vetemedtél, hogy papírra vedd az eredményeidet. Kétségbeesve turkálsz porosodó lemezeid között. Kiderül: a cicik.gif fájlokat tartalmazó floppyn volt a kéziratod. A vinyón persze csak egy béta változat bétája van meg... Nincs mit tenned, újragépeled. Innen már csak egy év választ el attól a pillanattól, amikor kezvedbe veheted cikked 50 példányát, amit külön a Te részedre nyomtattak. A vastag betűs címben egyből kiszúrod sajtóhibát.

Évek múlva csak 49 példány marad belőle, mert az egyikkel a kiömlött kávé próbáltad feltörölni.

Még arra sem volt jó.

VIII. A siker titka

16.00-17.00

Jobb, ha az ember cikkírás helyett tudományos konferenciára jár. Régi eredményeidből összetákolasz egy poszttert, egyféle tudományos tacepaot. Lejelentkezel, kiakaszod a számodra lefoglalt spanyolfalszerűségre, és otthagysz. Az első konferenciámon kora reggeltől késő estig ott feszítettem a poszterem mellett, ahhoz, hogy senki, de senki se méltattassa figyelmre. Azóta gyorsan végzek a kifüggesztéssel, és percek múlva már a konferenciát rendező város látnivalóiban gyönyörködöm. Főleg a túsarkon sétáló látnivalókban.

Azért olyan kicsi a fizetésünk, hogy minden különösebb lelkiismeret furdalás nélkül meheszünk, évente legalább egyszer, konferencia fedőnévvel álcázott potyakisíróra. Ezt is az első főnökömtől tanultam. A helyzet azóta csak annyit változott, hogy akkoriban Szeged, Szófia és Moszkva volt a kirándulás célja, most pedig Madrid, San Francisco, avagy Tokió között lehet választani. Miként lehet ezt megkártyázni, azt Gábor barátunktól tanultam. Ő hívta fel a figyelmemet arra, hogy a skandináv férfiak irtóznak a konfliktustól. Lehet, hogy a túl sok béke puhította el őket, vagy csak valami enzimük hiányzik. Keményen kell fellépni, akkor rögtön megteszik azt, amire kéred őket.

Megfogadtam Gábor tanácsát. Bementem a professzorhoz, mély lélegzetet vettem és kijelentettem, hogy részt akarok venni a Párizsban rendezett, Nagy Konferencián. Rögvest szomorú arckifejezést öltött. Elfordította a fejét és csak bámult kifelé az ablakon. (Akkor még nem tudtam, hogy ez a nemtetszés legnyilvánvalóbb jele.) Kis hallgatás után közelebb hajoltam hozzá. Arca nem fejezett ki többet, mint egy férfitérd. Azt hittem, nem hallotta, mit mondtam, ezért megismételtem. Ő meg csak nézte a szemközti épület ablakaiban a virágokat. Harmadszorra aztán megadóan bólintott, és valami igenszerűséget mormogott. Tapasztalatból tudtam, hogy szavatartó, de a biztonság kedvéért addig nem mentem ki a szobájából, amíg nem utasította a titkárnőt, hogy rendelje meg a jegyeket és foglaljon szállást. (Azóta mindig így csinálók. A többiek el nem tudják képzelni, hogy mivel zsarolhatom.)

A svédnek ugyanis tíz „igen”-je van, de csak egy jelenti azt. A „ja”. A többi, a „jaa”, meg „jasszóó” és a „jaszóójaa” inkább meglepetést fejez ki, a „jahaja” meg a türelmetlen bólogatáshoz jár. Az „a” és az „aaaaa” a fiatalok igenje, a „jájáménszán” pedig a vidékieké. (A „Nej” az „nej”, azaz nem.) Na és ott van az a szörnyű hibrid, a „Nja” - ejtsd „Nyéáááá” - valamint annak tájanként változó klónjai. Minden újonnan érkezettnek ezzel gyűlik meg a baja. Pontos jelentése valahol az „Ugyan már, hogy is gondolhatsz ilyesmit?” és az „Aligha hinném.” között van. Az esetek nagy részében reményteljes érdeklődésre, mint például a „Kapok-e fizetésemelést?” kérdésre kaphatod válaszként. Ekkor a „Holtestemen át!” a legpontosabb fordítás.

Poszter ide, poszter oda, minden kutató arról álmodik, hogy egy szép napon meghívott előadó lesz. Nekem egyszer - jótett helyébe jót várj alapon - sikerült. A folyosónkon céltalanul bolyongó bácsika, akit két évvel ezelőtt megsajnáltam és megkínáltam kávéval, a Spanyol Akadémia tagjának bizonyult, és keresztény hálából meghívott előadást tartani. (Teljesen más témában dolgoztunk, de a kedvemért behajtották bóbiskolni a takarító személyzetet is.)

Római üléselnökségem még egy kávémba sem került. A konferencia utolsó napjának reggelén beugrottam pofavizitre, hogy az első elsötétítést kihasználva kiosonjak és csatlakozzam az előcsarnokban toporzékoló Zasszonyhoz, aki mindig elkísér útjaimra. Ekkor valaki megfogta a karomat. A konferencia szervezője, az olasz Giulio volt. Amióta együtt repültünk Bostonba, felküzdötte magát a csúcsra. - Jaj de jó, hogy itt vagy! - lihegte. - Az a marha Subramahian, tudod a Subi, lekéste a repülőt. Nem ugrasz be a helyére, a lézeroptikai ülés elnökének? Tudtam, hogy számíthatok rád! A banketten majd találkozunk! - szólt vissza a válla fölött.

A Zasszony vállat vont, és elment elkölteni a napidíjamat. Annyi időm sem maradt, hogy közöljem a váratlanul ért pech... szerencsét a professzorommal. Ugyis csak zavartam volna, mert éppen a biokémiai világszövetség főtitkára - valami lord Thompson, vagy Johnson - viccének a csattanóját várta, hogy a többiekkel kórusban heherészhessen a vén kecskének. (A szakma nagy öregje nem felejt el meghívni opponensnek számtalan doktori disszertációi egyikére.) Mire bejött a terembe, én már a rögtönzött bevezetőmet dadogtam. A félhomályban jól ki lehetett venni vörösbe borult taraját. Ekkor a német előadó megbotlott a diavetítő drótjában, és kitört a káosz.

Hazaérve hetekig került, csak mostanában enyhült meg irányomban egy kicsit. Bedugta az ujját a konnektorba, és nagyon megrázta az áram. (Nem a munkában, hanem otthon, takarítás közben. Nagyon pedáns ember, lehetséges, hogy azt is ki akarta törölni.) Azóta mintha megváltozott volna. Szinte mondhatnám, hogy rendesebb lett.

Meg kell szakítanom az emlékirataimat, mert valami kapirgálásfélét hallok. Az „Emeritusz”, az érdemes tanár, áll az ajtóban. Mint mindig, most is kifogástalan öltözetben feszít: sötétkék zakó, szürke nadrág, hófehér ing, hozzá csokornyakkendő. Agnetát, középkorú kolléganőnket keresi, akivel löncs után kávézni szokott. Ma csütörtök van, a vendéglőben hagyományosan borsóleves volt, utána palacsinta vörösfonya lekvárral és tejszínhabbal. Ezt még egy akadémiai tag sem hagyhatja ki. Agneta valahol időzik, amíg megjön, hellyel kínálom. Ratti felriad, minden erejével próbálja nyitva tartani a szemét.

Emeritusz már akkor nyugdíjas volt, amikor ide érkeztem. Maholnap tölti a nyolcvanat, de még mindig fiatalosan mozog. Néhanapján átjár az Akadémiáról hozzánk egy kis tereferére. Meghagytak neki egy kis szobát is a folyosó végén. (Kora reggelenként a chilei takarító innen bonyolítja a nemzetközi hívásait.) Nagy tudása, többszörösen kiérdemelt nemzetközi hírneve ellenére megkapóan szerény. Ratti sem csámpázna el, ha tudná, hogy halk szavú beszélgető-partnerünk negyedévszázada mindig elsőnek „tudja meg”, ki kapja a kémiai Dinamit-díjat. Érthető, hogy minden év december tizedike táján megtelik a folyosónk ünneplőbe öltözött

öregemberekkel, akik a milliós díj közelségétől megilletődve teszik tiszteletüket. (Bevallom, hogy korábban magam is ott bámészkodtam a folyosón, azért, hogy néhány szót válthassak a díjazottakkal.)

Sokáig hallgatnám, amit az Uppsalában töltött időkről és kollegáiról mesél. A nevek világszerte használt szakkönyvek fedőlapjáról ismerősek. Sajnos megérkezik Agneta, és elviszi Emerituszt kávézni. Összerakom asztalomra a dolgokat, „mára ennyi elég lesz” sóhajtással kikapcsolom a képernyőt és elhagyom a munka mezejét.

IX. Porsche és picula

17.00-17.15

Mint valami döggeszélyűk gubbasztanak a tévé-monitorok a peron fölött. A menetrend szerint a vonat öt perc múlva érkezik. Az északra tartó vonatok peronján alig lézengünk. Az egyetemi alkalmazottak, laposabb pénztárcájuktól vezettetve, enyhén baloldali érzelműek, és többnyire Stockholm déli felében laknak. Mi beleestünk valami bevándorlási kvótába, és a polgári városnegyed szélén, a demokrácia kedvéért felhúzott lakótelepre kerültünk.

Új országban, új életet kezdve, két fontos dolog foglalkoztatja az embert. Az egyik az, hogy mikor - és főleg hogyan - kap munkát. A másik meg az, hogy mikor jön el már az az éjszaka, amikor nem arról álmodik, hogy otthon van, és minden pontosan olyan, mint amikor elindult. A sok ismerős arc lelket melengető látványától mosolyog álmában. Aztán elbúcsúzik, felül a vonatra és... nem találja az útlevelét. Éjszaka közepén csurom vizesen felriad, felkattintja a lámpát, és megkönnyebbülve hunyorog az IKEA bútorokkal hézagosan berendezett szobában. Nekem fél évig voltak ilyen álmaim. Ismerek valakit, aki több mint tíz éve csinálja ezt. (Neki meg az a legfőbb bánata, hogy reggelként a tundrára esik az első pillantása.)

Óriási a különbség a jelenkor két társadalmi rendszere között. Nem a csomagolásra, az áruk minőségére, nem a Mercedes-Trabant párviadal végső kimenetelére gondolok, hanem a társadalmi viszonyokra. A szocializmusban az állam, azaz a párt vigyázott arra, hogy megtaláld a helyed a nagy zsákban. Ha nem voltál sem párttag, sem pedig az igazgató rokona, nem táplálhattál sok reményt előremenetre. A kapitalizmusban látszólag korlátlanok az egyén érvényesülési lehetőségei, mivel az államnak nem az a szerepe, hogy a körmöd alá nézzen. Helyette a kollegáid vigyáznak arra, ne hogy megelőzd őket az avanszásban. Senkit sem kényszerítenek besúgásra, áskálódásra; megy az magától, mint az ágybaszarás. A magamfajta bevándorlónak irigységmentes volt a fiatalkora, egykori osztálytársaim hasonló anyagi állapotú - azaz szegény családból kerültek ki. Vágyaink valahol a színes fakockáknál, a rozsdás piculáknál és a rongyos focilabdáknál rekedtek meg. A svéd fiatal nyáladzását a csillogó paloták kertjeiben legelésző pónilovak, a kikötők vizén hintázó luxushajók, és a villanegyed utcáin kergetőző Porschék indítják meg.

Az általam elsőnek kipróbált rendszerben a vezető réteg a párttagokból került ki, akik időnként elmentek gyűlésezni, órák teltével, komor tekintettel, összeszorított ajkakkal tértek vissza. Nekünk, közönséges halandóknak nem mondtak - nem is mondhattak - el semmit. Hadd irigyeljük őket, gondoljuk azt, hogy éppen a sorsunk fölött rendelkeztek, és nem a budikból ismételtelt eltűnő vécépapír volt megint napirenden. (Annyira oda voltak a fontoságukkal, hogy - beismerem - volt olyan pillanatom, amikor magam is párttag szerettem volna lenni.)

A szocializmusban mindenkinek meg volt szabva a hatásköre. A skandináv pszeudo-kapitalizmusban nem ennyire szembeötlő az emberek hovatarozása. Az alkotmány biztosítja a szólás-szabadságot, azt gondolsz, azt mondsz, amit akarsz, úgysem törődik vele senki. Magyarul: szarnak a véleményedre. A hatalomra ténylegesen befolyással bíró emberek sem mutatgatják sűrűn magukat, ezért jóformán nincs kire haragudni az alacsony bérek, meg a magas árak miatt. Életünk folyását a Piac szabja meg. A Mumus szerepét a Párt helyett a periodikusan jelentkező gazdasági válsággal bekövetkező munkanélküliség tölti be. Elmondom, hogy miként.

Időnként ránk tör a gazdasági válság, azaz kiderül, hogy a pénz helyett már régesrég számok vannak forgalomban. Ilyenkor pánikszerűen kirúgják a dolgozók tizenöt-húsz százalékát. (Aki képességei tudatában, valamint a szerződésében megkötött feltételek ismeretében visszapofázik, azt vagy kielégítik, vagy holtvágányra teszik, magyarul kiutálják) A károsultaknak hazaküldik a segélyt, mégpedig azzal a feltétellel, hogy többet be ne dugják az orrukat a munkahelyükre. Akik aztán - ahogy az a rendes áldozathoz illik - kapásból feladják a reményt, és nekiállnak keseregni. Legfőképp azért búsulnak, mert a munkahelyi kávézások és löncsolések elmaradtával gyakorlatilag megszűnik a társasági életük. Mindez mínusz a gazdaság nagy mérlegén.

Tudja ezt az Állam is. A földre veti magát, sír-rí, hogy ekkora meg akkora adóssága van. Szóval rájátszik a válságra. (Minden államnak van adóssága. Baj csak akkor van, amikor hitele nincs.) Állítólagos szakemberekkel kiszámoltatja, hogy a ma született csecsemő egy új autó árának megfelelő adóssággal jön világra. Hogy így feléltük a tartalékainkat, meg a lehetőségeinket, meg úgy meg kell szorítsuk a gatyá szarát. A sajtó, rádió, tévé dugig van megrázó sorsokat ecsetelő tudósításokkal. Van aki eladja a nagyobbik motorcsónakját, hogy továbbra is biztosíthassa kutyái vitamindús táplálékát, mások bánatukban inni kezdenek. Pusztítják az Állam által forgalmazott, méregdrága piát. Na, ezzel aztán a mérleg nyelve egy kicsit megrezzen.

Aki megtartotta munkáját, az tenyerét dörzsöli, és hálából - vagy inkább félszből - rátesz még egy lapáttal. Mivel a bérek befagyasztását is halálos csend kíséri, a mérleg nyelve lassan megmozdul, és megállapodik egyensúlyi helyzetében. Az inflációnak elfelejtettek idejében szólni, hogy fékezze magát, úgyhogy időszerűvé válik a fizetésemelés. A munkaadó sajnálkozva mutat az arcukat az üvegfalhoz szorító kintrekedtek tömegére. Magadtól is belátod, pofátlanság ilyenkor nagyobb bért kérned most, amikor annyi, de annyi embernek rosszul megy sora. Talán, ha még jobban dolgoznál...

A mérleg nyelve a skála végéhez tapad a nyereség oldalon, a melósoknak sikerült halálra dolgoznia magát. A munkaadót ez sem zavarja, mert a kinnrekedtek alig várják, hogy üresedjen hely. Állam bácsi térdig jár az adókból befolyt pénzben - az adósságát ekkorra már szigorúan tilos szóba hozni - ezért nagylelkűen megnyitja tehetségtelen, de megbízható alattvalói számára intézményei kapuit. A kirekesztett számára nem a fizetés fontos, csak az, hogy valahol bent legyen a lába. Én is így kaptam munkát.

Ezek után joggal kérdezhetik tőlem, hogy ha annyira világos számomra a helyzet, miért nem szavazok a kommunistákra - vagyis a Balra, ahogy mostanában nevezik magukat? A kíváncsiskodó elégedjen meg azzal, hogy az azóta gyermekbetegségben elhunyt rendszer, nem működőképes. Szép ötlet, szebb nem is lehetne, csak hát... Kavicsokkal, babszemekkel talán menne, de emberekkel nem. (Nem azokkal, akik az első sorban meneteltek.)

Berobog a szerelvény, lezöttyenek egy megüresedett helyre. Elégedett képet vágva nézek ki az ablakon.

X. Térítési kísérlet

17.15-17.30

A centrumban nagy a nyüzsgés. Tejet és kenyeret kéne vennem. Buszom három perc múlva indul, nincs időm bevásárolni. A dúskeblű hölgyekkel díszített címlapokat nézegetem a *Pressbyrának* nevezett trafik kirakatában.

- *Hejszán!* - köszön rám valaki. - Felkapom a fejem. Jóképű fiatalember áll előttem. Nem a szomszéd házból láttam kimenni a minap?

- *Hej!* - Barátságosan rámosolygok. Ilyen sem fordul elő minden nap az emberrel. Ha valaki megszólít az részeg, nagyon öreg, vagy külföldi.

Bemutatkozik. Svennek hívják. Diák, orvosnak készül. Viszonzást várva néz rám. Fogalmam sincs, mit akarhat.

- Arnold - nyújtom a kezem. - Nős, egy gyerek...

- Látásból ismerjük egymást - mondja csillogó fogsorát mutatva. - A szemközti házban lakom.

Akkor nem tévedtem, tényleg szomszédom. Befut a busz, kis időre felfüggesztjük az információcserét. A leghátsó sorban találunk két üres helyet. - Gondoltam, meglátogathatnátok. - Felvont szemöldököm láttán mosolyogva teszi hozzá: - Esténként a lakásomon gyülekeznek a testvérek Bibliaolvasásra. Tartsatok velünk!

Ajkamba harapok. El tud engem valaki képzelni, amint kórusban makogok? Engem, aki a részegeknél jobban csak a vakbuzgó vallásosoktól tartom a távolságot?! (Jó, jó, de az politikai szeminárium volt, és nem Bibliát, hanem újságot olvastunk. Azt sem én, olvastam, hanem a laboránsnő. Cserébe munkaidőben állhatott sorba húsért.) Nagyot nyelek, pókerarcot vágok, udvariasan elhárítom a meghívást.

- Igazán sajnálom, az ilyesmi nem nekem való. - Elnézően mosolyog, hozzászokhatott az ilyen reakcióhoz.

- Mondd, hiszel-e Istenben? - kérdezi.

Nem is gondolkozok, csak kicsúszik a számon. - Mennyi pénzed van a bankban? - Szaporán pislog, nem érti. - Ez is magánügy, meg az is. Nemde?

Sven két megállónyi hallgat, aztán duzzogva kérdezi: - Miért utasítod vissza a lehetőségét annak, hogy megtérj?

Magyarázom a boldogtalannak, hogy semmiféle csoportos tevékenységet nem csípek. Még kiderül, hogy valami disznóság, és egész életemben tagadhatom, hogy valaha is odatartoztam.

- Előbb utóbb megtalálják a *Septuaginta* (gy.k. az első Bibliabizottság) egyik tagjának a levelét, melyben bevallja, hogy mivel nem tudott héberül, a rábízott részt hasból fordította görögre. És mi a biztosítéka annak, hogy Hieronymus ismerte a görög és latin nyelv minden árnyalatát? Az ő fordításában még az egyszarvú is benne volt, de a középkorban kicenzúrázták belőle.

- Nem vagy kissé pesszimista, barátom? - vonja fel a szemöldökét.

- Nem, inkább jól értesült... - vágom rá. - Én is szoktam lapozgatni a Bibliát, de az unalmas részeket átugrom. Ti meg éppen ezeknél a részeknél ragadtok le és rágódtok rajta. - Megérkeztünk, szedelőzködöm. - Értsd meg, nem a hittel van bajom, hanem az eszközökkel. És nem keresem kákán a csomót, hiszen az első ember teremtetését is elfogadom, a másodikét is, de -

fogózz meg - én a harmadik teremtésére vagyok kíváncsi! Na meg arra, hogy orális szex esetén kiűzettünk volna a Paradicsomból?

Alkalmi térítöm köszönni is elfelejt. Pedig lett volna hozzá még néhány kérdésem.

XI. Tehén-rulett

17.30-18.30

- Anyuci telefonált, hogy útban van hazafelé! - közli Kisarnold. Kijön a konyhába, az asztalhoz ül. Két részre osztom a tegnapi maradt főzeléket, berakom a mikróba melegedni. - Göran is telefonált, fél hétkor érte jönnek, és felvesznek a sarkon.

Nem tudom, írtam-e már, hogy nincs autónk. Na tessék, egy (észak)nyugati, akinek nincs autója! Hogy mer az ilyen hazamenni, mihez támaszkodik majd szülővárosa kis utcájában? Talán majd a kapukulesot fogja az ujja körül forgatni? És, hogy még nem is bérel? Na, jobb is, ha az ilyen nem mutatkozik otthon.

Az igazság az, hogy soha nem éreztem az autó hiányát. Amikor a szocializmus kezdett emberibb arcot váltani, eltűntek a Pobedák, ritkultak a Volgák és Moszkvicsok, helyüket Dáciák, Skodák és Trabantok vették át. Nekem egyikből sem jutott. Volt egy ötezres nyerebménybetétkönyvem, de csak nem akarták kihúzni. Pedig nyerhettem volna...

Az Intézetünkért felelős belügyi dolgozó - nem az, aki minden hétfőn végigsétált a folyosón, hogy egy-egy órát töltsön a két aligazgató szobájában, hanem az őt ellenőrző, „titkos” - otthonomban látogatott meg, és többek között azzal kecsegtetett, hogy közreműködésem esetén a szerencsecsillagom is feljön. Merthogy kevesen vannak, és egy kis segítségre volna szükségük. Mivel udvariasan beszélt, félbátlan nem mertem mondani. Elhatározásomban szívósan kitarítottam a hetekig tartó rábeszélő folyamat alatt. Érdekes helyeken találkoztunk: hol a lefüggönyözött, fekete Volgában, hol pedig a főtéri Continentál szálló díszlakosztályában. Kezdő lehetett, elég lett volna, ha megemlíti, hogy egy számmal kisebb spanyolcsizmát húz a lábamra... Szóval nem nagyon erőltette. Egy nap aztán megszűntek a találkáink. Rá vagy két hónapra nyert a kollegám egy Wartburgot!

Nyugaton akárki vehet autót. Legfeljebb nem tudja „eltartani”. Kezdeti anyagi nehézségeinkből kilábolva, telt volna használt autóra, de arra nem, hogy javíttassam. Úgyhogy ezt a fejezetet lezártuk. Helyette felhajtunk néha egy-egy pohár sört a vendéglőben, színházba és hangversenyekre járunk, új könyveket vagy jó CD-lemezeket vásárolunk, szóval olyasmit, amit csak milliomosok engedhetnek meg maguknak. Ha valahová sürgősen el kell jutnunk, akkor taxit hívunk. A Zasszony kiszámította, hogy egy átlag autó rezsijéből, hetente kétszer taxizhatunk a város egyik végéből a másikba.

A múltkor beszéltem egy nagyon gazdag emberrel. Szóba került egy akkoriban bemutatott film. A fejét ingatva azt mondta, hogy ő biza nem jár moziba, mert az drága. Amikor itt letelepedett, sorba vette azokat a dolgokat, amikről le kellett mondania. A listán azóta sem változtatott. Van pénze bőven, de rosszul érezné magát, ha el kellene költenie. (Ezért gürcöljön az ember egy életen át?)

A Zasszony is megérkezik, meglepően jó kedve van. A hűtőszekrényhez lép, rövid habozás után paprikát, uborkát és paradicsomot vesz ki belőle, apróra vágja, sajtot reszel rá, és vágyakozó arckifejezéssel belekóstol. Nem szólok egy szót sem, nálunk demokrácia van: ő nem eszi azt, amit én főzök, én nem eszem azt, amit ő nem főz.

Tíz perc múlva fél hét! Felpörög a cselekmény. - Anyucikám sietek! Kilenckor, vagy legkésőbb fél tízkor itt vagyok! Dehogy megyünk sörözni utána. Akkor sem megyek. Inni kettesben fogunk, behűtöttem egy üveg *Pinot Grist*. Miért?? Csak nem felejtetted el a mai programunkat? Már megijedtem... Lássuk csak: ütő, labdák, cipő... ebben a zsákban minden van, csak tiszta harisnya nincs. Biztos Kisarnold rakta el őket. Nem láttad a harisnyámat, kisfiam? Mindent készen kaptál, azért vagy elkényelmesedve. Bezzeg az én koromban nem volt távirányító. Fel kellett állnom, amikor csatornát akartam váltani. Szörnyű ez a mai fiatalság. Ez a te harisnyád! Nem látod, hogy lyukas? Jé, tényleg az enyém. Na, nem baj. Tanulj, zuhanyozz, feküdj le! Szia, puszi!

Göran fekete Mercedese hangtalanul csúszik a járda széléhez. Ivar szorosan mögéje áll a fémes szürke turbó-Saabjával. (Ha volna autóm, karavánt képezhetnék.) Göran vigyorog, int, hogy szálljak be. - *Tjána!* - Belesüppedek a bőrfotelbe, amikor Göran felgyorsít. A fényszóró csóvjában hópelyhek kavarnak az alkonyatban, nem hagynak nyomot a fekete aszfalton.

- Formában vagy? - fordul felém Göran. - Tudd meg, ha győzünk, akkor meghívlak egy sörre.

Nagylelkűsége meglep, ugyanis sörre én szoktam hívni őket. (Házból, kocsiból és hajóból kettő is van neki, csak kézpénze nincs.) És éppen most jut az eszébe, amikor azt sem tudom, hogy érjek haza idejében? A Zasszony képes elaludni, akkor meg ki tudja, meddig kell várnom. Különben sem biztos, hogy nyerünk, ráérek majd játék közben kigondolni valami kifogást.

Pingpongozni, hosszú téli délutánokon édesanyámtól tanultam, a konyhaasztalon. Osztálytársam az Európa-bajnok Munkás Sport Klub tagja volt. Tőle lestem el a titkokat. És ütöttem napszámban a labdát a falhoz. Fésűvel, vonalzóval, vagy ami éppen kéznél volt. A rákövetkező év tavaszán valami ifjúsági kupát nyertem, kaptam egy táskát, két méter szövetet, és egy pár nylon zoknit. Azért emlékszem erre olyan jól, mert azóta sem nyertem versenyt. Mindig volt valaki, aki jobb volt nálam. Ha meg gyengébb volt, akkor elkönyelműsködtem a dolgot.

A katonaságot végig pingpongoztam. Délután az altisztekkel, este a tisztekkel játszottam. A legnagyobb szám az volt, amikor a faliújságon kirajoltam egy fejnyi kört, és az őrmester akarva-akaratlanul oda ütötte a labdát. A körben állók hasukat fogták neveltükben. A Hadsereg Napján az összes kimenőket érvénytelenítették, hiába várt édesanyám a begipszelt karjával a kapu előtt. Egész éjszaka utazott, abban a reményben, hogy kikérezkedhetem. Nem volt veszítenivalóm. Az ünnepi hangulatot kihasználva, kihívtam a parancsnokot egy mérkőzésre. (Rebesgették, hogy jól játszik, és csak azért nem vesz ütőt a kezébe, mert félti a tekintélyét.) Annyian hallották a kihívást, hogy el kellett fogadnia.

Két labda után mindketten tudtuk, hogyan állunk. Száz szettből százat megnyernék ellene. Csakhogy ez a százegyediknek bizonyult. Pedig röpködtem ám, csapkodtam a lehetetlen labdákat, és bosszankodtam hozzá szaporán. Utolsó, hálóra ütött labdám után fél órával ott sétáltam édesanyámmal a Pece-parti Párizs főutcáján.

Több mint tíz éve annak, hogy beléptem a klubterembe. Kőkorszaki, védekező stílusom feltűnést keltett az ifjúsági játékosok körében, de adogatásaim megnyerték a tetszésüket. Hamarosan minden tizenéves engem utánozva, guggolva suhintott a labdára, hogy az az oldalcsavartól megkergülve pattogjon az asztalon.

- Szívesen látunk szombatunként - mosolygott rám Göran, mert ő volt, aki az ütőjét kölcsönözte. Meghívását a biztonság kedvéért angolul is megismételte. Azóta nem hagytam ki egy edzést sem.

Göran hatvanöt éves, Ivar valamivel fiatalabb, de ő is jóval elmúlt ötven. Ennek ellenére gyermekes pajkossággal játszanak, legyen az asztalitenisz, golf, avagy tenisz. Én sem panaszkodhatok, hiszen ha elgondolom, végigjátszottam az életemet. Nemcsak a labdajátékokra gondolok, hanem úgy általában. Amíg az iskolában, a szünetekben a lányok a krétával a földre rajzolt négyzetekben ugráltak, addig mi, a fiúk, a falnál piculáztunk, vagy göcsöt húztunk. Az utolsó három másnap nem jött iskolába.

Aztán ott volt a gombfoci. Nem volt kabátgomb, ami biztonságban lett volna, hogy a halcsont gallérmerevítőket ne említsem. Volt egy csonka kúp formájú játékosom, bakelitből esztergályozták. Olyan felső sarkokat tudtam vele löni ...

Szegény mai gyerekek, mi mindenből kimaradnak! Ne te kerítésmászás, bújócskázás... Csak a LEGO, a szörnyek a számítógép és a videó. A kamaszkorból kijutva sem lesz vidámabb az életük. Megszerzik a hajtasit, péntek esténként, a koncentrált unalomtól fűtve, fel-alá furikáz-nak valamelyikük Volvojában, miközben a maximumra felhúzott hangerősítóből dübörög a dunka-dunka zene. A vidéki fiatalok legalább döntögethetik a teheneket.

A tehéndöntögetés Amerikából származik, az utóbbi időben terjedt el északon. Az enyhén illuminált fiatalok beülnek egy autóba, elhajtanak egy közeli farmhoz, ahol a sötétség leple alatt a bekerített legelőhöz lopóznak, és a szunyókáló tehenek közül az egyiket felborítják. A következő pillanatban az összes többi tehén bögni kezd, amire előkerül a gazda, olykor sörétes puskával a kezében. Az állatvédők nyugodjanak: a tehennek semmi baja nem esik, minden különösebb gond nélkül feltápáskodik. A ricsaj, az, ami izgalmas!

Az újabban oly népszerű szerencsejátékot, a *tehén-rulettet*, már komoly felnőttek játsszák. Lényegében arról van szó, hogy a tehenet beterelek a bekerített legelőre, melynek a gyepére mésszel, egyenlő nagyságú négyzeteket rajzolnak. Arra lehet fogadni, hogy melyik négyzetbe fog pottyantani. Amíg a Riska téován caplat körbe, addig a fogadóirodáknál áll a „*fetvozsó*”. Amikor pedig a Riskának kidülled a szeme, akkor „*riennéváplű*”. A produkció végeztével a boldog nyertesek beválthatják a sorsjegyeiket. Ártatlan szórakozás unatkozó nyaralóknak, akik ebben találnak vigaszt a zord nyár okozta csalódásukra. Persze, ha közben be nem tiltják. Az állatvédők szerint ugyanis ez a játék ártalmas a nézőknek az állatokhoz való viszonyára. Hát nem mindegy az, hogy a Fortuna eszközét játszó szarvasmarha a nézők szeme láttára, avagy a világtól elfelejtve ejti a lepényét?

XII. Kancsi főrhend

19.00-21.00

Az iskola parkolója üres, beállunk a tornaterem ajtajához legközelebb eső helyre. Az ajtó nyitva, sehol egy lélek. Öltöző után szimatolunk. A folyosó végén megpattintott ajtó nyílásán kihallatszik a celluloid pattogása. Az öltöző jobbra nyílik. Zuhanyozó és *bastu* is van hozzá. Ez utóbbi a szauna svéd neve. Ivar gondosan ellenőrzi, hogy be van-e kapcsolva a fűtés. Újabban spórol az ország, ezért többször előfordult már, hogy kénytelenek voltunk bastuzás nélkül hazamenni.

Értékesebb dolgaimat a sporttáskámba rakom, magammal viszem a terembe. Ivart egyszer meglopták, azóta még a cipőjét magával viszi. A hűvös teremben három asztal, a középsőn vendéglátóink nagyban melegítenek már. Az egyik pacák odalép hozzánk: - *Välkommen!* - Isten hozott! - A másik kettő csak nyomja átlósan a tenyerest. Nem tudnak megatni, a melegítés egy, a meccs az más. Kapunk labdát, még hozzá háromcsillagosat. Amíg Ivar Görannal melegít, addig én a bordásfalon nyújtom magam. Közben figyelem az ellenfeleket. Ősszel, hazai pályán döntetlent játszottunk velük, 5-5 volt az eredmény. (Kilenc egyes, és egy

páros mérkőzés.) Kettőt megnyertem, a harmadikat elvesztettem. Legyőzöm, az a harminchét éves, feltűnően göndör hajú fiatalember - az öregfiúknál 35 év az alsó korhatár - aki éppen látványos pörgetésekkel szórja edzőpartnerét.

Elkészült a sorsolás. Első ellenfelem köpcös kisöreg. Csak nem fogok kikapni tőle?! Egy magas, szikár ellenféllel szemben, a legtöbbször nincs mit keresnem, de az alacsonyabbaknak sem nálam. Ez a meccs sem kivétel. Az első játszmát 21-11-re nyerem, és a második szett közepe táján már öt ponttal vezetek. Kicsit kiengedek, figyelem, mi történik a többi asztalnál. Ivar már befejezte, szomorú tekintete az eredmény helyett beszél. A kisöreg közben neki-veselkedik. Hátra kell lépnem, hogy kivédjem csapásait. Az utolsót egész magas ívben küldöm vissza. Hiába ágaskodik, átpattan fölötte. Komor tekintettel fogunk kezét.

Göran csuromvizesen írja be az eredményt. Ő is nyert, ezzel 2-1-re vezetünk. - Vigyázz! - Int a balkezét bénán lógató, hórihorgas játékos felé. - Az ütője piros felületén nem fog a csavar. Csak ha feketét látsz, akkor pörgess.

A labdák minden erő nélkül, középmagasan settenkednek vissza a légtérbe. Nekirugaszkodom: jó méterrel téveszttem el az asztalt. Óvatosabban duhajkodom, erre bevág a fekete felével. „Piros: óvatosan, mert pehelykönnyű!”, „Fekete: kontrázz!” Csikorgatom a fogamat. Rémálok az ilyen ellenfél. Helyben áll, semmi lábmunka, úgy tartja maga előtt az ütőjét, mint egy serpenyőt. Köd telepszik az agyamra, nem akar felszállni. Vége. Ütős kezével fog kezét. Ő volt a jobb.

Ivar még játszik, jól áll a köpcössel szemben. Göran ellen, a második szettben, már tíz ponttal vezet a göndör hajú. Meg is nyeri a meccset, Göran mosolyogva gratulál. Aztán Ivar beüti az utolsó labdát. Ezzel 3-3-ra alakul az eredmény. Jöhet a páros. Felveszem a melegítőmet, hagyom Ivart és Görant párost játszani. Az első szettet simán veszítik. A göndör felpörgetett labdái komoly gondot okoznak Görannak. A másodikban aztán Ivar kapja a göndörtől, és Göran a sérült kezűtől a labdát. Máris jobban állunk. Nagy csatában, 25-23-ra nyerjük a szettet. Sajnos a harmadikat ugyanennyire elveszítjük. Izgalmamban elfelejtettem tanulmányozni a göndör játékát.

- Csak akkor nyerhetünk, ha mindhárom hátralevő meccset megnyerjük - törölgeti Göran a kopasz fejét. Ezt ő sem gondolhatja komolyan.

A göndör hajú, fiatal titán az asztalnál táncolva vár. Néhány bemelegítő labdát váltunk, aztán türelmetlenül bevág egy tenyerest, szinte füstöl az asztal. Állj meg vándor! Egyelőre még csak melegítünk. Rögtön utána egy puha labdát tálal a háló mellé, mit sem törődve azzal, hogy a bordásfal szinte érinti a hátamat. A melegítésnek ezzel vége. Ökölbe szorított kezét az asztal alá dugja. Jól választok, és már is adogathatok. Úgy látszik azonban, hogy kihültem, semmi sem sikerül. Azt csinál velem, amit akar. El is vesztetem a játszmát.

A második játszmában elsőként ő adogat. Bővíti a repertoárját, és rögtön 1-0 a javára! A meglepetéstől elbámulom magam. De hát ez a saját adogatásom: guggolva, a fül mellől... Kistestvére annak a szervának, amit harminc évvel ezelőtt egy télen, az üres szoba sarkába ütve dolgoztam ki. A falnak ismételten nekipattanó labda csavarját megfigyelve csiszoltam, hogy a lehető legjobb hatást érjem el. Már is jön a második. Az ütőmet az élével fordítom a labda felé, így az érintőlegesen suhan vissza róla. Emberem rajta van, széles mozdulattal pergeti a plafonnak. Nézi az ütőjét, bosszankodik. Még egyszer kipróbálja az adogatást. Most egész röviden, középre, a háló mellé célzok. Alányúl, bekapja az egész csavart. Kár, hogy itt nincs faliújság...

Adogatást változtat. Jól alányesek, erre felpergeti, és máris méterekre vagyok az asztaltól. Szerencsémre a tenyerese felpattan a hálóról, és 3-1 re vezetek. Ha megvan a negyedik, akkor talán... Nincs meg. 3-2 és én adogatok. Rövidet, átlósan keresztbe. Tartom a fonákján a labdát. Nem bírja cérnával, kiront az asztal mellé. Tenyeresére ösztönösen ráborítok, a labda visszaszáll az elhagyott oldalra. Kétségbeesetten igricek vissza. 4-2. Máskor nem fog annyira kimenni...

Tartom a két-három pontos távolságot. A szett végéhez értünk, 20-18-ra vezetek. Adogatok, jól alányesek, de a visszakapott labdát már nem, pedig a mozdulat ugyanaz. Árnyalattal magasabbra emeli. Belépek és egy „kancsi főrhenddel” elküldöm szivarért. (Megnézem az asztal bal oldalát, és az utolsó pillanatban, ernyedt csuklóval, a jobb sarkára ejtek.) Hű, ez jól esett!

- Simán nyertem - int Göran a törülközőbe burkolt köpcös felé. - Te meg próbálj továbbra is így játszani. - Bólintok, szemüvegemre csurog az izzadság. Kimegyek megmosni az ütőt, mert nem fog a ráragadt portól. Ivar nyitja rám az ajtót. - Megnyertem! - Ragyogó képpel emeli magasba a hüvelykujját. - 5-4-re vezetünk! Most már csak rajtad múlik! - Ettől tartottam.

A döntő játszmában fej-fej mellett haladunk. 10-9-re vezet, amikor térfelet cserélünk. Szerencsés labdával egyenlíték, aztán megint ő adogat. Makacs a lelkem, mert megint guggolva szervál. Gyönyörűen fordul az ütőmről a labda, jó tíz centis kilengéssel lebeg át a hálón. Így is eltalálja, igaz, hogy az ütője élével. Csípőre tett kézzel nézi a földet. Jön a második adogatása. Rövidet nyesek belé, átsorog a hálón a labda. 12-10. Belerúg a földön pattogó labdába, és halkan szitkozódik. Elkapom Ivar vigyorgó tekintetét. 14-11-nél hullámvölgy, bekapok egymás után három labdát. Ilyenkor kell törülközni. Alaposan: arc, kéz, szemüveg. - Bocsika! - Tenyeremet a biztonság kedvéért háromszor is az asztalhoz dörzsölöm. Cipőt majd akkor kötök, ha a maradék kettőt is beviszi. Egy frászt viszi be, kiesett az ütemből! 16-14.

Ha valamit utálok, akkor az a 19-16-os vezetés a döntő szettben. Két pontra a boldogságtól. Ilyenkor szokott előjönni a gumikönyök. A vesztesre álló meg mintha megtáltosodna csapattársai lelkes kurjongatásától. Most is ez történik. 19-19. Cipőkötés, törülközés. Szembenézés. Vajon tud még összpontosítani? Akkor most kap egy eredeti adogatást. Egy hazait. Ebben van oldalcsavar és pörgetés is. Nyissz, gyorsan ki oldalra. És páng! 20-19. Meccslabda.

Hosszasan kivárok. Késő van, a Zasszony már lefeküdt. Hiába hűtöttem be a bort. Akkor legalább a mérkőzést nyerjem meg. Az asztal fényes az izzadságceppektől. Töröljük csak meg. Teljesen szabályos. Göran Ivarral sugdolózik, nem mernek rám nézni. A törülközőt a bordásfalra akasztom. Háromszor, mert mindegyre leesik. Miből vannak ennek az idegei? Miért nem toporzékol? Na, nem baj, hol is hagytuk abba? - Tessék, adogass! - Átdobom a labdát. - Mit? Hogy én adogatok? Aha! Akkor kérem ide...

Rövidet, fonákra. Nincs benne semmi nyesés, vagy oldalcsavar. Csak rövid. Óvatosan lapátolunk, a labdák egyre hosszabbak. Lassan szorít ki, méterekre lehetek az asztaltól, amikor rászánja magát és bevág. Nincs időm gondolkozni, kinyújtott karral rántok egyet a csuklómon. És a drága - kis vagytonba került - Mendokámról visszakerül a labda az asztalra. Egyszer, másodszor... Aztán elcsúszok, és csak annyit látok, hogy a labda a fejem fölé tartott ütőről magas ívben a plafon felé röpül. Ellenfelem vicsorogva vesz lendületet, de csapása elmarad. A halk, üvegreccsenésre emlékeztető hangra Göran felugrik, és indiántáncot jár. Kezet fogok a göndörrel. Ivar és Göran felváltva veregeti a vállamat, arcuk sugárzik az örömtől.

XIII. A svéd szauna

21.00-23.30

- Micsoda nagyszerű érzés! - nyúlik el Ivar a bastu legfelső szintjén. - Nyolcvanöt fok, épp a legjobb hőmérséklet.

- Szóltam nekik, de nincs kedvük. - Göran behúzza maga után az üveglakos faajtót. - Legalább nyugodtan megbeszéljük a meccset.

- Nincs mit beszélni róla - könyököl fel Ivar. - Nyertünk és kész! Az, hogy az utolsó labda éppen csak megnyalta az asztal sarkát, nem von le semmit a győzelmünk értékéből. Inkább azt mondjátok meg, hogy hová megyünk sörözni.

- Fáradt vagyok, holnap sok a munkám... - szólalok meg. - Majd a hétvégén... - Meglepetésemre nem tiltakoznak. Végignyúlok a fapadra terített törülközőkön, és megpróbálom kikapcsolni magam.

Nem mindig szerettem a bastut, sőt, eleinte rosszul is voltam utána. Göran tanított meg, hogy előtte alaposan lezuhanyozzam, majd az alsó padok egyikén üldögéljek, amíg nem érzem, hogy a hajam forró, a szemem száraz, és a fogaim között szűrt forró levegőtől fájnak a fogaim. Langyos vízzel lezuhanyozni, újra bemenni, egy fokkal feljebb ülni, és így tovább. A sarokban pattogó, forró kövekre hosszú nyelű merőkanállal időnként kevés, fenyőillatú vizet lehet önteni, amire másodperceken belül forró gőz lep el. A gőz felülről jön, hatása szinte leírhatatlan. Valahogy egy kíméletes forrázáshoz, avagy megfordított hidegrázáshoz tudnám hasonlítani.

Az egyik téli napon a közeli uszodában bastuztam, hallgattam az öregek süket dumáját a szőnyegákról, meg az elmúlt golfszezonról, amikor egy csokoládébarna bőrű, újsvéd lépett be. Helyet szorítottunk neki, mosolyogva hajlongott. Üldögéltünk, izzadtunk kegyetlenül. Emberünknek melege lehetett, mert hirtelen felpattant, és még mielőtt valaki megszólalhatott volna, a sarokban levő teli vödör vizet a felhevült kövekre zúdította. Méghogy a nyolcvanévesek nem tudnak három méteresekeket ugrani! Másodperc alatt kiürült a bastu, egy emberként lökdösődtünk a zuhanyok alatt.

Ebből elegendem van, felfőtt az agyam. Kivánszorgom, megeresztem a jó forróra kevert vizet. Természetesen úgy lenne stílszerű, ha most kirohannék a hideg éjszakába, és halálmegvető bátorsággal a jéghideg tó (tenger vagy medence) vizébe vetném gőzölgő testemet. Persze óvatosan, nem úgy, mint az az újságban meginterjúvolt boldogtalan, aki a sötétben nem vette észre a javításra váró medence köré húzott kerítést, és fejest ugrott a csupasz betonra. Maga az a tény, hogy túlélte, igazolja a bastu testépítő hatását.

Szótlanul gurulunk hazafelé. Ivar mellénk húz, búcsút int, és letér balra. Az utakon gyér a forgalom, a hóhullás is megállt már. Göran egyre gyakrabban néz a visszapillantó tükörbe. - Nem szeretem, ha túl közel jönnek hozzám - morogja. Lassít, de a másik csak nem akar előzni. Rálép a gázra, az meg csak ragad hozzánk. - Majd csak lemaradsz! - morogja, és elkezd a kormányt jobbra-balra rángatni. A szabályos követési távolság egyből helyreáll. - Hadd higgye azt, hogy részeg vagyok! - vigyorog rám Göran.

Egészen a kapunkig szállít. Kezet szorítunk, aztán gurul is lefelé a feljárón. Zanzibár, a szomszéd macskája, komótosan vonul félre az útjából. Seholy egy rohadt kő ebben az országban...

Belépek az előszobába. Csend. Szobánk ajtaja megpattintva, a tévé fénye meg-megbicsaklik az anyósomtól kapott képen. Az ágyhoz lépek, kiveszem a távirányítót a Zasszony kezéből, és betakarom a vállát. Megfordul, haja az arcába hull. Ahogy gondoltam: használhatatlan.

Felgyújtom a konyhában a villanyt, a hűtőszekrény ajtajában ágaskodik a bor. Sóhajtok, helyette dobozos sört veszek ki. Egyenesen kettőt. Az első egyben csúszik le. Elégedetten böffécselek a fürdőszoba tükre előtt, félszemmel figyelem magam, miközben a fogkefére pasztát nyomok. Vonásaim az érett férfiú gondterheltségét mutatják. Csak tudnám, hogy miért! Még egyszer körülnézek mielőtt leoltanám a villanyt, aztán lábujjhegyen belépek a szobába. Besüppedek a karosszékembe, óvatosan skálázok a csatornák között. Folyik a szokásos gyilkolászás. A hatoson a rinocéroszok nemi élete. Jé, mekkora! Reklám. Akkor már inkább a golf. Ballesteros guggolva méri be a lyukat. Amire rászánja magát, én már versenyt horkolok a Zasszonnyal.

XIV. A technikai zseni

23.30-24.30

Pillanatig azt hiszem, hogy az ébresztőóra cseng, csak aztán jövök rá, hogy már idestova tíz éve a rádióra ébredünk. Feltápáskodom, kibukdácsolok a konyhába. - Tessék? - suttogom rekedt hangon a telefonba. - Igen, aludtam. - Kis szünet után megadóan felsóhajtok. - OK, OK, hozd át. Megértettem... persze... nem kell megköszönnöd.

A szobából ágy recsegése hallatszik, aztán megjelenik a Zasszony. Hunyorog a lámpafényben.

- Csak Sanyi volt. - Felveszem a születésnapomra kapott frottír fürdőköpenyt. - Beleszorult egy szalag ex-anyósa videójába. Óóóó... holnap érkezik Magyarországról, és Sanyi nem szeretné, hogy az anyósa a videóban találja a kölcsön kazettát - magyarázkodom értetlenkedő arckifejezése láttán.

- Aki „technikai zseninek” mondja magát, annak ki kellene szednie azt a *baszorult* kazettát. - Bosszúsan legyint, még egy hatalmasat ásít, aztán visszafordul, behúzza maga után az ajtót.

Új sört pattintok. Most az egyszer joggal fortyant fel epéje, hiszen amióta kicserélte az elemeket apósom távirányítójában, Sanyi tényleg nem bír magával. - Én, aki annak idején egy villanykörtét sem tudtam kicserélni, most csengőket javítok! Egyesek szerint technikai zseni vagyok! - dicsekedett a múltkor.

Ezt apósom szájából hallhatta, aki a két balkezéről híres, de ironikusan viseltetik az amatőrökkel szemben. A kölcsönbe adott, méregdrága mikrofonomat addig erőltette a rádiójába - igaz, hogy a fülhallgató helyére - amíg az be is ment. Végleg. A segítségül hívott Sanyi aztán kirántotta. Ami kijött, az kijött, ami nem, az bent maradt. A *mikrofon* szó száműztetett a családi összejövetelekről.

Az igazság az, hogy Sanyi technika iránti érdeklődése, inkább a beszerzést, mint a barkácsolást érinti. Filmfelvevő, Hifi-torony, videó, fényképezőgépek, rádiók, valamint árleszállítások alkalmával vásárolt haszontalan holmi zsúfolódik lakásában. Amolyan patkányfajta. Aki konyít valamit a kínai asztrológiához, rögtön tudja, mire gondolok: begyűjt mindent, ami értékesebb egy kalap szarnál.

Betegesen ügyel a dolgaira. Kölcsön nem ad semmit, és hozzányúlni sem szabad ahhoz, ami az övé. A nyolcvanas évek elején, vett egy Tesla lemezjátszót, és meghívta az egész galerit egy kerti bulira. Négy szilvafa köré rendőrségi elkerítésre emlékeztető, színes tapadósszalagot húzott, ami mögé csak ő léphetett be lemezcsere céljából. Idegen lemezt sem engedett feltenni a játszójárá.

Csattan a bejárat ajtó, lépések zaja töri meg a skandináv tömbház lépcsőházának síri csendjét. Halk kopogás után, Sanyi sirül be, hóna alatt fekete, lapos doboz. - Itt van! - rakja félve az asztalra. - Egy „romantikus” film van benne.

- Ezért keltettél fel engem? - A videót fél kézzel felemelem, a kanapéra dobom. Sanyi arcán megrándul egy ideg. Hanyag mozdulattal tekerem kifelé a csavarokat, majd egy erőteljes rántással felnyitom a fedőt. Tanakodva nézegetem a belsejét. - Aha!... Hm!... Aha!... - Csavarhúzóval indulót dobolok a transzformátornak kinéző dobozkán.

- Látod, hogy hol akadt be? - hajol közelebb Sanyi.

- Hát, nem valami rózsás a helyzet. - Fontoskodó képet vágok. Bedugom az ujjam, és kifeszítem az ékszíjat. - Hova repült? - nézek körbe.

- Megvan - kerül elő Sanyi az asztal alól. Óvatos mozdulattal nyújtja át a gumikarikát.

- Ez rendben volna - tartom kifeszítve a gumit. - Ha ez elszakadna, akkor lenne igazán nagy baj.

- Nem tehetnéd vissza? - aggodalmaskodik Sanyi. Homlokán izzadságcseppek gyöngyöznek. - Kezdem megsajnálni.

- Sajnos, *nekem* nincs érzékem a műszaki dolgokhoz... - A videóból kinyúló drótot a kezébe nyomom. - Dugd be a csatlakozóba!

Sanyi készségesen engedelmeskedik. Halk surrogás hallatszik, benyúlok egy fényes acélhenger mellé, lenyomok egy kis kart, amire a fehér fogaskerekek engedelmesen bújnak egymásba, és a masina nagy nyögések közepette megszűli a szalagot.

- „Mélyen le a torkodon!” - betűzöm a kazetta címlapján. - Tudod mit? Ez a romantika engem is érdekelt!

- Azt elfelejtheted! - kapja ki a kezemből. - Reggel vissza kell vinnem a kölcsönzőbe. - Szemmel láthatóan megkönnyebbült. Tekintetével simogatja a bántott jószágot. Halkan búcsúzik. Kulcsra zárom utána az előszobaajtót, elrakom a szerszámokat, és bontok még egy sört.

A kábeltévén nagyban tosznak, félrefordított fejjel próbálom azonosítani a koordinátákat. Szerintem cirkuszi artistákból toborozzák a színészeket. Egyetlen rés, lyukacska sem marad kihasználatlanul.

Kikapcsolom a tévét, és átvonszoló magam a hitvesi ágyba. A Zasszony álmában rúg egyet a melegedés céljából a felezővonalon átmerészkedett testrészem irányába. Eltéveszti, és ezzel összesítésben sikeresnek mondható a mai napom. Előszedek egy kedves emléket, és mosolygós álomba ringatom magam.

Epilógus

Március 27-ike, hajnali 4.00, legalábbis a videó órája szerint. Félálomban botorkálok ki a fürdőszobába. - Máskor kevesebb sört iszom - határozom el magamban, mielőtt visszaaludnék.

Még szerencse, hogy reggelre nem fogok emlékezni semmire.

Kutyasziget

Csütörtök

- Mindjárt fél kilenc, és még milyen rohadt sötét van - nyújtózkodik az ablak előtt Arnold. - És hol van még az év legrövidebb nappala? Akkor majd örülhetünk, ha délre megvirrad.

- Amikor szombaton is dolgoztunk, meg mindenféle aktív-vasárnapokkal keserítették az életünket, akkor bizony jól jött volna egy kis nyugalom, még ha sötétben is - kapom fel a fejemet az újságból. - Inkább hozz még egy kis kávé!

- Akkor azt sem tudtam, hogy mi fán terem a depresszió - morogja.

- Ha annyira rosszul érzed magad, elutazhatunk egy hétre valahova, ahol meleg van és süt a nap. - Átveszem a gőzölgő csészét. - Egészen olcsó jegyeket lehet kapni az indulás előtti napokban. Akár holnap is szabadságra mehetek, és ha jól tudom, te is kivehetsz néhány szabadnapot.

- Melyik részben vannak az utazási irodák hirdetései? - hajol le nagyot nyögve Arnold az újságért. - Na lássuk csak... *Last minute, last minute*... Megvan! A Royal Tours utazási iroda november 27-ikén potom 2500 koronáért elrepít Gran Canariára. Két nap múlva! Igaz, nem tudhatod előre, hogy hova kerülsz, és az sem biztos, hogy kétágyas szobában kapunk helyet.

- Szeretném látni azt a nyugati turistát, aki ismeretlenül megosztaná velünk a szobát. - Elmosolyodok a gondolattól. - Jobban irtóznak az idegenektől, mint amennyire a pénzt szeretik. Na és, máshova nincs hely? Én például Máltára szeretnék egyszer elmenni.

- Ott most hideg van - biggyeszi le az ajkát Arnold. - Mit szólnál Gambiához? Két hétre, hármezerért. - Feltápázkodik, a könyvespolchoz megy, lapoz az atlaszban. - Jé, milyen helyes kis ország. Nézd, milyen picuri! A Gambia folyó két oldalán fekszik, kábé negyven kilométer széles, de annál jóval hosszabb. - Hunyorítva becsüli a távolságot. - Olyan két-háromszáz kilométeresre saccolom. - Bekapcsolja a kompjútert. - Megnézem, hátha találok valami érdekeset az Interneten. - Az asztal alá kucorodik, a modemhez vezető drótokat rángatja. Sípólás, gurgulázó zörej.

- *Altavista*... Gambia... - Felteszi a szemüvegét, és közelebb húzza a széket. - Az első cím nem él. Akkor talán a második. Töltődj csak, töltődj! Ráérek. Na, ez az! Gambia Nyugat-Afrikában van... Ez nem újság... Tényleg, nem szélesebb ötven kilométernél, majdnem ötszáz kilométerre nyúlik be Szenegálba. - Aprókat kattint az egérrel. - A vízben vízilovak, és krokodilok nyüzsögnek, a trópusi erdőben kutya-pofájú majmok csüngenek a fákön. Klímája szubtrópusi, talán a legkellemesebb az afrikai országok közül. Télen valami Harmattan fűj, meleg és száraz levegőt hoz a Szaharából, ezért nem esik az eső. Nyáron megfordul a szél és beköszönt a hét hónapig tartó esős szezon.

- Mit ír az országban uralkodó politikai helyzetről? - állítom meg az információözönt.

- Pont azt olvasom - int türelemre Arnold. - Itt van mindjárt egy hivatalos közlemény. Nocsak, nocsak: amnesztia? Akkor itt nemrég nagy atrocitásoknak kellett történniük. - Időnkét kurta „ahá”-kat hallat. - Két évvel ezelőtt valamiféle puccs volt, a britek hanyatt-homlok elmene-kültek, csak a svédeknek maradt egy szállodájuk, valószínűleg drótkerítéssel körülvéve. Gyakorlatilag még az utcára sem tanácsos kimenni. Aztán itt van a betegségek listája: malária, dizentéria, tífusz, meningitisz, sárgaláz, álomkór. Brr... és ezekhez védőoltás is kötelező. - Tudod mit? Felejtjük el Gambiát...

- Maradnak a Kanári szigetek - vonom le a következtetést. - Tegnap 25 fok volt Las Palmas-ban. Huszonöt fok számomra bőven elegendő. És Spanyolország, nem pedig valami diktatúra vagy banánköztársaság.

- Akkor megbeszéltük! - szól felvidulva Arnold. Kikapcsolja a számítógépet, összehajtja az újságot és belerakja a táskájába. Kászálódok én is, mert nem jó ómen elkészni a munkából pont aznap, amikor szabadságot kér az ember.

Arnold ebédszünetben telefonál, az üzenetrögzítőmnek morog valamit arról, hogy el van intézve, holnapután reggel tízkor utazunk, vegyek ki egy hét szabadságot és, hogy reméli nem felejtettem el, hogy este jönnek Gáborék. Semmit sem kell vásárolnom, van minden otthon. Legfeljebb fagylaltot vacsora utánra. Vanília és csoki jó lesz?

*

Gáborékkal tíz évvel ezelőtt ismerkedtünk meg az *Arninge Centrumban*, Stockholm északi külvárosának olcsó vásárlóközpontjában. Akkoriban még felkapta az ember a fejét a magyar szóra. Nagyon rendes emberek, rengeteget segítettek tanácsaikkal. Hetekkel ezelőtt meg-egyeztünk abban, hogy eljönnek hozzánk. Ezt most már késő lenne visszamondani.

Ez is egyike azoknak a rossz szokásoknak, amelyeket a bennszülöttektől vettünk át. A „Mikor tudnátok eljönni hozzánk?” kérdésre automatikusan előkapjuk kis naptárunkat, lapozgatunk benne, aztán megegyezünk az időpontban. „Három hét múlva? Pénteken megfelel? Nekünk jó. Akkor a negyvennyolcadik hét péntekén, 28-ikán este hétkor.” Pontban hétkor, de ezt nem kell hozzátenni.

Kisarnold első osztályos volt, amikor speciális képeslapon meghívás kapott az egyik osztálytársa születésnapjára. Arnold felhívta a családot, megköszönte a meghívást, kinézte a térképen hol laknak, a megadott nap megadott órájában kézen fogta Kisarnoldot, és elsétált a megadott címre. Az utca kihalt volt. A ház előtt két pislákoló mécses, és a kapufélfákra aggatott színes lufik jelezték, hogy itt buli lesz, de az ablakokban világító lámpák mögött semmi mozgást nem észleltek a gyéren világított szobákban. Egyáltalán nem úgy nézett ki, mintha valaki otthon lett volna. Hacsak nem a padlón kúszva közlekedtek.

Arnold elővette az összehajtott meghívót, figyelmesen tanulmányozta, majd az órájára nézett. A meghívóra hat óra volt nyomtatva, az órája pedig egy perc múlva hatot mutatott. Mint egy rakás szerencsétlenség, tanácstalanul álldogáltak a villanyfa alatt.

Hirtelen motorzúgás ütötte meg a fülüket. Az utca mindkét vége kivilágosodott, az egymás után beforduló autók fényszórói sorban megvilágították a gondosan nyírt gyept határoló, térdig érő kerítést. Ajtók csapódtak, a motorzúgásba gyermekhangok keveredtek. Arnoldék kaptak az alkalmon, és elvegyültek a bejáratú ajtóhoz vezető lépcsőket megmászó ünneplők között. Az ablakokban fény gyúlt, kitárult az ajtó, parolázás, búcsú a csivitelő csemetéktől, aztán ajtók csapódtak, motorburrogás, és Arnold egyedül maradt a kihalt utcán. Megcsóválta a fejét és hazaballagott. Három óra múlva felállt a televízió elől, és elment megismételni a ceremóniát.

Tapasztalatból mondom, hogy nagyon praktikus szokás. Ha az egész napi készülődés után kevéssel a megbeszélt idő előtt rádjön a fürdőszobázás, nem kell lélegzetviesszafojtva fülelned, hogy mikor szólal meg a csengő, és szakítja félbe a jól megérdemelt megkönnyebbülést.

A főnök nem lelkesedett különösebben azért, hogy egy hétre elutazok, de hát nem azért főnök, hogy kimutassa az érzelmeit. Közben eszembe jut, hogy valamire való szoknyám sincs - azaz van, csak azokat már meguntam. És a múltkor láttam a legelegánsabb belvárosi nagyáruházban, az NK-ban, egy olyan, de olyan csinosat. Nagyon drága, már egy jó ideje várom,

hogy - Arnold szavajárása szerint - „megdögöljön”. (Ugyanis Svédországban a fele-árat rikító-vörös „*Halva Pris*” címkékkel jelölik, ahol a *pris* az árat, a *halva* meg a felet jelenti.)

Munka után egyenesen az NK-ba megyek. Sajnos a szoknya még él, és én nem tudok ellenállni a csábításnak. De a pipereosztályon tényleg kimúltak az áruk, úgyhogy sikerül valamelyest helyre billentenem a vásárlási mérleget. Istenesen felpakolva érkezem haza.

- Mit vettél már megint? - morogja Arnold, anélkül, hogy levonná a tekintetét a kályhán rotyogó edényekről. - Mindjárt itt vannak Gáborék, és még a felével sem vagyok kész. Na tessék! - Kezembe nyomja a villát. - Kavargasd a pörköltöt, amíg ajtót nyitok.

- Szóval itt vagy! - nyomul be Gábor a konyhába. - Arnold szerint megszőktél, mert nem bírtad a konyhamunkát. - Csattanós puszt nyom az arcomra.

- Csókollak drágám - forgatja a szemeit Klári. - Mondja Arnold, hogy utaztok Gran Canariára. Csak nem utolsó pillanatban vett jeggyel mentek? - Tétova bólintásomra a szája elé emeli a kezét. - Hátha többágyas szobába kerültök, és a fürdő a folyosó végén van, vagy ilyesmi?

- Én voltam egyszer egy ilyen úton - csóválja a fejét Gábor. - Egy norvég olajmunkással kerültem össze. Egészen kellemetlen tudott lenni, amikor nem volt berúgva. Szerencsére ez ritkán fordult elő. Ennek ellenére irigyellek - sóhajt nagyot. - Nekünk csak a Szolárium szigetekre telik az idén. Sokba került a nyári házunk renoválása. Hanem, hagyd már abba a sürgés-forgást - szól Arnoldra. - Nem azért jöttünk, hogy halálra dolgozzátok magatokat. Inkább nézd meg, mit hoztunk neked!

- Igazán nagyon kedvesek vagytok. - Arnold kezében forgatja a lapos csomagot. - Annyit már sejtek, hogy egy CD van benne. - Ügyetlenül nekifog lehámozni a Happy Birthday-mintás csomagolópapírt a műanyag dobozról. Arcán kis késéssel terjed szét az öröm. - Jé, madárdalok Svédországból! Hát ez igazán prima dolog!

Úgy látszik, hogy Gáborék is átvették azt a svéd szokást, hogy az ajándéknak drágának és haszontalannak kell lennie. Bele is betegednének, ha utólag kiderülne, hogy valami funkcionálist ajándékoztak.

- Komplett hangenciklopédia. Háttérzajnak kitűnő, nekem is megvan otthon. Tedd fel! - int Gábor a HIFI-torony felé.

Arnold készségesen nyomogatja a gombokat. Halk csiripelés jelzi, hogy sikerrel járt.

- Mintha a természet ölen ülnénk - terpeszkedik el Gábor. - Gondoltatok-e valaha arra, hogy micsoda energiába kerül abból a picurka testből ezt a csodálatos hangot kipróbálni? - Nem gondoltunk rá. - Minél cifrább a nóta, annál jobban berzenkedik a hölgyek pihéje. Darwin a megmondhatója, hogy mekkora szerepe van a madárdalnak a szaporodás és kiválasztás folyamatában.

- A múltkor ugyancsak kedvem támadt kivenni a vadászengedélyt - komorodik el Arnold. - Egy kis bestia minden reggel négykor hirdette a teraszunk korlátján első osztályú génjeit.

- Ha nem tetszik, akkor becserélheted valami másra - bök a papírhalmom fekvő számla felé Gábor. - Volt ott egy másik lemez is. A kihalással fenyegetett hangok gyűjteménye. Hangok, amelyek ötven-száz év múlva menthetetlenül feledésbe merülnek, pótolhatatlan veszteséget okozva a fiatalságukat siratóknak! Olyasmi, mint a spirálrugós ág ritmikus nyekergése, az istállóajtó nyikorgása vagy az írógép kattogása.

- Hát a „Forrasztani, reperálnivaló!”-ra emlékeztek-e? - kapja fel a fejét Arnold. - A legtöbb házaló fazekast Gábornak hívták és a Nyárád mentéről jött. - Hangja egy pillanatra elbizonytalanodik, igyekszik nem Gáborra nézni, aztán mintha semmi sem történt volna, folytatja. - Teli torokból üvöltve járták az utcákat, és nagy, koszos zsákokat cipeltek a hátukon.

Nagymamám mindig azzal ijesztgetett, hogy rossz gyerekeket visznek a zsákukban. - A gyertya lángjába bámul. A hangszórókból halk pityegés hallatszik.

- Meggyorsult az élet, mondhatni történelmi idöket élünk - forgatja a kezében a poharát Gábor. - Ezért is lenne érdemes elgondolkozni idejében azon, hogy vajon mit fog a jövő embere a múzeumban nézni? A legjobb lenne folyamatosan dokumentálni a mindennapi életet, még mielőtt egyes használati tárgyaink nyomtalanul eltűnnek az idő süllyesztőjében.

- Jó, hogy szóba került a múzeum! - kap a fejéhez Arnold. - Olvastátok, hogy a kondom saját múzeumot kapott? Állítólag több mint 1300 tárgyat állítanak ki. Az első kondomot egy olasz anatómiaprofesszor készítette vászonból, még 1564-ben.

- Azóta már a folyékony latex kondomot is feltalálták - legyint Gábor. - Pemzivel kell felfesteni, és tíz perc múlva kész van a testre szabott esőköpeny. Hajszárítóval öt perc alatt. Előjátéknak nem is lehet rossz.

- Ilyenek vagytok ti férfiak! Akármiről legyen szó, ti mindig „oda” lyukadtok ki - kacag Klári. - Tényleg, vajon hová lett az a rengeteg úttörőnyakkendő, amit állandóan kellett vasalni?

- Hát a Janka néni muffja, vagy a Jóska bácsi kalucsnija? - szólok közbe. - A varázsszemes rádió, a tekercses magnó...

- ... a köpöcsésze az állomási váróterem sarkában... - Arnold becsavarja a barackpálinkás üveget. - A számunkra oly kedves ízeket, a hangot, az illatot az emlékeinkben őrizzük. Szegény gyerekek, soha nem tudják meg, hogy milyen fenséges íze van a friss, félbarna kenyérnek, amiért a sarki pékségbe küldött el édesanyám.

- Összefutott a nyál a számban - sóhajt fel Gábor.

Felkászálódunk. Arnold marad, lemezt cserélni.

*

Péntek

A rendőrség épületének a Hiltonéhoz hasonló előcsarnokában, a mahagóni pult mögött két civil ruhás hölgy beszélget az ügyfelekkel. Rajtam kívül még ketten várnak a sorukra. Leülök az egyik fotelbe, gépiesen lapozgatok az újságokban.

Hol vannak azok a régi szép idők, amikor torokban dobogó szívvel léptem be a zord épületbe, hogy alázatosan várakozzam egy fűtetlen teremben, amíg valamelyik csizmás őrmesternek megesett rajtam a szíve? Ha meg túljutottam rajta, akkor újabb izgalmaknak nézhettem elébe. Az azt követő, kéthónapos várásról nem is szólva.

Arnold sem gondolkozhatott sokat, amikor a hatvanas évek derekán elment bejelenteni az egyetem folyosóján kiakasztott, vadonatúj orkánkabátja eltűnését. Az öszülő halántékú őrnagy nem hitt a szemének.

- Miért olyan hosszú a hajad?! - förmedt a kényelmetlenül feszengő Arnoldra. - Azt hiszed, hogy azért mert diák vagy, mindent megengedhetsz magadnak?!

- Már régóta készülök nyiratkozni - törölgette izzadt tenyerét a nadrágjához Arnold. - Valahogy soha nem futotta az időmből. Vizsgák, gyakorlatok, szóval ilyesmik...

Az őrnagy összecsukta az aktatartót, és pedánsan a jobbán levő halmaz tetejére helyezte. - Innen egyenesen a fodráshoz méysz! A kabátodat pedig, ha meglátod valakin, rögtön telefonálj be, és keresd Kovács őrnagyot - szólt a nép vívmányait védő hatóság, az akkorra már a rendőrségi iroda ajtajáig jutott Arnold után.

Arnold a kezdeti ijedség után gyorsan elfelejtette az ügyet. Az egyetemi könyvtár és a város strandja rendőrmentes övezetnek számított. Ezért lepődtünk meg, amikor egy júniusi délután, éppen a vizsgaidőszak kellős közepén, a jog és kémia tanszék közös könyvtárában az őrnagyba futottunk. Arnold haja ugyan már a gallérját érte, de a hazai pályán bátran köszöntötte.

Az őrnagy arcán nyoma sem volt a hivatalos arroganciának. Szemmel láthatóan feszélyezve érezte magát a számára szokatlan környezetben.

- Holnap lesz az első vizsgám - rázott kezét Arnolddal. - Rettenetes érzés, biztosan elvágna.

Ez volt az az időszak, amikor a magasabb rangú tiszteket kötelezték, hogy a jogi egyetemet látogatás nélkül elvégezzék. Ma úgy mondhatnánk, hogy jobb „imidzset” akartak szerezni, lejáratott rendfenntartó közegünknek.

- Kinél? - érdeklődtem. Már csak azért, mert a tanári testület legtöbb tagját édesapám révén ismertem.

- Nagy Andornál - rándult kínos görcsbe az őrnagy arca.

- Az a magas pacák, aki a bal lábára sántít? Az apukád barátja, úgy-e? - fordult hozzám Arnold. - Ne aggódjon, majd szólunk neki. - Megveregette meg a bárgyú mosolyt produkáló őrnagy vállát.

Édesapám rendszerint mindent megtett, amire kértem. Vacsora után karon fogtam, és elsétáltunk Nagy bácsiékhoz. Kint vártam rá, nem időzött sokat.

- El van intézve - mondta. - Tudod, mit kérdezett tőlem Andor? „Mit gondolsz, ki fog jobban félni a vizsgán?”

Már rég elfelejtettem az ügyet, amikor egy délelőtt, a kávézóban elkapott a razzia. Nem segített a miniszoknyám hosszabbra cserélésére tett könnyes ígéret, bekísértek a rendőrségre. Ott addig könyörögtem, amíg az ügyeletes felszólít Kovács őrnagynak. Természetesen azonnal elengedtek. Kovács a biztonság kedvéért még az autóbuzsmegállóiig is elkísért.

Utoljára városunk kieséssel fenyegetett labdarúgó csapatának utolsó hazai mérkőzésén találkoztunk a jó rendőrrel. Arnold, kapcsolatai felhasználásával, közvetlenül a drótkerítéssel elválasztott díszpáholy mellé szerzett jegyet. Tíz perccel a kezdőrúgás előtt mentünk a helyünkre, ahol egy óriási termetű gorilla terpeszkedett. Koszos majóban volt, és napraforgóhéjat köpködött az előtte ülők hátára. - Milyen helyjegy?! - játszotta a felháborodottat. - Az ma nem érvényes! - Csillogó ezüst fogait közszemlére téve röhögött. Arnold egyik lábáról a másikra állt, a környéken ülők zavartan lesütötték a szemüket. Amerre a szem ellátott, minden hely foglalt volt.

- Gyere, menjünk - fogtam meg Arnold kezét. Úgy éreztem magam, mint az Ösztrogén sziget a Tesztoszteron Óceánban. - A szélén biztos van még szabad ülőhely.

- Nicsak, nicsak. Sikerült kicsalni a kisasszonyt? - szólalt meg egy ismerős hang. Tulajdonosa az ingyen belépőért ezredesi egyenruhában feszítő Kovács volt. Áthajolt a korláton, úgy szorongatta a kezem. - Van valami probléma?

- Áh, semmi, csak egy kis félreértés - nézett Arnold a sorok között bukdácsoló vagány után.

A csapaton már nem tudott segíteni Kovács ezredes. A „fiaink” elvesztették a meccset, és kiestünk az első osztályból.

*

Az útlevelem tíz perc alatt elkészül. Nem időzök sokáig a boltokban sem, viszonylag korán érek haza. Arnold már otthon van, a konyhaasztalnál ül, előtte egy halom könyv, prospektus és térkép, azokban lapozgat.

- Tudod-e, hogy honnan ered a Kanári-szigetek elnevezés? - néz rám a szemüvege fölött. - A legkorábbi feljegyzések szerint, már a rómaiak látogatták Atlantisz vízből kiálló csúcsait. Ptolemaiosz és Plinius még *Insulae Fortunatae*, azaz Szerencsés-szigetek néven említette. Mivel a partraszálláskor rengeteg, nagy kutyával - latinul *canis* - találkoztak, ezek után nevezték el aztán Kanári-szigeteknek.

- Nekem mindegy, hogy miről kapta a nevét, inkább hozd le a padlásról a bőröndöket és segíts csomagolni.

- Kapták a nevüket, nem „kapta” - javít ki Arnold. Feláll, leakasztja a szegről a padláskulcsot. - Hét szigetből áll: Tenerife, Fuerteventura, Gran Canaria, Lanzarote, La Palma, La Gomera és El Hierro. A mi szigetünket, a legszebbet, Gran Canariát az „Örök Tavasz” szigetének is szokták nevezni.

Időbe telik, amíg rendet teremtek az asztalon. Arnold két bőrönddel tér vissza, kitárja a szekrényajtót, rakosgatja a ruháit. Minden napra fehérnemű, három nadrág, amiből kettő rövid, pulóverek, cipők, papucs. És még ő mondja, hogy nekem van sok csomagom!

Korán fekszünk. Arnold felkattintja az olvasólámpát, és részleteket olvas fel az útikönyvből.

- A Tenerife partja közelében horgonyzó hajó árbocán spanyol zászló lobog. - Az egyik hajóról csónakot eresztenek le, amely kisvártatva megfeneklik a partmenti sekély vízben. A hosszú tengeri úttól fáradt partraszállókat maga a mencey, azaz a guancsók királya, fogadja, és vendégszeretetének jeléül meghívja őket a házába. Útközben kecskéiket és juhaikat legeltető pásztorokkal találkozunk, akik mély tisztelettel üdvözlik a menceyt és a kíséretében levő vendégeket. A kanyargós ösvény mind magasabbra és magasabbra vezet, néhol mély szakadékok keresztezik. A látogatók kénytelenek elfogadni a feléjük nyújtott rudakat, és megpróbálják ellesni a guancsók rúdugrásra emlékeztető technikáját, amellyel könnyedén szökdecselnek szikláról sziklára. A kutyaugatásra elősereglő szöke, kékszemű bennszülöttek kíváncsian veszik szemügyre a cifra egyenruhában feszítő, fáradt idegeneket. Az egyik kiálló sziklán lantjába csap a szolgálatos bárd: Éljen a király ... Pling, plang ... Éljen a hős *mencey*... Pling, plang... Az agyagedényben feltálat, kiadós vacsora után porózus lávába váj, fával kibélelt odúban vetnek ágyat a vendégeknek...

- Sok van még hátra? - fordulok a másik oldalamra.

- Ne aludj el, most jön az érdekes rész. Másnap reggel körbevezetik az idegeneket a családi kriptákban, és megmutatják nekik az őseik kecskebőrbe csomagolt múmiáit, a *xaxok*at. Végezetül megpakolják őket friss zöldséggel, kecskehússal és sokáig integetnek a távolodó hajónak, amíg az el nem tűnik a láthatáron. - Arnold lapoz. - Akkor még nem sejtették, hogy azok hamarosan hódító szándékkal fognak visszatérni. A fából készült „játékfegyverekkel” nem lehetett huzamosabb ideig megvédeni a szigeteket: a naivitással és magas erkölcsi normákkal jellemezhető guancsók áldozatul estek az acélt ügyesen forgató hidalgók kíméletlen, hódító törekvéseinek. Az utolsó ellenállók a hegyekbe menekültek. Jól tudták, hogy ha foglyul esnek, rabszolgaként elérvezetik őket. Sarokba szorítva „*Vacaguare!*” (Meg akarok halni!) kiáltással vetették le magukat a sziklákról.

- Körülbelül ennyi, amit ma tudunk a guancsókról - csukja be a könyvet Arnold. - Számomra rejtély, hogy dacára annak, hogy minden oldalról víz vette körül őket, mégsem ismerték a hajózást, nem tudtak vitorlázni. Miért viselkedtek közönyösen a környezetükkel szemben?

*

Szombat

Hatkor megszólal a rádió. Félálomban hallgatom a híreket. A legérdekesebb belefűl az automata kávéfőző hörgésébe. Pííp-pííp-píííp... Figyelmeztet az ébresztőóra. Arnold kitámolyog a fürdőbe, az elektronikus hangorgiába csobogás vegyűl.

Arnold még egyszer ellenőrzi a jegyeket, az útlevelet, a bankkártyát, a tegnap délelőtt beváltott valutát. Aztán elmosogatja a reggelinél összegyűlt tányérokat, és kiviszi a szemetet.

A taxi pontban fél kilenckor érkezik. Arnold a vezető mellé ül, válltáskáját az ölébe veszi, metodikusan matat benne. Még egyszer ellenőrzi a jegyeket, az útleveleket, a bankkártyát és a valutát. Nem értem az aggodalmát. Sürgős esetben Arlandán - a stockholmi nemzetközi repülőtéren - a rendőrség egy óra alatt kiállítja az útlevelet. Azért vannak, hogy segítsenek a feledékeny polgáron. A jegyek sem feltétlenül szükségesek, elég ha az utas bemondja a nevét, és a kisasszony újat nyomtat.

Első repülőutam Moszkvába vezetett. Két órás repülés után landoltunk a Seremetyevó reptéren. A kiskatona fél percig egyeztetette az útlevelemben a képemet az eredetivel, majd megkérdezte, hogy hova szándékozok menni. - Moszkvába - feleltem. - Hová máshová? - Rábólintott, és szépen beírta kézzel, hogy „Mockba”. Három nap múlva, amikor hirtelen ötlettől sugalltatva Leningrádba akartam utazni, a szálloda utazási irodájában vállvonogatva közölték, hogy oda nem adhatnak jegyet, mert nem szerepel az úticéljaim között. (Még nagyobb volt a meglepetésem, amikor a vasútállomás jegyirodájában a vonatra sem adtak jegyet. Pedig az útleveletem nem is mutattam nekik!)

Valami félreértés következtében senki sem várt a repülőtéren, így saját fejünk után menve jutottunk be a központba. Leintettünk egy taxit és az Akadémia, vagy valami hasonló nevű szállóhoz vitettük magunkat. Bejelentkeztünk, megkaptuk a szobánkat, emlékszem az ötödik emeleten volt. A folyosó végén színes televíziót lehetett nézni, a közepe táján pedig volt egy nyitott helyiség, a szolgálatos besúgó, a *dezsurnaja* szobája, akinek a szamovárjából éjjelnappal lehetett forró vizet csapolni.

Délután elmentünk várost nézni. A novemberi félhomályban rosszul öltözött, lehajtott fejű emberek csoszogtak az esőáztatta utcákon. A mozikban kizárólag szovjet filmeket vetítettek, a könyvesboltok kirakataiban csak szovjet írók könyvei voltak. Az élelmiszerboltokban a pulton óriási tömbökben állt a vaj és a sajt. Szalámi is volt, tetragonális pakolásban tej, valamint kéknyakú, csupasz csirkék. - Hogy lehet így élni? Egyfajta sajt, egyfajta szalámi!? - kérdeztem suttogva a főnökömtől, miután kétszer is körülnéztem. - Ne felejtsd, hogy ők több mint hatvan éve építik a szocializmust - felelte ugyancsak suttogva. - Mi meg még csak harminc éve. (Az igazsághoz tartozik, hogy egy évre rá eltűnt az élelmiszer a mi polcainkról is, és az azt követő Aranykorszak éveiben szívesen kiegészítettünk volna valamiféle sajtban!)

Becsekkelünk. Nincs időnk sokáig bámészkodni a vámmentes boltban, mert már hívnak is a kapuhoz; betessékelnek a rikító sárga, hatalmas gépbe. Kétoldalt három-három ülés, középen négy, két keskeny folyosó választja el őket. A jobb oldali sorban az ablak mellé ülök, Arnold mellém, a középre. Az előtte levő szék támlájába dugott brosúrák között turkál. - Brroáááhhh! - Kacsint, aztán visszarakja a papírzacskót a helyére. Tőlünk balra két irtózatosan kövér nő ül, közöttük egy aszott öregasszony. Remélhetőleg gumiból van a hólyagjuk, mert a klotyóba nem férnek be.

Hiába csatoltuk be az öveinket, a hangszóróban a kellemes férfihang arról értesít, hogy indulás előtt le kell olvasztani a gépünk szárnyairól azt a tíz centis jeges havat, ami az éjszaka rakódott rá. Reméli, hogy hamar elkészülnek. Katt.

Évekkel ezelőtt történt, hogy röviddel a felszállás után hatalmas jégdarab szabadult el a repülőgép szárnyáról és belezuhant a motorba. A pilótának csodával határos módon sikerült hektárnyi fenyves leborotválása után kényszerleszállást véghezvinnie. Egy hónapig tartó ünneplés után aztán bejelentette, hogy többet nem repül. Merthogy ilyen mázlija csak egyszer lehet az életben az embernek. Igaz is, mert ahogy elnézem a fővárosunk melletti tájat, alig lehet találni egy tisztást, amelyből ne ágaskodna ki legalább tucatnyi szikla. Akkor már inkább itt ülünk egy órát, amíg lemosnak. A homályos ablakon keresztül figyeljük, amint egy daruszerű alkotmány emelkedik fölénk, és fűvöcsöveiből sárgásbarna levet spriccel.

Érdekes, nem érzem a felszállást megelőző szokásos szorongást. A heti horoszkópomban semmi sem mutatott arra, hogy aggodalomra lenne okom. A biztonság kedvéért a többi csillagjegyet is átfutottam, ugyebár nem csak mi utazunk. Repülőútról nem volt szó bennük, csak néhány célzásból következtettem a túlélés esélyeire: „Örömhír, hogy végre megszabadulhat némely fölösleges tehertől és várja az arany szabadság... A csillagok kedvező állása szinte szárnyakat ad a Bika-szülötteknek, és úgy érzik majd, hogy szétveti őket az erő... Kedve támadhat meghintáztatni a csónakot, de közben felborulhat ... ezért csak lassan a testtel, vigyázzon az egészségére, mert ön sincs vasból...” vagy az, hogy „az év még néhány váratlan meglepetést tartogat, amit Ön, kedves Vízöntő szívből utál... még egészsége is veszélybe kerülhet, vagy kisebb baleset is érheti.” Amihez aztán a jós sietve hozzáteszi: „A szerencse és a kellő óvatosság megmenti a komolyabb bajtól, emiatt nem kell aggódnia.”

Van egy asztrológia kézikönyvem is, „szakemberek” számára íródott, abban konkrét választ találtam: „Ha a Plútó a második házban foglal helyet, a koncentrálóképeség jó, és ez segítheti leszállni a földre az időnként fellegekben járó egyént.” Ha a Plútótól függ, akkor meg minek izgulnom?

*

Arnold a légitársaság brosrájában lapoz. Az első oldalon levő táblázatból kibogozza, hogy a gépünk csak a három RollsRoyce motorral ellátott Lockheed lehet - nekem valami botrány rémlik a névvel kapcsolatban -, hossza 54 méter, szélessége 47, teherbírása a felszállásnál 195 tonna, és azt is, hogy egyfolytában 5200 kilométert repülhet.

- Ez még semmi! - dugja az orrom elé a füzetecskét. - Az Airbus új, 3XX-ese 76 méter hosszú lesz, és három osztálya 500-600 utast szállít. Ugyanaz *charter*-kivitelben 1000 utast. - Keservesen fintorog, próbálja kinyújtani a lábát.

Végre megmozdulunk, lassan farolunk ki a pályára. A hangszóróban halljuk a pilótát, amint átmegy a kötelező ellenőrzési rutinokon. - „*Arms slides, please*” - dűnnyögi, ami - egy ismerősünktől tudom - olyasmit jelent, hogy „Csukjátok be az ajtókat.” Tiszta szerencse, hogy nem halljuk az egészet. „Joe, nézd már meg, megvan mind a két szárny? Kerekek felfújva? Leszálláskor nagyon döcögtünk. Remélem, hogy most nem felejtetted otthon a térképet!”

Minden eresztékünkben remegünk, aztán a pilóta kiengedi a féket, és döcögve megindulunk. A pálya végénél nem is lassít, hanem a „Személyzet, csücs!” (*Cabin crew take your seats!*) parancs után minden átmenet nélkül a padlóig nyomja a gázpedált. Úgy látszik, be akarja hozni a késést. A szárnyak megnövekszenek, kecses ívben emelkedünk. Egy perc múlva már a felhők fölött vagyunk, hunyorgunk a hetek óta nem látott nap sugaraitól.

Alig halkul el az övek csatjainak kattogása, szekereken italt tolnak be. - Mit parancsolnak? - kérdezi fölénk hajolva a rövidre vágott hajú fiatalember.

- Mennyibe kerül? - kérdez vissza gyanakodva Arnold.

- A 3 decis dobozos sör 15, a kóla 10, a féldecis italok pedig 35 koronába.

- Köszönjük szépen, kibírjuk ital nélkül - rázza meg a fejét Arnold. Meg is hiszem! Las Palmasban, 35 koronányi pesetasért, egy liter vodkát lehet venni.

- Ahogy gondolják - mosolyog erőltetetten a steward. A mellettünk ülő nyugdíjas kinézésű svéd aztán kitesz magáért. A féldecis Gordon Ginhez tonicot, és két decis üvegben vörösbort rendel. Biztonság kedvéért kettőt. Százassal fizet, kevés aprót kap vissza.

A középkorú, enyhén romosodó légikisasszony fülhallgatókat kínál harminc koronáért. Arnold udvarias mosollyal int nemet, a zsebéből előkotorja a sajátját, és felém nyújtja. Bedugom a karfán az egyik lyukba, válogatok a csatornák között. Rock, klasszikus, country, mese. Minimumra állítom a hangerőt, fél füllel az Arnold mellett ülő bácsika monológját hallgatom.

Az öreg talált valami ürügyet a beszélgetésre, éppen a válását meséli. Huszonöt év után jöttek rá arra, hogy nincs mit beszélniük egymással. Van ez így. Lapozok az újságban. A sok reklám között egy cikk, beleolvasok. - „Szerény viselkedéssel Svédországban sokra viheted.” - Ha én ezt tíz évvel ezelőtt olvastam volna! Megnézem a szerző nevét. Egy svéd pszichológus írta, biztosan egyike azoknak, akik a legnagyobb bóknak tartják, ha azt mondják róluk, hogy nem svédes a viselkedésük. De ez még annál is tovább megy. „Képtelenek vagyunk kimutatni az örömet, a vágyat, az érzelmeinket.” Na, ez így igaz, még Arnold is úgy elsvédessedett, hogy újabban erőltetnie kell magát, hogy örüljön a rokonoknak.

A cikkből kiderül, hogy a svéd szívesen utazik külföldre, feltéve, ha ott svédként élhet. Ezért is építettek svéd komfortú falvakat Spanyolországban és Olaszországban. Csak az első világháborút követő években kezdtek körülnézni a világban, de azóta alaposan behozták a lemaradást.

A szerző sorra veszi az átlag északira jellemző tulajdonságokat, mármint a szürke öltözetű, merev, feszes testet, a mozdulatlan csípőt, a kifejezéstelen, elutasító arckifejezést. Elhagyatott test ez, melynek minden porcikája kétségbeesetten jelzi az egyedüllétet, a fáradtságot, a szégyent. Hiába, itt sokan gondolkozzák az életet, helyett, hogy élnék.

Meleg illatok jelzik az ebédidő közeledtét. Lepakcsolom az előttünk levő ülések hátáról a kis asztalkát. Arnold oldaltáskájából félliteres sörösdobozok kerülnek elő. Öt koronáért vette darabját a sarki üzletben. Megpattintja és a parányi asztalka sarkára helyezi. Én is kapok egyet, nagyot húzok belőle. A kerekesszék mellettünk parkol, a fejek fölött nyújtják át az ebédet. Leltározok a tálcán: *pici* tányérban *pici* hús és *pici* körítés, *pici* csészében *picurka* savanyúság. Ha hozzáveszem a rendelkezésre álló *kis* teret, a *kis* késést, meg a kért *kis* türelmet, akkor azt hiszem, mindent elmondtam a „csárterről”.

Belepiszkálok: ízetlen keverék, inkább visszatérek az olvasmányomhoz. - A légzés az élet kereke! Úgy élsz, ahogy lélegzel! - hangzik a verdiktum. - És minél többet lélegzel, annál többet élsz! - Rögtön példákat is hoz rá. - Amikor élvezzük az életet, akkor mélyeket lélegzünk, amikor meg levertek, depresszáltak vagyunk, vagy éppen a pillanatot tagadjuk - ez is olyan újabban használatos kifejezés, mint a „keresi önmagát” - akkor az erőt a kilégzésre összpontosítjuk. A kisgyerek egész testével lélegzik, az öregek alig.

Átnézek a két kövér nő közé préselt nénikére. Szeme hunyva, mellkasa mozdulatlan. Hm, ez tényleg igaz. Vagy csak azért nem mer lélegezni, mert körös-körül az emésztés apró szelei lengedeznek. Az ételes-italos szekerek elzárják az utat, terjedelmes szomszédaink a helyükhöz vannak szögezve. Ülnek és eregetnek.

A bácsika közben szerzett valahonnan egy térképet, és Arnold orra alá dugja. Ujját Kréta fölött tartja. - Legalább tízszer voltam itt. Minden nagyon olcsó. - Aztán Portugáliára mutat. - Itt a lányom volt, és azt mondta, hogy nagyon olcsó az ital. - Májfoltos kezével Arnold orra előtt hadonászik. Arnold rám sandít, szemeiből kétségbeesés sugárzik.

- Még két és fél óra, kibírod - vigasztalom.

Arnold összehajtja a térképet, ceruzát vesz elő, a szélére firkál. - GYALOG JÖVŐK VISSZA! EZ NEM VÁLT EL: ETTŐL MEGSZÖKTEK! - Nem bírom ki komolyan, gyorsan az olvasásba menekülök

„Aki nem tudja megemészteni az életet, az az ételt sem tudja. És ha nehezen tudjuk elviselni az életet, akkor testünk zsírréteggel próbál védekezni. Amikor szomorúan és egyedül vagyunk, akkor ‘vigaszesszünk’.” Ebben is van igazság, ezek itt balra egyáltalán nem szomorúak, falatozás közben nagyokat kacarásznak.

Lassan ötödik órája repülünk, már másodszor járnak körbe a kávéskannákkal, szép lassan a tálcákat is összeszedik. A szomszédaink izgatottan töltik ki a megrendelőlapokat. A legtöbben italt, parfümöt, cigarettát rendelnek a visszaútra. Amikor körülnéznék a Las Palmas-i boltokban, akkor szívják majd a fogukat.

Alattunk ritkulnak a felhők, a hangosbemondó szerint látszania kellene Tenerifének, közepén Spanyolország legmagasabb pontjával, a 3718 méter magas, hóborított Pico de Teidevel, melynek belsejében szunnyadó vulkán 1909 novembere óta semmi jelét sem mutatta annak, hogy ki szeretne törni. Nyújtogatom a nyakam, mindhiába. Aztán feltűnik a mi szigetünk. A nyílt tenger fölött húzunk el a főváros, Las Palmas de Gran Canaria mellett. Meglepően nagynek tűnik, nemhiába Spanyolország nyolcadik városa. A legutóbbi népszámláláskor több mint négyszázezer lakosa volt. Partját sárga homok borítja, kikötőjében az óceánjáró hajók apró játékcsonakoknak tűnnek. Az óceánba nyúló félsziget túlsó partja, a napfényben úszó körív, *Las Canteras*, a négy kilométeres homokstrand. A város mögött emelkednek a fenyegető felhőkbe burkolt, vulkánikus eredetű, kopár sziklák, amelyek közül a *Pozo de Nieves*, a „Hókút”, a sziget legmagasabb pontja. Az útikönyv szerint pontosan 1950 méter.

Bekapcsoljuk az öveket, a gépünk motorjai már nem dolgoznak, vitorlázunk a part mellett, miközben lassan veszítünk a magasságból. Széles ívben kanyarodunk, délről közelítjük meg a Gandó-i repülőteret. Nagyon zökkenve érünk földet, az arcokon mosoly terül szét. A hatóság utazás kifárasztotta az ülőizmainkat, szinte valamennyien állva várjuk a kiszállást.

A lépcső tetején megcsap a meleg szél, hunyorgunk a vakító napsütésben.

Ugyancsak furcsán nézhetünk ki karunkra vetett télikabátunkkal. Az autóbusz vezetője, fehéringes kreol fiú, türelmesen megvárja, amíg beszállunk, aztán simán indít, helyére egy másik csuklós gurul be. Útleveleinkkel senkit sem hatunk meg, a fáradt arcú egyenruhások átnéznék rajtunk. A zöld feliratos kijárat önműködő ajtaja enyhén remeg a sarkában, amikor sorban kivonulunk a váróterembe. Az utazási iroda kék úttörőnyakkendőt viselő képviselője körül nagy a csoportosulás.

- Nehogy valami rossz helyre kerüljünk - aggodalmaskodom.

- Honnan tudjam, mi a jó hely? Las Micsoda itt minden - morogja Arnold és azzal otthagy.

Nem kell sokat várnom rá. - A négyes buszhoz küldtek - int a parkolóban sorakozó, panorámás Mercedesek felé. - Las Palmasba kerültünk, valami Alba vagy Alva nevű szállodába. - Felkapja a bőröndöt. - Jobban örültem volna, ha a sziget déli részére kapunk szállást, de oda már nem volt hely.

A délutáni csúcsforgalomban majdnem egy órát tart az út Las Palmasig. Az utazási iroda képviselője, középkorú, szőke dán hölgy, megmarkolja a mikrofont, Isten-hozottat mond, és belekezd a sziget főbb nevezetességeinek ismertetésébe. A dán nyelv hasonlít a svédre, ennek ellenére ugyancsak hegyezzük a fülünket, hogy értsünk belőle valamit. Figyelmünk fókuszatosan lankad, inkább az elénk táruló tájat nézegetjük.

Az út mentén sorakozó, sűrű, zöld dróthálóval borított paradicsomültetvények befejezetlen barakkokkal, az életüket paradicsomszüretelessel tengető modern rabszolgák lakásaival változnak. (Spanyol sziget ide, spanyol sziget oda, a paradicsomot a banánnal együtt a britek honosították a múlt század folyamán. Nekik köszönhetők az első bankok, a vízvezetékek, valamint a Las Palmas-i kikötő raktárainak kiépítése is.) Könnyen meg lehet, hogy az épületek az adózás miatt félig készek, ugyanis a spanyol törvények szerint csak tervezett magasságban felépített, kivakolt és lefestett házra mérnek ki ingatlanadót.

Az út közvetlenül a tenger mellett fut, a dagály hullámai magasra csapnak a sziklás parton. Baloldalt, a kopár hegyoldalon ízléstelen tömbházak jelzik a szigetek fővárosának, Las Palmas de Gran Canariának határát. A forgalom is lelassul, sofőrünk éktelen túlköléssel serkenti mozgásra, szinte tolja maga előtt a forgalmat, végig a Thomas Milleren, hogy aztán a Jones utcába bekanyarodva az Alva szálloda előtt álljon meg.

A hatemeletes épületet rózsaszínűre festették a legutóbbi tatarozás során. A parányi előcsarnokban egy ping-pong asztal nem férne el. Csengetésünkre megjelenik a szállodás. Természetesen egy kukkot sem ért angolul, ezzel szemben tud egy pár szót svédül. Megkapjuk a kulcsot, az ötödik emeletre szól, és beszállunk a liftbe. Négy személyre van tervezve, de ketten alig férünk el benne. A szobánk mindjárt a lifttel szemben van, nem kell sokáig cipekednünk.

Félrehúzom a vastag függönyt és kilépek a teraszra. A korlát elég alacsony, ezért Arnold, akinek tériszonya van, az ajtóból visszafordul. Egyedül gyönyörködöm a kilátásban, ami a szemközti luxushotel belső udvarából áll. Ha egy kicsit kihajolok, akkor látom, amint a hullámok megtörnek a parttal párhuzamosan húzódó korall- vagy sziklasávon. Az eget felhők borítják, ennek ellenére kellemes meleg van.

Arnold rátelepszik az ablak melletti ágyra, rugóztatja. Vészesen recseg, ezért abbahagyja. Megbontja az ágyat, és megrökönyödve mered a lepedő alól előbukkanó gumiborításra. - Aha, úgy látszik, errefelé eresztenek a kuncaftok!

Végigdől az ágyon, kipróbálja az éjjeliszekrényen álló lámpát. Semmi. A rádió sem működik. A kulcstartónk műanyag lapocskáját kell a bejárat melletti biztosíték-dobozba beledugni, csak akkor van áram! Nagyon ötletes - ha elmész otthonról, nem hagyhatod égve a lámpákat.

A fürdőszoba is megkapja az elismerést, kivéve a klotyót, ami olyan amerikai típusú, amelyben a karimáig áll a víz, és csak örökkévalóságnak tűnő, hosszú másodpercek után csúszik le az örvényben táncoló szottyanat a mindenevő porcelánóriás torkán.

Ideje, hogy megismerkedjünk a környezetünkkel. Arnold fényképezőgépet és spanyol szótárt vesz magához. Pénzt már Stockholmban váltottunk. A sok ezer peseta arányosan elosztva a bőröndben, a sportcipőben, Arnold három zsebében, a táskában és nálam.

Jól megnézzük a szállodánkat, úgy tűnik, nem lesz nehéz megtalálni. Jobbról egy üres telek, balról a SAS irodája, és közvetlen mellette egy Peep Show. A kirakatokban bőrdíszmű, órák, parfümök, és rengeteg elektronika kínálatja magát. Arnold szorgalmasan fordítja a legfontosabb feliratokat. *Se vende* - eladó, *se alquila* - kibérelendő, és a legfontosabb az *Aseos* megkönnyebbülést jelent. Az üzleteken a *Calzados* cipőt ígér, a *Zapatero* susztert, míg a *Bocateria* falatozót.

A második mellékutcában kis élelmiszerboltra, *supermercadora* bukkanunk. A választék nem olyan jaj de nagy, de kenyér, friss sonka meg vaj azért csak akad. Veszünk hozzá Brie sajtot és nagy, ropogós zöld paprikákat. Innivalónak Pepsit és sört, azaz cervezát rakok a kosaramba. A szigeten a csapvíz sóltanított tengervíz. Arnold felkap egy ötliteres műanyag demizsont. Víz van benne, feltehetőleg abból a forrásból, amelyből 1492-ben a Pinta, a Nina és a Santa Maria tartályait töltette meg Kolumbusz, mielőtt elindult volna Indiába.

Sötétedik, pedig csak délután hat óra van. Hiába, az Északi-féltekén vagyunk, tél van itt is! Kis kerülővel térünk vissza a szállodához. A sarok mögül előbukkan a tenger, a hullámok taraja fehérlik a sötétben. A parton vidám társaság hever a homokban, körülöttük üres borosüvegek. Hirtelen megkívánom a fiatalságukat. Megosztozunk egy tábla csokin, aztán belekarolok Arnoldba, és hazaballagunk.

*

Vasárnap

Kilenc óra is elmúlt már amire felébredünk. Az ég felhős, de nem veszélyesen. Legjobb lesz, ha reggelizünk, utána pedig elutazunk a sziget déli csúcsára, Playa del Inglésre, ahol állítólag mindig süt a nap. Arnold vizet melegít a kávéhoz a magunkkal hozott műanyag forralóban. Amíg a fürdőszobában készülődök, addig a reggeli maradékából szendvicseket készít, az üres Pepsis üvegbe ivóvizet tölt. Még egyszer körülnézünk a szobában, aztán becsukjuk magunk mögött az ajtót.

A szállodástól sikerül annyit megtudnunk, hogy a távolsági buszok a San Telmo térről indulnak délre, odáig pedig az 1-es busszal lehet utazni. Kikísér a szálló elé, és széles mozdulatokkal mutogatja, hogy merre menjünk.

Akárhogy is vesszük, tél van, ezért a húszegynéhány fok ellenére a nők harisnyát viselnek, a kisgyerekek pedig sötét színű nagykabátban álldogálnak a pálmafák árnyékában. A sárga busz sem késik sokat. Arnold jegyet vált, darabját 125 pesetasért, majd az első ülésekre telepszünk. Minden kereszteződésnél előrehajol és megkérdezi a sofőrtől:

- San Telmo, Si?

- Si, San Telmo - bólint végre a vezetőnk. A parkosított tér pálmafái mögül előbukkanó házak egyikének a teraszáról kiáltotta ki 1936 június 18-ikán, egy Franco nevezetű katonatiszt a diktatúrát. A tér szélén kis épület, a tengerészek védőszentjének, San Telmonak a temploma. Visszafelé majd benézünk.

A föld alá süllyesztett távolsági buszmegálló bejáratán hatalmas betűkkel az áll, hogy ESTACION DE GUAGUAS, ami a Kanári szigetek nyelvjárásában autóbusz-állomást jelent. (Nem minden spanyolnak jelent a *guagua* autóbuszt, Chilében például kisbabát jelent.) Bérletet váltunk, tíz útra, így sokkal előnyösebb. Amíg a Maspalomas-i világítótornyig, ami egyben a végállomás is, az egyedi jegy 540 pesetasba kerül, addig a tíz útra szóló bérletet potom 3000 pesetasért vesztegetik.

A mi guaguánk, a zöld 30-as, percre pontosan indul. Vasárnap van, a városban alig van forgalom, csak a főútra kijutva szaporodik meg a délre igyekvők száma. Az út a keleti part mellett halad, sofőrünk fentről messzire belátja a forgalmat. Örült spanyol, 120-szal repeszt. Egy percen belül kétszer kerülünk a legbelső sávról a külsőre, attól függően, hogy melyik a gyorsabb. Cikázik, tolja maga előtt a kis Ibizákat.

Az útjelző tábla szerint Jinamar mellett haladunk. Koszos-vörös talaj, repedt oldalú dombok. A Telde-i letérő után balra feltűnik egy ismerős színfolt, az IKEA kék-sárga épülete. Juan Grandéval egyvonalban modern szélérőművek propellerjei forognak. Itt már süt a nap, a tenger fölött pedig egyetlen felhő sincs.

Go-kart pálya mellett robogunk el, éppen verseny folyik, aztán egy kimustrált utasszállító repülőgépet hagyunk el. Biztosan szálloda vagy vendéglő. Vezetőnk hirtelen fékez, betérünk Bahia Felizre. Az út közepén lapos fügekaktuszok között, félig eldőlő kerámia kancsók. (Máshol is láttuk ezt az aszimmetrikus díszítőelemet, úgyhogy feltételeznem kell, hogy a Kanári szigetek ferde kancsó a Pisai kollegájával próbál versenyezni.) A fügekaktusz - *Opuntia*, vagy *Nopalía* valamikor hasznos növény volt, a rajta élő tetű - *cochenila* - szárszárnyatlan nőtényeinek megpörkölt tetemeiből vonták ki a bíort.

Playa de Aguila izléstelen kék-fehér csempés, szerájszerű építményei mellett kapaszkodunk, hogy a dombtetőre érve elénk nyíljon Playa del Inglés napfényben úszó, aransárga homokstrandja.

Kis utcákon evickélünk a parkoló autók között. A harmadik megállónál tovább nem tartjuk érdemesnek utazni.

A megállóban nyakon vág a nap. Szerencsére hosszú ujjú blúzban vagyok, és a lábaimat hosszú, nyári szoknya borítja. Arnold előkeresi a térképet, hunyorogva nézegeti. Kihasznlom az alkalmat, előveszem a csodakenőcsőmet, gondosan bekenem vele a szabadon maradt felületeket, karomat, vállamat, és a lábfejemet. Arnold morogva tűri, hogy őt is bemaszoljam.

Leveszem a cipőmet, élvezem a forró betont. Komótosan baktatunk a sétányon, nézelődünk az újonnan érkezettek kíváncsiságával, betűzgetjük a feliratokat. *Toro grill*, *Kasbah Supermercado* és *Plaza Shopping Center* - áll a megállóval szembeni üzletkomplexus homlokzatán. A tengerpart nincs messze, mozgólépcső visz le a közeli Atlantic Clubtól. A parton vendéglők és bazárok váltogatják egymást. Veszünk egy összecsukható napernyőt az olcsóbb fajtából. Arnold még egy karimás, fehér kalapot is nyom a fejembe. Az allé végén két jóképű fiatalember állja el az utamat, kaparós sorsjegyet kínálnak.

- Mit lehet nyerni? - kérdelem érdeklődve.

- 8000 dollárt, kétheti nyaralást négy személyre, vagy egy videokamerát - hadarják, miközben megpróbálják rám erőltetni a bilétát. Kézbe veszem, nézegetem a kisbetűs részt. Aszondja, hogy csak akkor tudod meg, hogy a három közül melyiket nyerted, miután részt vettél az Airtours Beach Club bemutatóján. Biztosan eladói agymosásról van szó. - *No, thanks!* - húz el a karomnál fogva Arnold. - Azt mondtam, hogy nem kell! *No!* - förmed a legagilisabbnak bizonyuló molesztálóra.

A fiatalemberek nem tángítanak, két csinos hölgy, PROMOTION feliratú trikóban siet a segítségükre. Égre-földre esküdöznek, hogy semmibe sem kerül, hogy csak nyerni lehet rajta.

- Akkor pláne nem kell! - fordít hátat nekik Arnold. - Ki tudja miféle turpisság rejtőzik mögötte - teszi hozzá, szomorkás arckifejezésem láttán. A fiatalok közben egy másik párt ostromolnak. A hófehér lábszárú apuka és a kövér feleség úgy látszott kapott az alkalmon, mert kisvártatva hangos rikoltozással ugrálják körül, gratulálnak nekik, majd begyömöszölik őket a - mintegy varázsütésre előguruló - Mercedesbe. A taxi mellettünk halad el, a nő riadt arcán látszik, hogy nem nagyon érti, hogy mi történik velük.

- Ezek lennének a „Timeshare” árusok? - esik le Arnoldnál a tantusz. - Amikor Kisarnolddal Madeirán voltunk, kaptunk tőlük egy cifra meghívót a Carlton Hotelbe. Ingyen ebéddel, strandolással, és az eladásra szánt lakások meglátogatásával kecsegtettek. El is mentünk, de

amikor kijelentettem, hogy a strand meg az ebéd rendben lenne, de a látogatásról lemondunk, eltépték a meghívót.

- Akkor meg hogy készítetted azokat a képeket, a zöld szőnyeggel borított strandról, a pálmabetűs bárról, és a nyugágyban heverő Kisarnoldról?

- Lehet, hogy mást fejre ejtettek, de nem engem - húzza ki magát Arnold. - Bementem a szállodaigazgatóhoz, és elpanaszoltam a rajtunk esett sérelmet. Nem sokat foglalkozott velünk, hanem utasította az egyik fehéringes tisztviselőt, hogy állítson ki egy szabadjegyet a számunkra. Egész nap a medencében lubickoltunk, napoztunk és szopogattuk a finom üdítőket. Időnként láttuk a többieket, amint csoportosan hajtották őket bungalóról bungalóra.

- Mennyibe kerülhet egy ilyen rész-lakosztály? - furdal a kíváncsiság.

- Úgy emlékszem, hogy körülbelül száz-kétszázezer korona. Ezért a pénzért, az év megadott időszakában, két hétig használhattad a „tulajdonod”. Hozzájön persze a gyepnyírás, a takarítás, a kisebb javítások költsége. Na, meg a repülőjegy oda-vissza. És mégis működik, mert az eladók profik, mély tisztelettel beszélnek, felcsillantják a saját tulajdonú nyári lak utáni vágyakozás beteljesülését. Céljuk minél hamarabb nyélbe ütni a vásárt, azért cipelik, fásasztják a horogra akadtat. Amikor aztán a bepalizott másnap felébred, és elgondolkozik, hogy rengeteg pénzért szinte semmit sem vett, senki sem áll vele szóba. Ráadásul el sem adhatja.

- Ez kész rablás! Ennyi pénzért hússzor-harmincszor mehetsz világkörüli kéjutazásra. És mi van, ha nem veszel semmit? Megkapod a videót, vagy amit nyertél?

- A több órás agymosás után kiderül az, hogy a négy személyre szóló nyaralást nyerted. Természetes, hogy a repülőjegy nincs benne, és mivel nem csoporttal utazol, hanem menetrend-szerű járatra váltasz jegyet, a csárter-út árának a többszörösét kell lepengetned - mondja Arnold. - Egy az ezerhez annak az esélye, hogy kihasználod a nyereményedet.

A homokos strand legalább száz méter széles, amerre a szem ellát nyugágyakon heverő félbarna emberek, nagyrésztük túlsúlyos. A vízparton kellemes szellő fúj, a nedves homok betonkeményre taposva. Bemártom a lábam a sekély vízbe, hideg. Arnold 20 fokra becsüli. Akkor is hideg. Sokan vannak kint, a legtöbbje határozott léptekkel gyalogol. Egy részük északnak, San Augustin magas partja felé, a másik délnek, Maspalomas felé. Dresszben vagy anélkül, papucsban, sportcipőben, öregek, fiatalok, tetőtől-talpig beburkoltak, avagy meztelenek, többé-kevésbé tömött sorokban vonulunk a partszegélyen. Egy férfi mulákkal sántikál. Az egész part egy óriási korszóra hasonlít.

- Most mit csináljuk? - vakarja a fejét Arnold. Beljebb a szárazföld fölött fenyegető felhők tornyosulnak. - Béreljük ki egy olyan ágyat - int a sűrű hálózattal elkerített napozó felé - vagy menjünk és keressünk egy szabad helyet arrébb?

- Tegyük azt, amit a többiek! - Elindulok a parton, Arnold kis töprengés után követ. Talpamat kellemesen csiklandják az apró kavicsok, a szél tépi, ráncigálja a ruhánkat, a hullámok dübörgő zajától lehetetlen beszélgetni. Szótlanul bandukolunk a tömegben. Élvezem a hullámok zúgását, szinte érzem, hogy tisztul a fejem. Ha valaki megkérdezné, hogy most hol szeretnék lenni, akkor azt mondanám, hogy itt. Vagy valamelyik másik tenger partján.

- Itt jó lesz? - riaszt fel Arnold a gondolataimból. Körülnézek, és hirtelen nem tudom, hogy a sivatagba tévedtem-e vagy álmodom. Amerre a szem csak ellát, barnára sült emberek hevernek az emeletes ház nagyságú dűnék tövében, valamennyien tök meztelenül. Arnold kiteríti a lepedőt és felállítja a napernyőt.

Ezek tehát a híres Maspalomas-i dűnék. Alig néhány négyzetkilométeren terülnek el, és se nem énekelnek, mint a Takla Makan sivatagbeli társaik, se nem hallatnak dobpergésre avagy fegyverropogásra emlékeztető hangot, amellyel a dűnék dzsinnje, a Rul csalogatja tévútra a vándort, hanem igazi dűnék, amelyeken még dromedár-szafarit is szoktak rendezni.

Olvastam valahol, hogy egyszer a szafarizók útját keresztező karaván egyik négylábú hölgytagja annyira megtetszett a szolgálatban levő dromedár-fiúnak, hogy hátán egy 74 éves amerikai turistával, azon nyomban meghágta szíve választottját. Mire a hajcsár közbeléphetett volna, a néni túl is volt élete legmeggrázóbb élményén.

Lehet, hogy a dromedár szeme olyan, mint a tenger, szempillái az arcát súrolják, de a lehelete halottakat támaszt fel. Ezt az Irakból származó kollegám mesélte. Makacs, nem tűri az agresszivitást. Mármint a dromedár. Mindezek tudatában nem volt nehéz lemondanom egy esetleges tevegelésről.

Elnyúlok a forró homokon, élvezem a tenger mormogását. Arnold hol a vízben lubickol, hol pedig a dűnéket mássza. A közeli lepedőn fiatalok, egy férfi egyenletes mozdulatokkal simogatja párja hasát, combját. Félő, hogy elkopik. Úgy látszik, olvas gondolatot, mert abbahagyja a smárolást. A csokoládé bőrű habléány feláll, indul a tenger felé, párja követi példáját. Azaz csak követné, mert egyszer csak meggondolja magát és visszahasal a lepedőre. A pillanat töredéke is elég arra, hogy megállapítsam: a szerelmet nehéz leplezni.

Arnold kisebb lavinába burkolva érkezik.

- Min somolyogsz? - Tekintetét a távolodó szépség hátsó fertályára szegezve folytatja. - Még egyszer megmártom magam, aztán mehetünk! - rikkantja és eliramodik.

A nap lemenőben, amikor felszedelőzködünk. A part mentén gyalogolunk Maspalomasig. A zöld 30-asunk a világítótorony tövében vár. Arnold a buszban elbóbiskol, Las Palmasban felébresztem.

Korán fekszünk, nem tudok csak egy oldalt olvasni a magammal hozott ponyvából, leragad a szemem.

*

Hétfő

Az ég felhős, nincs kedvünk strandolni, inkább elmegyünk körülnézni a városban. Nem vagyunk biztosak abban, hogy jó irányban haladunk, ezért néhány tétova lépés után Arnold odafordul az első megbízható kinézésű járókelőhöz:

- *Perdone! Puede decirme donde esta El Corte Inglés?* - érdeklődik a népszerű spanyol nagyáruház fekvése felől.

A hölgy nyelve bepereg, valami olyasmit veszek ki belőle, hogy *a la izquierda*, azaz balra (megnéztem az Arnold könyvében, hogyan írják) *a la derecha*, azaz jobbra.

- *Esta cerca de aqui?* Közel van ide?

- *Si, si* - bólogat a szűk szoknyába préselt interjúalany. Megköszönjük a segítséget, és elindulunk a jelzett irányban. Kétszer is visszanezünk a vállunk fölött, mindkétyszer bátorítóan ösztökél a folytatásra.

Tavaly, Rhodoson kedvem kerekedett vendéglőben vacsorázni, és valami helyi specialitást fogyasztani. Arnoldot nem kellett sokat noszogatni, elindultunk a külváros macskaköves utcáin, abban a hitben, hogy valamelyik sarkon befordulva elénk bukkan egy hangulatos vendéglő, pepita viaszosvászonnal terített asztalokkal. Amikor már harmadszor jutottunk ki a

főutcára, Arnold megunta a céltalan vándorlást, megállított egy nehéz szatyrokat cipelő nénit, és angol-német-országi keveréknyelven megkérdezte, hogy merre van egy vendéglő. - Restaurant. Hám-hám! - utánozta az evés mozdulatait.

A néni a nagyobb nyomtér kedvéért letette a csomagokat, és kiráncigálta Arnoldot az út közepére. Onnan mutatgatott az enyhén lejtős úton a kereszteződés felé. Arnold kiszabadította magát, és sűrű danke-gyenkuju-gráciázások közepette elindultunk a megjelölt irányba. Az első mellékutca sarkán tényleg ott állt egy fényben úszó vendéglő, kapujában egy csapat unatkozó pincérrel. Olyan helynek nézett ki, ahol pénzért szinte semmit sem kap az ember. Összenéztünk, és megállás nélkül folytattuk az utunkat a főutcán. A néni helyeslő karattyolása veszett tiltakozásba csapott át, a nehéz csomagokat felkapva ügetett utánunk. Még jobban kiléptünk, de csak nem akart lemaradni. Betértünk egy mellékutcaba, oda is követett. Futólépésre váltottunk, és csak három sarok után dőltünk neki a lihegve a kerítésnek. Szerencsére éppen egy kis kocsmáé volt, ahol aztán istenesen bezabáltunk.

A Corte Inglist megtalálni ehhez képest gyerekjáték. Az üzlet karácsonyi díszben feszít, a főutca, a Calle Mayor de Lopez két oldalát foglalja el. A bejáratnál szemrevaló egyenruhás lányok, Arnold nem tudja, hogy melyiket bámulja. A mozgólépcsők mellett hamutálakban füstölő csikkek. Igen, szabad a dohányzás.

Férfi és női ruhákban hatalmas választék. A turkáló a hatodik emeleten van, és ha már úgyis itt vagyunk, bóklászok egy kicsit a polcok között. Arnold a fal mellé húzódva, üveges tekintettel kíséri a tevékenységem, és csak időnként ködösíti el tekintetét egy-egy elfojtott ásitás. Egy egészen csinos alkalmi ruhát találok, aztán még egyet, azokkal felfegyverkezve vonulok be a függöny mögé. Nem vagyok teljesen elégedett, de Arnold tekintete nem sejtet jót. Fájó szívvel mondom le a további keresgélésről. Azt hiszem, hogy soha nem tudnám megenni.

Az elegáns, légkondicionált vendéglő félemelettel feljebb van. Elég egy pillantást vetni az étlapra, hogy rájöjjön az ember, hogy kész anyagi csőd lenne itt ebédelni, ezért mértékletesen fogyasztunk. A feketezakós pincér a bejáratnál (entrada) kapott kis talonra írja rá a rendeltetést, és a zöldzakós hozza ki a kávé és a kitöltött és lepecsételt talont, amivel majd a kijáratnál (salida) levő pénztárnál fizetsz. Anélkül talán ki sem engednek.

A kávé Arnoldnak, az ásványvizet pedig elem rakja a zöldzakós pincér. Megvárjuk, amíg el nem tűnik az oszlop mögött, akkor cseréljük ki.

Maya néni is mindig Bandinak hozta ki a meggylikórt, nekem meg félliteres pohárban a limonádét az Akváriumnak becézett törzshelyünkön. Bandi országos bajnok súlyemelő volt, szesz csak nagy ritkán fogyasztott, azt sem nyilvános helyen.

Ösztöndíj előtt ritkán tudtunk valamit is rendelni, de Maya néni mindig rendes volt velünk. Marci volt az egyedüli, aki dolgozott a galeriból, csak neki tellett téstára, azaz alföldiesen, süteményre. - Tehát egy krémes lesz - vette fel a rendeltetést Maya néni, hogy egy tálcán a krémmel, és hét pohár vízzel térjen vissza. - Egészségükre. - Ezt egészen komolyan mondta, hiszen jól tudta, hogy néhány nap múlva vígan fogjuk rendelni a női szeszélyeket meg a gesztenyes talakat. Amikor meg a Continental szálló sarkán jutott eszünkbe, hogy fizetés nélkül mentünk el, valamelyikünk visszafutott a pénzzel. Maya néni mosolyogva fogadta a bocsánatkéréseinket. És a borraivalót...

Fizetünk, nem volt olcsó: a kávé - eszpresso és nem *con leche* (ami a forró tejes változata) - 180, az ásványvíz 175 pesetasba került, és távoztunk. És ha már úgyis itt vagyunk, benézünk az élelmiszerosztályra is. Az alagsorban van, és legalább kétszer akkora, mint a legnagyobb stockholmi áruházé, az Åhlens Cityé.

Mindjárt a bejáratnál préselt húsfélén akad meg a szemem. *Pechuga* áll rajta, és *Pavo Frio*. Arnold előhalássza a zsebszótárt, lapoz, bólogat. - A *pecho* az mell, pedig más testrészre tippeltem volna. A *pavo* biztos páva, a *frio* meg szabadot jelent. - Szabad páva. - Folytatja a keresgélést. - Hm, a *frio* az hideg, fagyasztott. A *pavo* pedig ...khhrm ... pulyka.

Páva, vagy pulyka, szerintem jól néz ki. Ötszáz pesetésért egy fél kilót adnak. Kapunk hozzá egy „El ne felejts!” feliratú mágneses memo-táblát is, filctollal, olyant, amit a hűtőszekrényre lehet erősíteni.

Az ital-részlegen miniszoknyás, fiatal hölgyek kínálják az árut. Arnold kóstol is becsülettel, közben le nem veszi a szemét a nylon harisnyába bújtatott kecses lábakról. Három pohárka után a legcsinosabb eladónál és egy 1985-ös évjáratú *Campillonál* köt ki. *Vino tinto Rioja, Gran Reserva* 1985 áll a címkéjén. A *vino tinto* felirat vörösbort takar, a *Gran Reserva* pedig azt jelenti, hogy palackozás előtt két évig tárolták tölgyfahordóban. Ára 2500 pesetas, ennyiért két liter Gordon Gint lehet venni.

A minőségi borokhoz azóta jött meg a kedvünk, amióta részvettünk egy borkóstolóval egybekötött látogatáson a stockholmi Bor- és Szesztörténeti Múzeumban.

Úgy ötvenen lehettünk, mégis sikerült, jó svéd szokás szerint, tudomást sem venni egymásról. Csodálatos, hogy akármilyen nagy a tömeg, mégsem érnek hozzád. Ha valaki az utcán rálép a sarkadra, akkor annak vagy fekete és göndör a haja, vagy látogató Észak Velencéjében.

A borkészítés technológiája a fáraók idejében alakult ki, de az igazi borkultúrát az ókori görögöknek és rómaiaknak köszönhetjük, akik hadjárataik során, kenyéren, sajton és - igen biza - boron éltek. A technológia sem változott lényegesen azóta, hiszen a Loire völgyében, az ötvenes években még csoportosan járták a szüretelők a csüördögölőst a cuppogó masszában. Arnold elnyomott egy sor ásítást, miközben érdeklődést színlelve meresztette a szemeit a különféle kotyogókat és borlopókat ábrázoló poszterre.

Végre eljött a beígért kóstoló ideje. Hosszú, terített asztalnál foglaltunk helyet. A fehér terítőn három, petróleumlámpa üvegére emlékeztető, szűk szájú pohár, benne az isteni nedű. Kis tányéron sajt szeletek. Szagukból ítélve csoda volt, hogy nem másztak arrébb a tányéron.

Felemeltem jobbról az első poharat, a fény felé tartottam, vizsgáltam a színét. Újbor-e vagy óbor? Szerencsémre a mellettem ülő szemüveges férfi megelőzött a tippelésben. Nem nyert. Aztán lötyögtettünk, szaglásztuk a bukéját, újra lötyögtettünk. - Rágni kell a bort! Azért, hogy a szád minden zegét-zugát bejárja! - kaptuk a tanácsot. Már csak éppen koccintani kellett, hogy minden érzékszervünk részt vegyen a mustrálásban.

Arnoldnak a legolcsóbb bor ízlett. - Nincs két ember, aki ugyanúgy ítélné meg ugyanazt a bort - vigasztalta a tanfolyamvezető.

A hangulat felengedett, egymást túlkiabálva osztottuk meg a benyomásainkat. A legnagyobb sikert Arnoldnak az a javaslata aratta, hogy a bejáratnál az - „Áldozz néhány percet a szesznek!” feliratot „A legszebb virág a borvirág / a legszebb madár a muslica!” sorokra cseréljék.

Arnoldnak is eszébe juthatott a borkóstoló, mert kis töprengés után visszatért egy üveg René Barbierért. - Négyszáz pesetésért vesztegetik, otthon nem kapom meg hatvan korona alatt. - Magasba emeli az üveget. - Lényegében tehát fele áron vásárolunk.

Ráhagyom, mert így nem fog tiltakozni az én kosaramból előkerülő apróságok láttán.

- Hazamegyünk, jól bepecsugázunk és isszuk hozzá a finom borocskát - nyomakodik közelebb a mozgólépcsőn.

Ahogy érzem, más is lesz a programon.

A drága bor egy pillanat alatt lecsúszik a torkunkon. Rózsásodó hangulatunkon kívül semmi más nem jelzi, hogy ittunk volna, ezért a másikat is kinyitjuk. A különbség ég és föld - az első javára. Kellemesen szédülök. Valami olyasmit motyogok, hogy jó-jó, csak állítsa meg előbb a szobát, ne forogjon...

*

Kedd

- Ebből viszünk haza is! - nézegeti Arnold az üres üveg címkéjét. - Megáll az ész, hogy milyen csodálatos hatással van rád!

- Kár, hogy nem voltam magamnál, de ha te mondd, akkor elhiszem - legyintek. - Különben nem csodálkozom, hiszen ismeretes, hogy a bor élénkíti a képzelőerőt és csökkenti a bíráló-képességet. - Megtámasztom a párnával a hátam.

Lonci jut eszembe, aki zsenge kora ellenére sokkal tapasztaltabb volt, mint mi, alattomos pattanásokkal küzdő osztálytársai.

- Éreztem, hogy nem bírom tovább, ezért lefeküdtem az egyik szobában az ágyra hajított kabátokra és elaludtam - számolt be a hétvégi buliról. - Arra ébredtem, hogy valaki húzza le a bugyimat. Nagyon finoman csinálta, csudára jól esett. Aztán betakart, és már ott sem volt. Fogalmam sincs, hogy kicsoda volt.

Hm, talán Loncinak volt igaza?

Egy óra is elmúlik, mire kivergődünk Playa del Inglésre. A buszról leszállva azonnal ránk rontanak a rablók.

- Hova valók vagytok? - dugja az orrunk alá sorsjegyekkel teli markát az egyik, rövidre nyírt gengszter.

- Albániából - válaszol kedvesen Arnold. Azonnal abbahagyják a zaklatást.

Elindulunk a parton, menetelünk a tömeggel. A homokos részeket kavicsosak váltogatják. Feltűnik, hogy nincs egyetlen egy kagylóhéj vagy csigaház sem a parton. Félórás vándorlás után az egyik beszögelésénél Arnold megálljt int. Kiteríti a lepedőt, négykézláb igyekszik a sarkokat tartani, amíg köveket hozok a partról. Kibújunk a ruháinkból, fürdőruháról szó sem lehet, hacsak nem akarunk kitűnni a tömegből.

A szomszéd lepedő mellett álló fiatalember csilingelő, arany herefüggőivel vonja magára a figyelmet. Társa hanyatt fekszik, és valószínűleg stoppolópárnának képzei magát, annyi benne a kalaptű. Arnold rosszul leplezett viszolygással nézi őket. Az sem vidítja fel, hogy felhívom a figyelmét: ruhátlanságunk nem elég ahhoz, hogy beolvadjunk a környezetünkbe. Mindenfelé férfiak, édes kettesben. Jelentősegteljes pillantást váltunk.

Évekkel ezelőtt kaptunk két meghívót egy tévé-műsorra. A műsorvezető rendkívül érdekes személyeket szokott meghívni a kanapéjára, és provokatív kérdéseivel tette szórakoztatóvá a *talk-show*-ját. Aznap éppen az akkoriban nagyon népszerű „Ki kit választ?” című műsort parodizálta. A játék lényege az, hogy a műsorvezető nőgatására egy fiú kérdéseket tesz fel három, spanyolfal mögött üldögélő női önkéntesnek, hogy a válaszok alapján választott párjával, a tévé költségére, egyhetes kéjutazáson vehessenek részt.

Most is férfi volt az, aki választott, de a paraván másik oldalán is férfiak ültek. - Hű de vicces! - bökött oldalba Arnold, miközben lelkesen tapsolt a kamerák mögül működő rendező nőgatására. - Mekkoraat fognak röhögni, amikor rájönnek a csalafintaságra!

- Hova vinnél el engem nászútra? - hangzott a hunyó első kérdése. - A kérdezett átvette a lábait egymáson, nyelvvel megnedvesítette az ajkát, és ezt búgta. - Egy lakatlan szigetre, ahol bekennélek illatos olajokkal, és...

Elpirult, a plafonra emelte tekintetét.

- Óóóhhh... - sóhajtott egy emberként a szinte kizárólag fülbevalós fiúkból álló közönség.

Arnold, az egykori bős nonkomformista, ezek után a földre szegezte tekintetét, amikor a kamera a termet pásztázta...

Megéheztünk, elővesszük a magunkkal hozott szendvicseket, falatozunk a napernyő árnyékában. A szél csíkosra bizseregteni a dűnéket, elfúj felettünk, és ránk permetezi a sárgásfekete homokot. A fekete szemcsék a kenyérre ragadnak, a világosak a paradicsomra. A dagály hullámai egyre merészebbek, mélyen benyálnak a dűnéknek. Az egyik a lepedőnk sarkánál fül bele a homokba. Arnold unja meg hamarább. Elindulunk a szárazföldön befelé, védettebb helyet keresni.

Nem kell messze mennünk. A következő dűnevölgyben fekete, ökölnél alig nagyobb, ovális kövekből rakott körkörös katlanszerű várak, megannyi miniatűr kráter sorakoznak, kicsivel beljebb a szárazföldön néhányból fehér sapka teteje világlik, jelezvén, hogy foglalt. Német találmány, olyannyira, hogy míg be nem tiltották, még kis zászlókat is lebegtetett rajtuk a „*Deutschland, Deutschland über alles*”-t dúdoló szél.

Sorba vesszük a krátereiket, míg egyet üresen találunk. Kiterítjük a lepedőt, végignyúlunk rajta. Mintha magunkra csuktuk volna az ajtót. Jól esik a viszonylagos csend. Arnoldnak nincs sokáig nyugta, összeszedi a földön heverő köveket, kirakja belőlük a nevemet a szemközti dűne lejtőjére. Aztán visszabújik mellém és a *Canarias* 7-ben, Las Palmas egyik legnagyobb napilapjában lapozgat. Behunyom a szemem, és magamba szívom a napfényt.

Csaholásszerű hangot hoz a szél. Kérdő tekintetemre Arnold a fejével a szomszédos dűne felé int. Harmincsnak kinéző, tök meztelen férfi térdel a tetején, az ő ugatását hallottam. Hirtelen nekirugaszkodik, és hason csúszva szánkózik le a dűne oldalán. A katlanokból kíváncsi fejek merednek rá. Aztán eltűnik a látókörömből. Helyén egy testes, hatvanas éveit taposó hölgy áll. Hátán hátizsák, kezében egy pár cipő, feltehetőleg a kutyáé. Óvatosan ereszkedik lefelé.

- Bodri most a szemközti dűnét ostromolja - konferál Arnold. - Felér, hanyatt vágja magát, a hátán csúszik le a dűne oldalán. Két kézzel szórja magára a homokot, élvezi magát, mint majom a fűrészpörban. A néni felmászik melléje, óvatosan mellétérdel, segít betemetni Bodrit. Mindjárt kész van, csak a domb közepén áll ki egy bűgyür. A gazdi kacarászik, Bodri fölé hajol, ajkaik szomjasan tapadnak össze. Ajaj, ebből baj lesz!

Újra felhangzik a csaholás.

- A száraz homokból csíra bújik ki, a gazdi jókedvűen csipi-csókázik a rakoncátlan jószággal, aztán két kézzel szórja a homokot a művére. Úgy tűnik, nem lesz elég a Szahara minden homokja - kuncog Arnold.

Erre aztán én is felülök. A pár a dűne oldalában tevékenykedik, a meg-megerősödő szél örvényt kavar körülöttük. A munka éppen elkészült, a nő hanyatt veti magát a nevetéstől, sarkai alól apró csíkokban fut a homok a dűne oldalán. Pillantásom találkozik a szomszéd katlanban kuksoló szemüveges Fritzével. Horkant egyet, és eltűnik a vára mélyén.

Arnold kajánul vigyorog, aztán felpattan, és elmegy fürödni. Nézek utána, amint kapkodja a lábait a forró homokon. A felhők eltűntek, a szél is elcsendesedett. Megigazítom a lepedőt, és visszafekszem a gondolataim közé.

*

Arnold egész úton hazafelé, a *paelláról* beszél. Jó, akkor ma vendéglőben vacsorázunk. Úgyis lelkemre kötötték, hogy feltétlenül kóstoljam meg a paellát.

Nem is a nyilvánvaló rablás az, ami miatt vonakodom a vendéglői kosztól. Inkább az étel minősége, meg az evőeszközök tisztasága. Még ma is elevenen ér az emlékezetemben az, amikor évfolyamtársammal, Anikóval Kocsárdon pörköltöt rendeltünk. Farkaséhesek - azaz diákéhesek - voltunk, és pillanatok alatt bevágtuk. Rágyújtottunk, és a tányérom szélén maradt, kis rozsdavörös csikon lakmározó legyet figyelve vártuk, hogy teljen az idő. A légy azonban nem sokáig élvezhette az ingyenkaját, mert kettőt rándult és hanyatt vágta magát. Megpiszkáltam, egy csepp élet sem maradt benne. Egymásra meredtünk, és pillanatnyi rövidzárlat után, egymás kezéből kapkodtuk a házinéninek szánt félliteres pálinkásüveget.

Azt sem tudom megérteni, aki reklamál vagy visszaküldi az ételt a konyhába. Mit gondol, mit kap vissza? Édesanyám mesélte, hogy a kicsit furcsa nagynéném mindig tüzetesen megvizsgálta az evőeszközöket, és a legtöbbször újat hozatott a cseléddel. Az meg kiment, fordult egyet, ptü-ptü megköpködte az eszcájgot, aztán beletörölte a kötényébe, és már jött is vissza vele.

A tengerparti korzón vendéglő vendéglő mellett, színes fényképekkel csalogatják a sétálókat. Nehéz a döntés, végül egy mellékutcában, egy bárban kötünk ki, amelynek az ajtaján utazási irodánk emblémája díszel. Na, nem az embléma miatt, hanem azért, mert itt a legolcsóbb a paella. A pincér rezzenéstelen arccal veszi fel a rendelést. Lapátszerű késsel emel ki a kerek, székérkerék nagyságú, füles serpenyőből - a *paellerából* - egy cikket a tányérra, és berakja a mikróba.

Az asztaloknál ingujjas férfiak, a legtöbbjük tányérján apró „katonák”: hal, csigák, hús, hideg falatok, talpas pohárból bort isznak hozzá. Biztosan ezt hívják „*tapas*”-nak, amit bemelegítőnek szoktak felszolgálni. Nézegetjük a külföldiek számára, színes képekkel illusztrált étlapot, de csak a *tortillas* tűnik ismerősnek, közönséges krumplis rántotta, amiből tyúktollak merednek elő.

Sok időnk nincs nézelődni, mert csenget a mikró és a következő pillanatban előtűnik gőzölög a *valenciai paella*. Így, első látásra a piláfra, a török eredetű rizses húsrá hasonlít, jóllehet a színe sáfrány-sárga. Arnold is megkapja a sajátját, és bátorítást várva néz rám.

Egye fene, megkóstolom. Csombolygatom a számban, eltűnődöm az ízén. A mellettünk ülőkre mosolygók, viszolygó tekinteteket kapok el.

- Nyugodtan megeheted - súgom Arnoldnak.

Arnold félrepiszkálja a kékekszürke kagylóhéjat a halom tetejéről, és egy kis darab húst fészít le a törött lábszárcsontról.

- A szakács utálja a foglalkozását - morogja maga elé, aztán megvonja a vállát, nagyot sóhajt és a szájához emeli a villáját. - A tyúk pedig minden valószínűség szerint gyomorbántalmakban múlt ki.

Évekkel ezelőtt olvastam egy, akkor rosszindulatúnak tartott véleményt, mely szerint a spanyol konyha tipikus terméke: a forró olajban főzött pörköltszerűség sok fokhagymával, amit a felszolgálás előtt zöld kerékszírral öntenek le. A hús lehet bármi, amit az ember az úton hazafelé elütött. Ezek szerint nem volt túlzás.

- Azért egy fokkal jobb, mint Moszkvában az ürüleves - vigasztalom Arnoldot. A levest borító ujjnyi faggyú rátapadt a szájpaplásunkra. Nem segített a vodka sem, pedig eleget próbálkoztunk.

Nem válaszol, a villájával döfködi a megrágott habszivacshoz hasonlító halmot. Két pohár vörösbor aztán kiengeszteli.

Kellemes meleg van, egymásba kapaszkodva indulunk haza.

*

Szerda

Arnold megfőzi a kávé, aztán lemegy vásárolni. Finomságokkal teli zacskóval, és a reggeli újsággal tér vissza. - Megkezdődött a hagyományos Kanári *lucha* bajnokság! - lobogtatja lelkesen a La Provinciát. - Olyan birkózásféleség. Megnézzük?

- Miért nem tudsz nyugton ülni, és élvezni a szabadságot? - Elhúzom a számat. - Muszáj nektek, férfiaknak állandóan nézni valamit, szurkolni, hogy ne unatkozzatok? - Arnold savanyú képet vág, megsajnálom. - Ha mégis választanom kell, akkor inkább kakas- vagy bikaviadalra mennék. Láttam egy plakáton, hogy a Lopez Socas Stadionban bikaviadal lesz.

Arnold semmi jelét nem mutatja annak, hogy hallotta volna a javaslatomat. Bezzeg, két évvel ezelőtt Madridban kapott az alkalmon...

- *Novilladára* megyünk, amolyan *junior corridára* - nyújtotta át vendéglátónk, Manuel a jegyeket Arnoldnak. - Még mindig jobb, mint egy *festival* amelyeken a bikák szarvait előzőleg megkurtítják, majd újra hegyesre fenik - tette hozzá, Arnold csalódott arckifejezése láttán. Hátrafordult vezetés közben, két kézzel gesztikulált. - A bika a szarvait a távolság megbecsülésére használja. Épp úgy, mint a macska a bajuszát. Ha lereszelnek belőle, nagy a valószínűsége annak, hogy eltéveszti a *torerót*.

Nagy féket vágott be, mert az úton szemközti forgalom is folyt.

- Így sem éppen életbiztosítás - folytatta, miután hajszál híján sikerül eltéveszteni egy, a sisakját a könyökén viselő motorost - hiszen Manoletot, minden idők leghíresebb matadorát is egy ilyen „lereszelt” bika döfte halálra.

Viszonylag könnyen sikerült parkolóhelyet kapnunk a Plaza Monumental de Las Ventas, Spanyolország legrangosabb küzdőterének vörös téglával borított épülete mögött. - Még meggondolhatjátok - húzta be a kézféket Manuel. - Megtörténhet, hogy túl erős élmény lesz.

- Ne felejtse, hogy lovas nemzet fiával állsz szemben! - csapta be az ajtót Arnold.

Kíváncsian nézelődve követték a huzatos folyosókon keresztül a fejét csóváló Manuelt a lelátónak gyéren benépesült árnyékos oldalára. Az üresen tátongó küzdőtér porondjára krétával két koncentrikus kört rajzoltak. Bikának nyoma sem volt, a fakorlátok mögött tarka ruhás emberek szorgoskodtak. Csak rajzfilmen láttam bikaviadalt, és ott tűrhető volt. Ferdinándot nem lehetett kihozni a sodrából.

- Alig várom azt a pillanatot, amikor az *espada* végrehajtja a *volapiet*, vagy, hogy hívják a precíz koreográfiát igénylő ugrást, miközben jól irányzott szúrás nyomán a féltonnás bika nyekkenés nélkül zuhan a porba. - Arnold összedörzsölte a tenyerét. - A bikaviadal az egyedüli művészet, amelyben életveszélyben van az alkotó! Nem tudom, hogy ki mondta, lehet, hogy Hemingway - mondta kissé bizonytalanul.

Pontban hatkor megszólaltak a harsonák, és a *pasodoble* ütemére rugalmas léptekkel bevonultak a pepecs munka miatt százezerekbe kerülő, hímezett lila meg zöld halásznadrágból, színes üveggyöngyökből és arany lapocskákból kombinált virágos, XS méretű mentéből álló, színpompás szerelésben a *torerok*. Fejükön sötétbarna, kötött *monterát* viseltek, emelésekor meg-megvillant a vörös selyem bélés.

- Spanyolországban egy dolog kezdődik pontosan: a bikaviadal - nézett Manuel a stadion órájára. - Néha mégis előfordul, hogy technikai okokból később kell kezdeni. Olyankor megállítják az órát. A halállal való találkozásról nem illik elkésni - mutatott a hátán kék szalaggal becsörtetett fekete bikára. - Az a kék pertli a tenyésztő jelvénye.

A bika tanácstalanul álldogált a porond közepén, aztán visszafordult, kereste a kijáratot. Köszöni szépen a népszerűséget, de nem kér belőle.

Az egyik magas palánk mögül az egyik oldalán bíborvörös, a másikon sárga színű *capotet* lobogtató figura merészkedett elő. Három társa a túlsó oldalról közelített óvatos lépésekkel a bikához.

- A rongy akár hupikék is lehetne, hiszen a bika színvak, csak a színjáték résztvevőinek a gyönyörködtetését szolgálja - suttogta Manuel. - A bika a mozgó tárgyra összpontosít. Tehenekkel nem lehetne viadalt rendezni, mert azok mindig az embert támadják.

Ferdinánd kíváncsian szegődött a hozzá legközelebb álló *capadero* nyomába. Soha nem találkozott gyalogos emberrel, születésétől fogva lóháton ülő emberek nevelték, készítették élete egyetlen nyilvános fellépésére. Meglepően hamar gyorsult, ezért a kiválasztott a tétova lobogtatást a legjobb részénél beszüntette, és a legközelebbi falánk mögé menekült. Ferdinánd kecses kanyart vágva, a többiek után vetette magát, akik sorban tűntek el a résekben. Az utolsó elmerítte a távolságot, ezért hatalmas ugrást produkálva áttornászta magát a kétméteres kerítésen. Felcsattant a taps, az emberek mosolyogtak, velük nevettem. Így muris, jó kis ijedtség volt, de senkinek sem esett bántódása. Azért nem csekély dolog bukósisak, szarválló nadrág, avagy térdvédő nélkül kergetőzni.

- A bikát hergelő *capaderok* a belső körbe csalogatják a bikát, mielőtt a *picadorra* sor kerül - Manuel a napos oldal palánkjára mellett rostokoló hórihorgas lovasra mutatott, akinek bekötött szemű, rozoga gebéjén látszott, hogy alig bírja el a hátán keresztülvetett pufajkaszerű birkózószőnyeget.

A torerok közben elhagyták a porondot és a palánkra könyökölve figyelték, amint a bika nekiveselkedett a ló oldalának. Még jó, hogy bekötötték a gebe szemét, máskülönben vágta be fogott volna ijedtében. Így csak nekitámaszkodott a palánknak és várta, hogy vége legyen a molesztálásnak. A *picador* kihajolt a nyeregből, hosszú lándzsáját a bika lapockái közé döfte, kéjesen forgatta, recsegtette a hegyét a húsban. - Gyengíti a fejet tartó izmokat - bólogatott elismerőleg Manuel.

- Kicsit hosszadalmas - szólalt meg egy perc múlva Arnold. - Állatkínzás.

A *picador* végre abbahagyta a vágkálást. Nem jószántából, hanem mert lejárt az ideje, a porondon megjelentek a *banderillero*k, hogy színpompás díszítésű, szakállhorgos vasrudakat tűzzenek a bika vérző hátába, ezzel is növelvén a *picador* lándzsája okozta fájdalmat. Az időnként felcsattanó tapsból ítélve jó munkát végeztek, amint a hegyes szarvak mellett elrohanva, magasra ugorva vágta bele a cafattá turkált hátba a kurta gerelyeket.

- Ez a *tercio de banderillas*, a *picador* lovának emelgetésében kifáradt bika élénkítése - konferált Manuel. Hallgatásunkat türelmetlenséggel vegyült unalomnak vehette, mert gyorsan hozzátette. - Mindjárt jön a *tercio de muerte*, a halál harmada, röviden a *faena* - mutatott rosszul leplezett izgalommal a hozzánk legközelebb eső *burladero* mögül előbújó cifra ruhás fickóra.

- Remélem, hogy gyorsan végez a szerencsétlen állattal - szólalt meg vékony hangon Arnold.

- Biztos lehetsz abban, hogy nem fogja elsietni - nyugtattam meg.

Arnold szemrehányó pillantást vetett rám.

A közönség felhőrdült, amint a matador cifra ruháján nyomot hagyott a hajszálnyi közelségben elzúduló bika hátán patakokban ömlő vér. Még háromszor megismételte a mutatványt, aztán meghajolt a lelkesen rikoltozó közönség előtt. Kiment a partvonalhoz, díszkardját *estoquera* cserélte, azzal a kezében vonult a *Presidente*, szárításra kitergetett szőnyegekkel borított páholya elé, hogy megkapja az ölésre az engedélyt. Ahonnan mi ültünk, csak az elnök széles karimájú kalapját láttuk megmozdulni. Emberünknek ennyi is elég volt, mert sarkon perdült és még egyszer, utoljára megforgatta maga körül az áldozatát. Az szegény, túl nagy svungot vett, egyszerre fékezett és változtatott irányt, úgyhogy a lábai megcsuklottak, és orrán csúszott a porondon. Nyilvánvaló volt, hogy további hergelésre vagy összeesne, vagy pedig fittyet hányna az ugratásnak.

A *matador* arca elé emelte vízszintes pengéjű, a vége felé kissé lekonyuló szerszámát. A beállott csendben szinte hallani lehetett, amint mély lélegzetet vesz, aztán nekirugaszkodott, és a tűhegyes szarvakat ügyesen kikerülve a tekintetét földre szegző bika púpjába vágta borotvaéles kardját. A bika egész testében megrándult, szarvaival láthatatlan ellenséget öklelt. A matador már a kerítés mellett járt, és a válla mögül tekintett vissza áldozatára, mely lábon maradt, és mint egy kiütött ökölvívó, tétova lépésekkel az árnyékos rész felé indult. Azon nyomban befutott három *capadero*, és amíg ketten a lepedőt lobogtatták, a harmadik hosszú pálcával kipiszkálta a bika törzsén kalaptűként keresztül dugott *estoquet*.

- Az első szúrás célja az aorta, ha az nem talál, akkor a nyakszirtbe kell döfni! - fintorgott Manuel. - Matadorunk most már csak az egyik fülét kaphatja meg a bikának.

Rosszulléttel küszködtem, igyekeztem máshova nézni, a közönséget figyelni, valahol máshol lenni, mint a hajdan a politikai szemináriumok alatt Géza kollegám, aki mindig végig utazta - gondolatban - a két órát. Nem sikerült. Az irtózattól nem voltam képes másra gondolni. Hiába szurkoltam Ferdinándnak, az egyenlőtlen küzdelem kimenetele kétségtelen volt.

A matador közben már a *descabelloval* felfegyverkezve indult a középkezdéshez, ami meglehetősen furcsa ölőszerszám. Hosszú törnek indul, aztán a hegyétől egy arasznyira kis fémdarab áll keresztben rajta. Gondosan méregette a helyzetet, majd rövid koncentráció után hirtelen mozdulattal szúrt a vértől csatakos tarkóba. A belső vérzéssel küzdő bika a fájdalomtól keservesen feljajdult. Orrából véres nyál folyt, szürke nyelve élettelenül lógott ki a szájából, de talpon maradt. Elégedetlen mormogás terjedt végig a nézőtérén.

- Mikor lesz vége? - kérdezte elhaló hangon Arnold. Olyan csendben ült, hogy megfeledkeztem róla. Hófehér arcán verejtékcseppek, az emlékboltban vett díszes *banderilla* a lábánál hevert.

- Ez még csak a kezdet! - veregettem meg a vállát. - Ma még öt bikával csinálják végig ugyanezt.

A bika lassan elindult a mi oldalunk felé. - *Que se lo tengan!* Fogjátok meg! - kiabálta be egy gúnyos basszus. Kidülledt szemében alig pislákol az élet, mégis úgy tűnt, mintha minket nézett volna. Bikához nem illő módon, szívszaggatóan óbégatott.

- Ra-ta-ta-ta-ta... - tippelt egyik, mexikói kinézésű szomszédunk. Arnold száját beharapva földre szegezte tekintetét.

Pedig már nem volt sok hátra. A haldokló állat véres habot hörgött, majd lassan térdre ereszkedett. - Ott jön a *puntillero!* - mutatott Manuel a kis emberre, aki szinte észrevétlenül sietett át a porondon. Lehajolt és megadta a kegyelemdöfést.

- Ta-ta-ta-taaaaaaa!!! - kürtölték megkönnyebbülten világgá a trombiták a halál trilláit. Ferdinánd lelke a nézőtér fölé emelkedett, miközben élettelen porhüvelyét közömbös öszvérek kivontatták a porondról. - Ez a bika is füleivel együtt kerül a vágóhídra! - vigyorgott a géppuskás mexikói.

A lépcsőket kettesével véve igyekeztünk lépést tartani Arnolddal. A kijáratnál megálltunk elbúcsúzni Manueltól.

- Nem kell mindjárt moralizálni - tette Arnold vállára a kezét Manuel. - Nézzétek, ezek a bikák három évig éltek gondtalanul Kasztília felhőtlen ege alatt, miközben vizes betonpadlón csúszkáló hasonmásaikat - elemi szükségleteiknek fittyet hányva - négyzetméternyi kuckókban csirkeeledelrel etetik. Nem beszélve arról, hogy a végén szomjasan, éhesen, néha törött lábbal szállítják őket száz és ezer kilométerre azért, hogy marhasültként felszolgálják neked.

- Most mondjátok meg! - tárta szét a karjait. - Mi ahhoz képest ez a félórás szenvedés?

*

- Ma kocaturisták leszünk! - határozom el. - Várost nézünk, múzeumot látogatunk. - Arnold savanyú képet vág, de nem szól semmit. Bekapjuk a pulykamell szendvicset - a mindennapi *pecsugánkat* - aztán leadjuk a kulcsot a vigyorgó spanyolnak, és pár perc múlva már az 1-es autóbuszon zötykölődünk. A San Telmo teret már ismerjük, Arnold magabiztosan megnyomja a gombot.

A megálló a templom mögött, a *Calle Mayor de Triana*, Las Palmas Váci utcájának a kezdeténél van. Cikk-cakokban járkalunk a fényűzően berendezett kirakatok között. Betérek az egyik cipőboltba, de sem az árak, sem pedig a minőség nem csábít vásárlásra. Arnold tünetőleg kint marad, és a szomszéd boltok kirakatait nézegeti.

Az utca kiszélesedik, a *Guiniguada barranco* - a barranco vízmosást jelent - pálmafákkal szegélyezett partjára jutottunk. Nem úgy néz ki, hogy valaha víz is folyt volna benne. A túloldal már a *Vegueta*, az arisztokratikus városnegyed, melynek csipkézett erkélyű, faragott kapukkal díszített, lapos tetejű házai fölött komoran öröklik a kormos falú Szent Anna katedrális.

Lehet, hogy a katedrális kincstára értékes kincseket tartalmaz, de a komor épület jobbára romokban áll, és egyáltalán nem kívánczok meglátogatni. Átvágunk a téren, melyet a szigetek névadó kutyáinak szobrai díszítenek. A sziget múzeuma, a *Museo de Canario*, a Vegueta térből induló Dr. Chili utcában van. A földszinti kiállítóteremben csupa ócska kőből és fából készült primitív szerszám. Az érdekes rész, a gazdag koponya- és múmiagyűjtemény, az emeleten van.

Amikor az egyik guancsó főnök örökre lehunyt a szemét, kezdetét vette az elhunyt felkészítése a túlvilági életre. Belsősegeit kivették, és egy fonott kosárba tették, amit egy fiatal önkéntes kezébe nyomtak, aki aztán egy szikláról a tengerbe vetette magát. A legrosszabb nem ez volt, hanem az, hogy meg kellett jegyeznie azokat az üzeneteket, amelyeket az elhunyt rokonai bíztak rá. A fiatalember így az élők és a túlvilág között közvetített. Sajnálatos módon csak egy irányban.

A múmiakészítés technikájából azt lehet következtetni, hogy a guancsók az ókori Egyiptomból érkeztek új hazájukba. Nagyon megtetszhetett nekik az itteni élet, mert egyáltalán nem foglalkoztatta őket a szigetekről való eltávozás. Vagy talán itt hagyták őket? Ide száműzték a fáraók az igazán nehéz eseteket, a piramisokra graffitizó fiatalokat? Egyféle ókori Ausztrália vagy Ördög-sziget lehetett itt. Ki tudja?

Erről jut eszembe, a napokban olvastam az újságban a látszathalálról. Egyiptomi elődeink, mielőtt komolyabban nekiálltak volna a temetési előkészületeknek, tüsszentőport helyeztek a kimúlt orrlíkába. Ha nem prűszkölt, akkor hosszú tollal piszkálták a torkát. Végezetül bedörzsölték egy bűdös kenőccsel. (Jókai jóval később élt, így a köröm alá szúrt tuskéket megúsza, és a világszép szűz érintésétől sem gyorsult a pulzusa.) Ha ezek után sem nyitotta ki a szemét, nyugodtan állhattak neki a 274 napos balzsamozási processzusnak. A kibelezést követően a porhüvelyt pálmaborral mosták, mirhával és fahéjjal illatosították, majd a vászonba bugyolálás előtt, hetven napon át sós lében áztatták.

A svéd történelem nagy alakja, Gustav Vasa sem úszta meg a pácolást. Az egyiptomiakkal ellentétben az északiak szublimátot és alkoholt használtak a konzerválásra. A biztonság kedvéért formalint spricceltek az erekbe, és, hogy az elhunyt még véletlenül se keltse napbarnult, fizikai munkás benyomását, alaposan kisminkelték valami, cinkvászra emlékeztető kenőccsel. A fehérre sminkelés az élőket is megihlette, olyannyira, hogy az 1700-as évek házibuliin csak találgatni lehetett, hogy ugyan kit takar a vakolat. Ha még kék ereket is festettek a fehérre pingált halántékra, akkor az is nyilvánvalóvá vált, hogy viselőjének főúri vér folyik az ereiben.

Gyalog indulunk vissza a központ felé. Szokás szerint rövidítünk, és éppen ennek köszönhetően, a Santa Ana katedrális árnyékában meghúzódó Kolumbusz Kristóf házába botlunk. Ez is múzeum, és mivel ingyenes, bemegyünk. Sétálunk a hajómakettek, régi hajóágyúk szegélyezte udvaron, ismerkedünk a tollászkodó, óriási papagájokkal. Egy félórát szántunk rá, húsz perc lett belőle.

A San Telmo tér mögötti kis utcában találunk egy szimpatikus vendéglőt. - Ettem jobbat is - törli Arnold a száját a sör után. - Alig múlt dél, elutazhatnánk Terorba. Becslésem szerint három óra alatt megjárnuk!

Bizonytalanul bólintok, hagyom magam vonszolni a jegyiroda felé.

Terorba a sziget északi részét bejáró Utinsa társaság, kék-vörös 16-os busza jár. Óránként indul, a soron következőbe éppen folyik a beszállás. A jobb oldalon, az ablak mellé ülök.

- Veszed észre, hogy csak mi vagyunk turisták a buszon? - bököm oldalba Arnold.

Éppen azon töprengtem, mennyire egyforma a fizimiskájuk. Önkéntelenül a csütörtök délutánként gyülekező széki lányok és legények jutnak eszembe.

Fonnyadt agavékból kiálló, telefonpózna magasságú, kiszáradt kórók szegélyezte keskeny országúton robogunk. A völgyek egyre mélyebbek, odalent vízgyűjtő gátak várják az esőt. Arnold tekintetében makarenskói szigorral figyeli az előttünk ülő kismama ölében vergődő csemetét, aki kizárólag velőtrázó sikolyokra korlátozta a környezetével való értekezést. Szerencsénkre hamar álomba visítja magát.

A hegyoldalba robbantott út egysávosra szűkül. Soha nem szerettem a magasságot, de hogy ennyire tériszonyom lenne! Vezetőnk a szerencsén és a túlkölésen kívül csak a felső hatalmakra támaszkodik. Visszapillantó tükréről rózsafüzér lóg, a busz falán nagycsöcsű pinup-girl helyett a *Fenyőmadonna* cifra képe. *Virgen del Pino*, a sziget védőszentje az, aki 1481-ben egy fenyőfa ágai között jelent meg Terorban, a napi sétáját végző Don Juan de Frias püspöknek. Azóta, minden év szeptemberében, zarándokok ezrei keresik fel ékszerekkel kirakott szobrát a tiszteletére épített *Nuestra Senora del Pino* Bazilikában.

Enyhén roskadt viadukton döcögünk át. Ha elszakadna a fék, vagy szívrohamot kapna a sofőr... meg sem állnánk a völgy aljáig.

- Nem olyan veszélyes, mint amilyennek látszik - nyugtat Arnold. - Vess egy pillantást a velünk utazókra, látod mennyire nyugodtan csevegnek egymással? - próbálja tartani bennem a lelket.

Végtelennek tűnő kanyargás után kiszélesedik az út, feltűnnek Teror fehérre meszelt házai. Szűk utcákon manőverezünk, majd kis tekergés után behúzunk egy betonnal borított udvarra, ahol még négy vörös-kék busz áll.

- Arra van a központ! - Arnold magabiztosan elindul az egyik szűk utcán. Kíváncsian nyújtogatja a nyakát, de én csak a visszaútra tudok gondolni. Kedvetlenül követem, fittyet hányva Teror sajátos építészeti stílusára, az emeletnyi magasságban pompázó, díszes, fából faragott, fedett teraszokra. Igazán sajnálom, de maradék erőmből csak duzzogásra telik. Az utca gránittal burkolt térbe torkollik, a Santuario de la Virgen del Pino eredeti épületéből megmaradt toronyhoz és a szoborművekkel díszített homlokzathoz épített bazilika magaslik előttünk. Arnold lefényképezi a bazilika előtt álló göcsörtös fenyőt, aztán belépünk a hűvös félhomályba.

Beülünk az utolsó sorba. Nincs kedvem nézelődni, haza akarok menni. Mindegy, hogy hova haza, csak ne kelljen még egyszer azt az utat megtennem. Ráadásul sehol nem látok gyertyát, amit halottainkért szoktam gyújtani. Arnold egy ideig nézegeti a szentjét, aztán kérdőleg tekint rám. Bólintok. Gyors Miatyánk volt.

Kint megcsap a meleg, sietve menekülünk be a legelső, McDonaldshoz hasonló komfortú bárba. Tekintettel a soron következő visszaútra, felhajtok három pohár sört. A szesz lazít egy kicsit. Arnold ráncos héjú, tengervízben főtt krumplit - *papas arrugadast* - rendel *mojo* szósszal. Ez utóbbinak se íze, se büze. Apróra roncsolt paprikát sejtek az olajos-ecetes szuszpenzióban.

Késő délutánra jár, amíg újra buszra merek szállni. Középre ülök, az út így közel sem látszik olyan veszélyesnek, mint amilyennek az először tűnt. Arnold megkönnyebbült sóhajjal veszi tudomásul, hogy kilábaltam hisztériás állapotomból.

- Ne haragudj, de nagyon megrémültem - hajtom a fejemet a vállára. - Megígérem, hogy jövőre visszajövünk, és akkor nyugodtan fényképezheted a fáfaragásokkal díszített erkélyeket és a fügekatusz kerítéseket.

Néha nem is tudom, hogy bírja ki mellettem.

*

Csütörtök

Ragyogó napsütésre ébredünk. Ma nincs múzeum, nincs vásárlás: strandolni fogunk, még-hozzá Puerto de Mogánban. Felhajtjuk a kávé, nem vesztegetjük az időt a reggelizéssel. Kilenc óra sincs, mire a 30-assal Playa del Inglésre érünk. Leülünk a kerítésre és várjuk a 32-es buszt. Múlnak a percek, mind többen és többen vagyunk. Busznak nyoma sincs. Az sem segít, hogy rágyújtok. Amikor aztán befordul a sarkon, messziről látszik, hogy állnak benne. Velünk teljesen megtelik, megállás nélkül hajtunk végig a városon. Arnold a sofőr mellett áll, önkéntelenül is felvonja a vállait, ahányszor a feltűnő busz látványára felállnak a köpadokról az emberek a megállóban.

- *Tanto que ver...* Annyi a látnivaló... - fordítom le az egyik elsuhanó hirdetőoszlopon a szöveget. Arnold csodálkozva néz rám. Nem árurom el, hogy az előző megállóban a sokkal érthetőbb „*So much to see*” állt a reklámon.

A maspalomasi világítótorony előtt egy kilométerrel elkanyarodunk, követjük a tengerpart vonalát. A temetőt elhagyva a Playa de Meloneras-i betérő után, lapos kődarabokból kis cement segítségével összetákolt csatornákkal csíkozott, kopár dombok között robogunk. Ott, ahol nincsenek csatornák, hatalmas csuszamlásoktól heges a kietlen vidék. Rettenetes ereje lehet az időnként lezúduló esővíznek.

Argueginhez közeledve zöldellő banánültetvény töri meg a vidék monotonosságát, balra, az óceánba nyúló félszigeten, a világ talán legszebb fekvésű cementgyárának a kéményei tűnnek fel. Az út kiszorul a partra, alattunk zöld-fehéren háborog a tenger. Szorosan a hegyoldal mellett haladunk, melyben vörös és szürke, nagyjából vízszintes rétegek váltják egymást. Egyesek vastagabbak, mások vékonyabbak. Vajon hány ezer év telhetett el két kitörés között? Tekintetemet le nem veszem a homokkő falról, és csak akkor nyugszom meg, amikor már Arguegin főutcáján haladunk.

Puerto Rico napfényben fürdő strandját elhagyva az út jobbra magasan, a tenger mellett vezet, csak a számos szesz-folyó, *barranco* völgyében kanyarodik be a torkolatnál vert hídhoz. Hatalmas teherautók kapaszkodnak a hegyoldalban, viszik-hozzák az építőanyagot. Néhány év múlva itt is minden zöldbe borul, és az érintetlen lagúna zöld vizében százak és százak lubickolnak.

A távolban néha feltűnik egy fehéren csillogó kikötő, de ki ér rá a tájat csodálni? Az út néha derékszögben kanyarodik, az az érzésem, hogy kilógunk a száz méterrel alattam háborgó tenger fölé. Vezetőnk félkézzel irányítja a buszt, közben a mellette álló, fehér blúzos hölgyet fűzi.

- Még csak egy megálló van Puerto de Mogánig. - Arnold elhallgat, éktelen dudálás rezegeti meg az amúgy is megfeszített idegeinket. A szikla mögül egy másik busz orra tűnik elő, vezetője bevágja a féket, majd a legnagyobb természetességgel jelzi, hogy érti a csíziót. Lassan hátrál, ereszkedünk utána. A sarok mögött kiszélesedik az út. Mintha a buszunk is érezné, hogy vége a megpróbáltatásoknak, vidáman robog a 20 km-es sebességre intő táblák között, hatalmas porfelhőt verve fordul be a platán és szomorúfűz keresztezésére emlékeztető fák árnyékában meghúzódó kocsmá elé. Végállomás. Reszketeg léptekkel szállunk le.

Kis árkon keresztül vert híd vezet a megpattant, óriási, kőbe fagyott vulkanikus lávabuborékok tövében épült település főterére. Arnold elragadtatva fényképezi a virágágyás közepén St. Rita szobrát, aki valószínűleg a település védőszentje. Dög meleg van, a sárga hibiszkuszok kilógó nyelvvel bágyadnak az izzó napsütésben. Betérek egy hűvös supermercadoba, sört és egy kis rágcárnivalót vásárolok.

Mogan kikötőjében óceánjáró vitorlások százai várnak a kedvező széljárásra. A piros-ciklámen színben virító bougainvillea bokrok tüskés, erős ágai felfutnak a környező, hófehérre meszelt házak falára. A kristálytisza vízben félméteres halak úszkálnak. Megilletődve bámuljuk a vakítóan csillogó jachtokat. A vitorlák árnyékából beszélgetés és evőeszközök zaja szűrődik ki. A kikötő-parancsnokság épülete előtt éppen folyik a beszállás, a Salmon - azaz a Lazac - társaság sétahajójára. - Puerto Rico 600 Pts - áll a kifüggesztett menetrenden. Négyszerese a buszjegy árának.

A kikötőnek a szárazföld felé eső végében elhanyagolt, közepes nagyságú, javításra váró hajók sorakoznak a szárazon. A település szélére érkezünk, az útnak vége, előttünk meredek sziklafal, és az azt ostromló hullámok. A világ végén vagyunk, innen csak visszafelé van járható út. (Utólag megnéztük a térképen, és tényleg, a sziget délnyugati részén csak jó ötven kilométer után járható ismét a part.) Hamar megunjuk a hullámok dübörögését, átvágunk a főtéren és kimegyünk a strandra.

A part alig lehet hosszabb száz méternél, finomszemcsés, sárgásszürke homokján feketén virítanak a nedves részek. A kis öböl bejárata szűk, ezért szinte tükörsima a víz felülete. Kevesen vagyunk, a kibérlésre váró nyugágyak fele sincs elfoglalva. Udvariasan nemet intek az elénk siető, napernyőt ajánló vállalkozónak, és hosszas mérlegelés után a strand szélén állapodunk meg. Arnold felhúzza a magunkkal hozott összecsukható napernyőt - érdekes, hogy svédül kinyithatónak nevezik - és elővesszük a sörösdobozokat. Dél van, a nap erősen süt, jól esik menedékbe bújni. A közelünkben fiatalok, németek és angolok hevernek, vagy éppen kenegetik magukat.

Nem hoztunk magunkkal fürdőruhát, bugyira vetkőzöm. Arnold a bermuda shortjában marad, azzal is megy fürödni. - Meleg a víz - jelenti, amikor visszajön. - Ebbe te is belemehetsz.

- Látsz klotyót valamerre? - kérdezem, aggodalmas pillantást vetve a part düledező építményei felé.

- Én már megoldottam - Arnold fejével a háta mögé int. - Nincs az a mérésmódszer, amelyik ekkora hígításban kimutatná.

Nincs más választásom, követem a példáját. A víz 22-23 fokok lehet. Bevezetőnek egy kicsit úszkálók, a parttal párhuzamosan, és csak akkor hagyom abba, amikor látom, hogy két méterrel előttem, Arnold hirtelen a nyakáig süllyed. Kétségbeesve teszem le a lábamat a combközépig érő vízben. Arnold feláll, hangosan röhög. Mit tegyek, ha egyszer víziszonyom van?

Dobozból isszuk a jéghideg sört, hunyorogva nézegetjük napernyőnk alól a lehorgonyzott vitorlások árbocainak játékát, a hullámokból óránként felbukkanó sárga tengeralattjárót. Húsz méter mélyre megy le, és egyszerre negyven turistát visz magával. Nem csábít a gondolat.

Arnold harmadszor is elmegy sörért, én meg háromszor úszkálók. Kihasználom az alkalmat, hiszen az erős hullámozás és a vele járó víz alatti áramok miatt eddig nem nagyon mertem bemenni az óceánba. Kezdem megszeretni a helyet, a magasból időnként felhangzó veszett túlkölés sem zavar már.

- Mi állt a táblán, mikor indul a hajó? - Arnold a lemenő nap fényétől hunyorogva figyel, amint a fejünk fölött magasló szikla szegletén egyensúlyozó busz megvárja, amíg a felfelé kapaszkodók currikolnak az útjából.

Értékelem a figyelmességét, szedelőzködünk. Úgy látszik mások sem rajonganak a buszért, mert hatalmas sor kanyarog a beszállásnál. A hajó nagy, így valamennyien elférünk, sőt még ülőhely is jut nekünk. Kicsit himbálózunk az oldalról érkező hullámoktól, de mire Arnold gyomra reagálna, már Puerto Rico kikötőjének csendes vizén lebegve várjuk, hogy leeresszék a hajólétrát.

Az 1-es buszra szállunk, amely kerülő úton, de átszállás nélkül visz Las Palmasig. Késő estére jár, mire a szállodánkba érünk. Arnold ruhástól elalszik a megbontatlan ágyon.

*

Péntek

Reggel Arnold vásárol egy telefonkártyát és egy utcai telefonfülkéből felhívja anyósomat.

- Otthon hull a hó. Ne hozzunk semmit, érezzük jól magunkat - foglalja össze a hallottakat. Tényleg, mit viszünk anyósomnak? Na, meglátjuk, van még egy egész napom kitalálni valamit.

Veszélyes út ide, veszélyes út oda, megint Puerto de Magánba megyünk. A 30-as busz már Las Palmasban megtelik. Puerto Ricoban aztán még többen szállnak fel. A Puerto de Mogán előtti utolsó kanyarból lenézve kiderül a népvándorlás oka is: a tegnap még kopár mezőn

lakókocsik, és sátrak tömege virít: hetivásár van. Leszállunk a buszról, elvegyülünk a standok előtt tolongó vásárlók között. Csomó ócskaság, kerámia, bőrdíszmű és kézimunka. A parton sem különb a helyzet, egy tűt sem lehetne leejteni. Nincs mit tenni, a következő busszal visszafordulunk.

Patalavacában, az *Anfi del Mar* szálloda előtt szállunk le. Egy pillantás elég a klub bejáratát szigorú tekintettel őrző egyenruhásra, hogy elvegye az ember kedvét a próbálkozástól. Elindulunk az ötszillagos szállodákkal szegélyezett sétányon Arguinegin felé. A Donana szálloda mellett találunk egy lejárót az úgymond „érintetlen strandra”. Mondanom sem kell, hogy távolról sem érintetlen. Arnold beszúrja a homokba a napernyőt, kiteríti a lepedőt. Végignyúlok az árnyékban, behunyok szemmel hallgatom a hullámok zaját.

Arra ébredek, hogy ég a jobb vállam. Arnold a sekély vízben járkál, kétszer is kell kiáltanom, hogy meghallja. Éhes vagyok, meg szomjas is, ráadásul fáj a vállam. Felszedjük a cuccainkat, elindulunk Arguinegin központja felé. Egy kis park közepén álló, bezárt templom lépcsőjén megesszük az útszéli supermercadoban vásárolt sonkás kenyeret.

Arnold elmegy a szeméttel. Talál egy prima klotyót, és aminek még jobban megörül, egy igazi *lucha*-stadiont. Benyitunk a zöldre festett kapun, bent éppen edzenek. Fiatalok, öregek, fiúk és lányok vegyesen. Rángatják egymás gatyaszárát, vágják egymást a puha homokba. A spanyol textilipar dicséretére legyen mondva, egy óra alatt senkinek sem szakadt el, pedig egy-egy luchador meghaladta a száz kilót is.

Az edzésnek vége van, elköszönünk. A buszmegállóba elsőnek a 61-es busz fut be. Szerencsénk van, mert az 1-essel ellentétben, jóformán megállás nélkül hajt végig a keleti parton. Így is leszáll az este, mire megérkezünk Las Palmasba. Emberek ezrei tolonganak a főutca járdáin. Utolsó este csak nem fogunk a szállodában pecsugázni, ezért a Corte Inglés mögötti kis utcában, egy nagyon klassz vendéglőben, egy-egy pizzát rendelünk. Az ára után ítélve egy harmadik pizza is járt volna.

Karonfogva vágunk neki a főutcának. Minden második üzlet bőrárut kínál. Sétálunk, nézegetünk.

- Mit vegyünk anyukádnak? - jut eszembe.

- Valamit csak találunk - vonja meg a vállát Arnold.

- Nézd csak meg! - Megtorpanok az egyik kirakat előtt. - Pont ezt a ronda táskát vette meg a kolléganőm, Karin. 15.000 pesetát fizetett érte. Nálunk a kétszeresét is elkérlik. Gyere, kérdezzük meg, nincs valami olcsóbb táskája?

- Mit tetszik? - ugrik elénk egy velem egymagasságú, fekete hajú pofa. Felkapja a kirakattól a táskát, felém nyújtja. - Igazi tehénbőr! Itt írja az árcédulán. Du ju lájk it?

- Mennyibe kerül? - magaslik Arnold az eladó fölé.

- Harmincezer - vágja rá szemrebbenés nélkül az emberünk. Ismét előkeresi az árcédulát. - Eredetileg negyvenezer volt, de maguknak harmincezer.

Arnold zavarában a nyakát tekergeti. Most, hogy mondja meg neki, hogy ugyanilyen táskát a felért vette egyik ismerősünk?

- Talán csak nem sokallja egy igazi tehénbőrtáskáért? - emeli az égnek a tekintetét a kis spanyol. - Huszonötért, de egy pesetával sem többért! - nyomja Arnold kezébe a táskát.

Arnoldon látszik, hogy legszívesebben elmenne, ha hagynák. Nem ért hozzá, és nem szereti az alkudozást. Elfordulok, hogy ne lássa a vigyorgást a képemen, és kilépek az üzlet elé.

- Kom bek, Maria! - kiált utánam az eladó. - Húszezerért a tiéd!

- A feleségem neked nem Maria! - méltatlankodik Arnold. - Különben sem tetszik a táska. *No me gusta*. - Az ajtóból visszafordul. - Körülnézünk máshol is.

- Miért? A Maria szép név! - csapja össze a kezét. - Szólítson csak nyugodtan Pedronak, meglátja, nem fogok megharagudni. - A küszöbön egyensúlyoz, aztán megadóan bólint. - Jól van, meggyőztek. Tizenötezer, vigyék!

Nájlón zacskót kap elő valamelyik állvány mögül, és csomagolni kezd.

- Még ha fekete lenne... - morogja Arnold magyarul. - Neked tetszik?

- Nekem aztán nem - húzom el a szám. - Gyere, van itt még száz más bolt.

Az eladó gyanakodva fülel. - Finnek? - kérdi. - Vagy norvégok? - Az alku végső fázisában minden információ értékes lehet a számára.

- Egyik sem - legyint ingerülten Arnold. - *Adios!*

- Akkor svédek - derül fel Pedro arca. - Borg, Wilander... Maguknak annyiért adom, amennyit adnak érte.

- Ingyen sem kell! - rázza Arnold a fejét. Belémkarol és a szomszéd üzlet felé vezet.

- Tízezer! - állja el az utunkat Pedro. - OK, legyen ötezer. - Szemében könnyörgés ül, itt már presztízsről van szó.

- Lássuk csak! - fordul vissza Arnold. Kézbe veszi a táskát, kinyitja, forgatja, majd visszaadja.

- Nem tehetek róla, de nem tetszik. *Sorry*.

- Kétezeröttszáz? - Pedro megragadja az indulni készülő Arnold karját. - Kétezer???

- Kétezerért már tetszik - bólint Arnold. - Zsebéből két rongyossá gyúrt ezrest kap elő és Pedro kezébe nyomja, aki közben már a kirakat előtt nézelődő, koros párt ostromolja. - *Bitte? Please?? Du ju lájk zis wunderbar bolsa? Only fortitausend pesetas for you!!*

- Kutya legyen, ha ér kétezret... - méregeti a gyér világításban Arnold a szerzeményét. - De tizenötöt semmi esetre sem!

*

Szombat

Kávézás után csomagolunk. A felesleges holmit zacskókban a szemetesvödör mellett, a maradék aprópénzt az éjjeliszekrényen hagyjuk a takarítónőnek. Az indulásig Las Palmas utcáin sétálunk. A Corte Inglés járdáján műanyag hálóra szorított fenyőfákat árusítanak. Fájuk van, csak havuk nincs. Lefényképezem Arnoldot, amint rövidnadrágban a fákat mustárálja. Összeborzadok a gondolattól, hogy este bokáig érő hóban fogok caplatni.

A tengerparton fúj a szél, csattogtatja az üres vendéglők napernyőit. Fürdőzőnek nyoma sincs, csak a partra húzott mentőcsónak fedezékében csókolózik egy fiatal pár. Még egy utolsó pillantást vetünk a *Canteras* strandjára, aztán megadóan indulunk vissza a szállodához.

A busz pontosan érkezik, sziszegve navigál az egyirányú utcában. Nincs idő sokat rakosgatni, búcsút intünk a szállodásnak. A Calle Albaredán sodródunk a déli forgalomban. Körös körül orosz, sőt román cégtáblájú boltok. Hiába, ez már a kikötő, a szabadnapos matrózok birodalma. Az egyik bolt homlokzatán a Krim Magazin felirat díszel. Arnold silabizálja a cirillbetűs szöveget. Elektronikát és bugyikat kínál az idetévedt tengerészeknek.

Kocc, csörömp-csörömp!!! A buszunkat leelőző taxi belerohan a mellékutcából kikukkantó fehér Fiatba. A Fiat vezetője, fiatal, szemüveges nő, elkeseredetten csap a dudára, aztán némi habozás után kiszáll. A járókelők készségesen nyújtják a jelzőlámpa szétrepült darabjait.

A taxis tanukat toboroz, a nő veszi a retiküljét, bezárja a kocsiját és eltűnik az egyik boltban. Biztosan telefonál. Sakk-matt helyzet. Sofőrünk derékig kihajolva foglalja össze az eseményeket az újonnan érkezetteknek, aztán mintha semmi sem történt volna, bekapcsolja a légkondicionálót, és beáll a vitatkozók közé. Még jó, hogy két óra van hátra a repülő indulásáig. Kis idő múlva aztán megjelenik a Fiatos nő, pár szót vált taxissal, beül és továbbhajt. Indulunk mi is, irány a repülőtér.

A váróterem tele lebarnult turistákkal. Könnyen felismerhetők a trikóban álldogáló britek, a koszos farmerben, kezükben a vámmentes bolt zacskójával a svédek, és a tréningoverallos finnek. Csak a kockás nadrágú jenkik hiányoznak.

Az elektronikus kézipoggyász ellenőrzésnél óriási sor. Arnold nem tolakszik, eltelik vagy öt perc, mire ő is sorra kerül. Addig a katona háta mögül figyelem a zöld képernyőn a kézi-csomagok tartalmát: átlagban három üveg csomagonként, ami nagyjából megfelel a vámkorlátozásnak. Ami meg nem fért a kézipoggyászokba, az a Kíméld a vizet, igyál sör! feliratú, koszosfehér pólóban tántorgó szesztestvérekben, valamint farmerkabátjuk zsebében van. Ha bepottyanunk a tengerbe, akkor fennmaradunk, hiszen a szesz sűrűsége kisebb a víznél.

Elutazásunk előtt olvastam arról, hogy milyen nagy problémát jelent Svédországban a vámosok által elkobzott alkohol. Raktározni gazdaságtalan, eladni pedig nem lehet, legalább is addig, amíg az Alkoholfelügyelőség bele nem egyezik. Több százezer üveget egyenként a tengerbe önteni rendkívül hosszadalmas munka, és ki ügyelne fel rá? Ipari felhasználásról szó se lehet, hiszen erősen hígított. Az egyik esti újság felhívására az olvasók vadabbnál vadabb ötleteiket sorolták, hogy mire lehetne a szeszt felhasználni. Vécépucoláshoz, ablakmosáshoz, magnó-, videó-fej tisztításhoz, bogárgyűjteményhez ...

Egyesek szerint az elkobzott pia kitűnően alkalmas zuhanyozásra, kiváltképpen meleg nyári napokon, hiszen tudvalevő, hogy a szesz hűt, vagy John Wayne módjára, lőtt sebek fertőtlenítésére. Meguntad az aranyhalaidat? Beletöltesz az akváriumba, rögtön felfordítják a hasukat.

Lassan mindenki megtalálja a helyét a gépen. Mire felszállunk, a legtöbb szék hátradöntve, a naptól, tengertől kiszívott beszívottak azon nyomban elszenderednek. A vacsorát majszolgatva nézegetjük Mr. Beant. Tízezer méter magasan járunk, -55 fok van odakint. A pilóta néha bele-beleszól a mikrofonba, halk mormogással nyugtázzuk az utolsó megjegyzését. „Stockholmban hull a hó, mínusz 1 fok van.”

Párizs fölött elalszom. Az utolsó, amire emlékszem az, hogy Arnold homlokát az ablakhoz tapasztva a szárny végén pislákoló lámpára mered.

London megér három napot!

Az indulás

Világosság van, de mivel nyáron a nap csak kis időre bukik a látóhatár mögé, nem tudok következtetni arra, hogy hány óra. Arnold fokozatosan ülőhelyzetbe küzdi magát, csukott szemmel próbálja befejezni az álmát.

- A koránkelés kocsistempó - morogja, miközben a lábával a papucsá után kutat az ágy alatt. Elég hamar feladja a keresgélést - nem is csinálta nagy meggyőződéssel - és meztől indul a konyhába. Kellemes kávéillat terjed szét a lakásban.

Valahogy mindig elfelejti, hogy ne a reggeli járatra vegyen jegyet. A nyolcórás indulási idő nem korai, csak hogy egy órával az indulás előtt kint kell lenni a repülőtéren, az út odáig a busszal megint egy óra. És a felkelésre és az elkészülésre még nem is számítottam időt.

A kétnapos tanfolyam, amelyre Arnold utazik, holnap reggel kezdődik. Ragaszkodott ahhoz, hogy elkísérjem, nem volt szívem nemet mondani. Így is marad két napunk városnézésre. A tanfolyam ideje alatt kénytelen leszek egyedül elverni az időmet és a pénzünket.

Már az este becsomagoltunk, a reggeli kávézás után csak a fürdőszobázás marad hátra. Reggelizni majd a gépen fogunk. Búcsúpillantást vetünk a lakásra, aztán bezárjuk magunk mögött az ajtót.

Megbízhatóan, percre pontosan csúszik be a megállóba a hatalmas, vidám színekre festett busz. Jegyet váltunk a fehér inges, nyakkendősfőrtől, és lezökkenek az első szabad ülésre. Ki nem állhatom, amikor Arnold végigvonul az egész csuklós buszon, hogy a neki legjobban megfelelő helyre üljön.

A mögöttünk ülő, természetes férfiből alattomos bűz árad. Az egykori hármas troli hippiszagához szokott Arnoldnak ez persze meg sem kottyan. Legszívesebben átülnék egy távolabbi helyre, de ez nem lenne *fair* a többiekkel szemben. Svédországban vagyunk, itt nem lehet valakit megsérteni. Így aztán szenvedek. Az útszéli táblákon számolom a kilométereket. Meg mernék rá esküdni, hogy ha az ipse egy percre elszunyókálna, egyedül maradna a buszban.

Nem tudom, miért lettem ennyire érzékeny a szagokra. Hiszen utaztam már rosszabb körülmények között is. Egyszer, amikor stoppoltunk, két órán keresztül szenvedtünk egy disznószállításra specializált teherautó rakterén. A sporttelepünk pedig a városszéli, a vágóhíddal volt szomszédos. Ha arról fűjt a szél, meglágyultak az ember térdei. De akkor és ott, fel voltunk készülve a legrosszabbra.

Svédországban nincs benzinszag, tömbház mögött illatozó szeméttartály. Tiszta a levegő, éppen ezért távolról érezni lehet a legkisebb kőszagot, legyen az apósom hazulról hozott bekecséből áradó naftalinszag, avagy a reggeli rántottához fogyasztott vöröshagyma emléke. Sorstársaink közül sokan száműzték is étrendjükből a fokhagymát, hogy ezzel se tűnjenek ki a tömegből. Ha jól meggondolom, az utóbbi években bűz csak elvétve csapta meg az orromat. Na, jó, volt egy idő, amikor egy öreg néni tartotta pálpusztait megszégyenítő odörjével rettegettségben a környékünket kiszolgáló 602-es busz utasait. Persze mindenki fapofával meredt maga elé, csak a sofőr csavarta le derékig az ablakot és állítgatta gyanakvó arckifejezéssel a visszapillantó tükröt.

A Transwede pultnál a földi-légikisasszony zavartan közli velünk, hogy a jegyeinket át kell írni a légitársaság irodájában. Arnold az iratcsomókkal a kezében eltűnik a váróterem végében díszelgő kék-sárga tábla irányában.

Reggel fél nyolc, alig vagyunk egy páran. Egész kellemes itt bent a csarnokban, igaz, hogy kint sincs hideg. Amikor otthonról elindultunk már 16 fokot mutatott az ablakban a hőmérő. A leszállópályák felől időnként felbőg egy motor, hogy aztán lassan halkuljon.

Helyet foglalok egy kényelmes karosszékbén. Lássuk csak még egyszer: az ablakokat becsuktam, a kávéfőzőt Arnold kapcsolta ki, és a virágokat megöntöztem még az este. Az újságot lemondtam. Amikor egy hónapig voltunk elutazva, térdig érő papírhalmon át törtünk utat az előszobán keresztül... Az útleveél Arnoldnál, a pénz nálam. Semmit sem bízunk a véletlenre. És most már a jegyek is rendben vannak. Arnold messziről lobogtatja az iratcsomót.

Bejelentkezünk, a hölgy kiállítja a beszállókártyáinkat. Sajnos egy kicsit késtünk, de nyugodtak lehetünk, mert megoldják az ültetést. Bánom is én, a fő az, hogy utazunk. Átesünk a biztonsági ellenőrzésen, megyünk egyenesen a 26-os kapuhoz, ahol már megkezdődött a beszállás. Baktatunk a harmonikában. A stewardess szíve megesik Arnoldon, kiveszi a jegyeket a kezéből, hogy aztán feltűnően kedvesen vezessen a helyünkhöz... Az első osztályra. Szóval, így oldották meg az ültetést!

- Lám, a sors kárpótolt az imént elszenvedett kínokért. - Arnold megveregeti a térdemet. Elégedett arckifejezéséből biztosra vehetem, hogy ezentúl csakis az utolsó pillanatban fogunk bejelentkezni.

Az utazás

Mindig fúrta az oldalamat, hogy mit kap az ember, ha kétszeres árat fizet a jegyéért? Nos, nemsokára meg fogom tudni. Az ablak melletti helyre ülök, bekapcsolom a biztonsági övet. Kerek asztalon újságot hoznak, majd hűsítőt. Arnold a *Financial Times*t választja, pedig abban alig van kép. Aztán behúzzák a turistaosztályt elválasztó függönyt. A stewardess némajátékát figyelem, miközben lassan gurulunk a kifutópályán. Megpróbálom egyszer és mindenkorra megjegyezni, hogy merre van a vészkijárat. Nem félek a repüléstől, csak közvetlenül a felszállás előtt kicsit összeszorul a gyomrom. Na meg a leszállás előtt. Máskülönből teljesen hidegen hagy.

A vonalak mind gyorsabban futnak alattunk, besüllyedek a székbe. Ha a statisztikának hinni lehet, a repülés sokkal biztonságosabb, mint a vonat vagy akár az autó. Ráadásul az ellenőrzést mindenhol megszigorították, úgyhogy az eltérítés vagy a terrorcselekmény szinte kizárt manapság. Elmosolyodom, amikor a viccbeli úriemberre gondolok, aki azért vitt bombát magával a gépre, mert annak a valószínűsége, hogy a gépen egyszerre két bomba legyen, egyenlő a nullával.

Arnold elmélyülten tanulmányozza a vámmentes áruk listáját, de az ujjai görcsösen markolják a karfát. Alig érezhető rándulás és emelkedünk. A fenyves már a lábainknál, tőlünk jobbra a szigettenger vize csillan. Még vagy kétszer lassan kanyarodunk, aztán egyenesben vagyunk. Besüt a nap, kattognak az övek. Zsebkendőnyi, forró, nedves törülközőt kapunk. Követjük a többiek példáját: gondosan törölgetjük arcunkat, kezünket, ujjainkat egyenként. Az étlapot nincs időnk tanulmányozni, máris hozzák a reggelit. A párolgó hagymás rántotta okozta csalódást száraz fehérborral enyhítem. Belepiskállok a gyümölcssalátába, a kávé kis tejjel kérem. Arnold az üres, negyedes borosüveg címkéjét tanulmányozza, közben elismerően bólogat. Inge, nadrágja csupa morzsa.

Odaszorítom a homlokom az ablakhoz. A felhők közötti hézagokban nagyobb hajók, kompok. Olyanok, mint valami fehér üstökösök.

- Eltelt egy negyedóra és nem hoztak semmit - méltatlankodik Arnold.

A nyílt tenger fölött kristálytishta az ég. Magasan repülünk, rezzenés nélkül hasítjuk a ritka levegőt. Tízezer méter magasan járhatunk. Emlékszem, első repülőutamra édesanyámat kísértem el. Még fel sem emelkedtünk, már készültünk a leszállásra. Kis, propelleres gép volt. Húsz perc elég volt az előttünk ülő természetes asszonyoságnak, hogy szárazra üritse magát. Érdekes, vagy a technika fejlődött, vagy pedig mi szoktunk hozzá a különleges bánásmódhoz. Mindenesetre nem emlékszem arra, hogy későbbi repülőutaimon valaki is használta volna a papírzacskót.

Az első utamról a Maros fényesen tekeredő pántlikájának látványa maradt meg, és az ablakom előtt, a pilótafülkétől a farklapátig húzódó dróton díszelgő hevenyészett csomó, ami hol előre, hol hátra vonult, attól függően, hogy éppen merre kanyarodtunk. Azt pedig még ma is sajnálom, hogy idefent nincsenek villanyfák, mert akkor látni lehetne, milyen gyorsan haladunk. Ezért szerettem jobban a vonatot. Álltam a nyitott ablaknál és óriási, képzeletbeli kaszával vágtam a töltés szélén a gyomokat.

Lent jobbra feltűnnek az angol partok. Gépünk veszít a magasságból, amikor a szárazföld fölé érve délnek fordulunk. Alattunk, ahogy innen a magasból meg lehet ítélni, tipikus vidéki angol házak, bennük minden bizonnyal tipikus angol emberek. Békanyáltól világoszöld folyóvíz kanyarog az itt-ott már sárguló kockás terítőben. Gyakori az erdős park, közepén kastélyszerű építménnyel. Vagy csak egy közönséges *manor* lenne? Nem! Egészen biztosan kastélyt látnak szemeim!

Összeszedik az üres söröspoharakat, mogyorószacskókat. Arnold tátott szájjal alszik. Oldalba lököm, mentegetőzve átveszi a légikisasszonytól a már vagy fél perce csipesszel feléje nyújtott forró törülközőt. Arcot, kezet, ujjakat...

Ereszkedünk. A fülem épp úgy fáj, mint ahogy a turista osztályon szokott. A pilóta bevágja a féket, élesen balra fordulunk, a jobboldali szárny az égnek mered egy ideig, aztán visszabillenünk vízszintes helyzetbe. Alattunk az úton autók, mind nagyobbak, aztán a repülőtér füves előkertje. Alig észrevehető zökkenés, feldübörög a motor. Már csak döcögünk.

Lassan fújom ki a levegőt. Ezt is megúsztam.

Az elsők között szállunk ki, de megvárjuk a többieket, akik remélhetőleg ismerik a járást. Magunktól nem is jöttünk volna rá, hogy egy vezetőnélküli kis vonatra szálljunk, ami aztán hangtalanul siklik át velünk a központi csomagkiadó épületéhez. Kilépve Gatwick forgatagába, könnyen megtaláljuk a Londoni expresszvonatot. Az ajtók hangtalanul záródnak mögöttünk, szinte azonnal indulunk. A légkondicionálás nem működik, de mi nem azért jöttünk, hogy ilyen aprósággal törődjünk. Legyezem magam, közben nézem az elsuhanó kerteket, házakat, az árok szélét borító páfrányost. A szemközti üléseken zakós, kardigános amerikai házaspár fő a saját levében. A félórás út alatt a font-dollár átszámítást gyakorolják. Néha ráhibáznak. Arnold rendezgeti az iratainkat, állítgatja az óráját, és közben szemmel tartja a cuccainkat.

A szállás

A Gatwick Express szinte a Viktória pályaudvar kellős közepén tesz le. Megállunk a hatalmas hall közepén. Kellemes meleg van, tisztaság. Fejünk fölött mindenfelé nyilak mutatnak, csak a metró jelét nem találjuk. Csak nem *tunnelbana*-nak, azaz alagút-útnak hívják, mint Stockholmban? Mint mindig ilyen helyzetben, Arnold ösztönös megérzésére vagyok utalva.

Tudatában van ennek, mert rövid töprengés után, határozott mozdulattal a jobboldali kijárat felé mutat. Bólintok, és elindulok a baloldali felé. Engedelmesen követ, és pár lépés után, tényleg, már látszik is a Metro felirat. Hoztunk magunkkal igazolványképet, heti bérletet veszünk a jegyirodánál. Négy napra igazán megéri a tizenhárom fontot.

Az automata kikapja kezemből a jegyet, hogy aztán egy fél méterrel arrébb dugja ki. Az ajtó erre megnyílik, aztán becsukódik mögöttem. Szórakoztatónak találom, a párizsi metróra emlékeztet. Egyenruhás őrök figyelnek fásult tekintettel. Arnold is átjut a bőrönddel a kapukon. A sárgával jelzett Circle Line-t keressük, vándorlunk a kanyargó folyosókon. Mind lennebb és lennebb megyünk. A harmadik mozgólépcső után már csak kettőt kell fordulni, aztán egy lépcsőn lemenni és máris a peronon találjuk magunkat. Arnold a bérlet mellé kapott térképet tanulmányozza, a lehetséges átszállásokat veti össze a szállásadónk telefonon adott útmutatásával.

Sokan vannak a peronon, a szerelvény késve érkezik. A hangosbeszélőn időnként közleményeket olvasnak be. Egy szót sem értünk belőle, de nem zavar, mert Stockholmban már úgymeg megszoktuk, hogy a megállókat perzsa kiejtéssel mondják be. Szerencsére jó nagy betűkkel mindenhová kiírják. Így aztán, amikor az egyetemi évnyitó napján huncut diákok kicserélték az Odenplan tábláit a Stadionéval, tekintélyes pánik uralkodott a munkába siető bennszülöttek körében.

Kanyarogva zötykölődünk, döglesztő a meleg. Izzadok, közben olvasgatom a plafonon a megállók neveit. Paddington ismerős, Agatha Christie és Woodhouse könyveiből. Na meg Oxford Circus, aztán Hyde Park Corner, Piccadilly, és Wimbledon, de az kint van a világ végén. Notting Hillnél átszállunk. Megint vándorlás következik a folyosókon, irány a piros vonal. Itt már ülőhely is van. Majdnem mindenki olvas. Ki könyvet, ki újságot. A tikkasztó meleghez kissé őszi az öltözetük. Szinte kivétel nélkül sötét színű, vastag talpú cipőt viselnek. Stockholmban télen sem vennék fel ilyet, megsül benne az ember lába.

A szerelvény fékez, kibukkanunk a föld alól. Arnold jelentősegteljesen bólint, megérkeztünk. A megállónk nagyon csinos, falusi bakterházhoz hasonlít. Felmutatjuk a jegyeinket az üresen tátongó фуlke ablakának, és kilépünk az utcára. Arnold a járda szélén állva tanulmányozza a feljegyzéseit. Felemeli a tekintetét, beleszimatol a levegőbe, aztán kiadja az utasítást.

- Átmegyünk a túlsó oldalra! - A papírlapot az ingzsebébe gyűri, kinéz balra, és nekiindulunk. A fékcsikorgás fülsiketítő, rémülten visszaugrunk a járdára. - Ez örült! Láttad, szinte elütött? - Valamivel higgadtabban folytatja. - Persze, tudom, hogy itt baloldali közlekedés dívik, de azért tekintettel lehetnének a normális emberekre is.

Az Oxford felé vezető főút melletti járdán haladunk. Óriási a forgalom, alig halljuk egymás hangját. A levegő kéjesen remeg a forró aszfalt fölött. Arnold hátán egyre nő az izzadságfolt. Valami olyasmit motyog, hogy ködös Albionról volt szó, nem pedig Bombayről. Az út két oldalán lakatlan sorházak. A kerteket felveti a gaz, a szederindák messzire kinyúlnak a járdára. A bontásra ítélt házak ajtai, ablakai beszegezve, vörös fémllemezzel letakarva. Sehol egy járókelő, kísértetvárosra hasonlít. Az ötödik, vagy hatodik mellékutca után aztán lakott vidék következik. Befordulunk a sarkon és pár lépés után ott állunk a rácsos kerítés előtt.

Becsengetünk. Szállásadóink kedves magyar emberek. Megmutatják a szobánkat, a fürdőt, ellátnak hasznos tanácsokkal. Tiszta, ápoltság, azt hiszem, jól fogjuk érezni magukat. Csekély ellenszolgáltatás ellenében kezünkbe nyomják Varga János London című útikalauzát, ami később jó befektetésnek bizonyul. Még dél sincs, ezért gyorsan lezuhanyozunk és már indulunk is várost nézni.

Autóbusz is jár errefelé, csak elég ritkán, ezért inkább a metrónál maradunk. Elhaladunk a sarki buszmegálló mellett, megjegyzem a nevét: „Gipsy Corner”. Arnoldra sandítok, megvonja a vállát. Jövet feltűnt, hogy a főút alatt átjáró van, így lényegesen rövidebb a távolság a metróig. A bejáratánál egy rikító sárga táblán tanúk segítségét kérik egy hetekkel ezelőtt elkövetett *serious crime* - súlyos bűncselekmény - felderítéséhez. Egyikünk sem szól semmit, de azt hiszem, hogy hazafelé inkább a hosszabb utat fogjuk választani.

Rutinos mozdulattal mutatjuk fel a bérleteket Peter Sellers ikertestvérének, és máris döcög velünk a metró a belváros felé. Arnold javaslatára nem viszünk térképet magunkkal, kevés tudásunkra alapozva fogjuk felfedezni Londont. Beleegyezek, pedig így már sikerült eltévednünk vagy tíz kisebb-nagyobb városban.

A Piccadilly megállónál szállunk ki. Állunk a világ egyik legtöbbet fényképezett helyén. A Sanyo, TDK, Fosters’, Coca Cola, McDonalds reklámok, a közepén díszelgő szobor lépcsőin üldögélő turisták, *deja vue* érzést keltenek bennem. Más szóval: pontosan ilyennek képzeltem.

Az első benyomás

- Nézzük csak. Ez az Ámor, itt középen, az Érosz - dönti el Arnold. - Ott meg az öreg Nelson áll - mutat a Regent Street végén magasló talpazaton álló alakra. - Mögötte, az a zöld rekettés, a Hyde Park. - Szinte restelli, hogy ilyen egyszerű az egész. Kihúzza magát, várakozva néz rám.

Háromból egyet eltalált. Éroszt még ő sem tudta eltéveszteni, de a szobor már nem a Nelsoné volt, de még csak Lady Hamiltoné sem, hanem Fredrické, York hercegeé. Jó, jó, a park az tényleg park volt, de nem Hydé, hanem St. Jamesé.

Harminc fok van árnyékban. Leülünk a Helios Lovai előtti kőpárkányra, szemben a Rock Circus-szal, élvezzük a szökőkút hűvös permetét, bámuljuk a szűk utcákon boszorkányos ügyességgel manőverező emeletes, piros autóbuszokat.

Elindulunk találomra, minden sarkon óvatosan, többször körülnézünk, mielőtt megkockáztatnánk átmenni a túlsó oldalra. Nem csak nekünk jelenthet nehézséget a baloldali közlekedés, mert majdnem minden átkelőhelyre rá van festve, hogy „Look Right” vagy „Look Left”. Igaz, hogy felőlem ugyan nyugodtan írhatnak, amit csak akarnak, mert mindig eltelik egy kis idő, amíg eldöntöm, melyik a bal és melyik a jobb kezem. Néhány halálmegvető kísérlet után úgy teszek, mint a japán turisták: behúszom a fejemet a vállaim közé, és felemelt kezemben valami jól látható tárggyal nekivágok a gyalogátkelőnek. Élő bizonyítéka vagyok annak, hogy működik a módszer.

A Pall Mallon megyünk egy darabig, aztán átvágunk a Mallra, végül egy hatalmas kapu alatt átmenve a Trafalgar téren találjuk magunkat. A tér közepén fiatalok hancúroznak a szökőkút medencéjében. Arnold vágyakozva nézi őket. Le merném fogadni, hogy ha egyedül volna, követné a példájukat. Ehelyett inkább felülünk a hármass autóbuszra. Egyenesen az emeletre iramodunk. Az első sorokban már ülnek, a másodikban foglalunk helyet. Kicsit szokatlan, állandóan az az érzésem, hogy most aztán biztos ráhajtottunk a baloldalon cammogó, régi-módi formájú taxira.

A Big Bent Arnold veszi észre, felpattanunk és igyekszünk lefelé a lépcsőn. A megálló a túlsó sarkon, a busz a zöld fényre vár. Hirtelen elhatározással leugrunk az induló járgányról. Szabadnak és húsz évvel fiatalabbnak érzem magam. Boldogan tekergetjük a nyakunkat.

- Ez is olyan, mint a képeken - állapítja meg Arnold. Kisétálunk a Westminster-híd közepéig. A Temze akkora, vagy talán valamivel kisebb, mint a Duna Budapestenél. Partjain kő- és betonkolosszusok. Találgatjuk, melyik mi lehet. A demokrácia fellegvárát elsőre kilistázzuk, a többihez segítségre lenne szükségünk.

Sétálunk visszafelé, a Trafalgar tér felé. Nézegetjük a vendéglők kirakatait, de nem tudjuk elhatározni magunkat. Nem is nagyon tudnánk, hogy mit rendeljünk, meg aztán nem is valami olcsók a fogások. Így aztán, az ismerős cégér látványától mindketten fellélegzünk. Mindig így szokott történni, előbb vagy utóbb a McDonaldsban kötünk ki. Tiszta, hűvös, megbízható. Nem érhet meglepetés, nem kell tárgyalásokba bocsátkozzunk a pincérrel és a borraival sem kell törnünk a fejünk. Zseniális, kár, hogy nem én találtam ki. Pedig eleinte berzenkedtem még a gondolatától is annak, hogy a helyi specialitások helyett nájlon kaját tömjek magamba. Mint Gunnar, aki két hétig volt Párizsban, és egész idő alatt csak a McDonaldsban étkezett.

Gunnar az egyedüli kollegám, aki járt a szülővárosomban is. Egészen Bulgáriáig utazott, vonattal és autóstoppal. Kellemesen meglepett azzal, hogy a minap behozta a fényképeket, amelyeket tíz évvel ezelőtt készített.

- Ez a Fötér, ez meg a Piarista templom - magyaráztam lelkesen. - Ezt az utcát azóta már lebontották. Ezen mentem végig, nap mint nap az iskolába. Ez valódi történelmi dokumentum! - Kedves volt tőle, hogy szólt. A többiek nem sokat törődtek avval, hogy melyik elhagyatott lyukból jöttem.

Kolozsváron nem volt McDönci, ezért közönséges vendéglőben ebédelt. - Nem szereted a halat? - kérdezte egyszer a kantinban, amikor látta, hogy milyen kedvetlenül piszkálom a szálkás löncsöt. - Pedig nálatok minden étkezéskor halat szolgáltak fel.

- Egy halacska volt, kistányéron? - Valami kezdett derengeni. Bólintott, aztán inkább mentegőzve mondta. - Az igazat megvallva nem volt valami jó íze, de meg lehetett enni.

Hát persze! A nyolcvanas évek elején vezették be országszerte a halat, mint kötelező fogást a vendéglőkben. A pincér felvette a rendelést, térült-fordult és egy szempillantás alatt kihozta a diszkrétan oszlásnak indult uszonyost. Az ember tudomásul vette, és otthagya érintetlenül. A pincér pedig a következő fordulóban már fel is kapta a tányért és vitte vissza a konyhába, avagy csak a következő vendég asztalára. Jöhetett a csirkepaprikás nokedlivel, uborkasalátával, utána a finom vargabéles.

A szolgálatos halat ette meg Gunnar. Elképzelem a pincér megütközését, miközben a halacska csontvázával a tányéron betámolygott a konyhába. Könnyen megeshetett, hogy aznap már nem tudtak több halat felszolgálni. Komoly jövedelem-kiesést okozott ezzel az örült idegen.

Arnold a szomszéd asztalnál ülő két holland lányt nézi, közben nagyokat harap a Big Macjából. Nem szólok rá, a bő nyáltermelés jót tesz az emésztésének.

Nehezen szánjuk rá magunkat a hazatérésre. Még egyszer átmegyünk a mostanra már fényben úszó Piccadillyn. Aztán szótlánul zötykölődjük végig az utat a föld alatt.

Az egész napi ide-oda járkálástól holtfáradtan fekszünk az ágyban. Kánikula van, lehetetlen csukott ablakkal aludni. Nyitottal sem. A Heathrowról felszálló repülőgépek éppen az ablakunk előtt kapcsolnak kettesbe. Két dübörgés között pedig az az állandó sszviiss-sszviiss a főútról.

Arnold éjszaka kétszer is kiment, de nem tartottam érdemesnek megkérdezni, hogy miért.

Bolyongok a város közepén

Reggel Arnold bevonul a fürdőbe. Hosszasan zuhanyozik, az éjszaka ragadósra izzadtuk magunkat. Vékonyak a falak, és aki figyelemmel kíséri a kiszivárgó kéjes nyögéseket, sziszegéseket és fűjtatásokat, könnyen rájöhet arra, hogy éppen melyik testrészét törölgeti szárazra. Hiányzik a kávé, az újság, ráadásul éhes és szomjas is vagyok. Nem vásároltunk az este, csak valami kekszet találtam a kényeztetéskám külső zsebében, azt rágcsálom. Pedig, ha az emlékezetem nem csal, akkor valami csokinak is kell lennie valahol a táska fenekén.

Otthon nem volt időm rendet rakni benne, kiborítom a tartalmát az ágyra. A kisollóm, amelyről már egy fél éve lemondtam, a halom tetejére kerül. Arnoldot gyanúsítottam eltűnésével. Annyira meggyőzően érveltem, hogy be is ismerte. Csokit nem találok, de a téli selyemsálamat, megkezdett leveleket, amelyeket sohasem postáztam, és olyanokat, amelyeket fel sem bontottam. Egy köteg, összerúzsózott kedvezményes árat hirdető újságkivágás, hajcsatok, tükör - kettő is - üres dezodor.

Szerintem ebben a rekordot Judit, Arnold nagynénje tartja. Egy egész napot kóvályogtunk kettesben Bukarestben. Csinos, bőr kényeztetéskájában iratok, vekker, és zseblámpa mellett a tízórai is elfért, amit aztán jó étvággal fogyasztottunk el a Cismigiu parkban. Dél tájban elkapott az eső, amire összecukható ernyőt varázsolt elő, és a cipőnket a kezünkbe véve, mezítláb kerülgettünk a hólyagosra vert tócsákat a Magheru sugárúton. Szárazon értünk Natasáékhoz. - Kávét kértek? - A bukarestiek török kávét főznek, amitől csak köpködni lehet. - Igen, - mondta anyagi mosollyal Judit - presszókávét. - És már húzta is elő táskájából a két-személyes presszófőzőt.

Lépteket hallok, bezúdítom az egészet a táskámba. Arnold frissen és üdén jelenik meg az ajtóban. A derekára kötött törülköző lassan omlik a lábai elé. Nincs időm gyönyörködni a látványban, iramodok a fürdőbe, még mielőtt valaki más elfoglalná.

Elkísérem Arnoldot Notting Hillig, ott elválunk. Megbeszéljük, hogy délután öttől a Yorki herceg szobra talpazatának árnyékos oldalán várok rá. Kora reggel van, csak a munkába menők járnak az utcákon. Leülök a Regent Streeten egy kávézó teraszán. A kávé forró, az „Enrilo” tejeskávé ízére emlékeztet. Óvatosan hörgölgetem, közben lapozgatok az útikönyvben. Úgy gondolom, hogy végigsétálok az Oxford Streeten, aztán felülök a metróra és elmegyek a Towerhez. Kifizetem a kávét az olasznak, szedelőzködöm.

Az Oxford Streeten nagy a forgalom, a járdákon számtalan nemzet fia tolong, bámulja a kirakatokat. A Selfridge's előtt fekete limuzinból négy, fekete lepedőbe burkolt nő száll ki, a bejárat felé kacsáznak. Arcukat csinos, fekete álarc fedi. Vajon mit vásárolnak? Feketeneműt? Vagy talán ékszert. Nem, azt biztosan a férjük veszi nekik. Ami engem illet, én imádom az ékszereket.

Valamiféle bizsergő jóérzés tölt el, akárhányszor a nyakamra teszek egy igazgyöngy láncot, vagy felpróbálok egy briliánsokkal kirakott gyűrűt. Arnold ilyenkor türelmesen megvárja, amíg ez az érzés elcsitul, szépen karon fog, mint valami súlyos beteget és kivezet az üzletből. Most, hogy egyedül vagyok, annyit álldogálok az ékszerüzlet kirakata előtt, amíg akarok. Szemem sarkából látom amint egy jóképű fiatalember, a kávézó teraszán jól megnéz magának. Talán az áttetsző szoknyám miatt. Jót tesz az önbizalmamnak.

Ebből a szempontból imádom Franciaországban turistáskodni. Figyelni az izmos, fiatal férfitesteket, túrni a szemtelen pillantásokat. Stockholmban nincs ilyenben részem. Ráadásul, mostanában mind nehezebben tudom elhiteni magammal, hogy kizárólag a hideg éghajlat okozza a közömbösségüket.

Megkeresem a térképen, a British Museumot, illetve a Great Russel Streetet. Próbálom betájolni magam. A járdán két fiatalember kínálja harsány hangon az áruját, valami pipere-cikknek nézem. - A boltban ötven fontba kerül, mi tízéért adjuk. Garantáltan lopott áru! - Gyűlnek az emberek, van, aki hármat vesz. Középkorú, fekete férfi áll mellettem, csóválja a fejét. Összenevetünk, kicsit különbeknek érezzük magunkat. Kell néha ez is az embernek.

A British Museum olyan, mint minden más múzeum. Itt is majdnem minden „garantáltan lopott holmi”. Nem is időzök sokat benne, csak a múmiákat nézem meg közelebbről. Sietek, mert ma még a Towert is látni akarom. Kívülről, mert nincs gusztusom börtönlátogatáshoz. Még akkor sem, ha már régóta felhagytak az iparral.

A St. James's park

Távolról nézegetem a semmi jóval nem kecsagető várfalakat, őrtornyokat. Így is marad meg számomra a Tower. A kiszáradt vizesárokban a tartán teniszpályával. Csak az eredmény-hirdető tábláról hiányzik: Koldus-Királyfi 6-4, 7-5, 2-6, 6-7.

A Tower híd, az igen! Tényleg impozáns építmény, ráadásul színes. Tornyaiban múzeum, tetején kilátó van. Nem annyira a pénzt sajnálom, mint magamat. Arnold, ha akar, akkor eljön és felmegy magában, de engem nem érdekel. Az sem, hogy mennyire szédülök, és milyen kicsik lent az emberek.

A Tower melletti McDonalds fölötti terasz korlátjának támaszkodva egy fekete zakós szakállas fiatalember hirdeti az ígét. Szóval ide költöztek a Hyde-parki Speakers Corner szónokai!

Leülök a Temze parton egy padra. Szemben a HMS Belfast, Őfelsége csatahajóból múzeum-má alakított acélépítménye, London Aurorája, a tömeggyilkolászás kiemelkedő monumentuma. Nézem a látogatására indulókat, amint beszállnak a menetrendszerűen induló sétahajókba. Részemről nix. Vannak dolgok, melyekhez gyomor kell. Ráadásul mindjárt öt óra, sietnem kell, ha azt akarom, hogy el ne késsek.

Arnold Fredrick lábánál vár. Boldogan újságolja, hogy innen alig húsz méterre, a Mall sarkán, az ICA - *Institute of Contemporary Arts* - klotyója ingyenes. Kapok az alkalmon.

A St. James's park árnyékos sétányain valamivel elviselhetőbb a hőség. A padok foglaltak, a kis műtó betonozott partján is ülnek. Az egyik bokor alatt kis mókus rágszál valamit. Hamar abbahagyja, visszajön kéregetni a térdig érő kerítéshez. A tó vizén kacsák és valamiféle piros csőrű madarak úszkálnak békés együttlétben. A vízbe vert táblán rikít a felirat: „Ne etessük a pelikánokat!”. Minden más madarat csak nyugodtan? Biztos vasból van a gyomruk. Ráadásul, sehol a láthatáron egy pelikán.

- Az útikönyv azt írja, hogy annyira elszemtelenedtek, hogy a végén már galambokat ettek. Így a pelikánokat ideiglenesen az állatkertbe internálták. - Arnold összeráncolt szemöldökkel pásztázza a környéket. - Hol látsz te itt galambokat?

Nincs időm felelni, mert az egyik járókelő éppen megáll mellettünk, benyúl a táskájába és kivesz belőle egy zacskót. A levegő hirtelen szárnysuhogással telik meg, a fák ágai közül galambok sokasága veti magát kinyújtott kezére. Szállnak a hátára, nyakára, még nézni is rossz. Arnold behúzott nyakkal, felfelé sandítva oldalaz ki a fa alól. A lombok alatt, majd minden ágon tízesével ülnek a szürke madarak. - Tiszta szerencse, hogy a tehenek nem repülnek - bagatellizálja Arnold a ránk leselkedő a veszélyt.

Már az autóbusból feltűntek a zöld-fehér csíkos nyugágyak a parkokban. Párosával állnak a zöld fűszőnyegen. Senki sem ül rajtuk. Az a jól öltözött házaspár is, amelyik egy ideig előttünk haladt a sétányon, keresztülvág a réten, és a madártollas füre telepszik, az üresen tátongó nyugágyak közvetlen szomszédságába. A férfi selyem szalaggal masnira kötött fehér kartondobozt nyújt át párjának, büszkén inkasszálja érte a csókot. Egy üveg bor is előkerül, bizonyára születésnapot ünnepelnek. Néhány méterrel arrébb, ruházatából ítélve fiatal lány fekszik. Karja takarja arcát, szoknyája féloldalt felcsúsztatva, izléses fehérneműjének szegélye kikandikál alóla. Régóta feküdhethet ebben a pózban, mert a tábori székén kucorgó szakállas kisöreg szénrudacskájával éppen az utolsókat simítja a térdére fektetett krockin.

A filegória árnyékából fűvószenekar szórakoztatja a gyepre telepedetteket. Két trombitás a közönség közé vegyül, és felváltva szólózik. A közönségnek tetszik a produkció. Tapsolunk. Családias a hangulat.

A nyugágyak nem hagynak nyugodni. Svédországban azonnal beleülnének az emberek. Kicsikét délebbre tőlünk pedig éppenséggel hazavinnék a nyugágyakat.

- A városi ember, ha már kijön a természet lágy ölébe, akkor nem ül nyugágyba! - világosít fel Arnold. Nem érti, hogy miért nem tudok napirendre térni a dolog fölött.

Mi turisták vagyunk, még hozzá fáradtak. Ráadásul nem is tanácsos a fűvön heverészni, legalábbis az útikönyv szerint. Pár száz évvel ezelőtt leprakórház működött ezen a helyen, amíg VIII. Henrik meg nem szüntette.

Lezökkenünk két, egymás mellé állított székbe. Arnold arcán a potyázó magasztos elégedettsége. A barna bőrű, zöld egyenruhás, a meleg ellen szalmakalappal védekező smasszer a semmiből kerül elő. Fejenként 60 pennyvel kurtítja meg pénztárcánkat. Arnold savanyú képpel fizet.

- Hát ezért szeretnek itt inkább a füre ülni! - dohog Arnold.

Érdekes, hogy ha a házbért megemelik, vagy elromlik a tévé és újat kell venni, Arnold nem sokat töpreng, hanem kis fogszívás után kifizeti. De azt, hogy őt, a tapasztalt rókát csöbe húzzák, akár egy forint erejéig megrövidítsék, ezt nem tudja egyhamar megemésztetni. Hagyom, hogy kiszámolja magában, miként szerzi majd vissza a kidobott pénzt, melyik szolgáltatást fogja a közeljövőben ingyen igénybe venni.

A nap már rég nem süt a szemünkbe, amikor felkerekedünk, és elgondolkozva baktatunk a ránk ereszkedő félhomályban a metrómegálló felé.

Koncert kettesben

Ez a nap hűvösebbnek indul, mint a tegnapi, de az újság szerint délre megint elviselhetetlen lesz a hőség. Arnold délelőtt foglalt, egyedül járom a várost. Kedvelem a reggeli órákat, megfigyelni a turistamentes város életet.

Egy kis olasz presszóban kávézok, közben a Daily Mailt lapozgatom. A nap híre: egy hónapi börtönre ítélték egy galambokat etető öregasszonyt. A környék lakói jelentették fel, miután a guanóval borított tetejű házaik rohamosan vesztek értékükből. Érdekes, hogy a Trafalgar téren büntetlenül lehet etetni a galambokat. Egy élelmes vállalkozó kis, műanyag dobozokban árulja a szemes gabonát a turistáknak.

Eltolom magam elől a kávéscsészét, fizetek és kilépek a szűk utcára. A szemetesek nemrég jártak erre, itt-ott kisebb kupac háztartási hulladék árulkodik az utca közepén.

A londoni mellékutcákon nem érzem, mint Rómában, Párizsban, avagy Nizzában a romantikus hangulatot. Nem mintha hiányolnám Don Fernando gatyájából az ember nyakába csöpögő, mosószappan szagú hideg öblítőlevet, a macskaköves utca árnyékos oldalán kártyázókat, de egy kicsikét élettelenek. Persze, a stockholmi óvároshoz képest még így is karneváli a hangulat.

A svédek régóta elszoktak a tolongástól, a szegénységet pedig csak az esti híradóból ismerik. Egyszer Genuában, találtam egy rövidítő utat a kikötő és a központban levő szállodánk között. Kollégáim először megörültek a javaslatomnak, hogy aztán pár lépés után, az alacsony ajtók előtt üldögélő fél-, két- és háromlábú Piszkos Fredék láttán, hanyatt-homlok rohanjanak ki a biztonságos főutcára. Én pedig, aki nap mint nap a Cigánysoron át mentem iskolába, értetlenül, fejszóválva folytattam a sikátoron át az utamat.

Félórai céltalan tekergés után megunom a romantikát, és kilépek a forgalmas, kirakatokkal teli Regent Streetre. Ami igaz, az igaz, az időjárás-jelentésben mind inkább lehet hinni. Csurog a víz rólam, hiába iszom az egyik „light” hűsítőt a másik után. A Piccadillyn, a St. James templom előtt hangulatos zsidóvásár. A templom ajtajára erősített papírlap szerint Polina Chersonkaja Beethoven és Chopin műveket ad elő.

Nagyon régóta nem voltam koncerten. Na, ne hazudjak, mert a tavaly még bérletünk volt a Koncertházba, amely többek között arról is nevezetes, hogy a színpadján adja át Gusztáv király a Nobel díjakat az arra kiszemelteknek. Igaz, hogy csak „hallgató-helyünk” volt, azaz egy terebélyes oszlop zárta el a kilátást. Az idén avanszállhattunk volna egy sort, ha Arnold nem szabotálja el a lehetőséget. Nála jobban csak Béla iszonyodott a komoly zenétől. Valahogy még elnéztem volna neki, hogy minden tétel között tapsra emelte a kezét - igaz, hagyta, hogy időben lefogjam - de amikor a református templomban tartott orgonakoncert kellős közepén elővette a sportújságot...

Félóra van hátra a kezdésig. Belépek. A szószék előtt álló csillogó, fekete zongoránál, fehér blúzban kontyba fogott fekete hajú, jelentéktelen külsejű nő játszik. Ketten vagyunk a templomban. Meg-megszakítja, lapoz a kottában. Beülök az utolsó sorba, kilépek a cipőmből. Az ablakokon besüt a nap, megcsillan a szószéket díszítő sason.

Gyorsabb részeket lassúbbakkal váltogat. Beethoven, az akusztika, és a meghitt környezet teszi, hogy gondtalannak érzem magam? Aztán az utolsó akkordok is elhalkulnak. A sas elismerően bólogat, a szentek mosolyognak. Ülünk megbabonázva.

Arnold már egy órája vár a Big Ben előtt. Elindulunk a Westminster Abbey felé, közben engesztelem. Nagyon értek hozzá, s mivel ritkán csinálom, hatásos. Többek között, hagyom, hogy ő szabja meg mára a programot.

- Látogassuk meg a szigetország panteonját! - Harminc év távlatából Mickey Grantot, a BBC vasárnap déli beat-zene műsorának szerkesztőjét idézi: - „Egyesek szerint, a Rolling Stones fiúk megérdemelnék, hogy Anglia nagyjai mellé, a Westminster Abbey-ben temessék el őket. Élve!”

A Westminster-apátságban ingyenes a látogatás. Legalábbis a Kórus válaszfaláig. Óvatosan kerülgetjük az alattunk nyugvók porait takaró felírástól kőlapokat. Megcsodáljuk a főhajóban Dr. Livingstone és az Ismeretlen Katona emlékét őrizni hivatott márványlapokat. Kis keresés után Arnold megtalálja az állva eltemetett O’Rare Ben Jonsont fedő, negyvenötös cipőnél rövidebb oldalú négyzetes kőlapot. Suttogva kérde a négyzetgyök kettő értékét, és motyogva számíttatja a néhai Shakespeare-kortárs maximális vállszélességét. Sodródunk a tömeggel. Az oszlopos belső folyosón, a Nagy Kerengőn, jobbra haladva, kis kávézóra bukkanunk. A „világ legjobb kávéiból” főzött fekete levest ígéri a felirat: Costa Rica, Columbia valamint rumos és fahéjas kávé áll a - borsos - árcédulán.

Leülünk a térdmagasságú kőpárkányra, Arnold kiszolgál. - Ilyen előkelő társaságban nem kávéztál még! Gondold csak el: Newton, Darwin, Milton, Dickens, Lord Kipling, Hardy, Austen, Burns, Thackeray! Lábad alatt pedig Mr. John Bronghton, Anglia díjbirkózó bajnoka!

A társaság rendben volna, kávét azonban ittam már jobbat is.

Körbe sétálunk az árkádos, belső udvaron. Elhaladunk egy nagy rakás hangulatos szarkofág mellett, aztán egy hosszú folyosóra jutunk. Mindenfelé szorgos turisták görnyednek rögtönzött asztalok fölé: bronzszínű zsírkrétával dörzsölnék egy-egy normand lovagot ábrázoló rézdomborművet, hogy aztán fekete papírra másolják. „Brass rubbing”-nak hívják ezt a foglalatosságot. Nem ingyenes, ezért Arnold kezdetben mutatkozó érdeklődése egyből elillan.

A Sohoban fejezzük be a napot. Ülünk a járdán az asztal mellett, kortyoljuk a finom sört, nézzük a járókelőket. Meleg van, de már nem az a kibírhatatlan. Arnold végtelenre állítja a szemlencséit, jól érzi magát.

Ami nem láttunk

A repülőnk késő délután indul, ezért már reggel becsomagolunk, és elbúcsúzunk szállásadóinktól. Megígérjük, hogy ha még egyszer Londonban járunk, ugyancsak náluk lakunk. Tényleg, ugyanis a lakatlan és elhagyatott vidék ellenére biztonságosnak bizonyult.

- Hiába aggódtál, nem erőszakoltak meg - élcelődik Arnold.

- Mert nekem soha nincs szerencsém - mormogom magam elé.

Kisebb vagyon ellenében berakjuk a bőröndöt a Victoria pályaudvar csomagmegőrzőjébe, aztán a Circle Line metróval a Baker Street megállóig utazunk. Madame Tussaud panoptikuma előtt hosszú sor kígyózik. Megkeressük a végét. Valahogy nem akaródzik beállni. Tanakodunk.

Egyenruhás fiatalember lép hozzánk, udvariasan figyelmeztet arra, hogy a sor a túlsó járdán dagadó emberhurkával folytatódik. Meghökkenve állunk. Ekkora lehetett hajnali négykor a hússor szülővárosom utcáin. A budipapír- vagy a tejsor rövidebb volt. Sanyi a múltkor is felemlítette azt az esetet, amikor a nyolcvanas évek „Aranykorában” tanúja volt annak, hogy az egyik üzlet előtt miként alakult ki a sor. Nem kérdezősködött, gyorsan beállt ő is. Lépésenként haladtak előre. Az előtte levő természetes asszonyosság megfordult, és őszinte aggodalommal kérdezte.

- Vajon jut-e még nekünk is, uram? - Jutott. Sanyi aztán elcserélte a csomag vattát az Intézet könyvtárosnőjével húsz deka párizsira.

Akkoriban határoztam el, hogy amennyiben lehetséges, sorbaállás nélkül fogom leélni az életemet. Ennyi luxust igazán kívánhatok magamnak. Így aztán fájó szívvel búcsút intünk a Planetárium kupolájának, és elindulunk a Baker Streeten felfelé. A 221/b szám alatti ház kapujában természetes konstápel irányítja a Sherlock Holmes otthonát meglátogatni készülöket. Nem érünk rá azon tanakodni, hogy érdemes-e vagy sem fizetni azért, hogy egy képzeletbeli irodalmi alak lakását megnézzük, mert a megállóba befutó autóbusz homlokzatán az Oxford Circus feliratot fedezzük fel. Örülünk, hogy megszabadulunk céltalan kóborlástól, és felugrunk az éppen induló busz peronjára.

Végigsétálunk a Regent Streeten. Arnold közel áll a duzzogáshoz, ezért nehéz szívvel, de továbblépek az ékszer- és ruhaboltok kirakatai előtt. Kierünk a Piccadilly Circusra. Reggel tíz óra van, leülünk Ámor lábaihoz. Előveszem a reggel készített szendvicseket, csendben majszolunk.

Idelátszik Madame Tussaud posthumus vállalkozása, a Rock Circus. Meg van benne mindenki, aki valamit is számít a szakmában. Megelégszünk a teraszon álló Mick Jagger és Michael Jackson szemrevételezésével. Legalábbis őket véltük felismerni a bábukban. Allítólag kap bent az ember egy pár fülhallgatót, azzal sétál körbe, hallgatja a rock-bábu eredetijének valamelyik művét. Boy George, Rod Stewart, a Who, Simon és Garfunkel, Diana Ross, Stevie Wonder, Marvin Gaye, Dire Straits, T Rex, Jim Morrison. Azért Jim Morrison párizsi sírjánál nagyobb a tolongás...

Négy éve voltunk Párizsban először. Miután végigzarándokoltuk a nagyobb látnivalókat, kis nyugalomra vágyva, elmentünk a Pere Lachaise temetőbe is. Lassan bandukoltunk a kavicsos sétányokon, kíváncsian betűzgettük a neveket a két oldalon sorakozó sírköveken. Arnold buzgón hajlongva próbálta legalább egy közismert személyiség nevét felfedezni. Teljesen véletlenül lyukadtunk ki a zarándokhelyé előléptetett végső nyughelyhez. Lehetek vagy húszan, akik éppen körülállták. Többségük fekete bőrdzsekit viselt és velünk egykorúnak nézett ki, de voltak fiatalabbak is. A derékmagasságú sírkövön italosüvegek sorakoztak.

Arnold hirtelen felszisszent, elkapta a karomat, kezembe nyomta a válltáskáját, és sántikálva elindult a sétányon visszafelé. Három sírral arrébb hirtelen jobbra fordult, és eltűnt egy kisebb emlékmű mögött. Csak egy pillanatra, mert összeszorított ajkakkal, vérbeforgó szemekkel újra feltűnt, hogy egy derékig érő bokrokkal körülvett kriptát vegyen célba. Valami ott sem tetszhetett neki, mert mind távolabbról láttam a sírkövek között átosonni.

Ez örökletes dolog Arnoldnál. Anyósom egyszer felengedett szokásos szigorúságából, és elmesélte, hogy valamikor az ötvenes években, Apuka éppen munkába ment, amikor rájött a hasmars. Az utca néptelen volt, két oldalán földszintes házak sorakoztak. Pár szoros lépés után rájött, hogy az ügy nem tűr halasztást. Nem volt más megoldás, mint bekérezkedni valahova. Megnyomta az egyik kapun a csengőt. Mivel semmi életjelt nem tapasztalt, lenyomta a kilincset és belépett. Három ajtó nyílt a keskeny udvarra. Apuka habozás nélkül bekopogott az elsőn. Semmi válasz. Apukáról ekkorra már patakozott a veríték. Lenyomta a kilincset. - Halló! - kiáltotta rekedten. Belépett az előszobába. - Halló! Van itthon valaki? - Pillantása a szemközti ajtón diszelgő bronz bilire esett. Halkan résnyire nyitotta az ajtót és besurrant rajta. Utána, mint aki jól végezte dolgát, szépen kísétált a lakásból, és gondosan becsukta maga után a kapuajtót.

- Szedelőzködünk, jó? - pillantok az órára. Ha sietünk, akkor elérjük az őrsgévváltást.

Őrségváltás a Lovastestőrök laktanyájában

A Whitehall járdáján a bejárat két oldalánál a Horse Guards lovasgárdistái őrködnek. A lovak első fele a járdán, kilóg az őrház jótékony árnyékából. A japán turisták az élmény hatása alatt teljesen ki vannak akadva. Sorban fényképeztetik le magukat a nyálukat unalmukban csorgató, türelmes pacikkal. Az egyik vigyori egészen közel merészkedik. Kap is rögtön egy nyálas csókot. A kezdeti meghökkenés után büszkén mutogatja a nyomát az irigységet gyatrán palástoló társainak.

Befordulunk az udvarra. Az árkádok alatt gyalogos gárdista áll. Megbámuljuk cifra egyenruháját, combközépig érő csizmáját, aranyos sisakját, élesre fent kardját. Sok a bámészkodó, megszakítás nélkül villognak a vakuk. Arnoldot mellé állítom, ő persze legszívesebben a forrónadrágot viselő szöke, bögyös cicamicával szeretné fényképeztetni magát. Le nem venné a szemét róla!

A strázsa hirtelen ideges, kapkodó mozgásba kezd, kardját ide-oda rángatja, csizmás lábát többször a földhöz csapkodja. Aztán merev mozdulatokkal az udvaron át a kapuig vonul, ott hátraarc, és visszatér az árkádok alá. Csapp-trapp, és ismét szobrozik, villoghatnak a vakuk.

Az istállók irányából trombitaszó harsan. Kisodródunk a tömeggel a hátsó udvarra, sikerül lecövekelnünk a kavicsos udvar árnyékos oldalán. A kerítés St. James park felőli bejáratánál sorompó, vele szemben, a park bejáratánál, a két világháborúban elesett testőrök emlékműve. Valamivel messzebb, a fák koronája felett, Fredrick, York hercege nyújtózkodik talapzatán. Egyelőre csak az udvar közepén díszelgő tekintélyes terjedelmű lócitromhalmokból sejthetjük az elkövetkező percek látnivalóit. Lábamnál egy kis japán gyerek guggol, szemelgeti a kavicsokat. Hármat kongat valamelyik toronyból a harang. Megnézem az órát, háromnegyed tizenegy. A fehér, rövid ujjú inget viselő rendőrkislányon látszólagos izgalom jelei mutatkoznak. Az árkádok alól némi ordibálás, patkók csattogása hallatszik.

- Jönnek! - szólal meg mellettem egy öreg helybéli. Egy fiatal amerikai házaspárnak szólt, a férfi bekapcsolja a videokamerát. Az árkádok alól előporoszkál hét, vörös egyenruhás testőr, a „Life Guards” tagjai, sisakjukon fehér tollforgóval, vagy inkább kókadó pamaccsal, felsorakoznak az udvar északi oldalán. A lovak gyönyörűek, egyformák, sötétszürke-fekete szőrük csillog a napon. Kurta vezényszóra a kardok kukkra merednek, újabb vezényszóra a vállakon pihennek meg. A kis *aerobics* után csendben várjuk a további fejleményeket. A testőrök látszólag közömbösen tűrik a tűző napsütést, a lovak néha-néha összesúgnak.

- Nincs a királynő Londonban - magyarázza az öreg. - Akkor szürke lovon hozná a zászlóvivő a lobogót, a trombitás pedig a „Royal Salute”-t fújná. - Az amerikai arcára csalódott kifejezés ül.

- Kár, hogy nincs itthon Bözsi néni. Legközelebb megírjuk, hogy mikor érkezünk. De, ni csak, ott jön a váltás! - mutat Arnold a sorompó felé. Az allén tizenkét, kék mellényes, sisakján vörös árvalányhajjal, „Blues and Royals” testőr közeledik. Komótosan vonulnak keresztül a nyitott sorompón, hogy aztán két sorban a váltáshoz felsorakozzanak. Állnak egymással szemben, méregetik egymást. Vezényszavak röpködnek, aztán az öt kék testőr elvonul az árkádok alatt az istállók irányába. Az udvaron maradtak közül egy kék és egy piros dolmányos lovas elindul a sorompó felé. Kecsesen ring a lovak hátsófele, látszik, hogy nem sietős a dolguk. A sorompónál visszafordulnak.

- Ezt aztán mindenik pár megismétli, úgyhogy fél tizenkettőig nem történik semmi lényeges - magyarázza az öreg brit, mire a jenki csalódottan kapcsolja ki a kamerát.

A kis japán gyerek közben elkószált az udvaron. Kisebb ricsaj után sikerül a szüleinek tisztára sikálni a kezecskéit. Derülünk az intermezzón. Arnold elnevezi Matata Kakibának.

Rekkenő a hőség. Elindulunk a St. James's park árnyékos sétányán. A testőrök utolérnek, és egy ideig mellettünk poroszkálnak. A Buckingham palota előtt elválnak útjaink. A tér zsúfolásig telt izgatott turistákkal, egy tűt sem lehetne leejteni. A leghátsó sorból semmit sem látunk.

A Mall árnyékos oldalán ballagunk a Trafalgar tér felé. A szökőkút medencéjében szemet vakítóan csillog a víz. Ködös Albion igazán kitett magáért!

-&-